

KALLELSE

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum: 2021-06-21

Tid Kl. 15:00

Plats Lokal Teatern i Ale Kulturrum och
via bild- och ljudöverföring

Ledamöter

Claes-Anders Bengtsson (KD), ordförande	Monica Samuelsson (S)
Mikael Berglund (M)	Johnny Sundling (S)
Oliver Andersson (M)	Ann Lundgren (S)
Susanna Mouvitz (M)	Dennis Ljunggren (S)
Jan Skog (M)	Lena Orstadius (S)
Henrik Fogelklou (M)	Rolf Gustafsson (S)
Lars Kopp (M)	Catharina Eliasson (S)
Lennarth Nilsson (M)	Johan Nordin (S)
Kajsa Nilsson (M)	Ingrid Inhammar (S)
Dan Björk (M)	Elaine Björkman (S)
Maj Holmström (M)	Klas Karlsson (S)
Erik Liljeberg (M)	Lisa Gustafsson (V)
Lennarth Dahl (C)	Sven Engdahl (V)
Åke Niklasson (C)	Christer Pålsson (V)
Jessika Loftbring (C)	Birgitta Andersson (V)
Tyrone Hansson (FIA)	Sven Nicolaisen (-)
Jonas Molin (-)	Robert Jansson (SD)
Renée Palmnäs (FIA)	Rune Karlsson (SD)
Stefan Ekwing (L)	Kennet Sandow (SD)
Rose-Marie Fihn (L)	Lennie Kjellman (-)
Sune Rydén (KD)	Marita Henriksson (SD)
Jenny Sandkvist (MP)	Alexis Tranmarker (SD)
Sonny Landerberg (MP)	Pernilla Johansson (SD)
Paula Örn (S)	Robert Roos (SD)
Krister Bergenhus (S)	

Ersättare

Urban Wallbert (M)	Hiba Sahtaogullari (S)
Anna Löfgren Silfversparre (M)	Jarl Karlsson (S)
Dennis Larsen (M)	Christina Oskarsson (S)
Homayoun Amiri (M)	Aree Said Gaff (S)
Gustav Havilehto (M)	Monica H Westberg (S)
Magnus Wennergren (M)	Toni Andersson (S)
Lina Bodestad (C)	Bo-Ivar Andersson (S)
Hampus Eskilsson (C)	Adam Jones (V)
Brita Karlsson (FIA)	Ann Franzén (V)
Christer Eriksson (FIA)	Börje Ohlsson (AD)
Eva Lans Samuelsson (L)	Kjell Brattfors (AD)
Patrik Rasmusson (L)	Ronny Alm (SD)
Christer Mörlin (KD)	Rainer Andreasson (SD)
Ingvar Arvidsson (KD)	Mattias Börjesson (SD)
Geo de Maré (MP)	Anna-Karin Axelsson (SD)
Lars-Åke Ellbén (MP)	

Övriga

Maria Reinholdsson, kommunchef

Amra Muminhodzic, kommunsekreterare
Josefin Thorn Tuvestad, kommunjurist

Obs! Kom ihåg att inför mötet spara handlingarna i läsplattans offline-läge.

Förhinder att närvara anmäls till: Amra Muminhodzic, tel 0303 70 33 60 eller
amra.muminhodzic@ale.se

Claes-Anders Bengtsson, ordförande

Ärenden

Föredragande

A Upprop

B Justering

1 **KS.2021.2 - Fastställande av
föredragningslista**

2 **KS.2021.1 - Allmänhetens frågestund**

3 **KS.2020.93 - Avsägelse från Bo-Ivar
Andersson (S) avseende uppdraget som
ersättare i kommunfullmäktige**

4 **KS.2021.215 - Äskande av medel för
 fördjupad översiktsplan**

5 **KS-SOU.2021.264 - Budget och
 verksamhetsplan Ale kommun 2022-2025**

6 **KS.2021.171 - Policy kommunikation,
 service och bemötande**

7 **KS.2021.192 - Revidering av ägardirektiv för
 Gryaab AB**

Ärenden	Föredragande
----------------	---------------------

8 **KS.2021.191 - Revidering av ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB**

9 **KS.2021.193 - Revidering av ägardirektiv för Grefab**

10 **KS.2021.214 - Tilläggsäskande av investeringsmedel för VA-ledningar Älvängen-Nödinge inklusive uppgradering för framtida VA-försörjning**

11 **KS-SOU.2020.512 - Reviderade riktlinjer för intern kontroll**

12 **KS.2020.523 - Återrapportering av Aleförslag för perioden augusti 2019 till och med december 2020**

13 **KS.2021.314 - Återstart av föreningslivet i Ale**

14 **KS.2021.6 - Redovisning av underättelser och beslut**

FÖREDRAGNINGSLISTA
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2021-06-21

Ärenden

Föredragande

Från: Amra Muminhodzic <amra.muminhodzic@ale.se>
Skickat: den 4 juni 2021 10:16
Till: Anna Rasmussen <anna.rasmussen@ale.se>
Ämne: VB: Kommunfullmäktige

Från: Bo Ivar Andersson <[REDACTED]>
Skickat: den 4 juni 2021 09:41
Till: Amra Muminhodzic <amra.muminhodzic@ale.se>
Ämne: Kommunfullmäktige

Hej Amra. Jag avsäger min plats som ersättare i KF för Socialdemokraterna. Mvh Bo-Ivar Andersson.

[Skickat från Yahoo Mail för iPhone](#)

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer:KS.2021.215

Datum: 2021-06-02

Ekonomichef Ken Gunnesson

Kommunstyrelsen

Äskande av medel för fördjupad översiktsplan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att samhällsbyggnadsnämnden medges göra ett underskott på 2,4 mkr för 2021 då detta ryms inom kommunens budgeterade resultat på 79 mkr i och med att kommunen prognostiserar ett resultat på 125 mkr.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att äskade medel 3 000 mkr för 2022 och 750 tkr 2023 tas om hand och beaktas i budgetarbetet och ramtilldelning för respektive budgetår.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden ansöker om en utökad budgetram för 2021 med 3 540 000 kr och för 2022 med 2 630 000 kr för att kunna genomföra FÖP Älvängen. Då delar av 2021 redan har förflutit är det inte troligt att planen först kommer att vara färdig för beslut under senhösten 2023 vilket medför att de äskade medlen behöver fördelas över 2021-2023. Nuvarande uppskattning är att kostnaderna kan fördelas med 2 400 tkr 2021, 3 000 tkr 2022 samt 750 tkr för 2023.

Maria Reinholdsson

Ken Gunnesson

Kommunchef

Ekonomichef

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-06-02

Tjänsteutlåtande samhällsbyggnadsnämnden

Kalkyl för äskning av budget 2021-03-09

Protokoll från samhällsbyggnadsnämnden 2021-03-31 § 43

Beslutet skickas till:

För kännedom:

Samhällsbyggnadsnämnden
Sektorschef Samhällsbyggnad
Ekonomichef

Ärendet

Översiktsplanen är kommunens samlade verktyg och strategi för hela kommunen. För områden där kommunen önskar vägleda utvecklingen mer i detalj kan översiktsplanen fördjupas genom en så kallad fördjupad översiktsplan, FÖP.

Ale kommun har som målsättning att Älvängen tillsammans med Nödinge utvecklas till två småstäder. För att Älvängen ska utvecklas mot en attraktiv småstad är det nödvändigt att ta fram en samlad strategi i form av en fördjupad översiktsplan som håller ihop planeringen mer i detalj och som ger kommunen en samlad bild av Älvängens utvecklingsmöjligheter.

Ekonomisk bedömning

I tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad framgår att ekonomisk ram för färdigställande av fördjupad översiktsplan (FÖP) för Älvängen uppgår till 6 170 tkr fördelat under 24 månader som är uppskattad tid för att få färdigt FÖP:en. Då delar av 2021 redan har förflutit är det inte osannolikt att planen först kommer att vara färdig för beslut under senvåren 2023 vilket medför att de äskade medlen behöver fördelas över 2021-2023. Efter samtal med berörda handläggare inom sektor samhällsbyggnad är uppskattningen att kostnaderna borde kunna fördelas med 2 400 tkr 2021, 3 000 tkr 2022 samt 750 tkr för 2023. Att 2 400 tkr beräknas kunna förbrukas under 2021 trots att halva året troligtvis har gått innan man kommer igång beror på att man gör bedömningen att en stor del av utredningarna (på totalt 2 350 tkr) ska ha kunnat påbörjas och till delar genomföras innan 2021 års utgång.

Medel för tidigare FÖP-arbete, till exempel för Nödinge, har till största delen finansierats via kommunstyrelsens avsatta medel för översiktsplansarbete och kunde disponeras av ansvarig verksamhetschef inom sektor samhällsbyggnad. Detta var möjligt då inget kommunövergripande översiktsplanarbete pågick under åren 2017-2018. När översiktsplanarbetet kom igång under 2019 har därför inga medel funnits budgeterade för eventuella FÖP-arbeten.

Invånarperspektiv

För att kunna fortsätta utvecklingen av Älvängen som en av centralorterna i Ale är det av vikt att FÖP:en kommer tillstånd. Den ger goda förutsättningar för att underlätta fortsatt

detaljplanearbete i kommundelen som medför både ökad byggnation och underlag för service till invånare. En fördjupad översiktsplan syftar även till att ge en mer detaljerad vägledning om hur de sociala konsekvenserna kan tas om hand i detaljplaner och bygglov samt reda ut olika allmänna och enskilda intressen inom orten som annars riskerar att förbises i planeringen mot en attraktiv småstad. Innevånare och intressenter ges möjlighet till insyn och påverkan av Älvängens utveckling inom ramen för de dialoger som görs i FÖP-arbetet.

Hållbarhetsperspektivet

För att möta målen om ett hållbart samhällsbyggande i plan- och bygglagen och målet om att Älvängen ska växa till en attraktiv småstad är det av betydelse att frågor rörande användning av mark- och vattenområden utreds mer i detalj. Det är även av vikt att miljö- och klimataspekter värderas samt att planeringen skapa riktning mot resurssnåla transporter, minimerar utsläpp av föroreningar och växthusgaser samt minska energianvändningen. Detta för att skapa förutsättningar för en sammanhållen strategi för Älvängens fortsatta utveckling.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Plan- och bygglagen 3 kap.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Beslutets genomförande

Arbetet föreslås ledas av sektor samhällsbyggnadsplanenhet, med stöd av andra sakenheter och sektorer. En politisk styrgrupp föreslås tillsättas med representanter från kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden. Arbetet kommer att påbörjas så fort beslut är fattat om finansiering.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att det är viktigt att FÖP Älvängen kommer igång och blir färdig så snart som möjligt då den är en av förutsättningarna för fortsatt befolkningstillväxt som i sin tur leder till ökade skatteintäkter och möjligheter till ökat serviceutbud för de som verkar och bor i Ale kommun. Alternativet att istället göra planprogram för utvecklingsområdena har sektor samhällsbyggnad inte bedömt som lämpligt, eftersom det inte går att hantera de strukturella frågorna på ett bra sätt.

Kommunen som helhet prognostiserar för 2021 att göra ett resultat på 125 mkr vilket är 46 mkr bättre än budget. Förvaltningens förslag är därför att samhällsbyggnadsnämnden medges göra ett underskott på 2 400 tkr för 2021 då detta ryms inom kommunens budgeterade resultat på 79 mkr. För åskade medel 2022 och 2023 är förvaltningens förslag att detta tas om hand i budgetarbetet och ramtilldelning för respektive budgetår.

PROTOKOLL

Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2021-03-31

SBN § 43

Dnr PLAN.2015.20

Äskande av medel för Fördjupad översiktsplan Älvängen

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden ansöker om en utökad budgetram för 2021 med 3 540 000 kr och för 2022 med 2 630 000 kr för att kunna genomföra FÖP Älvängen.

Sammanfattning

Översiktsplanen är kommunens samlade verktyg och strategi för hela kommunen. För områden där kommunen önskar vägleda utvecklingen mer i detalj kan översiktsplanen fördjupas genom en så kallad fördjupad översiktsplan, FÖP.

Ale kommun har som målsättning att Älvängen tillsammans med Nödinge utvecklas till två småstäder. För att Älvängen ska utvecklas mot en attraktiv småstad är det nödvändigt att ta fram en samlad strategi i form av en fördjupad översiktsplan som håller ihop planeringen mer i detalj och som ger kommunen en samlad bild av Älvängens utvecklingsmöjligheter.

Sedan tidigare har Ale kommun arbetat med att ta fram en fördjupad översiktsplan för Älvängen. Den fördjupade översiktsplanen pausades emellertid 2018 av Samhällsbyggnadsnämnden på grund av hög arbetsbelastning i förvaltningen. Därefter har budgeten för det översiktliga arbetet tagits bort från sektor samhällsbyggnad.

Under 2020 beslutade samhällsbyggnadsnämnden att arbetet med en fördjupad översiktsplan för Älvängen skulle återupptas. Kostnaderna för att färdigställa FÖP Älvängen ryms inte inom sektorns budget, därför önskar samhällsbyggnadsnämnden härmed att äska medel för att färdigställa den påbörjade fördjupade översiktsplanen.

Förvaltningen bedömer att 2021 års budget bör sättas till 3 540 000 kr och 2022 års budget 2 630 000 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-03-23

Kalkyl för äskning av budget 2021-03-09

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
Nämndsbeslut 2021-03-31 Samhällsbyggnadsnämnden (SBN)		

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2021-03-31

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Nämndsbeslut 2021-03-31 Samhällsbyggnadsnämnden (SBN)

Sektor samhällsbyggnad

Diarienummer: PLAN.2015.20

Datum: 2021-03-23

Planarkitekt Jonathan Edler

Samhällsbyggnadsnämnden

Äskande av medel för Fördjupad översiktsplan Älvängen

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden ansöker om en utökad budgetram för 2021 med 3 540 000 kr och för 2022 med 2 630 000 kr för att kunna genomföra FÖP Älvängen.

Sammanfattning

Översiktsplanen är kommunens samlade verktyg och strategi för hela kommunen. För områden där kommunen önskar vägleda utvecklingen mer i detalj kan översiktsplanen fördjupas genom en så kallad fördjupad översiktsplan, FÖP.

Ale kommun har som målsättning att Älvängen tillsammans med Nödinge utvecklas till två småstäder. För att Älvängen ska utvecklas mot en attraktiv småstad är det nödvändigt att ta fram en samlad strategi i form av en fördjupad översiktsplan som håller ihop planeringen mer i detalj och som ger kommunen en samlad bild av Älvängens utvecklingsmöjligheter.

Sedan tidigare har Ale kommun arbetat med att ta fram en fördjupad översiktsplan för Älvängen. Den fördjupade översiktsplanen pausades emellertid 2018 av Samhällsbyggnadsnämnden på grund av hög arbetsbelastning i förvaltningen. Därefter har budgeten för det översiktliga arbetet tagits bort från sektor samhällsbyggnad.

Under 2020 beslutade samhällsbyggnadsnämnden att arbetet med en fördjupad översiktsplan för Älvängen skulle återupptas. Kostnaderna för att färdigställa FÖP Älvängen ryms inte inom sektorns budget, därför önskar samhällsbyggnadsnämnden härmed att äska medel för att färdigställa den påbörjade fördjupade översiktsplanen.

Förvaltningen bedömer att 2021 års budget bör sättas till 3 540 000 kr och 2022 års budget 2 630 000 kr.

Martin Hellström
Verksamhetschef

Kajsa Reimers
Enhetschef

Beslutsunderlag

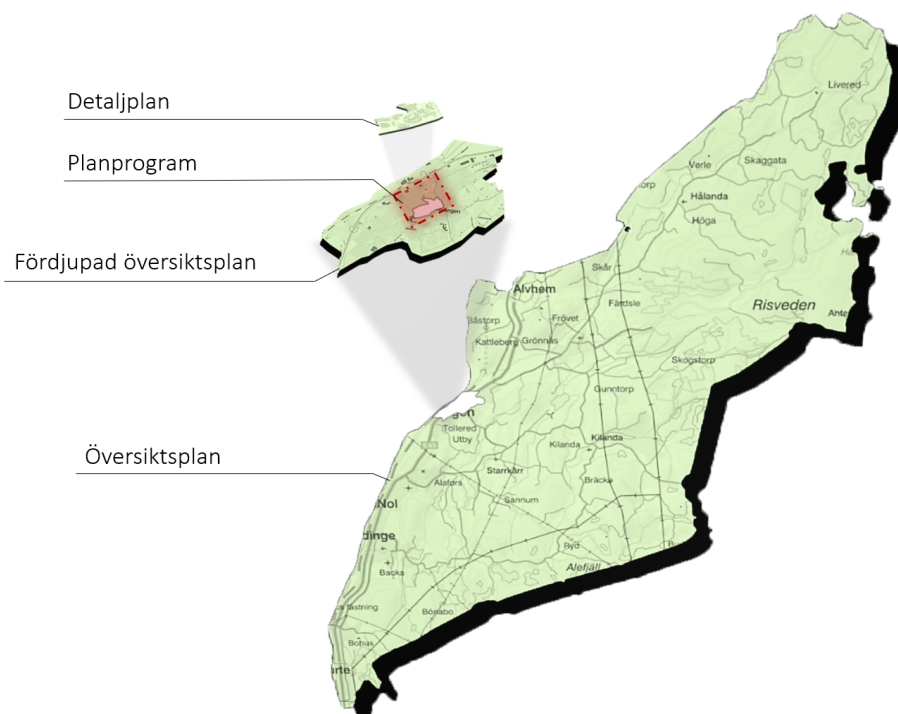
Tjänsteutlåtande, 2021-03-23

Kalkyl för äskning av budget 2021-03-09, 2021-03-09

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:
Planadministratör

Ärendet

Översiktsplanen är kommunens samlade verktyg och strategi för hela kommunen. Planen ska visa på grunddragen för hur mark- och vattenområden ska användas, bevaras och utvecklas och därtill visa vägen för beslut.

För områden där kommunen önskar vägleda utvecklingen mer i detalj kan översiktsplanen fördjupas genom en fördjupad översiktsplan, FÖP.

Den fördjupade översiktsplanen kompletterar alltså den kommunomfattande översiktsplanen avseende grunddragen för hur mark- och vattenområden ska användas, bevaras och utvecklas.

Den fördjupade översiktsplanen syftar därför till att skapa en långsiktig hållbar utveckling av bebyggelsen i det avgränsade området där fördjupningen sker. Planen är vägledande i kommunens utveckling och ett underlag för dialog mellan olika intressenter i samhället. Planen är även ett verktyg i kommunens arbete med framtagande av planprogram, detaljplaner och bygglov.

Den fördjupade översiktsplanen är därför ett vanligt förekommande plandokument inom utvecklingsområden såsom en stadsdel, en hel tätort eller ett större verksamhetsområde där behov av mer detaljerad vägledning finns än vad Översiktsplan förmår att ge.

Det har tidigare tagits beslut om att Ale kommun ska framställa två fördjupade översiktsplaner, en i Nödinge och en i Älvängen. Arbetet med att framställa dessa två planer påbörjades 2015 och FÖP Nödinge vann laga kraft 2019. FÖP Älvängen pausades emellertid 2018 på grund av för hög arbetsbelastning, därefter har budgeten för detta arbete försvunnit från sektor samhällsbyggnad.

I produktionsplanen som antogs i samhällsbyggnadsnämnden 2019 beslutades att den fördjupade översiktsplanen skulle färdigställas för att hantera de övergripande frågor som behöver lösas, exempelvis infrastruktur, skyfallshantering och strategi för ortsnära jordbruksmark.

Kostnaderna för att färdigställa FÖP Älvängen ryms inte inom sektorns budget, därför önskar samhällsbyggnadsnämnden härmed att äska medel för att kunna avsluta den fördjupade översiktsplanen.

Alternativ

En alternativ väg till fördjupad översiktsplan skulle kunna vara att ta fram ett eller flera planprogram för delar av Älvängen. Ett planprogram innebär att ett mer begränsat markområde studeras i ett lokalt sammanhang för att reda ut frågor om mark och vattenanvändning inför kommande detaljplanering. Ett planprogram kan, till skillnad från en FÖP, bekostas av de ingående planerna.

De övergripande frågorna går dock inte att behandla i ett program, och lösningar på frågor såsom parkering, skyfall och trafikstruktur skjuts på framtiden. Planprogram ersätter alltså inte behovet av en fördjupad översiktsplan för Älvängen och förordas därför inte som ett alternativ.

Ekonomisk bedömning

Vid årsskiftet 2018/2019 övergick budgeten för Översiktsplanering och fördjupad översiktlig planering. Av denna anledning behöver förvaltningen äska medel för att kunna slutföra den påbörjade fördjupade översiktsplanen.

Förvaltningen har under slutet av 2020 och början av 2021 gjort en kostnadsberäkning avseende slutförande av FÖP Älvängen. I den budget som skrivits fram har kostnader för personal och utredningar beaktats för 2021 och 2022. Personalkostnader är baserat på ett

genomsnittligt timpris på 485 kr för 2021 och 495 kr för 2022 inklusive PO. Utredningskostnader är baserad på en sammanvägning mellan tidigare budget, genomförda utredningar mellan 2016–2017 samt behovet att slutföra, genomföra och uppdatera utredningar.

Förvaltningens bedömning är att 2021 års budget för FÖP Älvängen bör sättas till 3 540 000 kr och 2022 års budget 2 630 000 kr.

FÖP Älvängen-Budget

Sammanställd budget			
70% av total utredningsbudget	30% av total utredningsbudget		
2021	2022	Totalt	
2 722 880 kr	1 800 960 kr	4 523 840 kr	Utan projektledning
3 537 680 kr	2 632 560 kr	6 170 240 kr	Med projektgrupp

Den ekonomiska bedömningen visar att genomförandet och slutförandet av FÖP Älvängen kommer medföra kommunala kostnader på kort sikt. På längre sikt kan det antas att den fördjupade översiktsplanen skapar ett kommunalt investeringsbehov för de förslag den fördjupade översiktsplanen ger.

Emellertid, om inte medel tillsätts för att slutföra FÖP Älvängen i nära tid kommer sektor samhällsbyggnad i en mindre uträkning kunna införliva kommunens övergripande vision och mål för fysisk utveckling. Detta eftersom Älvängen är en viktig del i kommunens tillväxt, då orten är utpekad som en av två prioriterade orter för fysisk utveckling. I förlängningen innebär det att Ale kommun riskerar att sakna tydlig styrning för Älvängen när samhället på nytt går mot högkonjunktur.

Därtill föreligger en betydande risk för en lokal fragmentarisk som på sikt kan försvåra förverkligandet av en attraktiv småstad.

Alternativ

Ett alternativ är att avropa konsulter som får i uppdrag att framställa en fördjupad översiktsplan för Älvängen. Att lägga ut arbetet på konsult kan ge Ale kommun en bättre överblick över kostnader kopplat till arbetet genom att uppdraget värderas, budgeteras och konkurrensutsätts.

En risk med detta tillvägagångssätt är emellertid att en eventuell kostnadsbesparing äts upp av projektledning vilket gör att kostnaderna i slutändan blir lika stor oavsett om kommunen använder sig av interna eller extern kompetens.

En annan nackdel med detta tillvägagångssätt är att Ale kommun mister möjligheten att bygga och utveckla intern kompetens och förståelse inom området inför framställning av framtida fördjupade översiktsplaner eller andra strategiska dokument för kommunens andra växande tätorter.

Invånarperspektiv

En fördjupad översiktsplan för Älvängen syftar till att skapa och bidra till social hållbarhet. En fördjupad översiktsplan syftar även till att ge en mer detaljerad vägledning om hur de sociala konsekvenserna kan tas om hand i detaljplaner och bygglov samt reda ut olika allmänna och enskilda intressen inom orten som annars riskerar att förbises i planeringen mot en attraktiv småstad. Innevånare och intressenter ges möjlighet till insyn och påverkan av Älvängens utveckling inom ramen för de dialoger som görs i föp-arbetet.

Hållbarhetsperspektivet

För att möta målen om ett hållbart samhällsbyggande i Plan- och bygglagen och målet om att Älvängen ska växa till en attraktiv småstad är det av betydelse att frågor rörande användning av mark- och vattenområden utreds mer i detalj.

Det är även av vikt att miljö- och klimataspekter värderas samt att planeringen skapa riktning mot resurssnåla transporter, minimerar utsläpp av föroreningar och växthusgaser samt minska energianvändningen. Detta för att skapa förutsättningar för en sammanhållen strategi för Älvängens fortsatta utveckling.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Plan- och bygglagen 3 kap.

Remissyttrande

Ärendet har ej remitterats.

Beslutets genomförande

Arbetet föreslås ledas av sektor samhällsbyggnads planenhet, med stöd av andra sakenheter och sektorer. En politisk styrgrupp föreslås tillsättas med representanter från kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens.

Förvaltningens bedömning

Ale kommun har som målsättning att Älvängen utvecklas till en attraktiv småstad. För detta arbete är det nödvändigt att ta fram en fördjupad översiktsplan som håller ihop planeringen och ger kommunen en samlad bild över den framtida utvecklingen för orten. Alternativet att göra planprogram för utvecklingsområdena har inte bedömts lämpligt, eftersom det inte går att hantera de strukturella frågorna på ett bra sätt.

I och med detta viktiga arbete behöver förvaltningen därför äska medel för att fortsätta med det påbörjade arbetet.

Kalkyl för äskning av budget - Föp Älvängen

Sammanställd budget

70% av total utredningsbudget	30% av total utredningsbudget		
2021	2022	Totalt	
2 722 880 kr	1 800 960 kr	4 523 840 kr	
3 537 680 kr	2 632 560 kr	6 170 240 kr	
		Utan projektledning	
		Med projektgrupp	

Plankostnad

Tjänster	Tjänst i procent	Pris/h 2021	Pris/h 2022	Timmar/månad	Månader	2021	2022
Planarkitekt	1	485kr	495kr	160	12	931 200 kr	950 400 kr
Planchef - Administratör	0,15	485kr	495kr	24	12	139 680 kr	142 560 kr
						1 070 880 kr	1 092 960 kr

Projektgrupp

Tjänster	Tjänst	Pris/h 2021	Pris/h 2022	Timmar/månad	Månader	2 021 kr	2 022 kr
Infra (VA, Trafik)	0,25	485kr	495kr	40	12	232 800 kr	237 600 kr
Miljö (Miljö Natur)	0,25	485kr	495kr	40	12	232 800 kr	237 600 kr
MEX	0,125	485kr	495kr	20	12	116 400 kr	118 800 kr
Utveckling	0,125	485kr	495kr	20	12	116 400 kr	118 800 kr
Övriga enheter	0,125	485kr	495kr	20	12	116 400 kr	118 800 kr
						814 800 kr	831 600 kr

Utredningsbudget

Utredningar	Tidigare budget 2016	Tidigare budget 2017	Total uppskattad budget 2016-2017	Använd budget 2016-2017	Genomförande 2016-2017	Status inför uppstart 2021	Uppskattad budgetbehov 2021-2022	Sakkunnig enhet 2021-2022
SKA/BKA	-	125 000 kr	125 000 kr	-	Ej genomförd	Uppstart	125 000 kr	Utveckling?
Ekonomisk konsekvensanalys	270 000 kr	160 000 kr	430 000 kr	-	Ej genomförd	Uppstart	435 000 kr	Mex/ekonomi?
Trafikutredning	-	300 000 kr	300 000 kr	?	Delvis genomförd	Uppdateras	700 000 kr	Infra
Naturinventering	70 000 kr	60 000 kr	130 000 kr	115 000 kr	Genomförd	Uppdateras	80 000 kr	Miljö
Luftkvalitet	30 000 kr	-	30 000 kr	40 000 kr	Genomförd	Uppdateras?	20 000 kr	Miljö
MKB	-	200 000 kr	200 000 kr	-	Ej genomförd	Uppstart	200 000 kr	Miljö
VA-D utredning	50 000 kr	200 000 kr	250 000 kr	351 075 kr	Genomförd	Uppdateras	225 000 kr	Infra
Geteknik	-	-	-	-	Ej genomförd	Uppstart	200 000 kr	Stab?
Förehand mark - Valåsen	-	-	-	-	Ej genomförd	Uppstart	150 000 kr	Miljö
Stadslivsanalys	100 000 kr	120 000 kr	220 000 kr	?	Genomförd	Uppdateras?	75 000 kr	?
Medborgardialog	130 000 kr	-	130 000 kr	99 260 kr	Genomförd	Ny?	150 000 kr	?
Buller	-	-	-	53 000 kr	Genomförd	-	-	-
Societoppvärden	50 000 kr	100 000 kr	150 000 kr	98 700 kr	Genomförd	-	-	-
Illustrationer	-	80 000 kr	80 000 kr	-	Ej genomförd	-	-	-
Processstöd	-	-	-	-	-	-	-	-
Grafisk profil	-	-	-	-	Ej genomförd	-	-	-
Landskapsanalys	-	-	-	-	-	-	-	-
Stadsbyggnadskvalitet	-	-	-	-	Ej genomförd	-	-	-
			2 045 000 kr	762 035 kr			2 360 000 kr	

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 125

Dnr KS.2021.215

Äskande av medel för fördjupad översiktsplan

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att samhällsbyggnadsnämnden medges göra ett underskott på 2,4 mkr för 2021 då detta ryms inom kommunens budgeterade resultat på 79 mkr i och med att kommunen prognostiserar ett resultat på 125 mkr.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att äskade medel 3 000 mkr för 2022 och 750 tkr 2023 tas om hand och beaktas i budgetarbetet och ramtilldelning för respektive budgetår.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden ansöker om en utökad budgetram för 2021 med 3 540 000 kr och för 2022 med 2 630 000 kr för att kunna genomföra FÖP Älvängen. Då delar av 2021 redan har förflutit är det inte troligt att planen först kommer att vara färdig för beslut under senhösten 2021 vilket medför att de äskade medlen behöver fördelas över 2021-2023. Nuvarande uppskattning är att kostnaderna kan fördelas med 2 400 tkr 2021, 3 000 tkr 2022 samt 750 tkr för 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-06-02

Tjänsteutlåtande samhällsbyggnadsnämnden

Kalkyl för äskning av budget 2021-03-09

Protokoll från samhällsbyggnadsnämnden 2021-03-31 § 43

Beslutet skickas till

För kännedom

Samhällsbyggnadsnämnden

Sektorschef på samhällsbyggnad

Ekonomichef

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer:KS-SOU.2021.264

Datum: 2021-05-24

Avdelningschef Daniela Ölmunger

Kommunstyrelsen

Budget och verksamhetsplan Ale kommun 2022 -2025

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar Moderata samlingspartiets, Kristdemokraternas, Centerpartiets, Liberalernas, Miljöpartiet de grönas och Framtid i Ales verksamhetsplan och budget för åren 2022-2025 med resultatbudget, balansbudget, finansieringsbudget, exploateringsplan och investeringsbudget för 2022.
2. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt respektive nämnd att i enlighet med fullmäktiges beslut om verksamhetsplan och kommunbidrag samt i enlighet med anvisningar från sektor kommunstyrelsen besluta om nämndplan för år 2022 senast 18 november och att redovisa respektive nämndplan och detaljbudget för år 2022 vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 december 2021.
3. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunens utdebitering för år 2022 ska vara 21,87 kr per skattekrona.
4. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige ger nämnderna möjlighet att göra omdisponeringar om upp till en miljon kronor inom sin totala investeringsbudget 2022 efter godkännande av kommunstyrelsen.
5. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunens låneskuld får uppgå till maximalt 900 mkr under år 2022. Inom totalbeloppet innefattas rätt att omsätta lån på 135 mkr.
6. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsens ordförande och ekonomichefen, eller deras ställföreträdare, att för kommunens räkning fortlöpande underteckna erforderliga lånehandlingar, såväl nyupplåning som omsättning av lån, inom angiven ram.
7. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att reserverade medel för framtida pensioner ”återlånas” för att begränsa den externa låneskulden.
8. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att AB Alebyggen för år 2022 ska erlägga en årlig borgensavgift på 0,3 % på nyttjad borgensram. Avgiften erläggs till kommunen varje tertial.

9. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att partistöd för år 2022 ska utbetalas i enlighet med antagna bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun.
10. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att de strategiska mål som är antagna i budgeten även gäller de helägda kommunala bolagen där så är tillämpligt.

Sammanfattning

Förslaget till verksamhetsplan och budget för åren 2022-2025 som föreligger enligt bilagor bygger på inkommit budgetförslag från Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna, Miljöpartiet de gröna och Framtid i Ale, kallad Koalitionen.

Maria Reinholdsson

Kommunchef

Daniela Ölmunger

Avdelningschef SoU

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-24

Budget och verksamhetsplan 2022-2025

Beslutet skickas till

För vidare hantering:

Samtliga sektorchefer

För kännedom:

Förvaltningsledningen

Samtliga nämnder och styrelser

Ärendet

Enligt kommunallagen ska kommunen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten skall upprättas så att intäkter överstiger kostnaderna. Budgeten skall också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret skall därvid alltid vara planperiodens första år. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under året. Av planen ska det framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut.

Samråd/samverkan

Facklig MBL-förhandling har skett 2021-05-27.

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Remissyttrande

Facklig MBL har genomförts.

Beslutets genomförande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Förvaltningens bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Ale kommun (KF)

KF Verksamhetsplan med budget 2022

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Visionen - Lätt att leva.....	4
3 Strategiska målsättningar	5
4 God ekonomisk hushållning	8
5 1 Ekonomisk översikt	9
6 2 Bilagor	15

1 Inledning

Ale kommun står väl rustade inför en framtid som kommer att utmana oss med ökade krav och snabba förändringar som inte alltid kommer att vara förutsägbara. Vi är stolta över vår organisation som tillsammans med föreningarna och företagen snabbt ställde om i början av Coronapandemin. Omställningen visar att dialog och tillit är rätt väg framåt och detta är något vi måste utveckla vidare. Genom samverkan där varje aktör bidrar med sitt perspektiv och sin kompetens kan vi sätta dem vi är till för i fokus. Alla tänkbara lösningar ska beaktas, tidigare beslutade lösningar ska utvärderas på nytt för att möjliggöra ett ökat fokus på kärnverksamheterna. Driftsformerna i sig är ointressanta, vi ska skapa största nytta för våra invånare och därför bör alla former prövas när vi utvärderar och utvecklar vår verksamhet.

Kommunorganisationens enda uppgift är att finnas till för invånarna och på deras uppdrag leverera tjänster och service för deras gemensamma nytta med deras gemensamma finansiering. Det är därför viktigt att den demokratiska processen fungerar och att vi säkerställer att alla behandlas likvärdigt. Det är av den anledningen också viktigt att all vår personal har fokus på god service och hög tillgänglighet i alla kontakter med våra invånare.

Verksamhetsplanen 2022 är ett styrdokument som aktivt följs upp genom verksamhetsdialog där prioriteringar tydliggörs och förmågor, lärande och engagemang tas tillvara, vilket i sin tur stimulerar delaktighet, förståelse, och samverkan.

2 Visionen - Lätt att leva

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång.

Visionen är Lätt att leva. Med detta menar vi att vi:

- antar utmaningar med lust och energi
- tillsammans ska förenkla och underlätta människors vardag
- förädlar våra tjänster och service
- värnar om den gemensamma livsmiljön och ger alebornas livskvalitet

Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar, här är det lätt att leva. Som hjälpmedel på resan mot år 2023 har politiken tagit fram denna verksamhetsplan som pekar ut vilka områden vi ska fokusera på och vad vi behöver göra. Den hjälper oss att arbeta i visionens riktning och säkerställer att vi gör rätt saker för aleborna.

3 Strategiska målsättningar

3.1 Hälsa och välbefinnande

Hälsa och välbefinnande grundar sig i många olika delar och vad som är en bra hälsa och ett gott välbefinnande är olika för olika människor. För att uppnå god hälsa och ett gott välbefinnande hos våra invånare måste tillvägagångssätten av den anledningen vara mångfacetterade och vi behöver prova nya tankar och arbetssätt. Den psykiska ohälsan i Ale ökar i flera åldersgrupper, framför allt bland unga vuxna och utvecklingen är liknande på nationell nivå. Resultatet av den utredning som är gjord ska nu genomföras och vi vill kontinuerligt följa upp detta. Vi ser med oro på att narkotikaanvändandet samt att kriminella handlingar ökar bland ungdomar. Här tror vi att samverkan är en stor del i lösningen. Samverkan behöver ske såväl inom kommunen, som mellan kommun och civilsamhälle, inte minst med föräldrar.

Civilsamhället och ideella krafter är viktiga för alla samhällen. Genom att ha en öppen dialog med föreningar och andra ideella krafter för att se hur vi kan stötta dem kan vi bidra till att civilsamhället fortsätter att finnas och får möjlighet att växa. Ensamheten är en stor utmaning för vårt samhälle och finns inte i en enskild målgrupp utan i alla ålderskategorier och samhällsskikt. Vi tror på att skapa förutsättningar för människor att mötas, gärna över åldersgränser. För att skapa framgång tror vi på att utveckla nya samarbeten med civilsamhälle och ideella krafter. Det finns ett behov av att fokusera på att hitta tillbaka till våra sociala sammanhang, att återuppta de aktiviteter som vi kanske behövt pausa under pandemin. Vi ser att behovet är stort i flertalet åldersgrupper, men kanske främst bland våra barn, ungdomar och äldre.

Vår känsla av trygghet bidrar till vårt mående, både positivt och negativt. Därav är ett fortsatt arbete där hänsyn tas till det som skapar en känsla av trygghet för människor viktigt. En god omsorg när vi är i behov av den, såväl barnomsorg, som äldreomsorg bidrar till vår och våra näras välmående.

Hälsa och välbefinnande kan skapas med hjälp av kultur och vi vill att kulturen ska vara tillgänglig i stort och smått, i vardagen och vid större evenemang. Hälsa och välbefinnande kan också vara att trivas och känna stolthet för platsen vi bor på och tillhörighet till andra som bor på samma plats. Vi vill att de som besöker vår kommun känner sig välkomnade och att Ales besöksmål och undangömda pärlor blir kända för såväl kommunens invånare, som för besökare utifrån.

3.2 Kunskap och utbildning

Inom ramen för God utbildning för alla görs ett avgörande arbete mot social hållbarhet. Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden. Alla skolformernas mål är att nå så långt som möjligt i varje barns och elevs lärande, utveckling och välmående. Att utbilda för ett långsiktigt hållbart samhälle innebär att bygga en god grund med kunskap, bildning och innovation. Vi behöver säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. En viktig del är personaltätheten som framför allt i förskolan länge varit låg och behöver bli bättre genom implementation av framtagna strategi och utökade resurser.

Genom att i redan unga år skapa förståelse för hållbarhet får unga med sig och kan sprida denna kunskap framåt i hela livet. Detta görs genom att integrera frågeställningar runt miljö, sociala och ekonomiska frågor i undervisningen, att göra barn och ungdomar delaktiga i lärprocessen och att förbereda dem för framtiden. Därför behöver det arbetet intensifieras och belysas inom såväl som utanför skolan. En utbildning för hållbar utveckling innebär att alla människor har rätt till kunskaper om förhållandena, och få möjlighet att delta i beslut om vår gemensamma framtid.

Skolan har ett viktigt uppdrag i att motverka att negativa kulturer får fäste och är en viktig aktör i att tidigt fånga upp barn och ungdomar som på olika sätt far, eller riskerar att fara illa.

3.3 Sysselsättning, arbete och företagsamhet

Vår kommun har fantastiska förutsättningar till tillväxt under lång tid om vi tar hänsyn till att vi ska växa med alla tre hållbarhetsperspektiven samtidigt. Vår bedömning är att befolkningstillväxten ska stabiliseras på minst 1,5 % för att vi ska klara uppdraget att leverera service och tjänster med bibehållen kvalitet.

Näringslivet bidrar till arbetstillfällena och därmed välbehövliga skatteintäkter som är en viktig del i att kunna ha en skola, en omsorg och en kommunservice med hög kvalitet. Kommunen ska arbeta för att tillhandahålla verksamhetsmark i olika stadier, från råmark till byggklara fastigheter där all infrastruktur är färdig så att det går snabbt från köp till etablering. Vi behöver fortsätta arbetet med att förbättra näringslivsklimatet för såväl stora som små företag, nyetableringar och redan befintliga företag. Detta påverkar hur många som väljer att både driva och starta företag samt hur attraktiva vi är för företag att flytta sin verksamhet till vår kommun.

Arbetsmarknaden förändras kontinuerligt, gamla yrken kommer att försvinna och nya etableras. För att våra invånare ska klara övergången är det viktigt att vi skapar förutsättningar för detta. Det kommer bli aktuellt med utbildning i olika former flera gånger under ett arbetsliv. Komvux, universitet och högskolor är aktörer som vi måste utveckla samarbetet med, men även andra alternativ för folkbildning ska övervägas för att våra invånare ska vara anställningsbara.

Arbete är en viktig del av integrationen och här måste vi utmana våra egna system med tex SFI i kombination med starta-egit utbildningar eller arbetsplatsförlagd praktik. Men det kan också vara det omvända då flera företag i kommunen i dag utbildar personal i svenska, i detta arbete kan kommunen bidra med kompetens. Att gå från ett beroende av bidrag till egen försörjning är av vikt inte minst för den enskilda människan, och dennes anhöriga. Extra resurser och nytänkande behövs för att hjälpa dem de som står allra längst bort från arbetsmarknaden. Möjligheten till självförsörjning är av betydelse för individens möjlighet att forma samhället och sitt eget liv.

3.4 Hållbart samhällsbyggande

Hur vi bygger våra samhällen är en fråga som förändras över tid och utmaningen för oss är att försöka blicka in i framtiden och skapa det som är hållbart på lång sikt. Något som alltid är av vikt är dock att de företag och privatpersoner som är i kontakt med kommunen får en god service med hög kvalitet. Vidare vill vi att samhällsbygget sker med hänsyn till vad som är hållbart såväl ekonomiskt, som socialt och ekologiskt. Som offentlig aktör bör vi vara den som går före och visar vägen i utvecklingen när vi planerar nya och befintliga samhällen, hur vi upphandlar och väljer varor och tjänster och hur vi samarbetar med näringsliv och invånare. Ett led i att vara ett föredöme är att öka vår egen medvetenhet kring organisationens konsumtionsbaserade utsläpp och hitta strategier för att minska dessa.

När vi planerar våra samhällen, i tätorterna så väl som på landsbygden, måste vi till exempelvis skapa förutsättningar för en blandning av upplåtelseformer, att service kan etableras och att hänsyn tas till brukningsvärd jordbruksmark, grönområdena bör bevaras, utvecklas eller skapas.

Ale kommun vill vara en kommun som kan erbjuda många olika typer av boenden som också är anpassade för människor i olika skeden i livet. Vi vill se byggnation som fyller mer än ett syfte, skolor i kombination med bostäder, förskola och särskilda boenden i anslutning till varandra, så kallad tredimensionell fastighetsbildning kan vara en lösning för att uppnå detta. Fastigheter skulle även kunna fylla mer än ett syfte under sin livslängd, samt under dygnets alla timmar. Ett fokus som är viktigt för att skapa en social hållbarhet är att öka känslan av trygghet i våra samhällen.

Det är viktigt att vi i skapandet och utvecklingen av samhället ser till alla människors möjlighet att kunna röra sig fritt genom tillgång till trygga gång och cykelvägar. En viktig del i ett hållbart samhälle är att skapa förutsättningar till att genomföra resor och förflyttningar på fler sätt än med bil.

3.5 Ett Ale

Vi vill ha ett Ale, vilket kräver att alla delar av vår organisation samverkar och arbetar tillsammans för att skapa ett så stort mervärde som möjligt för kommunen som helhet liksom för den enskilde invånaren. Vi behöver se

samverkan mellan enheter och sektorer som en självklarhet och som en förutsättning för att genomföra visionen, lätt att leva i Ale. Ökat samarbete ska ske där det behövs mellan alla tänkbara instanser i våra olika verksamheter och avdelningar men även exempelvis med föreningar, primärvård, polis, näringsliv och invånare. Det kommer behövas olika former, forum och verktyg för att möjliggöra bättre kontaktytor för att kontinuerligt skapa rätt förutsättningar för samarbete. Detta leder till "Ett Ale" där vi arbetar för bättre kommunikation, information och service för alla människor. En del i arbetet med att skapa de bästa förutsättningarna för en stark kommun är att kontinuerligt se över kommunens organisation för att kunna arbeta effektivt och för att säkerställa att vi gör rätt saker på rätt plats. En annan del i att kontinuerligt se över kommunens organisation är att utveckla kommunens vision och värdegrundsarbete. Vår aktuella Vision och värdegrund tar sikte på år 2025 och ett arbete med att förnya den ska påbörjas under året.

Digitalisering, innovation och teknologiska framsteg är en nyckel till att finna hållbara lösningar för såväl ekonomiska som miljömässiga och sociala utmaningar. Därför är digitaliseringen i Ale en viktig faktor för en hållbar utveckling och att kommunen även på sikt skall klara att finansiera sina åtaganden. Digitaliseringen ger oss fantastiska möjligheter kring just hållbarhet, allt från smarta samhällen och att kunna använda resurser mer effektivt, till digitala möten och att stödja undervisning i skolan. Det handlar bland annat om att ha tillgänglig data 365 dagar om året, ha en infrastruktur med bredband, wifi och öppna nät, att följa säkerhetsföreskrifter kopplat till data och anpassa verksamhet efter ny dataskyddsföreskrift. I den mån det är juridiskt möjligt bör all kommunalt skapad och insamlad data vara offentlig.

3.6 En arbetsgivare

Tanken om "Ett Ale" ska genomsyra personalpolitiken, vi är en organisation med ett gemensamt syfte. Vi ska förvalta invånarnas skattepengar på bästa sätt och få så mycket nytta för dem som möjligt. Ett Ale syftar till att vi delar varandras stolthet över att lyckas leverera bästa möjliga kärnverksamhet till dem vi är till för. För att vi ska se oss som en organisation är jämlika förutsättningar och likabehandling avgörande. Vi ska vara transparenta i alla processer och ska tex. kunna visa på anställnings- och lönekriterier. Rekryteringen av personal är mycket viktig och arbetet med rekryteringsprocessen ska stärkas. Rätt kompetens och person på rätt plats är en förutsättning för att verksamheterna ska nå sina mål.

Vi behöver vara nyfikna på nya yrkesroller för att lösa framtidens bemannings utmaningar och redan nu inleda arbetet med att identifiera dessa. Vi kommer att behöva vidareutbilda flera olika personalgrupper i denna förändring och ska därför agera då regionala eller statliga bidrag finns för detta. Den inslagna vägen med att byta styrmodell till en tillitsbaserad metod verkar gynnsam, vi är fortfarande bara i början av detta skifte men kan redan se att kunskapen och stoltheten för kommunens olika verksamheter stärks. Trots att vi på intet sätt har nått hela organisationen med denna förändring ännu så är det viktigt att vi inte glömmer bort invånare perspektivet för att tillitsbaserad styrning skall fungera till fullo måste vi också inkludera åsikterna från dem vi är till för.

I bland annat Sunt arbetslivs undersökning av friskfaktorer i arbetslivet samt under coronapandemin har det nära och aktiva ledarskapet lyfts som väsentligt. Inom vissa verksamheter har första linjens chef stora arbetsgrupper där möjligheten till närvarande ledarskap försvåras. Kommunen måste testa möjligheten till mindre personalgrupper för att skapa förutsättningar för att minska sjukfrånvaro, minskad personalomsättning samt förbättrad NME och NKI. Test ska följas upp för att bidra till kunskapsbaserad organisering.

4 God ekonomisk hushållning

I kommunallagen finns ett regelverk för hur kommuner ska sköta sin ekonomiska förvaltning. Där beskrivs bland annat att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

God ekonomisk hushållning förutsätter inte bara att den löpande verksamheten under året kan finansieras med intäkter. För att inte behöva göra besparingar i verksamheten enskilda år, då intäkterna (skatteintäkter och statsbidrag) plötsligt viker eller då oförutsedda kostnadsökningar uppstår, krävs att kommunen har en buffert i sin ekonomi. För Ale kommun innebär god ekonomisk hushållning dessutom att verksamheten bedrivs effektivt, det vill säga den kommunala servicen ska infria kommuninnevånarnas behov och dessutom bedrivs på ett kostnads-effektivt sätt.

För att nå en god ekonomisk hushållning krävs ett metodiskt arbete efter att mål och ekonomiska ramar har fastställts av fullmäktige och att kommunen har förmåga att anpassa sig efter förändrade förutsättningar under året.

Kommunens ekonomi måste vara i balans och långsiktigt hållbar. För att kommunen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat är det av största betydelse att respektive nämnd klarar sitt uppdrag och samtidigt har sin ekonomi i balans genom en god budgetföljsamhet. Det ekonomiska resultatet är också beroende av att investeringsvolymen hålls på en rimlig nivå. Hur kommunens nettoinvesteringar ska finansieras finns angivet i de finansiella målen som är antagna av kommunfullmäktige. En ökande nettolåneskuld innebär ett successivt försämrat resultat för kommunen, och ställer krav på politisk prioritering vad gäller behov av och önskemål om kommunala investeringar.

I kommunallagen finns en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Ale kommun har reserverat 100 mkr av Eget Kapital i RUR.

Finansiella mål

Ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner; att hushålla i tiden och över tiden. Det vill säga att väga ekonomi mot verksamhet på kort sikt, samt att väga verksamhetens behov nu mot verksamhetens behov på längre sikt. Om en kommun under ett år eller flera år förbrukar mer pengar än den får in innebär det att det blir kommande år, eller kommande generationer, som måste betala för denna överkonsumtion.

Kommunfullmäktige antog 2019-01-28 riktlinjer för God ekonomisk hushållning och finansiella mål enligt nedan:

- Nettokostnadsandelen skall vara högst 96 %.
- Nämnderna skall ha en ekonomi som klarar förändring dvs inte bundit upp hela budgeten. Uttryckas som att minst en procent av nämndramen skall ligga som ”buffert/reserv” alternativt en procent av omsättningen, för de verksamheter som ej är skattefinansierad eller interndeberar ut sina kostnader.
- Självfinansieringsgrad av investeringar ska i genomsnitt under en rullande åttaårsperiod med 2018 som startår uppgå till minst 70 procent.
- Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen skall öka med en procent årligen på lång sikt.
- Soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen skall på lång sikt öka. Kommunens soliditet skall vara positiv och inte minska fler än två år i rad.

5 Ekonomisk översikt

Finansiella jämförelsetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Resultat (Mkr)	40,1	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Nettokostnadsandel (%)	97,7%	93,5%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%
Nettokostnad (Mkr)	1 694,5	1 797,5	1 892,0	2 012,0	2 064,2	2 143,2	2 246,2
Nettokostnad per invånare (kr)	54 791	56 403	58 793	61 383	62 053	63 153	64 493
-"- Procentuell ökning (%)	2,6%	2,9%	3,3%	4,4%	1,1%	1,8%	2,1%
Anläggningstillgångar per invånare (kr)	49 715	59 458	68 371	80 835	96 747	103 280	107 243
Extern låneskuld (Mkr)	367,1	405,8	741,3	997,6	1 411,2	1 632,7	1 835,0
Låneskuld per invånare (kr)	11 870	12 734	23 037	30 436	42 421	48 112	52 685
Låneskuld per invånare (inkl. borgen och pensionsskuld) (kr)	47 057	53 875	59 934	72 458	83 641	88 637	92 419
Soliditet (exkl. ansvarsförbindelse, %)	50,4%	53,7%	47,3%	45,4%	41,3%	40,2%	39,6%
Soliditet (inkl. ansvarsförbindelse, %)	20,3%	29,6%	27,1%	28,7%	27,5%	28,1%	28,8%
Avskrivningar	97,1	109,6	127,2	137,9	152,4	174,9	195,1
Avskrivningar + resultat	137,2	235,2	206,2	221,9	238,4	264,9	290
Självfinansieringsgrad	76%	86%	61%	39%	33%	57%	68%
Självfinansieringsgrad perioder (exkl. taxa)	53%	94%	54%	51%	40%	60%	72%
Invånare (antal)	30 926	31 868	32 181	32 778	33 266	33 936	34 829

5.1 Skatteintäkter och statsbidrag för Ale 2022

Beräkningen av kommunalskatten och de generella statsbidragen innebär 127,1 Mkr i ökad skatteprognos mellan budget 2021 och 2022. Av detta utgörs 19 mkr av egen befolkningsprognos samt 4 av eftersläpningsersättning.

Eftersläpningsersättningen baseras på två kriterier. Dels ska antalet invånare öka i genomsnitt med minst 1,2 procent per år under en fyraårsperiod med utgångspunkt sex år innan aktuellt budgetår. Utöver detta ska befolkningen vuxit med 1,2 procent året innan det aktuella budgetåret. När båda dess kriterier är uppfylla ersätts kommunen med de intäkter som det överskjutande antalet invånare skulle ha genererat i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag. För 2022 så uppfyller kommunen troligen kraven, därför används 100 procent av summan i prognosen.

5.2 Oförändrad skattesats

Verksamhetsplanen 2022–2025 bygger på en oförändrad skattesats på 21:87 kr.

5.3 Skatteprognos för Ale kommun

Kommunalskatt och generella statsbidrag (Mkr)	Budget 2021	Prognos 2021*	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Kommunalskatt	1 605,3	1 619,5	1 688,6	1 761,7	1 833,4	1 919,9
* Preliminär kommunalskatt	1 584,1	1 593,1	1 688,6	1 761,7	1 833,4	1 919,9
* Avräkning 2020		8,0	0,0	0,0	0,0	0,0
* Avräkning 2021		18,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Extra tillskott 2021–2023	21,2					
Utjämnning	239,4	242,6	281,1	297,3	320,6	364,2

*Inkomstutjämnning	238,0	242,2	264,6	276,5	289,1	312,2
*Kostnadsutjämnning	1,4	0,4	16,5	20,8	31,5	52,0
Regleringsbidrag/avgift	69,2	94,4	74,8	52,0	44,8	35,9
Införandebidrag	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämnning	5,3	4,3	0,8	0,8	0,8	0,8
Kommunal fastighetsavgift	60,9	60,4	62,1	62,1	62,1	62,1
Varav egen befolkningsprognos	12		19	43	77	123
Varav eftersläpningsersättning	6		4	5	6	14
TOTALT	1 980,2	2 021,5	2 107,3	2 173,9	2 261,7	2 383
Årlig förändring av prognos			85,9	66,6	87,8	121,2
Förändring budget/prognos		41,2	127,1			

5.4 Resultaträkning

Resultatposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Verksamhetens nettokostnader	-1 687,9	-1 913,3	-2 030,9	-2 083,7	-2 167,8	-2 275,5
Avsättning till omställningsfond	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ram	-1 687,9	-1 913,3	-2 030,9	-2 083,7	-2 167,8	-2 275,5
Avskrivningar	-109,6	-127,2	-137,9	-152,4	-174,9	-195,1
avgår kapitalkostnader	0,0	148,5	156,8	171,9	199,5	224,4
Nettokostnad	-1 797,5	-1 892,0	-2 012,0	-2 064,2	-2 143,2	-2 246,2
Skatteintäkter/Generella statsbidrag	1 926,2	1 980,2	2 107,3	2 173,9	2 261,7	2 382,9
Finansiella intäkter	2,6	3,0	2,6	2,6	2,6	2,6
Finansiella kostnader	-5,8	-12,2	-13,9	-26,3	-31,1	-44,3
Avgår resultat för affärsverksamheten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Nettokostnadsandel	93,5%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%

5.5 Balansräkning och kassaflödesanalys

Balansräkning

Balansposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Tillgångar						
Materiella Anläggningstillgångar	1 850,9	2 152,6	2 605,7	3 174,5	3 461,0	3 691,3
Finansiella Anläggningstillgångar	43,9	47,6	43,9	43,9	43,9	43,9
Summa anläggningstillgångar	1 894,8	2 200,2	2 649,6	3 218,4	3 504,9	3 735,2
Exploateringsfastigheter	30,6	22,2	-8,3	-77,5	-52,5	14,5

Övriga kortfristiga fordringar	91,6	102,6	91,6	91,6	91,6	91,6
Likvida medel	148,1	160,6	187,0	187,0	187,0	187,0
Summa omsättningstillgångar	270,2	285,4	270,2	201,0	226,0	293,0
Summa tillgångar	2 165,0	2 485,6	2 919,8	3 419,4	3 730,9	4 028,2
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital*	1 162,3	1 176,3	1 325,3	1 411,3	1 501,3	1 596,3
Därav årets resultat	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Därav resultatutjämningsreserv	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Avsättningar	209,1	186,6	209,1	209,1	209,1	209,1
Långfristiga skulder	405,8	741,3	997,6	1 411,2	1 632,7	1 835,0
Kortfristiga skulder	387,8	381,4	387,8	387,8	387,8	387,8
Summa eget kapital och skulder	2 165,0	2 485,6	2 919,8	3 419,4	3 730,9	4 028,2
Soliditet	53,7%	47,3%	45,4%	41,3%	40,2%	39,6%

Kassaflödesanalys

Finansieringsposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Den löpande verksamheten	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Årets resultat	109,6	127,2	137,9	152,4	174,9	195,1
Just för av -och nedskrivning	22,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för gjorda avsättningar	16,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för reavinst-/förlust	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för ej likvärdiga påverkande poster						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	277,2	206,2	221,9	238,4	264,9	290,1
Ökning/minskning kortfr fordringar	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning förråd/lager/pågående arbete	-6,5	7,1	38,9	69,2	-25,0	-67,0
Ökning/minskning kortfr skulder	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	289,5	213,3	260,8	307,6	239,9	223,1
Investeringsverksamheten						
Investering i materiella / imateriella anläggningstillgångar	-273,2	-335,6	-567,8	-721,2	-461,5	-425,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från invest.verksamheten	-272,4	-335,6	-567,8	-721,2	-461,5	-425,4
Finansieringsverksamheten						
Nyupptagna lån	60,0	129,4	345,9	413,6	221,6	202,3
Amortering av skuld	-75,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av långfristiga skulder	-9,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Ökning/minskning av långfristiga fordringar	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansverksamheten	-20,3	129,4	345,9	413,6	221,6	202,3
Årets kassaflöde	-3,2	7,1	38,9	0,0	0,0	0,0
Likvida medel vid årets början	153,5	153,5	148,1	187,0	187,0	187,0
Likvida medel vid årets slut	148,1	160,6	187,0	187,0	187,0	187,0
Förändring likvida medel	-5,4	7,1	38,9	0,0	0,0	0,0

5.6 Kommunbidrag till nämnderna

I de kommunbidrag som varje nämnd får till sitt förfogande har de specialdestinerade statsbidragen och de olika taxorna och avgifterna redan räknats de berörda nämnderna till godo. Grunden för kommunbidragen är kommunalskatten och den kommunalekonomiska utjämningen.

Nämnderna har kompenserats utifrån de uppdragsförändringar som sker mellan åren förenat med befolkningsförändringar. Ersättningen baseras på bokslutet 2020 som divideras med antalet invånare per verksamhetsområde. Ale kommuns egen befolkningsprognos används därefter för att räkna fram ersättningen för det förändrade uppdraget inför kommande budgetår där 80 procent av befolkningsförändringen räknas upp. Äldreomsorgen grupperas i intervaller där ersättningen dubblas vart femte år. Slutligen justeras nämndernas ramar utifrån resultatet 2020 och indexuppräknung i form av löner och övrig inflation.

Kommunbidrag (Mkr)	Budget 2021	Förändring	Budget 2022
Utbildningsnämnd	884,47	46,65	931,12
Kultur och fritidsnämnd	83,53	4,81	88,34
Socialnämnd	601,48	35,04	636,52
Samhällsbyggnadsnämnd	63,43	10,92	74,35
Kommunstyrelsen*	108,14	-0,65	107,49
Borf	33,29	1,80	35,09
Förtroendevalda	14,67	0,27	14,95
* Överförmyndarnämnd	3,01	0,07	3,08
* Revison	1,22	0,21	1,43
* Valnämnd	0,00	0,60	0,60
* Jävsnämnd	0,00	0,00	0,00
Pensionskostnader och pensionsreserv	29,00	0,00	29,00
Lönereserv	6,47	6,61	13,07
Servicenämnd kommunbidrag	91,53	4,33	95,86
Servicenämnd	-6,94	6,94	0,00
Totalt	1 913,30	117,60	2 030,90

5.7 Övriga ekonomiska förutsättningar

- Principen är att 80 % av det ökade uppdraget räknas upp årligen.
- Vid fördelningen av budgetramarna har utgångspunkten varit de olika verksamheternas ramar 2021-05-01.
- Kommunbidrag för löneökningar finns budgeterade under varje nämnd och det är upp till varje nämnd att hantera detta

- Nämndernas ramar har inflationsuppräknats med 2,0 procent.
- Personalomkostnadspåslaget är räknat på 40,15 procent.
- Vid beräkning av kapitalkostnader har en internränta på 1 procent använts.
- De politiska satsningar som berör nämnderna framgår av verksamhetsplanens inledning och ingår i nämndernas ramar.

5.8 Taxor och avgifter

Genomgång ska ske av samtliga taxor och avgifter som tillämpas. Nämndernas ambitioner när det gäller avgiftsfinansiering ska klargöras. Beslut om taxor sker på kommunfullmäktiges möte i oktober där så är nödvändigt.

De affärsdrivande verksamheterna inom samhällsbyggnadsnämnden utgör särskilda balansräkningsenheter som tillgodoräknas och belastas sitt resultat genom reglering mot resultatutjämningsfonder. Beslut om resultatdisposition tas i respektive bokslut.

Enheterna svarar för sina anläggningstillgångar och sitt rörelsekapital. För förvärv av anläggningar fordras medgivande av kommunfullmäktige.

Taxenivåerna beslutas av kommunfullmäktige. Enheterna ska långsiktigt ha full kostnadstäckning inklusive kapitalkostnader och administrationsersättning. Därvid ska eventuella framtida återställningskostnader eller stora underhållsbehov beaktas. I budgeten angivna totala investeringsramar för enheterna disponeras av nämnd.

5.9 VA-verksamheten

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Verksamhetens intäkter	56 230	60 968	62 800
Verksamhetens kostnader	-47 100	-51 045	-51 323
Avskrivningar	-7 999	-8 973	-10 527
Verksamhetens nettokostnader	1 131	950	950
Finansiella intäkter	94	50	50
Finansiella kostnader	-1 225	-1 000	-1 000
Årets resultat	0	0	0

Balansräkning

Balansräkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	222 523	264 550	408 623
Omsättningstillgångar	14 624	15 000	15 400
Summa tillgångar	237 147	279 550	424 023
Eget kapital	0	0	0
Därav årets resultat	0	0	0
Investeringsfond	20 618	20 534	20 450

Långfristiga skulder	206 398	248 516	392 673
Kortfristiga skulder	10 131	10 500	10 900
Summa skulder och eget kapital	237 147	279 550	424 023

5.10 Renhållningsverksamheten

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Verksamhetens intäkter	36 303	39 624	40 800
Verksamhetens kostnader	-35 173	-38 477	-39 263
Avskrivningar	-1 081	-1 107	-1 497
Verksamhetens nettokostnader	49	40	40
Finansiella intäkter	11	10	10
Finansiella kostnader	-60	-50	-50
Årets resultat	0	0	0

Balansräkning

Balansräkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	4 804	7 633	6 336
Omsättningstillgångar	6 502	6 700	6 900
Summa tillgångar	11 306	14 333	13 236
Eget kapital	0	0	0
Därav årets resultat	0	0	0
Investeringsfond	0	0	0
Långfristiga skulder	5 862	8 733	7 436
Kortfristiga skulder	5 444	5 600	5 800
Summa skulder och eget kapital	11 306	14 333	13 236

6 Bilagor

6.1 Investeringsplan 2022–2025

Nämnd:(Belopp i tkr)				
Investering, namn	2022	2023	2024	2025
Kommunstyrelsen	1 500	1 000	1 000	1 000
Servicekommitté	328 200	446 350	255 900	246 900
Utbildningskommitté	14 000,00	6 000,00	48 000,00	23 000,00
Kultur- och fritidskommitté	3 000,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00
Omsorgs- och arbetsmarknadskommitté	4 350,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00
Samhällsbyggnadskommitté (exkl. VA och Avfall)	64 470	95 100	95 950	68 350
Samhällsbyggnadskommitté VA och Avfall	154 800,00	166 700,00	54 600,00	80 100,00
Totalt	570 320,00	721 150,00	461 450,00	425 350,00

6.2 Exploateringsplan 2022–2025

Mkr	2021	2022	2023	2024	2025
Kostnader					
Kronogården		3			
Nödinge centrum		29	80	87	30
Älvängens centrum			30	30	20
Gustavas plats		1			
Kärrvägen	1				
Osbacken	3				
Äskekärr		15			
Svenstorps handelsområde		1	1		
Summa kostnader	4	49	111	117	50
Intäkter					
Kronogården		5			
Nödinge centrum				20	20
Älvängens centrum				30	30
Gustavas plats	1	4	3		
Kärrvägen	2				
Osbacken		1	1	1	
Äskekärr			7	7	
Svenstorps handelsområde		2	2	4	
Skepplanda verksamhetsområde	1	2	3		
Summa intäkter	4	14	16	62	50

Mkr	2021	2022	2023	2024	2025
Summa					
Netto	0	-35	-95	-55	0

Förhandlingsprotokoll

Datum 2021-05-27	Tid 13.00	Plats Teams
Kallade Samtliga arbetstagarorganisationer	Närvarande Naturvetarna, Kommunal, Lärarförbundet, Lärarförbundets skolledare, Akavia, SSR, Vision	Frånvarande Övriga
Protokollförelse Carin Frisk	Justerare Samtliga	
Förhandlingsfråga Förhandling MBL §11 angående koalitionen budgetförslag 2022		
<p>§ 1 Arbetsgivaren har kallat till förhandling med anledning av koalitionen budgetförslag 2022.</p> <p>§ 2 Arbetstagarorganisationerna har följande synpunkter på förslaget;</p> <p>Lärarförbundet och Lärarnas skolledarförbund, bilaga 1.</p> <p>Lärarnas Riksförbund, bilaga 2.</p> <p>Vision; Skulle vilja se en något jämnare fördelning mellan sektorerna där sektor kommunstyrelsen och sektor service fick en något större tilldelning. De ser ett ökat krav på stödfunktionerna inom sektor kommunstyrelsen till följd av att organisationen växer. Sektor service har tidigare drabbats av hårda besparingskrav och skulle enligt deras bedömning behöva ytterligare tillskott för att bli en väl fungerande organisation.</p> <p>§3 Förhandlingen ses som avslutad i enighet 2021-05-27</p>		

För arbetsgivaren

Ort och datum 2021-05-27	Namnteckning	Namnförtydligande Maria Reinholdsson
-----------------------------	--------------	---

För arbetstagarorganisation

Ort och datum	Arbetstagarorganisation	Namnteckning	Namnförtydligande
Ort och datum	Arbetstagarorganisation	Namnteckning	Namnförtydligande
Ort och datum	Arbetstagarorganisation	Namnteckning	Namnförtydligande
Ort och datum	Arbetstagarorganisation	Namnteckning	Namnförtydligande
Ort och datum	Arbetstagarorganisation	Namnteckning	Namnförtydligande
Ort och datum	Arbetstagarorganisation	Namnteckning	Namnförtydligande
Ort och datum	Arbetstagarorganisation	Namnteckning	Namnförtydligande
Ort och datum	Arbetstagarorganisation	Namnteckning	Namnförtydligande

Ale kommun står fortfarande inför stora utmaningar. En av landets men även Ale kommuns största utmaning är kompetensförsörjningen inom förskola, fritidshem och skola. Lärartätheten i Ales förskolor, skolor och fritidshem är väldigt låg. Ale ligger fortsatt i botten av Sveriges kommuner. För att kunna öka lärartätheten behöver nivån på barn- och elevpengen öka och då behöver sektor Utbildning ett större budgettillskott. Läraryrket ser positivt på den ökade rambudget på 14 miljoner till Utbildningsnämnden och att det kommer att innebära skillnad i positiv riktning men det är inte tillräckligt. Vi ser också positivt till den ökade rambudget som Kultur och fritidsnämnden får.

Sektor Utbildning kommer ha förutsättningar för att öka lärartätheten men långt ifrån tillräckligt. Våra enheter har under flera år känt av en tuff arbetsbelastning och arbetsmiljö med bl a låg lärartäthet, framförallt på grund av neddragningar eller effektiviseringar som ni politiker kallar det, på toppen av isberget den fortsatta pandemin som tär på våra lärare och rektorer. Vi märker av att det pyr ute på enheterna. Lärarna och rektorerna är hårt påfrestade och börjar bli ”utmattade” och vi befarar att detta kommer att få dystra konsekvenser.

För att Ale kommun ska bli en attraktiv arbetsgivare så är en viktig utmaning att behålla, utveckla, attrahera och rekrytera medarbetare med rätt kompetens. Detta i tider med lärarbrist, då behövs satsningen göras. Ni vill att våra rektorer och andra chefer i Ale ska vara modiga. Nu vill vi att ni är modiga och vågar satsa! De pengar som ni tillfört är åt rätt håll men för att kunna öka lärartätheten i förhållandet till riket behövs det en betydligt större budgettilldelning. Det måste finnas en balans mellan krav och resurser för att stanna kvar och välja Ale kommun som arbetsgivare. Med det budgetförslag som ligger ser vi en liten positiv utveckling åt rätt håll, men inte tillräckligt, vi befarar att arbetsmiljön och arbetsbelastningen kommer att fortsätta vara tung med risk för sjukskrivningar och lägre attraktivitet som arbetsgivare samt att måluppfyllelsen för eleverna riskerar att försämrans.

En stor oro och stress hos lärare och rektorer i Ales förskolor, skolor och fritidshem är att inte ha tillräckliga förutsättningarna för att tillgodose skollagen som bl a säger att alla elever ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt och få det stöd som krävs för ökad måluppfyllelse och personlig utveckling. Stora förlorar i detta är elever i behov av särskilt stöd.

Ni politiker är ytterst ansvariga arbetsgivare och behöver ta det ansvar som arbetsmiljölagen kräver av huvudmannen. Ni behöver även vara insatta i bl a arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2015:4 ”Organisatorisk och social arbetsmiljö” men framförallt sätta er in i det senaste läraravtalet, HÖK 21 och dess intentioner som bl a handlar om arbetstid, arbetsmiljö, arbetsorganisation, lönebildning samt kompetensförsörjning och de olika parternas ansvar. Detta för att kunna ge Utbildningsnämnden de budgetförutsättningar som behövs.

Ser man till ett större perspektiv och Agenda 2030 så handlar arbetet för en socialt hållbar utveckling om att se sociala insatser och satsningar som investeringar. Studier visar att insatser under de första levnadsåren är mer kostnadseffektiva än insatser senare under uppväxten. Dessa år är centrala i en människas liv och lägger grunden för utveckling, inlärning och tillit, vilket bidrar till att fler klarar skolan, utbildar sig, kan försörja sig och när ett gott liv. Dock krävs det att även nivån på insatser senare under uppväxten är fortsatt god.

Läraryrket anser att Utbildningsnämndens tilldelade budget är i positiv riktning men långt ifrån tillräcklig för att uppfylla de förväntningar och krav som ställs och samtidigt säkerställa en god arbetsmiljö. Vi har en stor oro för ohälsa bland lärare och rektorer ute på Ales förskolor, skolor och fritidshem. Den nya budgeten ger helt enkelt inte tillräckliga förutsättningar för Ales lärare och rektorer att fullfölja sitt uppdrag fullt ut. Vi anser att lärarna och rektorerna inte kommer ha de förutsättningar som behövs och kommer ha svårt att uppnå de krav som ställs från staten och Ale kommun. Balansen mellan krav och resurser finns inte.

Petra Johansson, ordförande
Fredrik Blomqvist, huvudskyddsombud
Mikaela Brun, ordförande och huvudskyddsombud Läraryrket Skolledare

Lärarnas Riksförbunds kommentar till budget 2022

Lärarnas Riksförbund har i flera löneöversyner påpekat att kommunen måste ta sitt ansvar i sin strategiska kompetensförsörjning. Det är nu dags att på allvar uppgradera lönerna för dem som står för kontinuiteten och erfarenheten i verksamheterna.

Vi ser positivt på kommunens lojalitetssatsning men saknar en avsättning i budget för vad detta kommer att kosta. De 13 miljoner som är avsatta i lönereserven kommer inte att räcka till detta.

Lärarnas Riksförbund noterar det extra tillskott som tillfaller sektor Utbildning. Detta motsvarar ca 1% av sektorns totala budget och är en början av vad som skulle behöva göras. För att komma i paritet med övriga kommuner i tex lärartäthet krävs det ännu mera medel.

Under pandemin har Ales ungdomar haft många inställda aktiviteter och lektioner. Många lektioner har inte kunnat genomföras på ett optimalt sätt. Flertalet elever har haft svårt att tillgodogöra sig undervisningen när den har genomförts på distans då det kräver en högre grad av eget ansvar än vad vi normalt kräver av högstadieungdomar. Detta kunskapstapp kommer att ge långsiktiga effekter om det inte tas igen genom fler vuxna i skolan. Lärarnas Riksförbund anser att det behövs avsättas medel till sektor Utbildning för att anställa fler utbildade lärare och speciallärare.

Informationsprotokoll

Datum 2021-05-20	Tid 13.00	Teams
För arbetsgivaren Maria Reinholdsson	För arbetstagarorganisationen Kommunal, Vision, Lärarförbundet, Lärarnas riksförbund, Vårdförbundet, SSR, Akavia, Lärarförbundets skolledarförbund	
Protokollförare Malin Olsson	Justerare Samtliga	
Förhandlingsfråga Information enligt MBL § 19		
§1 Arbetsgivaren har kallat till information gällande koalitionen budgetförslag 2022.		

För arbetsgivaren

Ort och datum 2021-05-20	Namn Maria Reinholdsson	Namnförtydligande Malin Olsson
-----------------------------	----------------------------	-----------------------------------

För arbetstagarorganisation

Ort och datum	Namn	Namnförtydligande

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 126

Dnr KS-SOU.2021.264

Budget och verksamhetsplan Ale kommun 2022-2025

Beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar Moderata samlingspartiets, Kristdemokraternas, Centerpartiets, Liberalernas, Miljöpartiet de grönas och Framtid i Ales verksamhetsplan och budget för åren 2022-2025 med resultatbudget, balansbudget, finansieringsbudget, exploateringsplan och investeringsbudget för 2022.
2. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt respektive nämnd att i enlighet med fullmäktiges beslut om verksamhetsplan och kommunbidrag samt i enlighet med anvisningar från sektor kommunstyrelsen besluta om nämndplan för år 2022 senast 18 november och att redovisa respektive nämndplan och detaljbudget för år 2022 vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 december 2021.
3. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunens utdebitering för år 2022 ska vara 21,87 kr per skattekrona.
4. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige ger nämnderna möjlighet att göra omfördelningar om upp till en miljon kronor inom sin totala investeringsbudget 2022 efter godkännande av kommunstyrelsen.
5. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunens låneskuld får uppgå till maximalt 900 mkr under år 2022. Inom totalbeloppet innefattas rätt att omsätta lån på 135 mkr.
6. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsens ordförande och ekonomichefen, eller deras ställföreträdare, att för kommunens räkning fortlöpande underteckna erforderliga lånehandlingar, såväl nyupplåning som omsättning av lån, inom angiven ram.
7. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att reserverade medel för framtida pensioner ”återlånas” för att begränsa den externa låneskulden.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

8. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att AB Alebyggen för år 2022 ska erlägga en årlig borgensavgift på 0,3 % på nyttjad borgensram. Avgiften erläggs till kommunen varje tertial.
9. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att partistöd för år 2022 ska utbetalas i enlighet med antagna bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun.
10. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att de strategiska mål som är antagna i budgeten även gäller de helägda kommunala bolagen där så är tillämpligt.

Deltagande i beslut

Socialdemokraternas ledamöter, Vänsterpartiets ledamot och Sverigedemokraternas ledamöter deltar inte i beslutet.

Sammanfattning

Förslaget till verksamhetsplan och budget för åren 2022-2025 som föreligger enligt bilagor bygger på inkommit budgetförslag från Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna, Miljöpartiet de gröna och Framtid i Ale, kallad Koalitionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-24

Budget och verksamhetsplan 2022-2025

Förhandlingsprotokoll 2021-05-27

Läraryrskommitténs protokollsanteckning 2021-05-27

Lärarnas Riksförbunds kommentar till budget 2022

Informationsprotokoll 2021-05-20

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Samtliga sektorchefer

För kännedom

Förvaltningsledningen

Samtliga nämnder och styrelser

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Ale kommun (KF)

Verksamhetsplan med budget 2022

Socialdemokraterna

ALE

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Visionen - Lätt att leva	4
3 Våra övergripande prioriteringar	5
4 Strategiska målsättningar	8
5 God ekonomisk hushållning	10
6 Ekonomisk översikt	11
7 Bilagor	17

1 Inledning

Ale växer och den positiva tillväxt vi har skapar utmaningar och detta kräver att vi tar oss an dessa på nya sätt. Då vi inte alltid kan förutse utmaningarna vi kan ställas inför så krävs det att vi har en robust organisation som kan ställa om till nya behov och förutsättningar. Den demokratiska processen måste då också vara välfungerande och ska säkerställa att alla behandlas likvärdigt. Kommunens primära uppgift är att finnas tillhands för våra invånare och att kunna leverera de tjänster och den service som vi har som uppdrag att tillhandahålla. Detta utförs självklart på ett professionellt sätt och med stor omsorg. Verksamhetsplanen 2022 är ett styrdokument som via verksamhetsdialog följs upp där prioriteringar tydliggörs. Detta sker bland annat genom tillitsdialoger och detta stimulerar delaktighet, förståelse och samverkan.

2 Visionen - Lätt att leva

Visionen är det mål som kommunen dagligen strävar efter att nå. Att göra det lätt att leva i Ale - Oavsett om vi arbetar inom våra omsorger eller inom kommunledningen så har vi alla samma vision och mål.

I Ale är det nära till det mesta med stora möjligheter till rekreation i våra fina naturmiljöer.

Visionen är Lätt att leva. Med detta menar vi att kommunen:

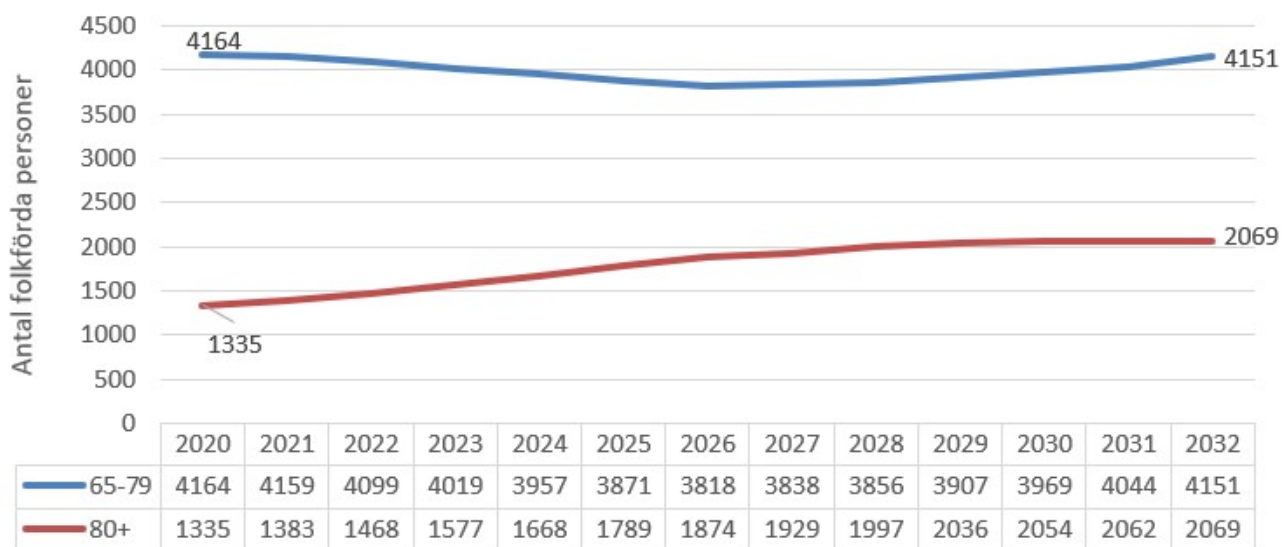
- Antar utmaningar med lust och energi
- Tillsammans förenklar och underlättar människors vardag
- Förädlar våra tjänster och service
- Värnar om den gemensamma livsmiljön som ger Aleborna livskvalitet

Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger Aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar, här är det lätt att leva. Som hjälpmedel på resan mot visionen har vi tagit fram denna verksamhetsplan med budget.

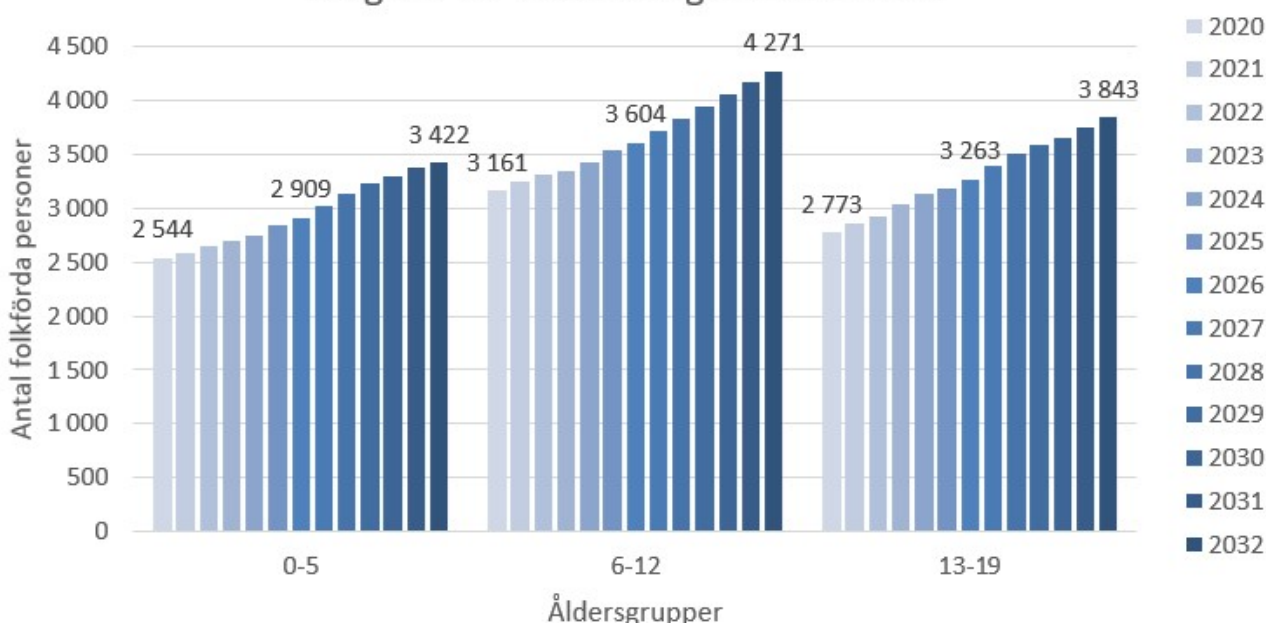
3 Våra övergripande prioriteringar

Den tillväxt som vi står inför samt nya samhällsutmaningar kräver att vi tar ansvar för helheten och har den kunskap och kompetens som behövs för att ha förståelse för de olika verksamheter kommunen ansvarar för. Att tillse att våra verksamheter har förutsättningar för att kunna göra ett gott arbete och därmed kunna ge kommunens invånare de tjänster och den service som krävs är vår största prioritet. Det är också kommunens primära uppgift.

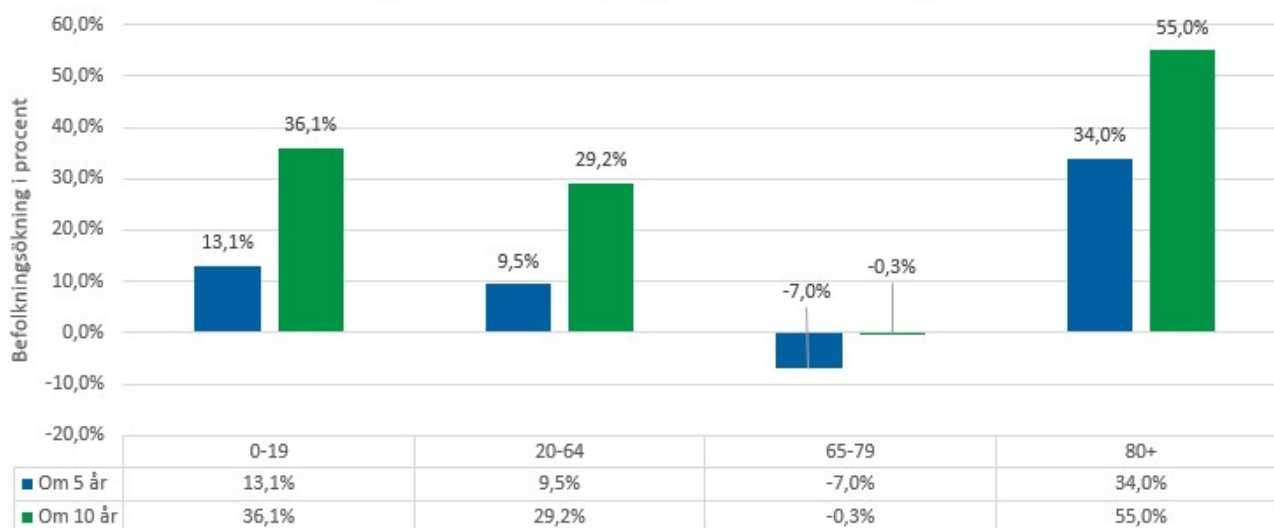
Prognos för de äldre åldrarna

Prognos för barn & ungdomar 0-19 år

Utveckling för olika åldersgrupper om 5 och 10 år, procent

Utbildning

Förskolans och skolans verksamheter ger våra barn den kunskap och grund de behöver för att senare klara av steget ut i vuxen världen. Vi vill säkerställa att verksamheterna har resurser för detta.

Psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa är ett växande problem och vi måste därför arbeta på flera fronter för att möta och förebygga. I detta arbete så behöver våra olika sektorer och verksamheter arbeta gemensamt då det är ett stort samhällsproblem som berör allt fler av våra invånare. När en person mår dåligt påverkar detta ofta så många fler i personens omgivning.

Omsorg för äldre

En fortsatt satsning på kompetenshöjande åtgärder för våra personalgrupper skapar förutsättningar för tryggare personal och detta ger i förlängningen en bättre verksamhet för våra brukare och hyresgäster.

Sysselsättning

Ale kommun ska intensiviera arbetet inom mottagningsenheten för att effektivare få ut unga vuxna i sysselsättning.

Kompetensförsörjning

Att ständigt möta nya krav och förändringar innebär också att nya prioriteringar behöver göras. För att klara den uppgiften måste kompetensförsörjningen säkras och detta måste organisationen arbeta fortsatt aktivt med.

En god arbetsmiljö för framtiden

Alla har rätt till en trygg och säker arbetsmiljö. Att skapa friska arbetsplatser är en viktig del för att förebygga ohälsa och ska vara en central del i det dagliga arbetsmiljöarbetet. Ambitionerna för arbetsmiljöpolitiken måste vara mer än att ingen ska skadas eller bli sjuk av jobbet. Arbetslivet ska erbjuda var och en som jobbar trygghet, utveckling och möjlighet till god hälsa. En god arbetsmiljö främjar utveckling av såväl verksamheter som arbetstagare och ger plats för människor med olika bakgrund och förmågor i arbetslivet.

Kultur och Fritidsliv

Stärka lokalt kultur- och föreningsliv då det är en viktig faktor för våra invånare för att kunna ha en meningsfull fritid. Här ser vi att mer resurser kan skapa mervärde och ge inte minst våra barn och unga mer möjligheter till gemenskap och bra fritid.

Det finns naturligtvis fler verksamheter som var och en och även tillsammans gör att våra invånare kan få god service och tillgång till de tjänster vi tillhandahåller.

4 Strategiska målsättningar

4.1 Utbildning

Beskrivning

Skolans uppgift är att möta våra barn och elevers nyfikenhet med en aldrig sinande ström av kunskap och kreativitet, från förskolan ända upp genom gymnasiet. Mitt i detta uppdrag står lärarna. De har ett av världens viktigaste jobb och med rätta förutsättningar också ett av de allra roligaste. Utvecklings- och kvalitetsarbetet måste vara väl fokuserat, långsiktigt, strukturerat, kontinuerligt och uthålligt. En viktig del i arbetet är de förbättrade analyser vi nu har tillgång till som ska användas för att förbättra resultaten men också för att utmana eleverna att utveckla sina kunskaper så långt det möjligt givet sina förutsättningar. För att säkra resultatutveckling krävs också ett fortsatt riktat utvecklingsarbete både avseende det pedagogiska ledarskapet och pedagogernas eget lärande samt ett kontinuerligt och strategiskt kompetensförsörjningsarbete. Inom samtliga skolformer är det självklart att arbeta med evidensbaserade metoder och forskningsanknutet arbetssätt. Ett viktigt uppdrag är att kompensera för barn och elevers skilda förutsättningar och att säkra en jämn och hög kvalitet på undervisningen. Stödet till elever som inte uppnår kunskapsmålen behöver utökas och förväntningarna på elevernas insats måste vara tydliga. Läxor är ett av många bra verktyg för lärare att arbeta med. Politiker ska inte styra över läxornas utformning men har ett ansvar för att se till att alla elever får förutsättningar att klara skolan. Vi vill att alla elever ska kunna få läxhjälp utanför ordinarie undervisningstid och att det finns en läxhjälpsgaranti för elever i årskurs 6-9 som riskerar att inte bli behöriga till gymnasieskolan. Dessa elever ska vara garanterade minst två timmars läxhjälp i veckan. Vi ska arbeta än mer målmedvetet och strukturerat med att sträva mot att vara en av de attraktivaste arbetsgivarna i regionen. Personal, elever och föräldrar ska i samråd kunna påverka den löpande utformningen av den egna skolans arbete. De ska ta tillvara de anställdas engagemang och kompetens och ge utrymme för att pröva nya idéer och lösningar. För att möta lärarbristen behöver nya sätt prövas. Tid tillsammans med pedagog är det som spelar störst roll för elevernas förbättrade resultatutveckling. Det faktumet är en tydlig signal om vad man som huvudman ska prioritera när man väljer bland olika insatser.

Särskilda uppdrag

- Vi vill att både idrotts- och estetiska aktiviteter ska kunna ske i samarbete mellan fritidshem och föreningsliv.
- Såväl undervisningen som skolans studie- och yrkesvägledning ska motverka klass- och könsbundna studie- och yrkesval.
- Kommunens resursfördelningsmodell måste fånga de strukturella skillnaderna mellan förskolor och skolor och en kontinuerlig uppföljning av socioekonomiska tilläggsresurser ska ske.

4.2 Omsorgen av äldre samt förebyggande arbete för äldre

Omsorgen ger våra äldre service och omvårdnad för att vardagen ska fungera och ge livskvalitet. Vårt utförande ska utgå från den enskildes behov. Ett värdegrundat och salutogent förhållningssätt handlar om hur personalen kan arbeta för att stärka den enskildes känsla av sammanhang och mening. Det salutogena förhållningssättet innebär att man ser individen i sin helhet som människa. Perspektivet fokuserar på vilka faktorer som orsakar och påverkar mer än själva sjukdomen.

Då vi kan konstatera att antalet fallolyckor i hemmet ökat bland våra äldre som i sin tur leder till stora utmaningar för den skadade så ska kommunen intensifiera arbetet med fallprevention. Detta kan ske genom ett utvecklat system för att göra okulära bedömningar hemma hos äldre.

Särskilda uppdrag

Ett värdegrundat och salutogent arbetssätt ska fortgå och utvecklas inom samtliga verksamheter som arbetar med individer.

Ta fram system för att göra okulära bedömningar hemma hos äldre för att arbeta med fallprevention.

Kommunens dagverksamhet ska genomlysas för att utreda om den är effektiv samt har ett mervärde för de som deltar i verksamheten.

4.3 Hållbar tillväxt

Beskrivning

Ale Kommuns stora inflyttning ger oss utmärkta möjligheter att utvecklas som en del av storstadsregionens arbetsmarknad och övriga möjligheter till en aktiv fritid. Den regionala infrastrukturen finns redan på plats och nu vill vi att hela Ale utvecklas på ett mer hållbart sätt. För att klara av att möta befolkningstillväxten måste vi bygga ut samhällsbyggnader och göra satsningar på lokal infrastruktur. Därför behöver vi tillskapa nya eller utöka befintliga skolområden för att möta den stora befolkningstillväxten. Fler invånare innebär i dagsläget fler bilar vilket ställer krav på bättre trafiksäkerhet i och kring våra tätorter och då i synnerhet kring olika typer av samhällsbyggnader såsom skolor och förskolor. När samhället växer så skapas också möjligheter. Vi vill att det strategiska arbetet med samhällets utformning förstärks med ökat fokus på ekosystemtjänster kopplat till växtlighet, grönområden samt byggnadsgestaltning. Att förtäta samhället kräver också att de gröna oaser och befintliga grönytor som idag ligger i våra tätorter behöver bevaras eller utvecklas.

Särskilda uppdrag

- Tillskapa förutsättningar i detaljplan för att utöka befintliga skolbyggnader eller uppföra nya skolbyggnader.
- Säkerställa strategisk kompetens kopplat till grönytor och /eller ekosystemtjänster.
- Förstärka tjänstepersoner kopplat till Infra och VA planering.

4.4 Ett meningsfullt och utvecklande kultur- och fritidsliv

Beskrivning

Ale har alltid varit en kommun som utmärkt sig genom att satsning på idrott och lagsporter samt genom att vi stöttat föreningarnas arbete. Detta är för att vi vet att genom att ge barn och unga en aktiv fritid skapar vi en hälsosammare människa. Vi har länge satsat på våra barn och unga genom en nolldata för deras föreningsverksamhet. Det kommunala föreningsstödet är i grunden riktat mot barn och unga för vi vet att om man fortsätter vara fysiskt aktiv upp i sena tonåren så ökar sannolikheten för att man fortsätter vara fysiskt aktiv även som vuxen. Vi ser även ett ökat intresse för friluftslivet och här kan vi i Ale vara ledande i att erbjuda vandringsleder och fantastisk natur som är tillgänglig för alla.

Det vi behöver synliggöra i Ale är mer kulturverksamhet då vi vet att människor växer genom kulturen. Men, vad är egentligen kultur? Svaret är att det är allt vi gör och allt vi ser, hur vi behandlar varandra, hur vi bygger våra hus, vägarna vi lägger, teater, musikaler, konst men inte minst utövning i all dess form och färg. Människor behöver kunna få uttrycka sig genom olika aktiviteter. Därför behöver Ale ge invånarna samma möjligheter till aktiviteter som de som är idrottsintresserade. Vi behöver skapa ytor där vi möts över generationsgränserna. När man träffas och lär känna varandra i ett samhälle ökar tryggheten och skapar större gemenskap.

5 God ekonomisk hushållning

I kommunallagen finns ett regelverk för hur kommuner ska sköta sin ekonomiska förvaltning. Där beskrivs bland annat att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

God ekonomisk hushållning förutsätter inte bara att den löpande verksamheten under året kan finansieras med intäkter. För att inte behöva göra besparingar i verksamheten enskilda år, då intäkterna (skatteintäkter och statsbidrag) plötsligt viker eller då oförutsedda kostnadsökningar uppstår, krävs att kommunen har en buffert i sin ekonomi. För Ale kommun innebär god ekonomisk hushållning dessutom att verksamheten bedrivs effektivt, det vill säga den kommunala servicen ska infria kommuninvånarnas behov och dessutom bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt.

För att nå en god ekonomisk hushållning krävs ett metodiskt arbete efter att mål och ekonomiska ramar har fastställts av fullmäktige och att kommunen har förmåga att anpassa sig efter förändrade förutsättningar under året.

Kommunens ekonomi måste vara i balans och långsiktigt hållbar. För att kommunen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat är det av största betydelse att respektive nämnd klarar sitt uppdrag och samtidigt har sin ekonomi i balans genom en god budgetföljsamhet. Det ekonomiska resultatet är också beroende av att investeringsvolymen hålls på en rimlig nivå. Hur kommunens nettoinvesteringar ska finansieras finns angivet i de finansiella målen som är antagna av kommunfullmäktige. En ökande nettolåneskuld innebär ett successivt försämrat resultat för kommunen, och ställer krav på politisk prioritering vad gäller behov av och önskemål om kommunala investeringar.

I kommunallagen finns en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Ale kommun har reserverat 100 mkr av Eget Kapital i RUR.

Finansiella mål

Ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner; att hushålla i tiden och över tiden. Det vill säga att väga ekonomi mot verksamhet på kort sikt, samt att väga verksamhetens behov nu mot verksamhetens behov på längre sikt. Om en kommun under ett år eller flera år förbrukar mer pengar än den får in innebär det att det blir kommande år, eller kommande generationer, som måste betala för denna överkonsumtion.

Kommunfullmäktige antog 2019-01-28 riktlinjer för God ekonomisk hushållning och finansiella mål enligt nedan:

- Nettokostnadsandelen skall vara högst 96 %.
- Nämnderna skall ha en ekonomi som klarar förändring dvs inte bundit upp hela budgeten. Uttryckas som att minst en procent av nämndramen skall ligga som ”buffert/reserv” alternativt en procent av omsättningen, för de verksamheter som ej är skattefinansierad eller interndeberar ut sina kostnader.
- Självfinansieringsgrad av investeringar ska i genomsnitt under en rullande åttaårsperiod med 2018 som startår uppgå till minst 70 procent.
- Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen skall öka med en procent årligen på lång sikt.
- Soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen skall på lång sikt öka. Kommunens soliditet skall vara positiv och inte minska fler än två år i rad.

6 Ekonomisk översikt

Finansiella jämförelsetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Resultat (Mkr)	40,1	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Nettokostnadsandel (%)	97,7%	93,5%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%
Nettokostnad (Mkr)	1 694,5	1 797,5	1 892,0	2 012,0	2 064,2	2 143,2	2 246,2
Nettokostnad per invånare (kr)	54 791	56 403	58 793	61 383	62 053	63 153	64 493
-"- Procentuell ökning (%)	2,6%	2,9%	3,3%	4,4%	1,1%	1,8%	2,1%
Anläggningstillgångar per invånare (kr)	49 715	59 458	68 371	80 835	96 747	103 280	107 243
Extern låneskuld (Mkr)	367,1	405,8	741,3	997,6	1 411,2	1 632,7	1 835,0
Låneskuld per invånare (kr)	11 870	12 734	23 037	30 436	42 421	48 112	52 685
Låneskuld per invånare (inkl. borgen och pensionsskuld) (kr)	47 057	53 875	59 934	72 458	83 641	88 637	92 419
Soliditet (exkl. ansvarsförbindelse, %)	50,4%	53,7%	47,3%	45,4%	41,3%	40,2%	39,6%
Soliditet (inkl. ansvarsförbindelse, %)	20,3%	29,6%	27,1%	28,7%	27,5%	28,1%	28,8%
Avskrivningar	97,1	109,6	127,2	137,9	152,4	174,9	195,1
Avskrivningar + resultat	137,2	235,2	206,2	221,9	238,4	264,9	290
Självfinansieringsgrad	76%	86%	61%	39%	33%	57%	68%
Självfinansieringsgrad perioder (exkl taxa)	53%	94%	54%	51%	40%	60%	72%
Invånare (antal)	30 926	31 868	32 181	32 778	33 266	33 936	34 829

6.1 Skatteintäkter och statsbidrag för Ale 2022

Beräkningen av kommunalskatten och de generella statsbidragen innebär 127,1 Mkr i ökad skatteprognos mellan budget 2021 och 2022. Av detta utgörs 19 mkr av egen befolkningsprognossamt 4 av eftersläpningsersättning.

Eftersläpningsersättningen baseras på två kriterier. Dels ska antalet invånare öka i genomsnitt med minst 1,2 procent per år under en fyraårsperiod med utgångspunkt sex år innan aktuellt budgetår. Utöver detta ska befolkningen vuxit med 1,2 procent året innan det aktuella budgetåret. När båda dess kriterier är uppfylla ersätts kommunen med de intäkter som det överskjutande antalet invånare skulle ha genererat i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag. För 2022 så uppfyller kommunen troligen kraven, därför används 100 procent av summan i prognosen.

6.2 Oförändrad skattesats

Verksamhetsplanen 2022–2025 bygger på en oförändrad skattesats på 21:87 kr.

6.3 Skatteprognos för Ale kommun

Kommunalskatt och generella statsbidrag (Mkr)	Budget 2021	Prognos 2021*	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Kommunalskatt	1 605,3	1 619,5	1 688,6	1 761,7	1 833,4	1 919,9
* Preliminär kommunalskatt	1 584,1	1 593,1	1 688,6	1 761,7	1 833,4	1 919,9
* Avräkning 2020		8,0	0,0	0,0	0,0	0,0
* Avräkning 2021		18,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Extra tillskott 2021-2023	21,2					
Utjämnning	239,4	242,6	281,1	297,3	320,6	364,2

*Inkomstutjämnung	238,0	242,2	264,6	276,5	289,1	312,2
*Kostnadsutjämnung	1,4	0,4	16,5	20,8	31,5	52,0
Regleringsbidrag/avgift	69,2	94,4	74,8	52,0	44,8	35,9
Införandebidrag	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämnung	5,3	4,3	0,8	0,8	0,8	0,8
Kommunal fastighetsavgift	60,9	60,4	62,1	62,1	62,1	62,1
Varav egen befolkningsprognos	12		19	43	77	123
Varav eftersläpningsersättning	6		4	5	6	14
TOTALT	1 980,2	2 021,5	2 107,3	2 173,9	2 261,7	2 383
Årlig förändring av prognos			85,9	66,6	87,8	121,2
Förändring budget/prognos		41,2	127,1			

6.4 Resultaträkning

Resultatposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Verksamhetens nettokostnader	-1 687,9	-1 913,3	-2 030,9	-2 083,7	-2 167,8	-2 275,5
Avsättning till omställningsfond	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ram	-1 687,9	-1 913,3	-2 030,9	-2 083,7	-2 167,8	-2 275,5
Avskrivningar	-109,6	-127,2	-137,9	-152,4	-174,9	-195,1
avgår kapitalkostnader	0,0	148,5	156,8	171,9	199,5	224,4
Nettokostnad	-1 797,5	-1 892,0	-2 012,0	-2 064,2	-2 143,2	-2 246,2
Skatteintäkter/Generella statsbidrag	1 926,2	1 980,2	2 107,3	2 173,9	2 261,7	2 382,9
Finansiella intäkter	2,6	3,0	2,6	2,6	2,6	2,6
Finansiella kostnader	-5,8	-12,2	-13,9	-26,3	-31,1	-44,3
Avgår resultat för affärsverksamheten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Nettokostnadsandel	93,5%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%

6.5 Balansräkning och kassaflödesanalys

Balansräkning

Balansposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Tillgångar						
Materiella Anläggningstillgångar	1 850,9	2 152,6	2 605,7	3 174,5	3 461,0	3 691,3
Finansiella Anläggningstillgångar	43,9	47,6	43,9	43,9	43,9	43,9
Summa anläggningstillgångar	1 894,8	2 200,2	2 649,6	3 218,4	3 504,9	3 735,2
Exploateringsfastigheter	30,6	22,2	-8,3	-77,5	-52,5	14,5

Övriga kortfristiga fordringar	91,6	102,6	91,6	91,6	91,6	91,6
Likvida medel	148,1	160,6	187,0	187,0	187,0	187,0
Summa omsättningstillgångar	270,2	285,4	270,2	201,0	226,0	293,0
Summa tillgångar	2 165,0	2 485,6	2 919,8	3 419,4	3 730,9	4 028,2
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital*	1 162,3	1 176,3	1 325,3	1 411,3	1 501,3	1 596,3
Därav årets resultat	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Därav resultatutjämningsreserv	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Avsättningar	209,1	186,6	209,1	209,1	209,1	209,1
Långfristiga skulder	405,8	741,3	997,6	1 411,2	1 632,7	1 835,0
Kortfristiga skulder	387,8	381,4	387,8	387,8	387,8	387,8
Summa eget kapital och skulder	2 165,0	2 485,6	2 919,8	3 419,4	3 730,9	4 028,2
Soliditet	53,7%	47,3%	45,4%	41,3%	40,2%	39,6%

Kassaflödesanalys

Finansieringsposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Den löpande verksamheten	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Årets resultat	109,6	127,2	137,9	152,4	174,9	195,1
Just för av -och nedskrivning	22,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för gjorda avsättningar	16,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för reavinst-/förlust	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för ej likvärdiga påverkande poster						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	277,2	206,2	221,9	238,4	264,9	290,1
Ökning/minskning kortfr fordringar	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning förråd/lager/pågående arbete	-6,5	7,1	38,9	69,2	-25,0	-67,0
Ökning/minskning kortfr skulder	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	289,5	213,3	260,8	307,6	239,9	223,1
Investeringsverksamheten						
Investering i materiella / imateriella anläggningstillgångar	-273,2	-335,6	-567,8	-721,2	-461,5	-425,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från invest.verksamheten	-272,4	-335,6	-567,8	-721,2	-461,5	-425,4
Finansieringsverksamheten						
Nyupptagna lån	60,0	129,4	345,9	413,6	221,6	202,3
Amortering av skuld	-75,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av långfristiga skulder	-9,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Ökning/minskning av långfristiga fordringar	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansverksamheten	-20,3	129,4	345,9	413,6	221,6	202,3
Årets kassaflöde	-3,2	7,1	38,9	0,0	0,0	0,0
Likvida medel vid årets början	153,5	153,5	148,1	187,0	187,0	187,0
Likvida medel vid årets slut	148,1	160,6	187,0	187,0	187,0	187,0
Förändring likvida medel	-5,4	7,1	38,9	0,0	0,0	0,0

6.6 Kommunbidrag till nämnderna

I de kommunbidrag som varje nämnd får till sitt förfogande har de specialdestinerade statsbidragen och de olika taxorna och avgifterna redan räknats de berörda nämnderna till godo. Grunden för kommunbidragen är kommunalskatten och den kommunalekonomiskautjämnings.

Nämnderna har kompenserats utifrån de uppdragsförändringar som sker mellan åren förenat med befolkningsförändringar. Ersättningen baseras på bokslutet 2020 som divideras med antalet invånare per verksamhetsområde. Ale kommuns egen befolkningsprognos används därefter för att räkna fram ersättningen för det förändrade uppdraget inför kommande budgetår där 80 procent av befolkningsförändringen räknas upp. Äldreomsorgen grupperas i intervaller där ersättningen dubblas vart femte år. Slutligen justeras nämndernas ramar utifrån resultatet 2020 och indexuppräknings i form av löner och övrig inflation.

Kommunbidrag (Mkr)	Budget 2021	Förändring	Budget 2022
Utbildningsnämnd	884,47	47,65	932,12
Kultur och fritidsnämnd	83,53	5,70	89,23
Socialnämnd	601,48	35,04	636,52
Samhällsbyggnadsnämnd	63,43	8,92	72,35
Kommunstyrelsen*	108,14	-0,65	107,49
Borf	33,29	1,80	35,09
Förtroendevalda	14,67	0,27	14,95
* Överförmyndarnämnd	3,01	0,07	3,08
* Revison	1,22	0,21	1,43
* Valnämnd	0,00	0,60	0,60
* Jävsnämnd	0,00	0,00	0,00
Pensionskostnader och pensionsreserv	29,00	0,00	29,00
Lönereserv	6,47	6,61	13,07
Servicenämnd kommunbidrag	91,53	4,44	95,97
Servicenämnd	-6,94	6,94	0,00
Totalt	1 913,30	117,60	2 030,90

6.7 Övriga ekonomiska förutsättningar

- Principen är att 80 % av det ökade uppdraget räknas upp årligen.
- Vid fördelningen av budgetramarna har utgångspunkten varit de olika verksamheternas ramar 2021-05-01.
- Kommunbidrag för löneökningar finns budgeterade under varje nämnd och det är upp till varje nämnd att hantera detta

- Nämndernas ramar har inflationsuppräknats med 2,0 procent.
- Personalomkostnadspåslaget är räknat på 40,15 procent.
- Vid beräkning av kapitalkostnader har en internränta på 1 procent använts.
- De politiska satsningar som berör nämnderna framgår av verksamhetsplanens inledning och ingår i nämndernas ramar.

6.8 Taxor och avgifter

Genomgång ska ske av samtliga taxor och avgifter som tillämpas. Nämndernas ambitioner när det gäller avgiftsfinansieringska klargöras. Beslut om taxor sker på kommunfullmäktiges möte i oktober där så är nödvändigt.

De affärsdrivande verksamheterna inom samhällsbyggnadsnämnden utgör särskilda balansräkningsenheter som tillgodoräknas och belastas sitt resultat genom reglering mot resultatutjämningsfonder. Beslut om resultatdisposition tas i respektive bokslut.

Enheterna svarar för sina anläggningstillgångar och sitt rörelsekapital. För förvärv av anläggningar fordras medgivande av kommunfullmäktige.

Taxenivåerna beslutas av kommunfullmäktige. Enheterna ska långsiktigt ha full kostnadstäckning inklusive kapitalkostnader och administrationsersättning. Därvid ska eventuella framtida återställningskostnader eller stora underhållsbehov beaktas. I budgeten angivna totala investeringsramar för enheterna disponeras av nämnd.

6.9 VA-verksamheten

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Verksamhetens intäkter	56 230	60 968	62 800
Verksamhetens kostnader	-47 100	-51 045	-51 323
Avskrivningar	-7 999	-8 973	-10 527
Verksamhetens nettokostnader	1 131	950	950
Finansiella intäkter	94	50	50
Finansiella kostnader	-1 225	-1 000	-1 000
Årets resultat	0	0	0

Balansräkning

Balansräkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	222 523	264 550	408 623
Omsättningstillgångar	14 624	15 000	15 400
Summa tillgångar	237 147	279 550	424 023
Eget kapital	0	0	0
Därav årets resultat	0	0	0

Investeringsfond	20 618	20 534	20 450
Långfristiga skulder	206 398	248 516	392 673
Kortfristiga skulder	10 131	10 500	10 900
Summa skulder och eget kapital	237 147	279 550	424 023

6.10 Renhållningsverksamheten

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Verksamhetens intäkter	36 303	39 624	40 800
Verksamhetens kostnader	-35 173	-38 477	-39 263
Avskrivningar	-1 081	-1 107	-1 497
Verksamhetens nettokostnader	49	40	40
Finansiella intäkter	11	10	10
Finansiella kostnader	-60	-50	-50
Årets resultat	0	0	0

Balansräkning

Balansräkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	4 804	7 633	6 336
Omsättningstillgångar	6 502	6 700	6 900
Summa tillgångar	11 306	14 333	13 236
Eget kapital	0	0	0
Därav årets resultat	0	0	0
Investeringsfond	0	0	0
Långfristiga skulder	5 862	8 733	7 436
Kortfristiga skulder	5 444	5 600	5 800
Summa skulder och eget kapital	11 306	14 333	13 236

7 Bilagor

7.1 Investeringsplan 2022-2025

Nämnd:(Belopp i tkr)				
Investering, namn	2022	2023	2024	2025
Kommunstyrelsen	1 500	1 000	1 000	1 000
Servicenämnd	328 200	446 350	255 900	246 900
Utbildningsnämnd	14 000,00	6 000,00	48 000,00	23 000,00
Kultur- och fritidsnämnd	3 000,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnd	4 350,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00
Samhällsbyggnadsnämnd (exkl VA och Avfall)	64 470	95 100	95 950	68 350
Samhällsbyggnadsnämnd VA och Avfall	154 800,00	166 700,00	54 600,00	80 100,00
Totalt	570 320,00	721 150,00	461 450,00	425 350,00

7.2 Exploateringsplan 2022-2025

Mkr	2021	2022	2023	2024	2025
Kostnader					
Kronogården		3			
Nödinge centrum		29	80	87	30
Älvängens centrum			30	30	20
Gustavas plats		1			
Kärrvägen	1				
Osbacken	3				
Äskekärr		15			
Svenstorps handelsområde		1	1		
Summa kostnader	4	49	111	117	50
Intäkter					
Kronogården		5			
Nödinge centrum				20	20
Älvängens centrum				30	30
Gustavas plats	1	4	3		
Kärrvägen	2				
Osbacken		1	1	1	
Äskekärr			7	7	
Svenstorps handelsområde		2	2	4	
Skepplanda verksamhetsområde	1	2	3		
Summa intäkter	4	14	16	62	50

Summa					
Netto	0	-35	-95	-55	0

Ale kommun (KF)

Verksamhetsplan med budget 2022

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Visionen - Lätt att leva.....	4
3 Strategiska målsättningar	5
4 God ekonomisk hushållning	12
5 Ekonomisk översikt	13
6 Bilagor	19

1 Inledning

Ale kommun står väl rustade inför en framtid som kommer att utmana oss med ökade krav och snabba förändringar som inte alltid kommer att vara förutsägbara. Vi är stolta över vår organisation som tillsammans med föreningarna och företagen snabbt ställde om i början av Coronapandemin. Omställningen visar att dialog och tillit är rätt väg framåt och detta är något vi måste utveckla vidare. Genom samverkan där varje aktör bidrar med sitt perspektiv och sin kompetens kan vi sätta dem vi är till för i fokus. Alla tänkbara lösningar ska beaktas, tidigare beslutade lösningar ska utvärderas på nytt för att möjliggöra ett ökat fokus på kärnverksamheterna. Driftsformerna i sig är ointressanta, vi ska skapa största nytta för våra invånare och därför bör alla former prövas när vi utvärderar och utvecklar vår verksamhet.

Kommunorganisationens enda uppgift är att finnas till för invånarna och på deras uppdrag leverera tjänster och service för deras gemensamma nytta med deras gemensamma finansiering. Det är därför viktigt att den demokratiska processen fungerar och att vi säkerställer att alla behandlas likvärdigt. Det är av den anledningen också viktigt att all vår personal har fokus på god service och hög tillgänglighet i alla kontakter med våra invånare.

Verksamhetsplanen 2022 är ett styrdokument som aktivt följs upp genom verksamhetsdialog där prioriteringar tydliggörs och förmågor, lärande och engagemang tas tillvara, vilket i sin tur stimulerar delaktighet, förståelse, och samverkan.

2 Visionen - Lätt att leva

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång.

Visionen är Lätt att leva. Med detta menar vi att vi:

- antar utmaningar med lust och energi
- tillsammans ska förenkla och underlätta människors vardag
- förädlar våra tjänster och service
- värnar om den gemensamma livsmiljön och ger alebornas livskvalitet

Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger Aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar, här är det lätt att leva. Som hjälpmedel på resan mot år 2023 har politiken gjort denna verksamhetsplan som pekar ut vilka områden vi ska fokusera på och vad vi behöver göra. Den hjälper oss att arbeta i visionens riktning och säkerställer att vi gör rätt saker för Aleborna

3 Strategiska målsättningar

Kommunfullmäktige beslutar om prioriterade strategiska målsättningar gemensamma för hela organisationen. Vi har valt att presentera satsningarna uppdelat nämndvis. Det ska framgå tydligt vilka satsningar vi vill göra under året framförallt för verksamheten men även för kommunens invånare.

Nämnderna ska efter antagen budget bryta ner de gemensamma målsättningarna till målsättningar inom sitt ansvarsområde och eventuellt komplettera med uppdrag till förvaltningen/ sektorn. Nämnden ansvarar för att uppdrag inom respektive område formuleras i respektive nämndplan.

Vårt viktigaste fokus ligger på skolan och omsorgen varför något besparingskrav inte drabbar dessa två nämnder. Kommunstyrelsen ska å andra sidan under året genomföra kraftiga besparingar där verksamheter som kommunen inte måste utföra ska minimeras eller tas bort i sin helhet.

3.1 Uppdrag till utbildningsnämnden

Skolan är på många sätt sig lik sedan en lång tid tillbaka. Vi ser en stor samhällsomvändning som kanske har snabbats upp av den pågående pandemin. Låt oss nyttja denna omvändning till något positivt. Nya sätt för att förmedla och lära ut ska kunna prövas. Digitaliseringen ställer krav men ger också många möjligheter. Sätt att lära sig flera ämnen samtidigt kan prövas i större utsträckning än idag. Pedagogerna behöver för detta ges tid för kompetensutveckling. Vi vill med detta göra en extra satsning till skolan som möjliggör för pedagogerna att kunna lära ut på nya sätt och med nya metoder.

Läromedlen ska bestå av två ben dels de fysiska läromedlen och dels de digitala. För detta krävs att de fysiska läromedlen förnyas.

För att uppnå maximal trygghet för eleverna krävs nolltolerans mot kränkningar i skolorna. Fler vuxna med större befogenheter skulle bidra till att enklare kunna förebygga och öka medvetenheten runt kränkning och dess effekter. För att öka tryggheten och möjligheten till studiero så bör även särskilda stödklasser inrättas för elever i behov av extra stöd.

Ingen klass bör innehålla fler elever än vad läraren kan säkerställa en god undervisning. Nya skolor ska byggas och anpassas till mindre enheter för att skapa en trygg skolmiljö. Nya förskolor som byggs ska anpassas enligt skolverkets riktlinjer vilket får till följd att barngrupperna på sikt måste minskas.

Under året görs en extra satsning på fler pedagoger för att öka personaltätheten bland eleverna. Vi öronmärker medlen för att denna förstärkning ska ske inom specialpedagogiken för att stärka de elever som behöver det. Vi öronmärker en liten del medel för att väcka barnens odlingsintresse – från egenodlat till mellanmålet.

Läxhjälpen ska bli mer individualiserad och utökad så att alla elever kan få den hjälp de behöver utifrån deras förutsättningar.

Svenska ska alltid vara samtalspråk under lektionstid förutom lektioner där man studerar andra språk än Svenska.

Maten som serveras ska vara näringsrik, välsmakande och i högsta möjliga mån närproducerad. För att främja elevernas hälsa ska idrott och fysiska aktiviteter utökas och få ett mer kreativt innehåll så att allt fler elever kan uppleva motion och att röra på sig som något roligt och givande.

Ett tydligt fokus läggs på personalutveckling och arbetsmiljö under året. Vidareutbildning för barnskötare till förskolelärare ska fortsatt erbjudas några ur personalen för att skapa en karriärstege samtidigt som vi höjer nivån av antalet förskolelärare i Ale kommun. Detta gör också kommunen som arbetsgivare attraktiv. Lärarna ska förbinda sig till att stanna hos kommunen som arbetsgivare efter avslutad utbildning.

Vi vill se fokus på svenska språket istället för modersmålsundervisning. Vi föreslår att Ale kommun ska bli en försökskommun med slopad modersmålsundervisning. Därför vill vi att kommunen tillskriver regeringen en begäran om att Ale ska få bli försökskommun för slopad modersmålsundervisning.

Dels handlar det om en kostnad för kommunens skattebetalare men framförallt så handlar det om signaler; vi vill se ett tydligt fokus på svenska språket för att underlätta anpassning till det svenska samhället.

3.1.1 Specifika uppdrag för nämnden

- Personaltätheten inom grundskolan ska höjas med ungefär ett 25-tal utbildade specialpedagoger.
- En större satsning ska göras på nya fysiska läromedel.
- Ingen klass bör innehålla fler elever än vad läraren kan säkerställa en god undervisning
- Nya förskolor ska anpassas enligt skolverkets riktlinjer.
- Främja fysisk hälsa med fler varierande aktiviteter.
- Stödassistenter ska finnas som en hjälpande hand till lärarna.
- Fortsätta med vidareutbildning av barnskötare till förskolelärare.
- Prioritera en långsiktig planering för permanenta barnomsorgs- och skollokaler.
- Ale ska ansöka om att bli en försökskommun med slopad modersmålsundervisning.

3.2 Servicenämnden

Sektorns viktigaste uppdrag är fortsatt att bit för bit ta kontroll över lokalförsörjningen och dess planering.

Maten som serveras i våra skolor och på våra äldreboenden ska vara näringsrik och välsmakande. Kommunen har under ett antal år haft ett ensidigt fokus på ekologiska matvaror, dock visar det sig inte vara hållbart vad gäller ekonomi och miljö. Vi byter nu detta fokus mot att istället fokusera mot närproducerade råvaror.

3.2.1 Specifika uppdrag för nämnden

- Ändra fokus ifrån ekologisk inriktning till närproducerad inriktning med beaktning av miljö och ekonomi.
- Fortsätta att ta kontroll över kommunens lokalförsörjning.

3.3 Uppdrag till socialnämnden

Vi behöver bli bättre på att ta tillvara på våra äldre. Vi har historiskt varit för dåliga på att lyssna på och utgå ifrån våra äldres behov. Som ett led i att sätta våra äldre först ska trivselhöjande åtgärder genomföras på våra boenden. Det kan handla om allt ifrån inköp av trädgårdsmöbler och sällskapsspel.

Som ett komplement till den ordinarie personalen prövas en ny satsning som vi kallar ”aktiv tid”. Två extra personal ges tid att åka runt till våra boenden för att på olika sätt aktivera våra äldre. Det kan handla om till exempel kulturella besök utanför boendet eller en dagstur till stranden, för att främja gemenskapen och bryta isoleringen bland våra äldre.

Parallellt med den pågående pandemin behöver nämnden aktivt arbeta med kompetensförsörjning. Det kan handla om utbildning för befintlig personal såväl som modiga sätt att rekrytera nya medarbetare. Ett fokus ska läggas på att erbjuda utbildning för vårdbiträden som vill att utbilda sig till undersköterskor. Detta utgör ett led i att vara en attraktiv arbetsgivare. De som utbildar sig förbinder sig till arbete i kommunen.

Vi ser med oro över bemanningsnivån inom kommunens olika omsorgsverksamheter. Personal tvingas till övertid och vikarier kallas in för att lösa verksamheternas dagliga arbete. Detta kan minimeras genom högre grundbemanning. De positiva fördelarna är många. Högre kontinuitet för de äldre, stabilare personalgrupp vilket så klart verkar positivt för minskad stress och i förlängningen en minskad sjukfrånvaro. En god arbetsmiljö ger också bättre underlag för att behålla personal och rekrytera ny personal. På sikt minskar även kostnaderna för kommunen. Vi ser detta som den absolut viktigaste satsningen under året.

I Ale kommun ska du kunna åldras med värdighet. Våra äldre ska medges en större valfrihet än idag när det gäller till exempel boendeform, social samvaro och rehabilitering. Kvarboendepincipen ska inte vara ett kvarboendetvång. Nämnden ska förbereda för att erbjuda alla över 85 år en plats på särskilt boende.

Vid all nyanställning inom omsorgen ska stor vikt läggas vid att den sökande behärskar det svenska språket. Som vårdtagare i Ale ska du bli förstådd i kommunikationen med vårdpersonalen för att det ska kännas tryggt. Ett trygghetsfokus ska finnas där all personal innan anställning uppvisar utdrag ur belastningsregistret.

Nämnden ska framlades inrätta en mötesplats när situationen återgår mer åt det normala. Det ska vara fritt att komma dit och öppet för alla. Syftet med mötesplatsen ska vara att förebygga och motverka social distansering, psykisk ohälsa och ensamhet.

3.3.1 Specifika uppdrag till nämnden

- En kraftigt förhöjd grundbemanning inom kommunens funktionshinderboende samt äldreboenden för att skapa en bättre arbetsmiljö.
- Antalet omsorgspersonal som besöker äldre ska hållas till ett minimum detta för att skapa trygghet hos de äldre.
- Kommunen ska erbjuda fler platser på korttidsboende eller på ett trygghetsboende
- Nämnden ska som ett försök prova initiativet ”Aktiv tid”.
- Nämnden ska förbereda för att kunna erbjuda alla över 85 år plats på särskilt boende.
- Inrätta en mötesplats för alla.
- Prioritera kompetensutveckling för all personal.
- Testa modiga sätt att rekrytera ny personal.
- All nyanställd personal ska behärska det svenska språket.
- All personal uppvisar ett utdrag ur belastningsregistret.

3.4 Uppdrag till samhällsbyggnadsnämnden

Näringslivet är motorn i tillväxten och där småföretagarna står för en betydande del. Extra fokus ska ligga på att ge stöd och underlätta för de småföretagare som bor och verkar i kommunen. Samma villkor ska gälla i hela kommunen. Det är därför av största vikt att kommunikationen och servicen på landsbygden fortsätter att utvecklas med bland annat fortsatta bredbandsansatser och en god kollektivtrafik.

Kommunen ska fortsätta arbeta med en kortad ledtid genom detaljplaneprocessen. Kommunen ska erbjuda verksamhetsmark med goda kommunikationsmöjligheter, mark i olika stadier ska finnas tillgänglig för intressenter. Exempelvis så är Tudor-området lämpligt för verksamhetsmark och bör färdigutredas så att nyetablering kan ske av lämplig verksamhet. Ett strukturarbete ska genomföras kring älven för att göra älven mer tillgänglig och attraktiv som besöksmål.

Vi vill se en sund tillväxttakt, där såväl befolkningstillväxt som samhällsservice utvecklas i gemensam takt med den grund för småskalighet vi värdesätter. Detaljplaneringen ska anpassas till en sund tillväxt. Ledordet i all detaljplanering ska genomsyras av småskalighet och närhet. En blandning av olika boendeformer ska eftersträvas vid nybyggnation i våra tätorter. Samtidigt ska styckebyggnation i naturnära lägen medges utifrån efterfrågan.

Under året ska VA-frågor ges en högre prioritet för att förbereda samhället för framtida utmaningar. Avlopp i god kondition är viktiga för att inte skapa oförutsedda händelser. Nya smarta lösningar för dagvattenhantering ska prövas i form av naturliga utjämningsmagasin. Dricksvattnet i Göteborgsregionen kommer till stor del ifrån Göta Älv. Detta beroende behöver ses över för vår kommun och där behöver vi medverka i att skapa möjligheter för en reservvattentäkt.

I den utveckling och den tillväxttakt som samhället i vår kommun går igenom så är det nödvändigt att trafikfrågor lyfts högre upp på agendan. För att möta detta behöver vår nuvarande trafikplan uppdateras.

Vi behöver accelerera FÖP Älvängen för att komma i mål och komma vidare med Älvängens centrala delar.

3.4.1 Specifika uppdrag för nämnden

- Uppdatera gällande trafikplan
- Accelerera FÖP Älvängen
- Ta fram tydligare riktlinjer för byggnation på landsbygden.
- Kommunen ska ha en sund befolkningstillväxt.
- Fokus ska ligga på att stödja småföretagare.
- Kommunen ska stödja fortsatt bredbandsutbyggnad i hela kommunen.
- Ett fortsatt arbete med en kortad ledtid för detaljplaneprocessen.
- Småskalighet och närhet ska genomsyra detaljplaneringen i kommunen
- VA-frågor och dricksvattenfrågan ska prioriteras under kommande år.
- Säkerställa drägliga arbetsvillkor för personalen på Sörmossen
- Arbetet med ett snyggt, rent samhälle ska fortsätta. Klotter ska omedelbart saneras.

3.5 Uppdrag till nämnden för kultur och fritid

Vi eftersträvar en levande och stimulerande fritid för våra invånare. Ett strukturarbete med sektor samhällsbyggnad ska genomföras på älv-sidan. Syftet ska vara att tillgängliggöra älven, skapa mötesplatser för nöje och rekreation.

Uppdrag ges om att se över möjligheten att tillgängliggöra biblioteket i Nödinge under en större del av dygnet.

Kommunen ska främja folkhälsan och därför ska fler näridrottsplatser byggas för att möjliggöra daglig motion. Parallellt undersöks möjligheten att bygga aktivitetsparker med en större bredd för fler där till exempel utegym kan ingå.

Befintliga motionsslingor ska hålla en hög och god standard och där trygghetsaspekten ska ses över. Cykelleder och gångbanor mellan skolor och bostadsområden ska särskilt prioriteras för att få fler i rörelse. Avsatta investeringsmedel satsas på att synliggöra kommunens orters historia genom lämplig offentlig utsmyckning.

3.5.1 Specifika uppdrag till nämnden

- Tillgängligheten ses över för biblioteken.
- Främja kommunens verksamhet inom kulturskolan.
- Lokaler för äldre ska återetableras.
- Nattvandrarerna behöver ges bättre förutsättningar att bedriva sin verksamhet.

3.6 Uppdrag till kommunstyrelsen

Många organisationer, även Ale kommun, är bra på att dokumentera och skriva rapporter, policys m.m. vilket i många fall är bra och nödvändigt men risken finns att det blir dokument som är omfattande och svårgenomträngliga där få läser eller har kunskap om innehållet. Det är dessutom väldigt tidskrävande. Vi tror vi behöver fokusera mer på att mötas och ha dialog kring nödvändiga frågor och utmaningar. Vi är övertygande om att det är i själva mötet som det händer eller där vi många gånger hittar lösningar för att komma framåt i en fråga.

Kommunen ska fortsätta att växa men i en hanterbar takt där vi hinner med att bygga ut välfärdens kärna efter behov och där vi fattar kloka och genomtänkta beslut i nya detaljplaner som utvecklar tätorterna i rätt riktning. Med en sund befolkningstillväxt är det mer rimligt att kunna tillgodose kommande krav. Kommunen behöver på sikt bättre kunna styra tillväxten i kommunen. Uppdrag ges till förvaltningen om att se över lämpliga styrmedel och mekanismer för tillväxt.

Näringsliv

Näringslivet är motorn i tillväxten och där småföretagarna står för en betydande del. Fokus ska ligga på att ge stöd och underlätta för de småföretagare som bor och verkar i kommunen. Arbetet med att förbättra näringslivsklimatet ska fortgå i samråd med näringslivet. Näringslivsenheten spelar där en mycket viktig roll. Enheten ska fortsätta med ett aktivt uppsökande arbete för att skapa goda kontakter med kommunens företag och på så vis kunna fånga upp behov, synpunkter och frågeställningar. I Ale ska samma villkor gälla oavsett var i kommunen företaget är etablerat. Det är därför av största vikt att kommunikationen och servicen på landsbygden fortsätter att utvecklas med bland annat bredbandsinsatser och en god kollektivtrafik. Ett särskilt uppdrag ska ges i syfte att säkerställa att inga luckor uppstår i bredbandsnätet ex. mellan tätortsnätet och landsbygdsnätet.

Effektivisering

Den kostsamma och tillväxtfientliga energi- och klimatplanen ska avslutas på de områden som driver onödig kostnad för kommunen och där miljönyttan är försumbar. Utvecklingsavdelningen rationaliseras bort där flertalet tjänster försvinner och en del läggs över på nämnderna. Kommunen har under flertalet år tillåtit en alltför lam inställning till upphandlade inköpsavtal. Anskaffning ska skötas av utsedd ansvarig på respektive enhet. Våra inköpsavtal ska följas och respekteras, attest och inköpsrutin ska få fokus i syfte att skapa mervärde för kommunens invånare. Ambitionsnivån för egenproducerad digital produktion ska dras ned och avslutas. I övrigt ska all icke nödvändig verksamhet genomlysas kritiskt och rationaliseras bort i de fall kommunen klarar sig utan verksamheten.

Trygghet

Den upplevda tryggheten i kommunen har fått ett alltför sargat rykte. Tryggheten kring pendelstationerna ska skyndsamt stärkas upp med alla till buds stående medel. Trygghetsarbete ska få ett större fokus där vi vågar pröva nya metoder och verktyg för att öka den upplevda tryggheten. En ökad närvaro av vuxna och engagerade i våra samhällen är en nyckel till framgång i trygghetsarbetet. Kameraövervakning ska prövas på utsatta ställen. Nattvandrarerna i kommunen ska ges bättre möjligheter att vara delaktiga i det preventiva trygghetsarbetet.

Det fokuseras mycket på hur politiker och tjänstemän ska kommunicera och vad som ska kommuniceras. Vi vill hellre fokusera på att bygga upp en genuin vilja att lyssna på vad folket faktiskt har att säga.

3.6.1 Specifika uppdrag för nämnden

- Kommunen ska ha en sund befolkningstillväxt kring 1% där utbyggnaden av samhällsservicen byggs ut i samma takt.
- Fokus ska ligga på att stödja småföretagare.
- Inköpsfunktionen ska få ett viktigare fokus bundna avtal respekteras, inköpsrättigheterna ska ses över.

- Effektivisering avdelning strategi och uppföljning.
- Kommunikationsavdelningen ska dra ned ambitionen. Digital produktion avslutas i egen regi.
- Aktivt stödja arbetet med bredbandsutbyggnad i hela kommunen.
- Arbetet med att rekrytera nya företagsetableringar ska intensifieras.
- Ett trygghetsfokus ska prioriteras under året med bland annat kameraövervakning och stöd till våra nattvandrare.
- Den kostsamma energi- och klimatstrategin ska avslutas.
- Generellt besparingskrav inom sektor KS genomförs 2022.
- En mer restriktiv hållning till beviljande av resor utanför kommunen ska införas.
- Förtroendemannaverksamheten ska genomföra besparingar genom sänkta partistöd och borttag av politiskt sakkunnig.
- Fortsätta samarbetet mellan skola, socialtjänst, polis och fritid, (SSPF) och arbetet med tidiga samordnade insatser (TSI).
- Skapa en kreativ arena kring ortsutvecklingsmötena
- Minska antalet skrivna rapporter från alla chefer som idag sker månadsvis till att ske vid tre tillfällen per år.

3.7 Vår personal

Arbetsglädje och delaktighet är viktiga pusselbitar i det strukturerade arbetsmiljöarbetet. Att visa uppskattning och uppmuntra medarbetare att växa i sin roll är viktigt för att medarbetaren ska kunna känna glädje. Det handlar också om att ge tid åt och involvera medarbetarna i att förnya och förbättra verksamheten.

Som anställd i Ale kommun ska man kunna leva på sin lön och känna trygghet i sin anställning. Kommunen har nu under några år fokuserat på rätten till heltid. Vi tror att de som vill också nu har gått över till heltid. En del väljer också att arbeta deltid av olika anledningar. Den valfriheten ska fortsätta att finnas. Ett fortsatt målinriktat arbete ska fortgå med att införa arbetskläder inom de områden som har behov och fortfarande inte har detta.

Kompetensutveckling är nyckeln till framtidens arbetskraft. Utan kompetensutveckling stannar framtidens försörjning av kompetenta medarbetare. Kompetensutveckling och utbildning för våra ledare inom kommunen ska prioriteras under året. Skolan och omsorgen är våra högst prioriterade verksamheter. Det är därför särskilt viktigt att fokuserat fortsätta satsa på karriärutveckling för elevassistenter, lärare, barnskötare, undersköterskor och vårdbiträden.

Kommunen ska ta fram en långsiktig strategi för hur personaltäthet ska öka för relevanta personalgrupper. Målet ska vara att nå snittet för riket avseende personaltäthet inom förskola och fritidshem.

Utbildningsverksamheterna står inför stora utmaningar avseende kompetensförsörjning. Vi behöver kraftfulla strategier för att behålla, rekrytera och utveckla chefer och medarbetare men även nya yrkesroller.

3.7.1 Specifika uppdrag

- System för personalkläder ska finnas där behov föreligger.
- Användningen av timanställda ska succesivt minska till förmån för tillsvidareanställda.
- Se över möjligheten att erbjuda ett mer omfattande friskvårdspaket för personalen.
- Erbjud kompetensutveckling för att kunna bli en bra ledare och därmed förbereda för internrekryteringar av ledare.
- Konsulttjänster ska i möjligaste mån minimeras.
- Ta fram en strategi för hur personaltäthet ska öka.
- Kompetensutveckling ska erbjudas de medarbetare som känner behov av fortbildning.

- Arbeta aktivt med kompetensförsörjning.

4 God ekonomisk hushållning

I kommunallagen finns ett regelverk för hur kommuner ska sköta sin ekonomiska förvaltning. Där beskrivs bland annat att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

God ekonomisk hushållning förutsätter inte bara att den löpande verksamheten under året kan finansieras med intäkter. För att inte behöva göra besparingar i verksamheten enskilda år, då intäkterna (skatteintäkter och statsbidrag) plötsligt viker eller då oförutsedda kostnadsökningar uppstår, krävs att kommunen har en buffert i sin ekonomi. För Ale kommun innebär god ekonomisk hushållning dessutom att verksamheten bedrivs effektivt, det vill säga den kommunala servicen ska infria kommuninnevånarnas behov och dessutom bedrivas på ett kostnads-effektivt sätt.

För att nå en god ekonomisk hushållning krävs ett metodiskt arbete efter att mål och ekonomiska ramar har fastställts av fullmäktige och att kommunen har förmåga att anpassa sig efter förändrade förutsättningar under året.

Kommunens ekonomi måste vara i balans och långsiktigt hållbar. För att kommunen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat är det av största betydelse att respektive nämnd klarar sitt uppdrag och samtidigt har sin ekonomi i balans genom en god budgetföljsamhet. Det ekonomiska resultatet är också beroende av att investeringsvolymen hålls på en rimlig nivå. Hur kommunens nettoinvesteringar ska finansieras finns angivet i de finansiella målen som är antagna av kommunfullmäktige. En ökande nettolåneskuld innebär ett successivt försämrat resultat för kommunen, och ställer krav på politisk prioritering vad gäller behov av och önskemål om kommunala investeringar.

I kommunallagen finns en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Ale kommun har reserverat 100 mkr av Eget Kapital i RUR.

Finansiella mål

Ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner; att hushålla i tiden och över tiden. Det vill säga att väga ekonomi mot verksamhet på kort sikt, samt att väga verksamhetens behov nu mot verksamhetens behov på längre sikt. Om en kommun under ett år eller flera år förbrukar mer pengar än den får in innebär det att det blir kommande år, eller kommande generationer, som måste betala för denna överkonsumtion.

Kommunfullmäktige antog 2019-01-28 riktlinjer för God ekonomisk hushållning och finansiella mål enligt nedan:

- Nettokostnadsandelen skall vara högst 96 %.
- Nämnderna skall ha en ekonomi som klarar förändring dvs inte bundit upp hela budgeten. Uttryckas som att minst en procent av nämndramen skall ligga som ”buffert/reserv” alternativt en procent av omsättningen, för de verksamheter som ej är skattefinansierad eller interndeberar ut sina kostnader.
- Självfinansieringsgrad av investeringar ska i genomsnitt under en rullande åttaårsperiod med 2018 som startår uppgå till minst 70 procent.
- Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen skall öka med en procent årligen på lång sikt.
- Soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen skall på lång sikt öka. Kommunens soliditet skall vara positiv och inte minska fler än två år i rad.

5 Ekonomisk översikt

Finansiella jämförelsetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Resultat (Mkr)	40,1	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Nettokostnadsandel (%)	97,7%	93,5%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%
Nettokostnad (Mkr)	1 694,5	1 797,5	1 892,0	2 012,0	2 064,7	2 144,1	2 247,4
Nettokostnad per invånare (kr)	54 791	56 403	58 793	61 383	62 066	63 180	64 527
-"- Procentuell ökning (%)	2,6%	2,9%	3,3%	4,4%	1,1%	1,8%	2,1%
Anläggningstillgångar per invånare (kr)	49 715	59 458	68 371	80 835	95 845	101 512	105 520
Extern låneskuld (Mkr)	367,1	405,8	741,3	997,6	1 381,2	1 572,7	1 775,0
Låneskuld per invånare (kr)	11 870	12 734	23 037	30 436	41 519	46 344	50 962
Låneskuld per invånare (inkl. borgen och pensionsskuld) (kr)	47 057	53 875	59 934	72 458	82 739	86 869	90 696
Soliditet (exkl. ansvarsförbindelse, %)	50,4%	53,7%	47,3%	45,4%	41,6%	40,9%	40,2%
Soliditet (inkl. ansvarsförbindelse, %)	20,3%	29,6%	27,1%	28,7%	27,8%	28,5%	29,2%
Avskrivningar	97,1	109,6	127,2	137,9	152,4	174,9	195,1
Avskrivningar + resultat	137,2	235,2	206,2	221,9	238,4	264,9	290
Självfinansieringsgrad	76%	86%	61%	39%	34%	61%	68%
Självfinansieringsgrad perioder (exkl. taxa)	53%	94%	54%	51%	42%	65%	72%
Invånare (antal)	30 926	31 868	32 181	32 778	33 266	33 936	34 829

5.1 Skatteintäkter och statsbidrag för Ale 2022

Beräkningen av kommunalskatten och de generella statsbidragen innebär 127,1 Mkr i ökad skatteprognos mellan budget 2021 och 2022. Av detta utgörs 19 mkr av egen befolkningsprognos samt 4 av eftersläpningsersättning.

Eftersläpningsersättningen baseras på två kriterier. Dels ska antalet invånare öka i genomsnitt med minst 1,2 procent per år under en fyraårsperiod med utgångspunkt sex år innan aktuellt budgetår. Utöver detta ska befolkningen vuxit med 1,2 procent året innan det aktuella budgetåret. När båda dess kriterier är uppfyllda ersätts kommunen med de intäkter som det överskjutande antalet invånare skulle ha genererat i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag. För 2022 så uppfyller kommunen troligen kraven, därför används 100 procent av summan i prognosen.

5.2 Oförändrad skattesats

Verksamhetsplanen 2022–2025 bygger på en oförändrad skattesats på 21:87 kr.

5.3 Skatteprognos för Ale kommun

Kommunalskatt och generella statsbidrag (Mkr)	Budget 2021	Prognos 2021*	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Kommunalskatt	1 605,3	1 619,5	1 688,6	1 761,7	1 833,4	1 919,9
* Preliminär kommunalskatt	1 584,1	1 593,1	1 688,6	1 761,7	1 833,4	1 919,9
* Avräkning 2020		8,0	0,0	0,0	0,0	0,0
* Avräkning 2021		18,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Extra tillskott 2021-2023	21,2					
Utjämnning	239,4	242,6	281,1	297,3	320,6	364,2

*Inkomstutjämnning	238,0	242,2	264,6	276,5	289,1	312,2
*Kostnadsutjämnning	1,4	0,4	16,5	20,8	31,5	52,0
Regleringsbidrag/avgift	69,2	94,4	74,8	52,0	44,8	35,9
Införandebidrag	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämnning	5,3	4,3	0,8	0,8	0,8	0,8
Kommunal fastighetsavgift	60,9	60,4	62,1	62,1	62,1	62,1
Varav egen befolkningsprognos	12		19	43	77	123
Varav eftersläpningsersättning	6		4	5	6	14
TOTALT	1 980,2	2 021,5	2 107,3	2 173,9	2 261,7	2 383
Årlig förändring av prognos			85,9	66,6	87,8	121,2
Förändring budget/prognos		41,2	127,1			

5.4 Resultaträkning

Resultatposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Verksamhetens nettokostnader	-1 687,9	-1 913,3	-2 030,9	-2 083,7	-2 167,8	-2 275,5
Avsättning till omställningsfond	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ram	-1 687,9	-1 913,3	-2 030,9	-2 083,7	-2 167,8	-2 275,5
Avskrivningar	-109,6	-127,2	-137,9	-152,4	-174,9	-195,1
avgår kapitalkostnader	0,0	148,5	156,8	171,9	199,5	224,4
Nettokostnad	-1 797,5	-1 892,0	-2 012,0	-2 064,2	-2 143,2	-2 246,2
Skatteintäkter/Generella statsbidrag	1 926,2	1 980,2	2 107,3	2 173,9	2 261,7	2 382,9
Finansiella intäkter	2,6	3,0	2,6	2,6	2,6	2,6
Finansiella kostnader	-5,8	-12,2	-13,9	-26,3	-31,1	-44,3
Avgår resultat för affärsverksamheten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Nettokostnadsandel	93,5%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%	96,0%

5.5 Balansräkning och kassaflödesanalys

Balansräkning

Balansposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Tillgångar						
Materiella Anläggningstillgångar	1 850,9	2 152,6	2 605,7	3 144,5	3 401,0	3 631,3
Finansiella Anläggningstillgångar	43,9	47,6	43,9	43,9	43,9	43,9
Summa anläggningstillgångar	1 894,8	2 200,2	2 649,6	3 188,4	3 444,9	3 675,2
Exploateringsfastigheter	30,6	22,2	-8,3	-77,5	-52,5	14,5

Övriga kortfristiga fordringar	91,6	102,6	91,6	91,6	91,6	91,6
Likvida medel	148,1	160,6	187,0	187,0	187,0	187,0
Summa omsättningstillgångar	270,2	285,4	270,2	201,0	226,0	293,0
Summa tillgångar	2 165,0	2 485,6	2 919,8	3 389,4	3 670,9	3 968,2
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital*	1 162,3	1 176,3	1 325,3	1 411,3	1 501,3	1 596,3
Därav årets resultat	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Därav resultatutjämningsreserv	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Avsättningar	209,1	186,6	209,1	209,1	209,1	209,1
Långfristiga skulder	405,8	741,3	997,6	1 381,2	1 572,7	1 775,0
Kortfristiga skulder	387,8	381,4	387,8	387,8	387,8	387,8
Summa eget kapital och skulder						
Soliditet	2 165,0	2 485,6	2 919,8	3 389,4	3 670,9	3 968,2

Kassaflödesanalys

Finansieringsposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Den löpande verksamheten	125,6	79,0	84,0	86,0	90,0	95,0
Årets resultat	109,6	127,2	137,9	152,4	174,9	195,1
Just för av -och nedskrivning	22,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för gjorda avsättningar	16,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för reavinst-/förlust	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för ej likvärdiga påverkande poster						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	277,2	206,2	221,9	238,4	264,9	290,1
Ökning/minskning kortfr fordringar	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning förråd/lager/pågående arbete	-6,5	7,1	38,9	69,2	-25,0	-67,0
Ökning/minskning kortfr skulder	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	289,5	213,3	260,8	307,6	239,9	223,1
Investeringsverksamheten						
Investering i materiella / imateriella anläggningstillgångar	-273,2	-335,6	-567,8	-691,2	-431,5	-425,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från invest.verksamheten	-272,4	-335,6	-567,8	-691,2	-431,5	-425,4
Finansieringsverksamheten						
Nyupptagna lån	60,0	129,4	345,9	383,6	191,6	202,3
Amortering av skuld	-75,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av långfristiga skulder	-9,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansverksamheten	-20,3	129,4	345,9	383,6	191,6	202,3

Årets kassaflöde	-3,2	7,1	38,9	0,0	0,0	0,0
Likvida medel vid årets början	153,5	153,5	148,1	187,0	187,0	187,0
Likvida medel vid årets slut	148,1	160,6	187,0	187,0	187,0	187,0
Förändring likvida medel	-5,4	7,1	38,9	0,0	0,0	0,0

5.6 Kommunbidrag till nämnderna

I de kommunbidrag som varje nämnd får till sitt förfogande har de specialdestinerade statsbidragen och de olika taxorna och avgifterna redan räknats de berörda nämnderna till godo. Grunden för kommunbidragen är kommunalskatten och den kommunalekonomiska utjämningen.

Nämnderna har kompenserats utifrån de uppdragsförändringar som sker mellan åren förenat med befolkningsförändringar. Ersättningen baseras på bokslutet 2020 som divideras med antalet invånare per verksamhetsområde. Ale kommuns egen befolkningsprognos används därefter för att räkna fram ersättningen för det förändrade uppdraget inför kommande budgetår där 80 procent av befolkningsförändringen räknas upp. Äldreomsorgen grupperas i intervaller där ersättningen dubblas vart femte år. Slutligen justeras nämndernas ramar utifrån resultatet 2020 och indexuppräknings i form av löner och övrig inflation.

Kommunbidrag (Mkr)	Budget 2021	Förändring	Budget 2022
Utbildningsnämnd	884,47	48,45	932,92
Kultur och fritidsnämnd	83,53	1,70	85,23
Socialnämnd	601,48	50,29	651,77
Samhällsbyggnadsnämnd	63,43	8,92	72,35
Kommunstyrelsen*	108,14	-7,48	100,65
Borf	33,29	1,80	35,09
Förtroendevalda	14,67	0,27	14,95
*			
Överförmyndarnämnd	3,01	0,07	3,08
* Revision	1,22	0,21	1,43
* Valnämnd	0,00	0,60	0,60
* Jävsnämnd	0,00	0,00	0,00
Pensionskostnader och pensionsreserv	29,00	0,00	29,00
Lönereserv	6,47	6,61	13,07
Servicenämnd kommunbidrag	91,53	4,33	95,86
Servicenämnd	-6,94	1,83	-5,11
Totalt	1 913,30	117,60	2 030,90

5.7 Övriga ekonomiska förutsättningar

- Principen är att 80 % av det ökade uppdraget räknas upp årligen.
- Vid fördelningen av budgetramarna har utgångspunkten varit de olika verksamheternas ramar 2021-05-01.
- Kommunbidrag för löneökningar finns budgeterade under varje nämnd och det är upp till varje nämnd att hantera detta
- Nämndernas ramar har inflationsuppräknats med 2,0 procent.
- Personalomkostnadspåslaget är räknat på 40,15 procent.
- Vid beräkning av kapitalkostnader har en internränta på 1 procent använts.

- De politiska satsningar som berör nämnderna framgår av verksamhetsplanens inledning och ingår i nämndernas ramar.

5.8 Taxor och avgifter

Genomgång ska ske av samtliga taxor och avgifter som tillämpas. Nämndernas ambitioner när det gäller avgiftsfinansiering ska klargöras. Beslut om taxor sker på kommunfullmäktiges möte i oktober där så är nödvändigt.

De affärsdrivande verksamheterna inom samhällsbyggnadsnämnden utgör särskilda balansräkningsenheter som tillgodoräknas och belastas sitt resultat genom reglering mot resultatutjämningsfonder. Beslut om resultatdisposition tas i respektive bokslut.

Enheterna svarar för sina anläggningstillgångar och sitt rörelsekapital. För förvärv av anläggningar fordras medgivande av kommunfullmäktige.

Taxenivåerna beslutas av kommunfullmäktige. Enheterna ska långsiktigt ha full kostnadstäckning inklusive kapitalkostnader och administrationsersättning. Därvid ska eventuella framtida återställningskostnader eller stora underhållsbehov beaktas. I budgeten angivna totala investeringsramar för enheterna disponeras av nämnd.

5.9 VA-verksamheten

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Verksamhetens intäkter	56 230	60 968	62 800
Verksamhetens kostnader	-47 100	-51 045	-51 323
Avskrivningar	-7 999	-8 973	-10 527
Verksamhetens nettokostnader	1 131	950	950
Finansiella intäkter	94	50	50
Finansiella kostnader	-1 225	-1 000	-1 000
Årets resultat	0	0	0

Balansräkning

Balansräkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	222 523	264 550	408 623
Omsättningstillgångar	14 624	15 000	15 400
Summa tillgångar	237 147	279 550	424 023
Eget kapital	0	0	0
Därav årets resultat	0	0	0
Investeringsfond	20 618	20 534	20 450
Långfristiga skulder	206 398	248 516	392 673
Kortfristiga skulder	10 131	10 500	10 900

5.10 Renhållningsverksamheten

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Verksamhetens intäkter	36 303	39 624	40 800
Verksamhetens kostnader	-35 173	-38 477	-39 263
Avskrivningar	-1 081	-1 107	-1 497
Verksamhetens nettokostnader	49	40	40
Finansiella intäkter	11	10	10
Finansiella kostnader	-60	-50	-50
Årets resultat	0	0	0

Balansräkning

Balansräkning (Tkr)	Bokslut 2020	Prognos 2021	Budget 2022
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	4 804	7 633	6 336
Omsättningstillgångar	6 502	6 700	6 900
Summa tillgångar	11 306	14 333	13 236
Eget kapital	0	0	0
Därav årets resultat	0	0	0
Investeringsfond	0	0	0
Långfristiga skulder	5 862	8 733	7 436
Kortfristiga skulder	5 444	5 600	5 800
Summa skulder och eget kapital	11 306	14 333	13 236

6 Bilagor

6.1 Investeringsplan 2022-2025

Nämnd:(Belopp i tkr)				
Investering, namn	2022	2023	2024	2025
Kommunstyrelsen	1 500	1 000	1 000	1 000
Servicenämnd	328 200	446 350	255 900	246 900
Utbildningsnämnd	14 000,00	6 000,00	48 000,00	23 000,00
Kultur- och fritidsnämnd	3 000,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnd	4 350,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00
Samhällsbyggnadsnämnd (exkl VA och Avfall)	64 470	65 100	65 950	68 350
Samhällsbyggnadsnämnd VA och Avfall	154 800,00	166 700,00	54 600,00	80 100,00
Totalt	570 320,00	691 150,00	431 450,00	425 350,00

6.2 Exploateringsplan 2022-2025

Mkr	2021	2022	2023	2024	2025
Kostnader					
Kronogården		3			
Nödinge centrum		29	80	87	30
Älvängens centrum			30	30	20
Gustavas plats		1			
Kärrvägen	1				
Osbacken	3				
Äskekärr		15			
Svenstorps handelsområde		1	1		
Summa kostnader	4	49	111	117	50
Intäkter					
Kronogården		5			
Nödinge centrum				20	20
Älvängens centrum				30	30
Gustavas plats	1	4	3		
Kärrvägen	2				
Osbacken		1	1	1	
Äskekärr			7	7	
Svenstorps handelsområde		2	2	4	
Skepplanda verksamhetsområde	1	2	3		
Summa intäkter	4	14	16	62	50

Mkr	2021	2022	2023	2024	2025
Summa					
Netto	0	-35	-95	-55	0

Vänsterpartiet i Ale

Budget 2022

Ale kommun (KF)

Innehållsförteckning

Ale en kommun för alla	s.3
Hälsa och välbefinnande	s.3
Utbildning	s.4
Arbete och arbetsvillkor	s.4
Hållbara städer och samhällen	s.5
Klimatet	s.5
Satsningar 2022	s.6
Ekonomi	s.7

Ale en kommun för alla

De samlade rikedomarna i världen är större än någonsin, men resurserna är orättvist fördelade och inkomstklyftorna i Sverige ökar. Vi har förutsättningar att bygga ett samhälle för alla, men för det behövs vänsterpolitik. En vänsterpolitik har förslagen som ger oss en kommun där alla kan bo, leva, utbilda sig, roa sig och åldras oavsett storleken på den egna plånboken. För Vänsterpartiet går den gemensamma välfärden alltid före skattesänkningar. Ett jämlikt och rättvist samhälle går alltid före marknadslösningar och vinstintressen. Ale ska vara en kommun för alla.

Ale kommuns styrning ska bygga på ett tillitsfullt samspel mellan politiker och tjänstepersoner och våra invånare, mellan chef och medarbetare. Styrningen skall baseras på respekt för varje individ. En vänsterpolitik leder till mer ansvar hos våra medarbetare och mindre administration.

Hälsa och välbefinnande

Rådande pandemi har blottat bristerna i svensk äldreomsorg. Vänsterpartiet har sedan länge sett bristerna och påtalat behoven. Vi kräver en upprustning av äldreomsorgen.

Bristen på boenden för personer med behov av särskilt stöd och service eller sociala bostäder för de som av någon anledning står utanför den ordinarie bostadsmarknaden är stor. Behovet är brådskande och Vänsterpartiet kommer att verka för att det prioriteras.

Kommunen har svårt att rekrytera ledsagare och kontaktpersoner. Vi är inte tillräckligt attraktiva som arbetsgivare i detta läge, vi ser ett behov av ökade löner för att kunna rekrytera dessa personalkategorier och för att skapa hållbara kontakter till brukarna.

Det är idag dyrare att ta färdtjänsten än den reguljära kollektivtrafiken i kommunen. Vänsterpartiet kommer att arbeta för att färdtjänsten skall ha samma priser som övrig kollektivtrafik i kommunen samt gratis fritidsresor för våra ungdomar.

Vänsterpartiet vill göra en satsning på simundervisning för barn. I dagsläget är tillgången till detta i kommunen inte jämlik. Kommunens grundskolor har varierande möjligheter att besöka simhallen på grund av ekonomiska faktorer eller geografiskt avstånd. Den simskola som erbjuds har lång kö och är avgiftsbelagd. Att lära sig simma är viktigt och också en kunskap som skolan kräver. Vi vill öka den befintlig simskoleverksamhet och göra den avgiftsfri samt utöka möjligheterna för kommunens grundskolor att besöka simhallen på skoltid.

Oroligheterna ökar i landet och så också i Ale. Ale kommun måste satsa vidare på det förebyggande arbetet, med uppsökande och aktiv verksamhet för våra ungdomar. Ale Fritid behöver fortsatt finnas och är idag viktigare än någonsin för att skapa trygghet.

Utbildning

Det ska finnas jämlika och rättvisa möjligheter för alla våra barn och unga. Ale kommun ska arbeta kompensatoriskt för att främja barn och ungas uppväxtvillkor. En varierad sammansättning av barn- och elevgrupper gynnar alla barns och elevers möjlighet till framgångsrikt lärande och motverkar segregation.

Den privatisering som pågår inom skolan i landet är oroväckande. Marknadsskolan har ingen plats i Ale kommun, det kommer Vänsterpartiet alltid att verka för.

Utbildningsverksamheterna står inför stora utmaningar, då det är en brist på utbildade pedagoger och annan skolpersonal. För att behålla nuvarande personal och rekrytera ny personal är det viktigt att satsa på dessa personalgrupper. Kontinuerlig vidareutbildning, ökad personaltäthet och mindre barngrupper på förskola, skola och fritidshem kommer att förbättra verksamheten och skolresultaten.

Arbete och arbetsvillkor

Att arbeta i Ale kommun skall vara tryggt. Vi lever dock i en tid med stora bekymmer att tillsätta personal inom främst vår välfärd; skola, vård och omsorg. Det är dags att på riktigt bli en attraktiv arbetsgivare.

Inom våra slitsamma kvinnodominerade yrken riskerar många anställda att inte orka arbeta fram till pensionen, och förslitningsskador och utmattningssymptom visar tydligt att vi behöver stärka dem som arbetar inom vård- och omsorgsverksamheten. Därför kommer Vänsterpartiet att arbeta för att implementera 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön i någon av omsorgens verksamheter.

Det är slut med nedskärningar inom välfärden. Bemanningen på våra äldreboenden i kommunen och inom hemtjänsten måste öka. Vi behöver vara rädda om våra anställda. För att behålla våra anställda behöver arbetsförhållandena vara goda, medarbetarna skall kontinuerligt gå utbildningar för fortbildning. Vi skall lyssna till personalens behov.

Vi vill avveckla LOV:en och använda de pengarna som det kostar till kommunens egen verksamhet.

Ale kommun skall fortsätta att driva full och produktiv sysselsättning med fokus på människor som står utanför arbetsmarknaden. Tillsvidareanställning skall alltid gå före timanställning.

För att underlätta för våra ungdomar att komma ut på arbetsmarknaden och till arbetslivet satsar vi på feriearbeten under sommaren. Arbetsplatserna kommer främst att erbjudas i den egna organisationen men också på lokala industrier och verksamheter

Hållbara städer och samhällen

Regeringen hotar med marknadshyror när det råder bostadsbrist i Sverige. Det vill Vänsterpartiet sätta stopp för. Vänsterpartiet kommer alltid att verka för att det skall byggas fler och billiga hyresrätter som vanligt folk kan ha råd att bo i!

Vänsterpartiet skall verka för att Ale kommun ska utveckla attraktiva livsmiljöer för invånarna. Med närhet till grönområden i och i anslutning till tätorterna, som människor kan nå utan att ha tillgång till bil. Den fysiska miljön ska skapa förutsättningar för hållbart resande och även ge möjlighet till fysisk aktivitet i vardagen.

I Ale kommun skall det finnas trygga platser att vistas på. Platser som är ordentligt belysta och anpassade för att umgås på. Att mötas om umgås med varandra är viktigt för hälsan och stadsplaneringen skall verka för detta.

Det saknas en hel del cykel- och gångvägar i kommunen som är en grundförutsättning för ett hållbart resande. Trafikverket äger frågan men Vänsterpartiet skall påverka för en utveckling av dessa. Kommer detta till stånd kan alla oavsett ålder kunna ta sig fram mer fritt i kommunen.

En förutsättning för att kunna skapa hållbara städer och samhällen bör vara att anställa en stadsarkitekt och stadsträdgårdsmästare. En utredning gällande omfattningen av behovet bör genomföras.

Vad gäller jordbruk så är den av nationell betydelse och jordbruksmarken som naturresurs är viktig för vår livsmedelsförsörjning. Vi kommer fortsatt premiera det lilla och småskaliga, de närproducerade initiativen som finns i kommunen.

Klimatet

Klimatet är verkligt och Vänsterpartiet agerar därefter. Ale kommun skall vara ett föredöme och arbeta för ett klimatsmart samhälle. Som kommun kan vi påverka utvecklingen när vi planerar nya och befintliga samhällen, att vi upphandlar och väljer varor och tjänster **på ett sätt som är hållbart för klimatet**

Ale kommun skall fortsätta ställa höga krav på sin egen verksamhet men också lokala industrier och verksamheter att arbeta med innovativa och hållbara miljölösningar för att minska utsläpp. Den välutnyttjade mobila återvinningscentralen är ett bra inslag i klimatarbetet som vi fortsatt vill se.

Vad gäller källsortering/sopsortering måste vi som kommun göra det tydligt för kommuninvånarna att vi tar kampen för klimatet. Idag är till exempel skillnaden mellan att

hyra container för sorterat material jämfört med osorterat inte tillräckligt stor för att det skall vara värt för våra invånare att välja att sortera för klimatet. Ale kommun skall visa tydligt i form av prissättning att vi värnar om miljön och vill att alla invånare skall välja sortering framför att inte sortera.

Satsningar 2022

52 mkr har vi att fördela

- Upprusta äldreomsorgen
- Förstärka förskola, förskoleklass, fritidshem och skola
- Skapa boenden för studerande ungdomar och socialt utsatta
- Införa 6 timmars arbetsdag inom omsorgen med bibehållen lön
- Färdtjänsten skall ha samma taxa som den övriga reguljära kollektivtrafiken
- Barn i Ale kommun skall ha rätt till simskola på skoltid, öka befintlig simskoleverksamhet och göra den avgiftsfri
- Barn i Ale kommun skall ha möjlighet till en avgiftsfri kulturskola
- Fler feriearbeten för Ale kommuns ungdomar

Fördelning till nämnderna:

Socialnämndens ram ökas med 24 mkr

Kultur- o fritidsnämnden 5 mkr

Kommunstyrelsen 1 mkr

Utbildningsnämnden 18

Samhällsbyggnadsnämnden 4 mkr

Dessa satsningar blir möjliga genom att Vänsterpartiet tar ansvaret och anpassar budgeten efter den verklighet som råder och skapar förutsättningar för den verklighet vi vill åstadkomma i framtiden. Ett Ale med en stark välfärd.

Ekonomisk översikt

Skatteintäkter och statsbidrag för Ale 2020

Beräkningen av kommunalskatten och de generella statsbidragen innebär 41,2 Mkr i ökad skatteprognos mellan budget 2020 och prognos 2021. Skattesatsen är oförändrad.

Kommunalskatt och generella statsbidrag (Mkr)	Budget 2021	Prognos* 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Kommunalskatt	1 605,3	1 619,5	1 688,6	1 761,7	1 833,4	1 919,9
* Preliminär kommunalskatt	1 584,1	1 593,1	1 688,6	1 761,7	1 833,4	1 919,9
* Avräkning 2020		8,0	0,0	0,0	0,0	0,0
* Avräkning 2021		18,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Extra tillskott 2020-2022	21,2					
Utjämning	239,4	242,6	281,1	297,3	320,6	364,2
*Inkomstutjämning	238,0	242,2	264,6	276,5	289,1	312,2
*Kostnadsutjämning	1,4	0,4	16,5	20,8	31,5	52,0
Regleringsbidrag/avgift	69,2	94,4	74,8	52,0	44,8	35,9
Införandebidrag	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning	5,3	4,3	0,8	0,8	0,8	0,8
Kommunal fastighetsavgift	60,9	60,4	62,1	62,1	62,1	62,1
Välfärdsmiljarderna (Flyktingvariabeln)						
Varav Egen befolkningsprognos	12		19	43	77	123
Varav Eftersläpningsersättning	6		4	5	6	14
TOTALT	1 980,2	2 021,5	2 107,3	2 173,9	2 261,7	2 383
Årlig förändring av prognos			85,9	66,6	87,8	121,2
Förändring budget/prognos		41,2	127,1			

Finansiella jämförelsetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Resultat (Mkr)	40,1	125,6	79,0	63,0	65,0	68,0	71,0
Nettokostnadsandel (%)	97,7%	93,5%	96,0%	97,0%	97,0%	97,0%	97,0%
Nettokostnad (Mkr)	1 694,5	1 797,5	1 892,0	2 032,8	2 084,6	2 164,2	2 268,5
Nettokostnad per invånare (kr)	54 791	56 403	58 793	62 017	62 665	63 773	65 131
-"- Procentuell ökning (%)	2,6%	2,9%	3,3%	5,5%	1,0%	1,8%	2,1%
Anläggningstillgångar per invånare (kr)	49 715	59 458	68 371	80 835	96 747	103 280	107 243
Extern låneskuld (Mkr)	367,1	405,8	741,3	1 018,6	1 453,2	1 696,7	1 923,0
Låneskuld per invånare (kr)	11 870	12 734	23 037	31 076	43 683	49 998	55 212
Låneskuld per invånare (inkl. borgen och pensionsskuld) (kr)	47 057	53 875	59 934	73 099	84 904	90 523	94 945
Soliditet (exkl. ansvarsförbindelse, %)	50,4%	53,7%	47,3%	44,7%	40,0%	38,5%	37,4%
Soliditet (inkl. ansvarsförbindelse, %)	20,3%	29,6%	27,1%	28,0%	26,3%	26,3%	26,6%
Avskrivningar	97,1	109,6	127,2	137,9	152,4	174,9	195,1
Avskrivningar + resultat	137,2	235,2	206,2	200,9	217,4	242,9	266
Själffinansieringsgrad	76%	86%	61%	35%	30%	53%	63%
Själffinansieringsgrad perioder (exkl taxa)	53%	94%	54%	46%	36%	55%	65%
Invånare (antal)	30 926	31 868	32 181	32 778	33 266	33 936	34 829

Kommunbidrag (Mkr)	Budget 2021	Förändring	Budget 2022
Utbildningsnämnd	887,47	47,65	935,12
Kultur- och fritidsnämnd	83,53	6,70	90,23
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnd	605,48	52,04	657,52
Samhällsbyggnadsnämnd	64,45	7,92	72,37
Kommunstyrelsen*	108,14	0,35	108,49
Borf	33,29	1,80	35,09
Förtroendevalda	14,67	0,27	14,95
* Överförmyndarnämnd	3,01	0,07	3,08
* Revison	1,22	0,21	1,43
* Valnämnd	0,00	0,60	0,60
* Jävsnämnd	0,00	0,00	0,00
Pensionskostnader och pensionsreserv	29,00	0,00	29,00
Lönereserv	6,47	6,61	13,07
Servicenämnd kommunbidrag	91,53	4,33	95,86
Servicenämnd	-6,94	1,83	-5,11
Totalt	1 921,32	130,38	2 051,70

I de kommunbidrag som varje nämnd får till sitt förfogande har de specialdestinerade statsbidragen och de olika taxorna och avgifterna redan räknats de berörda nämnderna till godo. Grunden för kommunbidragen är kommunalskatten och den kommunalekonomiska utjämningen.

Resultatposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Verksamhetens nettokostnader	-1 687,9	-1 913,3	-2 051,7	-2 104,1	-2 188,8	-2 297,8
Avsättning till omställningsfond	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ram	-1 687,9	-1 913,3	-2 051,7	-2 104,1	-2 188,8	-2 297,8
Avskrivningar	-109,6	-127,2	-137,9	-152,4	-174,9	-195,1
avgår kapitalkostnader	0,0	148,5	156,8	171,9	199,5	224,4
Nettokostnad	-1 797,5	-1 892,0	-2 032,8	-2 084,6	-2 164,2	-2 268,5
Skatteintäkter/Generella statsbidrag	1 926,2	1 980,2	2 107,3	2 173,9	2 261,7	2 382,9
Finansiella intäkter	2,6	3,0	2,6	2,6	2,6	2,6
Finansiella kostnader	-5,8	-12,2	-14,1	-26,9	-32,1	-46,1
Arets resultat	125,6	79,0	63,0	65,0	68,0	71,0
Nettokostnadsandel	93,5%	96,0%	97,0%	97,0%	97,0%	97,0%

Balansposter (Mkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Tillgångar						
Materiella Anläggningstillgångar	1 850,9	2 152,6	2 605,7	3 174,5	3 461,0	3 691,3
Finansiella Anläggningstillgångar	43,9	47,6	43,9	43,9	43,9	43,9
Summa anläggningstillgångar	1 894,8	2 200,2	2 649,6	3 218,4	3 504,9	3 735,2
Exploateringsfastigheter	30,6	22,2	-8,3	-77,5	-52,5	14,5
Övriga kortfristiga fordringar	91,6	102,6	91,6	91,6	91,6	91,6
Likvida medel	148,1	160,6	187,0	187,0	187,0	187,0
Summa omsättningstillgångar	270,2	285,4	270,2	201,0	226,0	293,0
Summa tillgångar	2 165,0	2 485,6	2 919,8	3 419,4	3 730,9	4 028,2
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital*	1 162,3	1 176,3	1 304,3	1 369,3	1 437,3	1 508,3
Därav årets resultat	125,6	79,0	63,0	65,0	68,0	71,0
Därav resultatutjämningsreserv	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Avsättningar	209,1	186,6	209,1	209,1	209,1	209,1
Långfristiga skulder	405,8	741,3	1 018,6	1 453,2	1 696,7	1 923,0
Kortfristiga skulder	u387,8	381,4	387,8	387,8	387,8	387,8
Summa eget kapital och skulder	2 165,0	2 485,6	2 919,8	3 419,4	3 730,9	4 028,2
Soliditet	53,7%	47,3%	44,7%	40,0%	38,5%	37,4%

Budget 2022	Aktiv Ja/Nej	U/BN	KFN	SN	SBN	KS	Bof	Förtroendevalda	Jävs- nämnd	Överbe- myndar nämnd	Val- nämnd	Revison	Strategisk sättning	Löne- res ev	Revison/ kostn res ev	Service nämnd kommunbidrag	Service nämnd köp/S&I	Totalt	Ram
Kommunbidrag 2020	Ja	987 471	93 523	620 480	94 444	128 138	33 281	24 473	0	3 051	0	1 224	0	6 408	29 000	95 533	-6 938	1 921 310	0
Överföringar	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lönerevision 2022	Ja	11 694	689	9 231	1 153	1 289	0	0	56	0	0	0	0	6 608	0	1 125	0	32 118	0
Lönerevision Internservice	Ja	786	123	133	10	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 064	0
Lönerevision	Ja	12 479	812	9 364	1 163	1 312	0	274	56	0	0	0	0	6 608	0	1 125	0	33 182	97 199
Inflationsoptimering	Ja	4 562	401	2 641	10	1 463	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	434	-9 110
Uppställning hyror	Ja	408	132	23	10	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	620	0
Tillkommande lokaler	Ja	1 000	0	1 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2 500	0
Drifkostnader investeringar	Ja	0	0	0	0	3 205	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 205	0
Revisionen	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	0	0	200	0
Organisationsförändring F&E/ämnet, bostadsanpassning	Ja	5 560	503	9 672	1 980	-2 230	0	0	11	0	230	0	0	0	0	0	454	0	15 633
Ekonomiska förutsättningar	Ja	15 247	1 168	13 148	728	348	1 800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	728	0	31 365
Befolkningsförändring 80%	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bof	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gränskostnadsåtgärder	Ja	0	0	0	0	1 700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 700	0
Umsättning skollåtare men	Ja	1 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 500	0
Val	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	600	0	0	0	0	0	0	600	0
Tomsställda lokaler kommunbidrag från nämnderna	Ja	-1 995	-810	-106	-52	-90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	99	-3 152	0
Tomsställda lokaler kommunbidrag budgettillskott	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 750	0	3 750	0
Tillskott	Ja	15 000	5 000	20 000	3 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44 000	0
	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Förändrade uppdrag	Ja	29 752	5 358	33 042	5 976	-1 238	1 800	0	0	0	800	0	0	0	0	0	4 377	0	81 563
	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eventuella effektiviseringar	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Minskad adm i staben i servicenämnden, samt ytterligare besparingar	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-227	527
Minskade kostnader för kost, ekologisk mat 30 %, minskat svinn, mjölkavfall	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 300	1 300
Besparing lokalvärd	Ja	-147	-19	-25	-2	-7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0
	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spärbetrag	Ja	-147	-19	-25	-2	-7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 627	1 827
Kommunbidrag 2021	Ja	935 120	90 228	657 524	72 365	108 490	35 087	14 948	0	3 078	600	1 434	0	13 073	29 000	99 863	-5 309	2 051 700	0
Förändring	Ja	47 649	6 703	52 043	7 917	354	1 800	274	0	67	600	230	0	6 608	0	4 229	1 827	130 381	0
Alla procentuella förändring	Ja	5,4%	8,0%	8,6%	12,3%	0,3%	5,4%	1,3%	0,0%	2,2%	0,0%	17,2%	0,0%	102,2%	0,0%	4,7%	26,3%	6,8%	0,0%

Ankom: 2021-06-22 Ärende: KS-SOU.2021.264 Handling: 1090783

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 123

Dnr KS.2021.171

Policy kommunikation, service och bemötande

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anta policy för kommunikation, service och bemötande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att upphäva kommunikationspolicy 1998-10-21, kommunikationspolicy för nämnder och bolag i koncernen Ale.

Sammanfattning

Sektor kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag på övergripande "Policy för kommunikation, service och bemötande".

Tidigare kommunikationspolicy behöver uppdateras för att motsvara nuvarande krav och arbetssätt och förslag till uppdatering finns därför. Ny policy som även innefattar delar kring service och bemötande utgår från upplevelsen ur ett invånar- och brukarperspektiv.

Kommunen har tidigare saknat en helhetssyn på service och bemötande och vilka förhållningssätt som ska gälla. Genom denna policy kommer kommunen ha en övergripande policy som ger medarbetarna stöd i dessa frågor.

Denna policy kommer att ersätta nuvarande "Kommunikationspolicy för nämnder och bolag i koncernen Ale".

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-17

Policy för kommunikation, service och bemötande

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Kommunikationschef
Författningssamlingen

För kännedom

Förvaltningsledningen

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer:KS.2021.171

Datum: 2021-05-17

Kommunikationschef Kenth Åkerman

Kommunstyrelsen

Policy kommunikation, service och bemötande

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anta policy för kommunikation, service och bemötande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att upphäva kommunikationspolicy 1998-10-21, kommunikationspolicy för nämnder och bolag i koncernen Ale.

Sammanfattning

Sektor kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag på övergripande "Policy för kommunikation, service och bemötande".

Tidigare kommunikationspolicy behöver uppdateras för att motsvara nuvarande krav och arbetssätt och förslag till uppdatering finns därför. Ny policy som även innefattar delar kring service och bemötande utgår från upplevelsen ur ett invånar- och brukarperspektiv.

Kommunen har tidigare saknat en helhetssyn på service och bemötande och vilka förhållningssätt som ska gälla. Genom denna policy kommer kommunen ha en övergripande policy som ger medarbetarna stöd i dessa frågor.

Denna policy kommer att ersätta nuvarande "Kommunikationspolicy för nämnder och bolag i koncernen Ale".

Maria Reinholdsson

Daniela Ölmunger

Kommunchef

Avdelningschef strategi och uppföljning

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-17

Policy för kommunikation, service och bemötande

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Kommunikationschef

För kännedom:

Förvaltningsledningen

Ärendet

Sektor kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag på övergripande "Policy för kommunikation, service och bemötande" som efter beslut om genomförande ska kompletteras med:

- Riktlinjer för grafisk utförande
- Riktlinjer för sociala medier
- Riktlinjer för service, tillgänglighet och bemötande
- Riktlinjer för synpunktshantering

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Genom att inrätta en ny policy får invånarna ökad tydlighet kring hur kommunen ställer sig vid handläggning av medborgarnas ärenden och i mötet med dem.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Polycyn utgår från aktuell lagstiftning och det regelverk detta medför.

För att policyn ska kunna understödjas i vardagen kommer fyra riktlinjer att revideras och presenteras för beslut då denna policy är antagen.

- Riktlinjer för grafisk utförande
- Riktlinjer för sociala medier
- Riktlinjer för service, tillgänglighet och bemötande

- Riktlinjer för synpunktshantering

Remissyttrande

Dialog har förts med förvaltningsledningen. Inga andra remisser har genomförts.

Beslutets genomförande

Beslutet kommuniceras av kommunikationschef genom att tillgängliggöras på ale.se samt internt på intranät (verksamhetshandbok).

Förvaltningens bedömning

Medborgarnas krav och behov har förändrats genom åren och mötet med invånare och brukare står allt mer i fokus genom alla kanaler, i det fysiska mötet såväl som i den digitala och uppkopplade kontakten. Tidigare policy är från 1999 och behov finns av uppdatering.

Kommunen har saknat en helhetssyn på service och bemötande och vilka förhållningssätt som ska gälla. Genom denna policy kommer kommunen ha en övergripande policy som ger medarbetarna stöd i frågorna. Tillsammans med uppdaterade riktlinjer kommer det blir lättare att göra sitt arbete för invånarna och med visionen "Lätt att leva" i fokus.

Förvaltningens bedömning är att en uppdatering och revidering av policyn inom området för kommunikation, service och bemötande underlättar för medarbetare att omhänderta brukarens och invånarens behov och rättigheter i mötet med kommunen.

Policy kommunikation, service och bemötande

Antagen av kommunstyrelsen:
Ansvarig sektor:
Ikraftträdande
Giltighetstid
Revideras
Diarienummer

datum § XX
Kommunstyrelsen
2020-XX-XX
Gäller tills vidare
Senast fyra år efter ikraftträdande
KS.2021.171

Ansvarig handläggare

Kommunikationschef, Kommunstyrelsen

Inledning och syfte

På uppdrag av kommunchef har en arbetsgrupp bestående av kommunikationschef, kontaktcenterchef och kommunikationsstrateg tagit fram ett nytt förslag på övergripande "Policy för kommunikation, service och bemötande".

Denna policy kommer då att ersätta nuvarande Kommunikationspolicy (KS 1999).

Stödjande styrdokument kommer vara

- riktlinjer för tillgänglighet och bemötande (KS2006), revideras
- riktlinjer synpunktshantering (KS 2009), revideras
- riktlinjer grafisk utformning (Grafisk manual, KS2014, 2020), revideras
- riktlinjer för sociala medier (strategi för sociala medier, 2018) revideras

Policy kommunikation, service och bemötande

Kommunen och dess verksamheter kan utvecklas när invånare och medarbetare är delaktiga och engagerade. Kunskap om kommunen och dess verksamheter är grunden för att skapa delaktighet och engagemang. Kunskap är också en förutsättning för den kreativa dialog som utvecklar den lokala demokratin och Alebornas inflytande i de kommunala verksamheterna.

Kommunens egen transparens och medias granskning är delar i Alebornas lagliga rätt på insyn och ger dem en möjlighet att ta ställning i frågor som rör kommunen. Kontakterna mellan kommunen och massmedia ska därför bygga på största möjliga öppenhet med utgångspunkt i offentlighetsprincipen. Ale kommun kan utse talespersoner. Medarbetare i Ale kommun har laglig rätt att kontakta och uttala sig för media som privatpersoner. Efterforskningar om dessa kontakter får inte förekomma.

I kontakten med Aleborna ska alla medarbetare vara lyhörda för synpunkter på kommunens verksamheter. Allas lika värde, berikande mångfald och jämställdhet är grundläggande värderingar i Ale kommun. Tillsammans förädlar vi våra tjänster för att ge Aleborna en enklare vardag, livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar. Mod, glädje och engagemang är våra ledord i genomförandet.

Vi informerar inåt innan vi informerar utåt

Väl fungerande intern information är en förutsättning för att information och kommunikation ska fungera utåt. Medarbetarna behöver känna trygghet och möjlighet till inflytande för att kunna göra ett gott arbete för Aleborna.

Vi ger en tydlig och enhetlig bild av Ale

Bilden av Ale kommun ska vara tydlig och enhetlig så att medborgarna får god möjlighet att skaffa kunskap och överblicka de kommunala verksamheterna. Risken för ryktesspridning och felaktigheter i komplicerade frågor och händelseförlopp minskar om vi själva är aktiva.

Alla medarbetare är i sina dagliga kontakter med kommunens invånare, brukare och övriga intressenter delaktiga och ansvariga för att en saklig och rättvis bild av kommunen förmedlas. Alla verksamheter ska uppträda på ett enhetligt sätt. Detta beskrivs bland annat i riktlinjer för grafiskt utförande, samt riktlinjer för sociala medier.

Vi arbetar aktivt med att förbättra vår service

Alla medarbetare i Ale kommun arbetar aktivt med att ständigt förbättra vår verksamhet och service utifrån nya behov och krav. I arbetet ingår att Alebornas synpunkter ska föras vidare i organisationen.

I kontakterna med Aleborna ska medarbetarna vara tillgängliga, välkomnande och serviceinriktade. Medarbetarna ska ge snabb återkoppling oavsett genom vilken kanal de blivit kontaktade. På vilka sätt detta görs beskrivs i riktlinjer för service, tillgänglighet och bemötande samt i riktlinjer för synpunktshantering.

Vi tar ett personligt ansvar för bemötande och kommunikation

Varje verksamhet ansvarar för att ta fram rutiner och åtgärder så att medarbetarna kan följa, service-, bemötande- och kommunikationspolicyn. Varje medarbetare tar ett personligt ansvar för bemötande och kommunikation genom att se till att alla får svar på sina frågor eller kommer i kontakt med rätt funktion. Genom att ge ett gott bemötande samt lyssna, förstå och förklara för Aleborna ser vi till att lösa deras ärenden.

Vi ger en saklig och rättvis bild av kommunens verksamhet

Kommunen är skyldig att informera sina medborgare om vilken service kommunen erbjuder samt de rättigheter och skyldigheter som medborgarna har. Genom öppen och aktiv information skapar vi förtroende för den kommunala verksamheten. Det är viktigt att all kommunikation sker snabbt och i ordnade former. Innan ett beslut tas skaverksamheten ta ställning till hur beslutet ska kommuniceras.

Ale kommun ska i all kommunikation vara tydliga, enkla och kortfattade för att motverka osäkerhet och missförstånd. Informationen ska vara korrekt och tillgänglig.

Varje verksamhetsansvarig har service- och kommunikationsansvar

Varje chef ansvarar för information och kommunikation om sin verksamhet. Information och kommunikation är verktyg för att nå verksamhetens mål och ska integreras i den årliga budget- och verksamhetsplaneringen. Åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Stödjande dokument

- Riktlinjer för grafisk utförande
- Riktlinjer för sociala medier
- Riktlinjer för service, tillgänglighet och bemötande
- Riktlinjer för synpunktshantering

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 127

Dnr KS.2021.192

Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka förslaget om reviderat ägardirektiv för Gryaab AB.

Sammanfattning

Ärendet har initierats från Göteborgs Stadshus AB och avser förslag till nytt ägardirektiv för Gryaab AB.

Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab” (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, till exempel ägarstruktur, i de regionala bolagen.

Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen. Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-06-02

Protokollsutdrag från Göteborgs stadshus AB

Beslutsunderlag: Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB, inklusive bilagor listade nedan:

1. Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab (nu gällande från 2010)
2. Ägardirektiv Gryaab AB (nu gällande)
3. Förslag nytt ägardirektiv Gryaab AB
4. Tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Gryaab AB

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Göteborgs Stadshus AB

För kännedom

Kanslichef

Utvecklingsledare, kansliavdelningen

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer:KS.2021.192

Datum: 2021-06-02

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Kommunstyrelsen

Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar tillstyrka förslaget om reviderat ägardirektiv för Gryaab AB

Sammanfattning

Ärendet har initierats från Göteborgs Stadshus AB och avser förslag till nytt ägardirektiv för Gryaab AB.

Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, till exempel ägarstruktur, i de regionala bolagen. Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Maria Reinholdsson

Erik Bergman

Kommunchef

Kanslichef

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-06-02

Protokollsutdrag från Göteborgs stadshus AB

Beslutsunderlag: Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB, inklusive bilagor listade nedan:

1. Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab (nu gällande från 2010)
2. Ägardirektiv Gryaab AB (nu gällande)
3. Förslag nytt ägardirektiv Gryaab AB
4. Tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Gryaab AB

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Göteborgs Stadshus AB

För kännedom:

Kanslichef

Utvecklingsledare, kansliavdelningen

Ärendet

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade 2019-09-12 om en ny och enhetlig struktur för ägardirektiv för Göteborgs helägda bolag. En liknande enhetlighet har dessförinnan skapats avseende reglementen för nämnder i Göteborgs Stad. Strukturen omfattar grundläggande, vägledande och generella principer samt krav på utförande av uppdrag i kommunalt ägda bolag och nämnder. Strukturen inkluderar också de specifika verksamhetsuppdragen till respektive bolag och nämnd.

Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

I samband med ägarråden för Renova, Gryaab och Grefab i februari 2020 initierades en diskussion angående ägarstyrningen och genomförande av uppsikten avseende de regionala bolagen.

Vid ägarråden i maj 2020 informerade representanter från Göteborg om arbetet som bedrivs i Göteborg med att strukturera genomförandet av uppsiktsplikten samt att ytterligare stärka struktur för kommunfullmäktiges ägarstyrning av de helägda bolagen.

De regionala bolagens styrdokument består för närvarande bland annat av generella riktlinjer från 2010 samt att specifika ägardirektiv beslutats för bolagen vid olika tidpunkter.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumenterna och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Ägarråden har i maj 2020 givit stadshus AB i uppdrag att ta fram förslag till reviderade ägardirektiv med utgångspunkt i den struktur som tillämpas för helägda bolag i Göteborg med anpassningar för de regionala bolagens unika förutsättningar.

Kommentarer till förslag generella och gemensamma texter – Kapitel 1 och 3

Dessa kapitel är avsedda att ersätta nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” antagna 2010.

Det nu gällande generella ägardirektivet utgör bilaga 1 till detta beslutsunderlag.

Förslag till generella och gemensamma texter, kapitel 1 och 3, framgår av förslag till nytt ägardirektiv, bilaga 3.

Förslag till kapitel 1 och 3, generella och gemensamma texter för de regionala bolagen, är en uppdatering av nu gällande styrdokument och reglerar exempelvis delägarnas övergripande syfte med bolagsverksamheten. Förslaget innebär också en uppdatering med hänsyn till utvecklad lagstiftning genom kommunallagen och kommunstyrelsernas förstärkta uppsiktsplikt. Bland annat kan nämnas:

- Av inledande text framgår att de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab och Grefab på samma sätt som tidigare ska förhålla sig till av Göteborgs Stad beslutade styrande dokument där dessa berör bolagets/bolagens verksamhet.
- Av 1 kap. 9 § framgår att de regionala bolagen konsolideras av Göteborgs Stadshus AB och omfattas av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning där bland annat roll- och ansvarsfördelning tydliggörs.
- Av 3 kap. 3 § framgår att handlingar från bolagets styrelsemöten ska översändas till samtliga delägare parallellt med att de publiceras på Göteborgs Stads hemsida. Ökade krav på att rapportera väsentlig information framgår även av flera paragrafer. Av 3 kap. 4 § framgår det generella kravet på bolagen vad gäller rapportering av väsentlig information.
- Av 3 kap. 9 § framgår att som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut rörande uppsiktsplikten, ska bolagsstyrelsen och

verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen. Yttrandet kan utgöra ett av flera underlag för ägarkommunernas kommunstyrelser i beslut rörande prövning av om verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Endast en paragraf, (3 kap 12 § i texten som riktas till Göteborgs Stads helägda bolag) rörande tvister mellan helägda bolag i Göteborgs Stad har strukits i sin helhet vid anpassning till förslag till texter för de regionala bolagen.

Skulle tvist uppstå mellan ett av de regionala bolagen och annan verksamhet som någon av delägarna driver får tvistelösning ske på sedvanligt sätt och beroende på tvistens art.

Kommentarer förslag till specifikt ägardirektiv Gryaab – Kapitel 2

Vid avstämning och dialog med teknisk/ekonomisk delegation, TED, 2021-01-29, där också Gryaab medverkade, godkändes följande förslag till justeringar i ägardirektivet till Gryaab.

Ägardirektivet kompletteras med vad som anges i bolagsordningen rörande föremålet för verksamheten. (2 kap 2 §)

Därutöver har det befintliga ägardirektivets texter rörande **Ekonomi** och **Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt** i tillämpliga delar kompletterats med ”standardtexter” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilka har anpassats till Gryaabs förhållanden och förutsättningar.

Revideringar och kompletteringar i kapitel 2, specifikt ägardirektiv för Gryaab, framgår av bilaga 4, tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Gryaab.

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Bolagens verksamhet styrs utöver kommunallagen av annan lagstiftning, bland annat aktiebolagslagen, och de regionala bolagen omfattas av ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”. Ägardirektivet för Gryaab har kompletterats med ”standardtext” avseende **Bolaget som en del av Göteborgs Stad**. Detta då bolaget konsolideras, följs upp etc inom Göteborgs Stads styrsystem.

Syftet är att förbättra styrningen av samtliga bolag så att den genomförs på ett ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer inom bolagskoncernen.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar Stadshus AB bedömning är att genom anpassning av standardiserade texter och direktiv för de regionala bolagen, tydliggörs och struktureras styrningen av de regionala bolagen.

Under november 2020 utgav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) dokumentet Principer för styrning, kommun- och regionägda bolag, med principer som kan användas som verktyg för arbetet med ägarstyrning. De föreslagna ägardirektiven bedöms möjliggöra och stödja utveckling av ägarstyrning och dialog i enlighet med SKR:s principdokument.

I arbetet med den aktuella revideringen har generella principer och krav aktualiserats med hänsyn till kommunallagens förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag.

Anpassning av ägardirektiv för de regionala bolagen till struktur och innehåll som gäller för helägda bolag i Göteborg möjliggör löpande uppdatering och aktualisering av de regionala bolagens ägardirektiv i anslutning till att styrande dokument revideras för Göteborgs Stads helägda bolag.

§ 36

Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Gryaab AB enligt ärendets bilaga 3 fastställs.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna bolagsstämmofullmakt efter att kommunfullmäktige fastställt ägardirektivet.

Handling

Beslutsunderlag, dnr 0024/21.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2021-03-22

Dag för justering
2021-03-30

Vid protokollet

Sekreterare

Johan Hörnberg

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

Beslutsunderlag

Styrelsen 2021-03-22

Diarienummer 0024/21

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig

Telefon: 031 368 54 55

E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Revidering av ägardirektiv för Gryaab AB

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Gryaab AB enligt ärendets bilaga 3 fastställs.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna bolagsstämmofullmakt efter att kommunfullmäktige fastställt ägardirektivet.

Sammanfattning

Ärendet utgör förslag till nytt ägardirektiv för Gryaab AB. Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande "Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab" (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Gryaab AB. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadshus AB har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab (nu gällande från 2010)
2. Ägardirektiv Gryaab AB (nu gällande)
3. Förslag nytt ägardirektiv Gryaab AB
4. Tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Gryaab AB

Ärendet

Ärendet utgör förslag till revidering av ägardirektiv för Gryaab AB. Ägardirektiv är fråga av principiell beskaffenhet och ska beslutas av kommunfullmäktige. Beredningsgången följer av stadens riktlinjer för ägarstyrning. Då ärendet rör bolag som Göteborgs Stad äger tillsammans med andra kommuner ska ägardirektivet beslutas av samtliga delägares kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Förslaget till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” (från 2010) samt nuvarande specifikt ägardirektiv för Gryaab AB. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen med anpassningar till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade 2019-09-12 om en ny och enhetlig struktur för ägardirektiv till Göteborgs helägda bolag. En liknande enhetlighet har dessförinnan skapats avseende reglementen för nämnder i Göteborgs Stad. Strukturen omfattar grundläggande, vägledande och generella principer och krav på utförande av uppdrag i kommunalt ägda bolag och nämnder. Strukturen inkluderar också de specifika verksamhetsuppdragen till respektive bolag och nämnd.

Vid ägarråd i Renova, Gryaab och Grefab 2020-02-27 initierade representanter från Göteborg en diskussion angående ägarstyrningen och genomförande av uppsikten avseende de regionala bolagen.

Vid ägarråd 2020-05-14 informerade representanter från Göteborg om arbetet som bedrivs i Göteborg med att strukturera genomförandet av uppsiktsplikten samt att ytterligare stärka struktur för kommunfullmäktiges ägarstyrning av de helägda bolagen. De regionala bolagens styrdokument består för närvarande bland annat av generella riktlinjer från 2010 samt att specifika ägardirektiv beslutats för bolagen vid olika tidpunkter. Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Stadshus AB fick vid mötet 2020-05-14 ägarrådets uppdrag att ta fram förslag till reviderade ägardirektiv med utgångspunkt i den struktur som tillämpas för helägda bolag i Göteborg med anpassningar för de regionala bolagen unika förutsättningar.

I beredningen av ärendet har samverkan skett löpande med stadsledningskontoret i Göteborg. Avstämning har dessutom skett med huvudmännens ansvariga tjänstemän i teknisk/ekonomisk delegation (Gryaab) och kommunala chefsnätverket (Renova). I beredningen har samverkan även skett löpande med respektive bolag.

Vid delrapportering 2020-10-29 till ägarråden informerades om arbetet och vilka områden som bolagen själva lyft för diskussion och eventuell omprövning i de specifika ägardirektiven för respektive bolag.

Kommentarer till förslag generella och gemensamma texter – Kapitel 1 och 3

Dessa kapitel är avsedda att ersätta nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” antagna 2010.

Det nu gällande generella ägardirektivet utgör bilaga 1 till detta beslutsunderlag. Förslag till generella och gemensamma texter, kapitel 1 och 3, framgår av förslag till nytt ägardirektiv, bilaga 3.

Förslag till kapitel 1 och 3, generella och gemensamma texter för de regionala bolagen, är en uppdatering av nu gällande styrdokument och reglerar exempelvis delägarnas övergripande syfte med bolagsverksamheten. Förslaget innebär också en uppdatering med hänsyn till utvecklad lagstiftning genom kommunallagen och kommunstyrelsernas förstärkta uppsiktsplikt. Bland annat kan nämnas:

Av inledande text framgår att de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab och Grefab på samma sätt som tidigare ska förhålla sig till av Göteborgs Stad beslutade styrande dokument där dessa berör bolagets/bolagens verksamhet.

Av 1 kap. 9 § framgår att de regionala bolagen konsolideras av Göteborgs Stadshus AB och omfattas av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning där bland annat roll- och ansvarsfördelning tydliggörs.

Av 3 kap. 3 § framgår att handlingar från bolagets styrelsemöten ska översändas till samtliga delägare parallellt med att de publiceras på Göteborgs Stads hemsida. Ökade krav på att rapportera väsentlig information framgår även av flera paragrafer. Av 3 kap. 4 § framgår det generella kravet på bolagen vad gäller rapportering av väsentlig information.

Av 3 kap. 9 § framgår att som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut rörande uppsiktsplikten, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen. Yttrandet kan utgöra ett av flera underlag för ägarkommunernas kommunstyrelser i beslut rörande prövning av om verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Endast en paragraf, (3 kap 12 § i texten som riktas till Göteborgs Stads helägda bolag) rörande tvister mellan helägda bolag i Göteborgs Stad har strukits i sin helhet vid anpassning till förslag till texter för de regionala bolagen. Skulle tvist uppstå mellan ett av de regionala bolagen och annan verksamhet som någon av delägarna driver får tvistelösning ske på sedvanligt sätt och beroende på tvistens art.

Kommentarer förslag till specifikt ägardirektiv Gryaab – Kapitel 2

Vid avstämning och dialog med teknisk/ekonomisk delegation, TED, 2021-01-29, där också Gryaab medverkade, godkändes följande förslag till justeringar i ägardirektivet till Gryaab.

Ägardirektivet kompletteras med vad som anges i bolagsordningen rörande föremålet för verksamheten. (2 kap 2 §)

Därutöver har det befintliga ägardirektivets texter rörande **Ekonomi och Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt** i tillämpliga delar kompletterats med ”standardtexter” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilka har anpassats till Gryaab:s förhållanden och förutsättningar.

Bolagens verksamhet styrs utöver kommunallagen av annan lagstiftning, bland annat aktiebolagslagen, och de regionala bolagen omfattas av ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”. Ägardirektivet för Gryaab har kompletterats med ”standardtext” avseende **Bolaget som en del av Göteborgs Stad**. Detta då bolaget konsolideras, följs upp etc inom Göteborgs Stads styrsystem. Syftet är att förbättra styrningen av samtliga bolag så att den genomförs på ett ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer inom bolagskoncernen.

Revideringar och kompletteringar i kapitel 2, specifikt ägardirektiv för Gryaab, framgår av bilaga 4, tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Gryaab.

Sammanfattande bedömning

Anpassning av ägardirektiv för de regionala bolagen till struktur och innehåll som gäller för helägda bolag i Göteborg möjliggör löpande uppdatering och aktualisering av de regionala bolagens ägardirektiv i anslutning till att styrande dokument revideras för Göteborgs Stads helägda bolag.

I arbetet med den aktuella revideringen har generella principer och krav aktualiserats med hänsyn till kommunallagens förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag.

Under november 2020 utgav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) dokumentet Principer för styrning, kommun- och regionägda bolag, med principer som kan användas som verktyg för arbetet med ägarstyrning. De föreslagna ägardirektiven bedöms möjliggöra och stödja utveckling av ägarstyrning och dialog i enlighet med SKR:s principdokument.

Genom anpassning av standardiserade texter och direktiv för de regionala bolagen, med utgångspunkt i texter som tillämpas av Göteborgs stad i relation till de helägda bolagen, tydliggörs och struktureras styrningen av de regionala bolagen inom ramen för Göteborgs Stads styrsystem.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab

(H 2010 nr 170, P 2010-11-25, § 16)

Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab

Gäller under förutsättning att alla delägarkommuner godkänner generellt ägardirektiv.

Detta ägardirektiv ska antas av respektive bolagsstämman i berörda bolag. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa detta och övriga av ägarna utfärdade ägardirektiv.

Ägardirektivets syfte och principer för bolagsstyrning

Ägarnas roll innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagets strategier och mål, hur dessa överensstämmer med ägarnas övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och bolagsledning.

För att det ska finnas skäl att bedriva bolagsverksamhet krävs att verksamheten, tillsammans med ägarnas övriga verksamhet, direkt eller indirekt skapar nytta för medborgarna. Det är därför naturligt att bolagsverksamheten ska samordnas med ägarnas övriga verksamhet så långt det är möjligt och lämpligt. Verksamheten skall bedrivas i ägarnas ställe.

Ägardirektivets syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för ägarna att följa verksamheten.

Allmänhetens intresse av insyn i bolag i vilka ägarna har ett bestämmande inflytande tillgodoses genom att offentlighetsprincipen även gäller dessa (2 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen).

I detta ägardirektiv tydliggörs ansvar och roller mellan ägarna och bolagen.

Kommunfullmäktige

Respektive ägarkommuns kommunfullmäktige är att anse som ägare. Enligt 3 kap 17-18 §§ KL fastställer kommunfullmäktige ändamålet med bolagets verksamhet samt utser samtliga styrelseledamöter i bolag. Vidare ska respektive kommunfullmäktige ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktigeledamoten har rätt att närvara vid bolagsstämmor samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och VD, ställa frågor.

Kommunstyrelsen

Av 6 kap 1 § KL framgår att respektive ägarkommuns kommunstyrelse har ett ansvar att fortlöpande följa kommunens verksamhet. Detta innebär att respektive kommunstyrelse

även ska ha en överblick och kontroll över bolagens verksamhet, den s.k. uppsiktsplikten.

Lekmannarevisorer

Av 3 kap 17 § KL följer att kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer. Lekmannarevisornas uppgifter framgår av 10 kap aktiebolagslagen (ABL).

Lekmannarevisorerna ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman.

Bolagets skyldigheter enligt kommunallagen

Berörda bolag är bundna av de kommunalrättsliga principerna som framgår av 2 kap. och 8 kap 3c § KL om inte annat följer av lag.

Kommunfullmäktiges ställningstagande

Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare (kommunfullmäktige).

Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas:

- Ändring av bolagsordningen, innebärande exempelvis ändring av ändamålet för bolagets verksamhet eller där det framgår att kommunfullmäktige beslutar
- Ändring av aktiekapitalet
- Fusion av företag
- Förvärv, avyttring eller bildande av indirekt hel- och delägda bolag oavsett värde
- Förvärv av aktier eller andelar i ett annat bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheterna i övrigt
- Bildande av stiftelse
- Förvärv eller avyttring av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi
- Innan styrelser fastställer avgifter till ägarkommunerna skall i den mån det är verksamheter som bedrivs med ensamrätt samråd ske på det sätt som respektive kommun önskar
- Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde.
- Större investeringar som väsentligt påverkar ägarnas ekonomi och/eller medför risk för ägarna
- Övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

Varje ärendes karaktär ska prövas av bolagsstyrelsen. Om tveksamhet uppstår huruvida frågan är av sådan beskaffenhet att ägarnas ställningstagande ska inhämtas, ska den underställas ägarna för sådant ställningstagande.

Ägarna ska kunna förlita sig på att styrelsen fullgör sina skyldigheter i detta avseende.

Bolagets skyldigheter gentemot ägarna

Bolaget skall kontinuerligt hålla ägarkommunerna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av större vikt.

A. Det åligger därutöver bolaget att utan dröjsmål tillse att följande handlingar kommer ägarna tillhanda:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll samt beslutsunderlag från styrelsesammanträde
- bolagets årsredovisning
- revisionsberättelse och granskningsrapport
- affärsplan/verksamhetsplan
- budget
- långsiktig investeringsplan
- övriga av ägarna begärda handlingar

B. Bolagsstyrelsen är skyldig att förhålla sig till av Göteborg stad beslutade anvisningar och riktlinjer, policies m.m. som berör bolagets verksamhet.

Verkställande direktörs lön och övriga förmåner

Kommunstyrelsen i Göteborgs stad fastställer lön och övriga förmåner för verkställande direktör i Renova AB, Gryaab AB och Grefab.

Bolagens styrelser

Bolagsstyrelsens ansvar för bolagets organisation och arbetsfördelning dels inom bolagsstyrelsen, dels mellan bolagsstyrelse och verkställande direktör framgår av 8 kap 4-7 §§ ABL. I enlighet med *Principer för styrning av kommun- och landstingsägda bolag* (SKL) ska styrelsen årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om bolagsstyrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda bristerna eller underrätta ägarna om dessa.

Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera verkställande direktörens insatser, varvid endast styrelsen ska närvara.

Bolagsstyrelserna ska årligen upprätta en långsiktig investeringsplan. I denna ska investeringarnas eventuella konsekvenser för ägarkommunerna presenteras.

Det åligger bolagsstyrelsen att se till att bolagets organisation är ändamålsenlig. I detta innefattas att organisationen som sådan ska inrymma rutiner och funktioner som verkar kvalitetssäkrande.

Bolagsstyrelsen ska tillse att bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar.

Bolagsstyrelsen ska årligen upprätta en plan för internkontrollen i bolaget. I denna ska bolagsstyrelsen bland annat dokumentera på vilket sätt bolagsstyrelsen säkerställer att:

- ändamålsenlig verksamhet bedrivs och ekonomiskt tillfredsställande resultat uppnås i bolaget,
- kvaliteten i rapporteringen om verksamhet och ekonomi och intern kontroll upprätthålls,
- bedömning och uppföljning av bolagets risker sker.

Bolagets styrelse skall anta policies inom följande områden:

- miljö
- finans
- personal
- arbetsmiljö
- jämsällldhet och mångfald
- kvalitet
- inköp - och upphandling

Bolagsstyrelserna ska samråda med Göteborgs stad vid tillsättande av verkställande direktör,

Arbetstagarrepresentation i styrelsen

Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna innebärande att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden.

Lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även av detta ägardirektiv berörda bolag så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation. Bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

För det fall lokal arbetstagarorganisation fattar beslut enligt ovan kan Nämnden för styrelserepresentationsfrågor medge undantag från lagen innebärande att sådan styrelserepresentation inte får ske.

Nämnden kan samtidigt besluta att en arbetstagarrepresentant inte får tillträda ett uppdrag som styrelseledamot eller suppleant fram till dess att frågan om undantag från lagen slutligt avgjorts.

Tjänstemannaberedning

Av ägarkommunerna utsedda tjänstemän biträder sin kommunstyrelse i bolagsfrågor. För att respektive ägarkommunernas tjänstemän ska kunna fullgöra sitt beredningsansvar ska dessa få tillgång till erforderlig information.

För det fall bolaget anser att sekretess föreligger för begärd uppgift ska det särskilt anges i samband med att uppgiften lämnas ut.

Arkivmyndighet

Region- och Stadsarkivet Göteborg är arkivmyndighet för de bolag som omfattas av detta ägardirektiv.

Ägardirektiv för Gryaab AB

(H 2007 nr. 167, P 2006-12-14)

Uppdraget

Gryaab AB skall medverka i en långsiktigt hållbar samhällsutveckling genom att införa och driva system som kostnadseffektivt samlar in och behandlar avloppsvatten inom ägarkommunerna. Bolaget skall begränsa förorening till recipient från tillfört avloppsvatten samt i möjligaste mån även tillvarata avloppsvattnets innehåll.

Som utgångspunkt för bolagets ambitionsnivå ifråga om reningskapacitet, återvinnings- och reningsgrad skall finnas en av styrelsen antagen policy. Gryaab AB skall därutöver anta för verksamheten lämpliga policies som skall utvärderas och omprövas i den takt bolaget finner lämpligt.

Bolagets utveckling skall ske med långsiktighet. Gryaab AB:s avloppsrening skall drivas kostnadseffektivt i syfte att erbjuda ägarna låga avgifter. Övriga produkter och tjänster skall erbjudas till marknadsmässiga priser och positivt bidra till en låg kostnadsnivå för brukarkollektivet. Investeringar och utvecklingsarbete skall kunna motiveras från såväl ekonomiska som ekologiska utgångspunkter som av förändrade beteendemönster.

Bolaget skall aktivt samarbeta med berörda verksamheter i syfte att underlätta arbeten med att begränsa utsläppen vid källan.

Gryaab skall, där så är miljömässigt och kommersiellt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer. Sådant samarbete skall genomföras som ett led i att uppfylla bolagets uppdrag.

Bolaget skall bevaka och agera i enlighet med ägarnas intressen inom verksamhetsområdet, särskilt för utvecklingen av lagstiftning och annat regelverk.

Bolaget skall vara ett kompetensorgan och medverka till forskning och utveckling inom avloppsrening ur såväl ekologiskt, ekonomiskt som beteendeperspektiv.

Bolaget skall i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet.

Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare. Gryaab AB skall kontinuerligt hålla ägarna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av strategisk betydelse. Bolaget skall i övrigt utarbeta lämpliga former och rutiner för att förse ägarna med underlag och information.

Ägardirektiv för Gryaab AB

Bolagsordning och detta ägardirektiv utgör tillsammans med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning underlaget för delägarnas kommunfullmäktige i styrningen av bolaget. Genom ägardirektivet anger delägarnas kommunfullmäktige ändamålet och den långsiktiga viljeriktningen för bolagets verksamhet samt krav och förväntan på bolaget. Direktivet syftar till att skapa förutsättningar för ett effektivt styrelsearbete samt en aktiv styrning och uppsikt av bolaget.

Ägardirektivet är uppdelat i tre kapitel. **Kapitel 1 och 3** är generella och likalydande för de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab AB och Grefab. Av **kapitel 2** framgår direktiv som gäller specifikt för Gryaab AB. För de regionala bolagen gäller villkoren enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning samt att bolagsstyrelserna i övrigt ska förhålla sig till av Göteborgs stad beslutade styrande dokument som berör bolagens verksamheter.

Kapitel 1 – Inledande bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver förutsättningarna för delägarnas kommunfullmäktige i dess samlade styrning av bolaget.

§ 1 Syftet med det gemensamma ägandet av bolag är att dessa, tillsammans med övriga verksamheter i delägande kommuner, ska skapa nytta för delägarkommunerna, dess invånare samt medverka i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Helhetssyn ska genomsyra bolagens verksamhet. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till uppdraget, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.

§ 2 Delägarnas samlade styrning av gemensamt ägda bolag handlar ytterst om att medverka till att kommunfullmäktigebeslut genomförs. Implementeringen av delägarnas strategiska målsättningar ska följa vedertagna metoder för strategisk planering, genomförande och uppföljning.

§ 3 Bolagen ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle genom att i sin verksamhet bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

§ 4 Bolagen ska utföra sitt uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot alla former av diskriminering. Det ska vara föredöme i jämställdhets- och mångfaldsarbetet, arbeta aktivt för en inkluderande kultur samt ha god affärsetik och ett aktivt anti-korruptionsarbete. För samtliga ägare är det av särskild vikt att Bolaget arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter samt goda och anständiga arbetsvillkor.

§ 5 Kommunernas medlemmar ska behandlas lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Oavsett förutsättningar, bakgrund och var i delägarkommunen man bor, ska människor bli värdigt bemötta och få en god och likvärdig service.

§ 6 Bolaget har ansvar för att samråda med och aktivt söka samverka med andra nämnder och bolagsstyrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra

eller när det är nödvändigt för att uppnå helhetssyn i genomförandet av delägande kommuners mål och riktlinjer.

§ 7 Formellt utövar kommunfullmäktige i delägande kommuner ägarstyrning genom att utse styrelse och lekmannarevisorer samt genom att fastställa bolagsordning och ägardirektiv för bolagen.

§ 8 Göteborgs Stadshus AB har kommunfullmäktige i Göteborgs uppdrag att, i samverkan med övriga delägare, ansvara för den praktiska ägarstyrningen av bolagen med utgångspunkt i sitt ägardirektiv, bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktigebeslut och andra styrdokument.

§ 9 Roll- och ansvarsfördelning mellan de olika nivåerna i Göteborgs Stads bolagsstruktur framgår av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Kapitel 2 – Specifikt för Gryaab AB

Innehållet i detta kapitel beskriver ändamålet med Bolagets verksamhet och delägarnas uppdrag till Bolaget. Gryaab AB ägs av kommunerna Ale, Bollebygd, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille, nedan Ägarkommunerna.

Det kommunala ändamålet

§ 1 Det kommunala ändamålet är att medverka i en långsiktigt hållbar samhällsutveckling genom att införa och driva system som kostnadseffektivt samlar in och behandlar avloppsvatten inom Ägarkommunerna.

Bolagets uppdrag

§ 2 Bolaget har till föremål för sin verksamhet att äga och driva anläggningar för avloppsrening och behandla avloppsvatten och annan därmed förenlig verksamhet. Syftet med verksamheten är att verkställa den rening som delägarna i egenskap av huvudmän enligt VA-lagstiftningen är skyldiga att vidtaga.

§ 3 Bolaget ska begränsa förorening till recipient från tillfört avloppsvatten samt i möjligaste mån även tillvarata avloppsvattnets innehåll.

§ 4 Som utgångspunkt för bolagets ambitionsnivå ifråga om reningskapacitet, återvinnings- och reningsgrad ska finnas en av styrelsen antagen policy. Gryaab AB ska därutöver anta för verksamheten lämpliga policier som ska utvärderas och omprövas i en takt som bolaget finner lämpligt.

§ 5 Bolagets utveckling ska ske med långsiktighet. Gryaab AB:s avloppsrening ska drivas kostnadseffektivt i syfte att erbjuda ägarna låga avgifter. Övriga produkter och tjänster ska erbjudas till marknadsmässiga priser och positivt bidra till en låg kostnadsnivå för brukarkollektivet. Investeringar och utvecklingsarbete ska kunna motiveras från såväl ekonomiska som ekologiska utgångspunkter som av förändrade beteendemönster.

§ 6 Bolaget ska aktivt samarbeta med berörda verksamheter i syfte att underlätta arbeten med att begränsa utsläppen vid källan.

§ 7 Gryaab AB ska, där så är miljömässigt och affärsmässigt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer. Sådant samarbete ska genomföras som ett led i att uppfylla bolagets uppdrag.

§ 8 Bolaget ska bevaka och agera i enlighet med ägarnas intressen inom verksamhetsområdet, särskilt för utvecklingen av lagstiftning och annat regelverk.

§ 9 Bolaget ska vara ett kompetensorgan och medverka till forskning och utveckling inom avloppsrening ur såväl ekologiskt, ekonomiskt som beteendeperspektiv.

Ekonomi och effektivitet

§ 10 Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande till nytta för delägande kommuner, dess boende, besökare och näringsliv.

§ 11 Bolaget ska kontinuerligt använda benchmarking med relevanta aktörer i arbetet med att utveckla verksamhetens effektivitet och produktivitet.

§ 12 Bolaget ska i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet.

§ 13 Bolaget ska, i nära samverkan med delägarnas övriga verksamheter, sträva efter en intern effektivitet där samordning och resursdelning är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.

Bolaget som en del av Göteborgs stads organisation

§ 14 Bolaget är dotterbolag i koncernen Göteborgs Stadshus.

§ 15 Bolaget ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som moderbolaget tar initiativ till.

§ 16 Bolaget ska följa de krav som gäller enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

§ 17 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till delägarnas kommunfullmäktige för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej samt att ägarrådet ges möjlighet att samråda i principiella ärenden. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska ägarrådet tillfrågas.

§ 18 Exempel på frågor där delägarnas kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningsen är inte uttömmande):

- a. Ändring av aktiekapitalet
- b. Beslut om kapitaltillskott till bolag.
- c. Fusion eller likvidering av bolag
- d. Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde
- e. Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt
- f. Bildandet av stiftelse
- g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi.
- h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde

- i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller delägarkommunernas ekonomi eller medför annan risk (till exempel större investeringar eller avyttringar av tillgångar).

Kapitel 3 – Generella bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver generella skyldigheter för de regionala bolagen.

§ 1 Ändring av bolagsordning beslutas av kommunfullmäktige i delägande kommuner.

§ 2 Bolaget ska varje år upprätta och anta en arbetsordning för styrelsens arbete jämte instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören samt instruktion avseende ekonomisk rapportering till styrelsen.

§ 3 Samtliga kallelser inklusive dagordningar, handlingar och protokoll i bolagets styrelse ska finnas tillgängliga på Göteborgs Stads hemsida. Det åligger bolaget att därutöver tillse att nämnda dokument utan dröjsmål kommer samtliga delägare tillhanda. Kommunstyrelserna i delägande kommuner har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt granska bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelserna den information om verksamheten som begärs, om inte informationen omfattas av sekretess. Om informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.

§ 4 Bolaget ansvarar för att rapportera väsentliga händelser i verksamheten till sitt moderbolag och kommunstyrelser i delägande kommuner. Bolaget har alltid utöver den löpande rapporteringen ett ansvar att på eget initiativ informera om förändrade förutsättningar eller händelser som kan vara av betydelse för den övergripande uppföljningen och styrningen av verksamheten.

§ 5 Bolaget är skyldigt att tidigt anmäla misstankar om allvarliga oegentligheter i bolagets verksamhet till lekmannarevisorerna.

§ 6 Bolaget ska i sin verksamhet samverka med delägarnas övriga nämnder och bolag i syfte att främja det som är mest ändamålsenligt utifrån Ägarkommunernas perspektiv, med beaktande av krav i kommunallagen och aktiebolagslagen samt annan lag och författning. Bolaget har ett ansvar för att samråda med, och aktivt söka samverka med, andra nämnder och styrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra.

§ 7 Allmänhetens intresse av insyn i bolaget tillgodoses genom att offentlighetsprincipen omfattar bolaget.

§ 8 Kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor i direkt och indirekt helägda bolag samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och verkställande direktören, ställa frågor.

§ 9 Som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen.

§ 10 Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera sitt eget styrelsearbete. Utvärderingen ska minst omfatta:

- a. om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter
- b. om styrelsens arbetsformer fungerar
- c. om styrelsen är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning.

Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda dessa. Utvärderingen, dock ej innehållet, ska protokollföras samt skickas till bolagets moderbolag och kommunstyrelser i delägande kommuner. Stadshus AB svarar för att samla in protokollen från direktunderställda bolag samt rapportera dessa vidare till kommunstyrelsen i Göteborg.

§ 11 Bolagsstyrelsen ska varje år utvärdera verkställande direktörens insatser, endast styrelseledamöter och suppleanter närvarar vid utvärderingen.

Personuppgifter

§ 12 Bolagsstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de behandlingar av personuppgifter som sker i bolagets verksamhet

Arbetsgivarfrågor

§ 13 Bolaget ska som arbetsgivare följa Göteborgs Stads arbetsgivarpolitiska inriktning. Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen inför viktigare beslut i arbetsgivarfrågor av principiell strategisk betydelse. Stadshus AB ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Bolaget ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelser och kommunfullmäktige i delägarkommunerna.

Arbetstagarrepresentation i styrelsen

§ 14 Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även Renova, Gryaab och Grefab så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation och bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

§ 15 Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna som innebär att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden. Om lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av formell styrelserepresentation kan bolaget begära undantag från lagen hos Nämnden för Styrelserepresentationsfrågor.

Giltighet

§ 16 Detta ägardirektiv ska för att äga giltighet beslutas av kommunfullmäktige i samtliga delägares kommuner och därefter antas på bolagsstämman.

Tabell med förändringar Kapitel 2 – specifikt för Gryaab AB

Inledning

Text i nuvarande ägardirektiv	Förslag till ändring (kap. 2)	Kommentar
	<p>§ 2 Bolaget har till föremål för sin verksamhet att äga och driva anläggningar för avloppsrening och behandla avloppsvatten och annan därmed förenlig verksamhet. Syftet med verksamheten är att verkställa den rening som delägarna i egenskap av huvudmän enligt VA-lagstiftningen är skyldiga att vidtaga.</p>	<p>Komplettering av ägardirektivet med bolagsordningens text rörande föremålet för verksamheten.</p>
<p>Bolaget skall i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet.</p>	<p>§ 10 Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande till nytta för <u>delägande kommuner</u>, dess boende, besökare och näringsliv.</p> <p>§ 11 Bolaget ska kontinuerligt använda benchmarking med relevanta aktörer i arbetet med att utveckla verksamhetens effektivitet och produktivitet.</p> <p>§ 12 Bolaget skall i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet.</p> <p>§ 13 Bolaget ska, i nära samverkan med <u>delägarnas övriga verksamheter</u>, sträva efter en intern effektivitet där samordning och resursdelning</p>	<p>Ägardirektivet kompletteras och befintlig text utvecklas med ett avsnitt om Ekonomi och effektivitet. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Gryaab har flera delägare.</p>

	är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.	
-	<p>§ 14 Bolaget är dotterbolag i koncernen Göteborgs Stadshus.</p> <p>§ 15 Bolaget ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som moderbolaget tar initiativ till.</p> <p>§ 16 Bolaget ska följa de krav som gäller enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.</p>	<p>Ägardirektivet kompletteras med ett avsnitt om Bolaget som en del av Göteborgs Stads organisation. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Gryaab har flera delägare.</p>
<p>Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare. Gryaab AB skall kontinuerligt hålla ägarna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av strategisk betydelse. Bolaget skall i övrigt utarbeta lämpliga former och rutiner för att förse ägarna med underlag och information.</p>	<p>§ 17 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till <u>delägarnas</u> kommunfullmäktige för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej <u>samt att ägarrådet ges möjlighet att samråda i principiella ärenden</u>. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska <u>ägarrådet</u> tillfrågas.</p> <p>§ 18 Exempel på frågor där <u>delägarnas</u> kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräknningen är inte uttömmande):</p> <ol style="list-style-type: none"> Ändring av aktiekapitalet Beslut om kapitaltillskott till bolag. Fusion eller likvidering av bolag Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsför- 	<p>Ägardirektivet kompletteras och befintlig text utvecklas med ett avsnitt om Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Gryaab har flera delägare.</p>

	<p>hållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt</p> <p>f. Bildandet av stiftelse</p> <p>g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi</p> <p>h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde</p> <p>i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller <u>delägarkommunernas</u> ekonomi eller medför annan risk (t.ex. större investeringar eller avyttringar av tillgångar).</p>	
--	--	--

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 128

Dnr KS.2021.191

Revidering av ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka förslaget om reviderat ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB.

Sammanfattning

Ärendet har initierats från Göteborgs Stadshus AB och avser förslag till nytt ägardirektiv för bolagen Renova AB och Renova Miljö AB.

Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande "Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab" (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, till exempel ägarstruktur, i de regionala bolagen.

Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen. Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumenterna och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-06-02

Protokollsutdrag: Revidering av ägardirektiv Renova och Miljö

Beslutsunderlag: Revidering av ägardirektiv för Renova AB samt Renova Miljö AB inklusive bilaga 1 Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab, bilaga 2 Ägardirektiv för Renova-koncernen, bilaga 3 Ägardirektiv för Renova AB/Renova Miljö AB och bilaga 4 Tabell med förändringar Kapitel 2 - specifikt för Renova AB/Renova Miljö AB

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Stadshus AB

För kännedom

Kanslichef

Utvecklingsledare, kansliavdelningen

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer:KS.2021.191

Datum: 2021-06-02

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Kommunstyrelsen

Revidering av ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka föreslaget om reviderat ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB.

Sammanfattning

Ärendet har initierats från Göteborgs Stadshus AB och avser förslag till nytt ägardirektiv för bolagen Renova AB och Renova Miljö AB.

Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, till exempel ägarstruktur, i de regionala bolagen. Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Maria Reinholdsson

Erik Bergman

Kommunchef

Kanslichef

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-06-02

Protokollsutdrag: Revidering av ägardirektiv Renova och Miljö

Beslutsunderlag: Revidering av ägardirektiv för Renova AB samt Renova Mijö AB inklusive bilaga 1 Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab, bilaga 2 Ägardirektiv för Renova-koncernen, bilaga 3 Ägardirektiv för Renova AB/Renova Miljö AB och bilaga 4 Tabell med förändringar Kapitel 2 - specifikt för Renova AB/Renova Miljö AB

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:
Stadshus AB

För kännedom:
Kanslichef
Utvecklingsledare, kansliavdelningen

Ärendet

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade 2019-09-12 om en ny och enhetlig struktur för ägardirektiv för Göteborgs helägda bolag. En liknande enhetlighet har dessförinnan skapats avseende reglementen för nämnder i Göteborgs Stad. Strukturen omfattar grundläggande, vägledande och generella principer samt krav på utförande av uppdrag i kommunalt ägda bolag och nämnder. Strukturen inkluderar också de specifika verksamhetsuppdragen till respektive bolag och nämnd.

Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

I samband med ägarråden för Renova, Gryaab och Grefab i februari 2020 initierades en diskussion angående ägarstyrningen och genomförande av uppsikten avseende de regionala bolagen.

Vid ägarråden i maj 2020 informerade representanter från Göteborg om arbetet som bedrivs i Göteborg med att strukturera genomförandet av uppsiktsplikten samt att ytterligare stärka struktur för kommunfullmäktiges ägarstyrning av de helägda bolagen.

De regionala bolagens styrdokument består för närvarande bland annat av generella riktlinjer från 2010 samt att specifika ägardirektiv beslutats för bolagen vid olika tidpunkter.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumenterna och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag

som för ägandet.

Ägarråden har i maj 2020 givit stadshus AB i uppdrag att ta fram förslag till reviderade ägardirektiv med utgångspunkt i den struktur som tillämpas för helägda bolag i Göteborg med anpassningar för de regionala bolagens unika förutsättningar.

Kommentarer till förslag avseende generella och gemensamma texter kapitel 1 och 3

Dessa kapitel är avsedda att ersätta nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” antagna 2010.

Det nu gällande generella ägardirektivet utgör bilaga 1 till detta beslutsunderlag. Förslag till generella och gemensamma texter, kapitel 1 och 3, framgår av förslag till nytt ägardirektiv, bilaga 3.

Förslag till kapitel 1 och 3, generella och gemensamma texter för de regionala bolagen, är en uppdatering av nu gällande styrdokument och reglerar exempelvis delägarnas övergripande syfte med bolagsverksamheten.

Förslaget innebär också en uppdatering med hänsyn till utvecklad lagstiftning genom kommunallagen och kommunstyrelsernas förstärkta uppsiktsplikt. Bland annat kan nämnas:

Av inledande text framgår att de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab och Grefab på samma sätt som tidigare ska förhålla sig till av Göteborgs Stad beslutade styrande dokument där dessa berör bolagets/bolagens verksamhet.

Av 1 kap. 9 § framgår att de regionala bolagen konsolideras av Göteborgs Stadshus AB och omfattas av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning där bland annat roll- och ansvarsfördelning tydliggörs.

Av 3 kap. 3 § framgår att handlingar från bolagets styrelsemöten ska översändas till samtliga delägare parallellt med att de publiceras på Göteborgs Stads hemsida. Ökade krav på att rapportera väsentlig information framgår även av flera paragrafer. Av 3 kap. 4 § framgår det generella kravet på bolagen vad gäller rapportering av väsentlig information.

Av 3 kap. 9 § framgår att som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut rörande uppsiktsplikten, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen. Yttrandet kan utgöra ett av flera underlag för ägarkommunernas kommunstyrelser i beslut rörande prövning av om verksamhet har varit

förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Endast en paragraf, (3 kap 12 §) i texten som riktas till Göteborgs Stads helägda bolag rörande tvister mellan helägda bolag i Göteborgs Stad har strukits i sin helhet vid anpassning till förslag till texter för de regionala bolagen.

Skulle tvist uppstå mellan ett av de regionala bolagen och annan verksamhet som någon av delägarna driver får tvistelösning ske på sedvanligt sätt och beroende på tvistens art.

Kommentarer till förslag till specifikt ägardirektiv Renova AB/Renova Mijö AB - Kapitel 2

Ägardirektivet har uppdaterats så att ändamålslydelsen överensstämmer med vad som framgår av bolagsordningar för Renova AB och Renova Miljö AB. (2 kap 1 §) I avstämningar med Renova i beredningen av ärendet har bolaget lyft områden där man önskat en dialog med ägarna innan ägardirektivet beslutas på nytt. De aktuella områdena redovisades för ägarrådet vid möte 2020-10-29 och hänsköts till huvudmännens kommunala chefsnätverk, KCR, för fortsatt beredning.

Vid KCR:s möte 2020-11-26, där även Renova deltog, enades mötet om att föreslå följande justeringar i ägardirektivet till Renova.

Samarbeten med externa aktörer.

Nuvarande lydelse innebär att samarbeten är begränsade till att endast omfatta parter inom avfallsområdet. Utvecklingen har gått mot att, för att kunna delta i upphandlingar, det ibland krävs att Renova Miljö AB etablerar samarbeten med parter utanför avfallsområdet exempelvis gällande enklare tjänster inom facility management. I dialogen enas KCR och Renova om att det är rimligt att justera ägardirektivet så att dessa samarbeten möjliggörs i syfte att möjliggöra deltagande i upphandlingar. Alla samarbeten ska som tidigare motiveras av ett allmänintresse för ägarkommunerna. (2 kap 7 §)

Behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall.

Ägardirektivet anger att bolaget ska tillhandahålla behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall. Idagsläget har sådan kapacitet inte byggts upp och tidigare förslag till investering för ändamålet har efter samråd i ägarrådet ej fullföljts. I dialogen enas KCR och Renova om att justera lydelsen till att bolaget, i dialog med huvudmännen, löpande ska

utvärdera möjligheten att tillhandahålla behandlingskapacitet förrötning av biologiskt avfall.
(2 kap 4 §)

Därutöver har nuvarande ägardirektivs texter rörande **Ekonomi och Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt** i tillämpliga delar kompletterats med ”standardtexter” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilka har anpassats till Renovas förhållanden och förutsättningar.

Bolagens verksamhet styrs utöver kommunallagen av annan lagstiftning, bland annat aktiebolagslagen, och de regionala bolagen omfattas av ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”.

Revideringar och kompletteringar i kapitel 2, specifikt ägardirektiv för Renovabolagen, framgår av bilaga 4, tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Renova AB/Renova Miljö AB.

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Bolagens verksamhet styrs utöver kommunallagen av annan lagstiftning, bland annat aktiebolagslagen, och de regionala bolagen omfattas av ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”. Ägardirektivet för Grefab har kompletterats med ”standardtext” avseende **Bolaget som en del av Göteborgs Stad**. Detta då bolaget konsolideras, följs upp etc inom Göteborgs Stads styrsystem.

Syftet är att förbättra styrningen av samtliga bolag så att den genomförs på ett ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer inom bolagskoncernen.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar Göteborgs Stadshus AB bedömning att genom anpassning av standardiserade texter och direktiv för de regionala bolagen, tydliggörs och struktureras styrningen av de regionala bolagen.

Under november 2020 utgav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) dokumentet Principer för styrning, kommun- och regionägda bolag, med principer som kan användas som verktyg för arbetet med ägarstyrning. De föreslagna ägardirektiven bedöms möjliggöra och stödja utveckling av ägarstyrning och dialog i enlighet med SKR:s principdokument.

I arbetet med den aktuella revideringen har generella principer och krav aktualiserats med hänsyn till kommunallagens förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag.

Anpassning av ägardirektiv för de regionala bolagen till struktur och innehåll som gäller för helägda bolag i Göteborg möjliggör löpande uppdatering och aktualisering av de regionala bolagens ägardirektiv i anslutning till att styrande dokument revideras för Göteborgs Stads helägda bolag.

§ 35

Revidering av ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB enligt ärendets bilaga 3 fastställs.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna bolagsstämmofullmakt efter att kommunfullmäktige fastställt ägardirektiven.

Handling

Beslutsunderlag, dnr 0023/21.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2021-03-22

Dag för justering
2021-03-30

Vid protokollet

Sekreterare

Johan Hörnberg

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

Beslutsunderlag

Styrelsen 2021-03-22

Diarienummer 0023/21

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig

Telefon: 031 368 54 55

E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Revidering av ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Renova AB och Renova Miljö AB enligt ärendets bilaga 3 fastställs.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna bolagsstämmofullmakt efter att kommunfullmäktige fastställt ägardirektiven.

Sammanfattning

Ärendet utgör förslag till nytt ägardirektiv för Renova AB/Renova Miljö AB. Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Renova. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadshus AB har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab (nu gällande från 2010)
2. Ägardirektiv Renova (nu gällande)
3. Förslag nytt ägardirektiv Renova AB/Renova Miljö AB
4. Tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Renova AB/Renova Miljö AB

Ärendet

Ärendet utgör förslag till revidering av ägardirektiv för Renova AB/Renova Miljö AB. Ägardirektiv är fråga av principiell beskaffenhet och ska beslutas av kommunfullmäktige. Beredningsgången följer av stadens riktlinjer för ägarstyrning. Då ärendet rör bolag som Göteborgs Stad äger tillsammans med andra kommuner ska ägardirektivet beslutas av samtliga delägares kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Förslaget till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” (från 2010) samt nuvarande specifikt ägardirektiv för Renova AB/Renova Miljö AB. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen med anpassningar till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade 2019-09-12 om en ny och enhetlig struktur för ägardirektiv till Göteborgs helägda bolag. En liknande enhetlighet har dessförinnan skapats avseende reglementen för nämnder i Göteborgs Stad. Strukturen omfattar grundläggande, vägledande och generella principer och krav på utförande av uppdrag i kommunalt ägda bolag och nämnder. Strukturen inkluderar också de specifika verksamhetsuppdragen till respektive bolag och nämnd.

Vid ägarråd i Renova, Gryaab och Grefab 2020-02-27 initierade representanter från Göteborg en diskussion angående ägarstyrningen och genomförande av uppsikten avseende de regionala bolagen.

Vid ägarråd 2020-05-14 informerade representanter från Göteborg om arbetet som bedrivs i Göteborg med att strukturera genomförandet av uppsiktsplikten samt att ytterligare stärka struktur för kommunfullmäktiges ägarstyrning av de helägda bolagen. De regionala bolagens styrdokument består för närvarande bland annat av generella riktlinjer från 2010 samt att specifika ägardirektiv beslutats för bolagen vid olika tidpunkter. Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Göteborgs Stadshus AB fick vid mötet 2020-05-14 ägarrådets uppdrag att ta fram förslag till reviderade ägardirektiv med utgångspunkt i den struktur som tillämpas för helägda bolag i Göteborg med anpassningar för de regionala bolagen unika förutsättningar.

I beredningen av ärendet har samverkan skett löpande med stadsledningskontoret i Göteborg. Avstämning har dessutom skett med huvudmännens ansvariga tjänstemän i teknisk/ekonomisk delegation (Gryaab) och kommunala chefsnätverket (Renova). I beredningen har samverkan även skett löpande med respektive bolag.

Vid delrapportering 2020-10-29 till ägarråden informerades om arbetet och vilka områden som bolagen själva lyft för diskussion och eventuell omprövning i de specifika ägardirektiven för respektive bolag.

Kommentarer till förslag generella och gemensamma texter – Kapitel 1 och 3

Dessa kapitel är avsedda att ersätta nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” antagna 2010.

Det nu gällande generella ägardirektivet utgör bilaga 1 till detta beslutsunderlag. Förslag till generella och gemensamma texter, kapitel 1 och 3, framgår av förslag till nytt ägardirektiv, bilaga 3.

Förslag till kapitel 1 och 3, generella och gemensamma texter för de regionala bolagen, är en uppdatering av nu gällande styrdokument och reglerar exempelvis delägarnas övergripande syfte med bolagsverksamheten. Förslaget innebär också en uppdatering med hänsyn till utvecklad lagstiftning genom kommunallagen och kommunstyrelsernas förstärkta uppsiktsplikt. Bland annat kan nämnas:

Av inledande text framgår att de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab och Grefab på samma sätt som tidigare ska förhålla sig till av Göteborgs Stad beslutade styrande dokument där dessa berör bolagets/bolagens verksamhet.

Av 1 kap. 9 § framgår att de regionala bolagen konsolideras av Göteborgs Stadshus AB och omfattas av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning där bland annat roll- och ansvarsfördelning tydliggörs.

Av 3 kap. 3 § framgår att handlingar från bolagets styrelsemöten ska översändas till samtliga delägare parallellt med att de publiceras på Göteborgs Stads hemsida. Ökade krav på att rapportera väsentlig information framgår även av flera paragrafer. Av 3 kap. 4 § framgår det generella kravet på bolagen vad gäller rapportering av väsentlig information.

Av 3 kap. 9 § framgår att som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut rörande uppsiktsplikten, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen. Yttrandet kan utgöra ett av flera underlag för ägarkommunernas kommunstyrelser i beslut rörande prövning av om verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Endast en paragraf, (3 kap 12 § i texten som riktas till Göteborgs Stads helägda bolag) rörande tvister mellan helägda bolag i Göteborgs Stad har strukits i sin helhet vid anpassning till förslag till texter för de regionala bolagen. Skulle tvist uppstå mellan ett av de regionala bolagen och annan verksamhet som någon av delägarna driver får tvistelösning ske på sedvanligt sätt och beroende på tvistens art.

Kommentarer förslag till specifikt ägardirektiv Renova AB/Renova Miljö AB – Kapitel 2

Ägardirektivet har uppdaterats så att ändamålslydelsen överensstämmer med vad som framgår av bolagsordningar för Renova AB och Renova Miljö AB. (2 kap 1 §)

I avstämningar med Renova i beredningen av ärendet har bolaget lyft områden där man önskat en dialog med ägarna innan ägardirektivet beslutas på nytt. De aktuella områdena redovisades för ägarrådet vid möte 2020-10-29 och hänsköts till huvudmännens kommunala chefsnätverk, KCR, för fortsatt beredning.

Vid KCR:s möte 2020-11-26, där även Renova deltog, enades mötet om att föreslå följande justeringar i ägardirektivet till Renova.

- **Samarbeten med externa aktörer.** Nuvarande lydelse innebär att samarbeten är begränsade till att endast omfatta parter inom avfallsområdet. Utvecklingen har gått mot att, för att kunna delta i upphandlingar, det ibland krävs att Renova Miljö AB etablerar samarbeten med parter utanför avfallsområdet exempelvis gällande enklare tjänster inom facility management. I dialogen enas KCR och Renova om att det är rimligt att justera ägardirektivet så att dessa samarbeten möjliggörs i syfte att möjliggöra deltagande i upphandlingar. Alla samarbeten ska som tidigare motiveras av ett allmänintresse för ägarkommunerna. (2 kap 7 §)
- **Behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall.** Ägardirektivet anger att bolaget ska tillhandahålla behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall. I dagsläget har sådan kapacitet inte byggts upp och tidigare förslag till investering för ändamålet har efter samråd i ägarrådet ej fullföljts. I dialogen enas KCR och Renova om att justera lydelsen till att bolaget, i dialog med huvudmännen, löpande ska utvärdera möjligheten att tillhandahålla behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall. (2 kap 4 §)

Därutöver har nuvarande ägardirektivs texter rörande **Ekonomi** och **Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt** i tillämpliga delar kompletterats med ”standardtexter” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilka har anpassats till Renovas förhållanden och förutsättningar.

Bolagens verksamhet styrs utöver kommunallagen av annan lagstiftning, bland annat aktiebolagslagen, och de regionala bolagen omfattas av ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”. Ägardirektivet för Renova har kompletterats med ”standardtext” avseende **Bolaget som en del av Göteborgs Stad**. Detta då bolaget konsolideras, följs upp etc. inom Göteborgs Stads styrsystem. Syftet är att förbättra styrningen av samtliga bolag så att den genomförs på ett ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer inom bolagskoncernen.

Revideringar och kompletteringar i kapitel 2, specifikt ägardirektiv för Renovabolagen, framgår av bilaga 4, tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Renova AB/Renova Miljö AB.

Sammanfattande bedömning

Anpassning av ägardirektiv för de regionala bolagen till struktur och innehåll som gäller för helägda bolag i Göteborg möjliggör löpande uppdatering och aktualisering av de regionala bolagens ägardirektiv i anslutning till att styrande dokument revideras för Göteborgs Stads helägda bolag.

I arbetet med den aktuella revideringen har generella principer och krav aktualiserats med hänsyn till kommunallagens förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag.

Under november 2020 utgav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) dokumentet Principer för styrning, kommun- och regionägda bolag, med principer som kan användas som verktyg för arbetet med ägarstyrning. De föreslagna ägardirektiven bedöms möjliggöra och stödja utveckling av ägarstyrning och dialog i enlighet med SKR:s principdokument.

Genom anpassning av standardiserade texter och direktiv för de regionala bolagen, med utgångspunkt i texter som tillämpas av Göteborgs stad i relation till de helägda bolagen, tydliggörs och struktureras styrningen av de regionala bolagen inom ramen för Göteborgs Stads styrsystem.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab

(H 2010 nr 170, P 2010-11-25, § 16)

Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab

Gäller under förutsättning att alla delägarkommuner godkänner generellt ägardirektiv.

Detta ägardirektiv ska antas av respektive bolagsstämma i berörda bolag. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa detta och övriga av ägarna utfärdade ägardirektiv.

Ägardirektivets syfte och principer för bolagsstyrning

Ägarnas roll innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagets strategier och mål, hur dessa överensstämmer med ägarnas övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och bolagsledning.

För att det ska finnas skäl att bedriva bolagsverksamhet krävs att verksamheten, tillsammans med ägarnas övriga verksamhet, direkt eller indirekt skapar nytta för medborgarna. Det är därför naturligt att bolagsverksamheten ska samordnas med ägarnas övriga verksamhet så långt det är möjligt och lämpligt. Verksamheten skall bedrivas i ägarnas ställe.

Ägardirektivets syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för ägarna att följa verksamheten.

Allmänhetens intresse av insyn i bolag i vilka ägarna har ett bestämmande inflytande tillgodoses genom att offentlighetsprincipen även gäller dessa (2 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen).

I detta ägardirektiv tydliggörs ansvar och roller mellan ägarna och bolagen.

Kommunfullmäktige

Respektive ägarkommuns kommunfullmäktige är att anse som ägare. Enligt 3 kap 17-18 §§ KL fastställer kommunfullmäktige ändamålet med bolagets verksamhet samt utser samtliga styrelseledamöter i bolag. Vidare ska respektive kommunfullmäktige ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktigeledamoten har rätt att närvara vid bolagsstämmor samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och VD, ställa frågor.

Kommunstyrelsen

Av 6 kap 1 § KL framgår att respektive ägarkommuns kommunstyrelse har ett ansvar att fortlöpande följa kommunens verksamhet. Detta innebär att respektive kommunstyrelse

även ska ha en överblick och kontroll över bolagens verksamhet, den s.k. uppsiktsplikten.

Lekmannarevisorer

Av 3 kap 17 § KL följer att kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer. Lekmannarevisornas uppgifter framgår av 10 kap aktiebolagslagen (ABL).

Lekmannarevisorerna ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman.

Bolagets skyldigheter enligt kommunallagen

Berörda bolag är bundna av de kommunalrättsliga principerna som framgår av 2 kap. och 8 kap 3c § KL om inte annat följer av lag.

Kommunfullmäktiges ställningstagande

Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare (kommunfullmäktige).

Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas:

- Ändring av bolagsordningen, innebärande exempelvis ändring av ändamålet för bolagets verksamhet eller där det framgår att kommunfullmäktige beslutar
- Ändring av aktiekapitalet
- Fusion av företag
- Förvärv, avyttring eller bildande av indirekt hel- och delägda bolag oavsett värde
- Förvärv av aktier eller andelar i ett annat bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheterna i övrigt
- Bildande av stiftelse
- Förvärv eller avyttring av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi
- Innan styrelser fastställer avgifter till ägarkommunerna skall i den mån det är verksamheter som bedrivs med ensamrätt samråd ske på det sätt som respektive kommun önskar
- Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde.
- Större investeringar som väsentligt påverkar ägarnas ekonomi och/eller medför risk för ägarna
- Övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

Varje ärendes karaktär ska prövas av bolagsstyrelsen. Om tveksamhet uppstår huruvida frågan är av sådan beskaffenhet att ägarnas ställningstagande ska inhämtas, ska den underställas ägarna för sådant ställningstagande.

Ägarna ska kunna förlita sig på att styrelsen fullgör sina skyldigheter i detta avseende.

Bolagets skyldigheter gentemot ägarna

Bolaget skall kontinuerligt hålla ägarkommunerna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av större vikt.

A. Det åligger därutöver bolaget att utan dröjsmål tillse att följande handlingar kommer ägarna tillhanda:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll samt beslutsunderlag från styrelsesammanträde
- bolagets årsredovisning
- revisionsberättelse och granskningsrapport
- affärsplan/verksamhetsplan
- budget
- långsiktig investeringsplan
- övriga av ägarna begärda handlingar

B. Bolagsstyrelsen är skyldig att förhålla sig till av Göteborg stad beslutade anvisningar och riktlinjer, policies m.m. som berör bolagets verksamhet.

Verkställande direktörs lön och övriga förmåner

Kommunstyrelsen i Göteborgs stad fastställer lön och övriga förmåner för verkställande direktör i Renova AB, Gryaab AB och Grefab.

Bolagens styrelser

Bolagsstyrelsens ansvar för bolagets organisation och arbetsfördelning dels inom bolagsstyrelsen, dels mellan bolagsstyrelse och verkställande direktör framgår av 8 kap 4-7 §§ ABL. I enlighet med *Principer för styrning av kommun- och landstingsägda bolag* (SKL) ska styrelsen årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om bolagsstyrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda bristerna eller underrätta ägarna om dessa.

Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera verkställande direktörens insatser, varvid endast styrelsen ska närvara.

Bolagsstyrelserna ska årligen upprätta en långsiktig investeringsplan. I denna ska investeringarnas eventuella konsekvenser för ägarkommunerna presenteras.

Det åligger bolagsstyrelsen att se till att bolagets organisation är ändamålsenlig. I detta innefattas att organisationen som sådan ska inrymma rutiner och funktioner som verkar kvalitetssäkrande.

Bolagsstyrelsen ska tillse att bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar.

Bolagsstyrelsen ska årligen upprätta en plan för internkontrollen i bolaget. I denna ska bolagsstyrelsen bland annat dokumentera på vilket sätt bolagsstyrelsen säkerställer att:

- ändamålsenlig verksamhet bedrivs och ekonomiskt tillfredsställande resultat uppnås i bolaget,
- kvaliteten i rapporteringen om verksamhet och ekonomi och intern kontroll upprätthålls,
- bedömning och uppföljning av bolagets risker sker.

Bolagets styrelse skall anta policies inom följande områden:

- miljö
- finans
- personal
- arbetsmiljö
- jämförelse och mångfald
- kvalitet
- inköp - och upphandling

Bolagsstyrelserna ska samråda med Göteborgs stad vid tillsättande av verkställande direktör,

Arbetstagarrepresentation i styrelsen

Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna innebärande att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden.

Lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även av detta ägardirektiv berörda bolag så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation. Bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

För det fall lokal arbetstagarorganisation fattar beslut enligt ovan kan Nämnden för styrelserepresentationsfrågor medge undantag från lagen innebärande att sådan styrelserepresentation inte får ske.

Nämnden kan samtidigt besluta att en arbetstagarrepresentant inte får tillträda ett uppdrag som styrelseledamot eller suppleant fram till dess att frågan om undantag från lagen slutligt avgjorts.

Tjänstemannaberedning

Av ägarkommunerna utsedda tjänstemän biträder sin kommunstyrelse i bolagsfrågor. För att respektive ägarkommunernas tjänstemän ska kunna fullgöra sitt beredningsansvar ska dessa få tillgång till erforderlig information.

För det fall bolaget anser att sekretess föreligger för begärd uppgift ska det särskilt anges i samband med att uppgiften lämnas ut.

Arkivmyndighet

Region- och Stadsarkivet Göteborg är arkivmyndighet för de bolag som omfattas av detta ägardirektiv.

Ägardirektiv för Renova-koncernen

organisationsnummer 556108-3337

Allmänt

Renova AB ("Bolaget") ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö, nedan Ägarkommunerna.

Ägarkommunerna har år 2010 godkänt ett generellt ägardirektiv avseende bland annat Bolaget. Detta ägardirektiv kompletterar det generella ägardirektivet och gäller därutöver.

Kommunala ändamålet

Kommunernas ändamål med sitt ägande av koncernen är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i Ägarkommunerna, framförallt genom en miljöriktig behandling av avfall som kommer från hushåll och verksamheter i Ägarkommunerna.

Koncernen innehåller moderbolaget Renova AB med dotterbolaget Renova Miljö AB. Avsikten med koncernen är att särskilja direkttilldelad verksamhet från konkurrensutsatt.

Bolagens uppdrag

Renova AB ska behandla avfall på direkttilldelade uppdrag av Ägarkommunerna. Bolaget ska vara ett avfallsföretag för dess ägarkommuner och aktivt medverka i en långsiktigt hållbar utveckling genom att utföra prisvärda, miljö- och kvalitetsmässigt bra tjänster inom avfallsområdet.

Verksamheten ska bedrivas i enlighet med de beställningar som är kopplade till direkttilldelade uppdrag och i enlighet med Ägarkommunernas lokala och regionala avfallsplaner. Uppdragen ska innebära en miljöriktig omlastning, avfallsbehandling, en effektiv energiåtervinning genom produktion av värme och el samt restprodukthantering. Bolaget ska tillhandahålla behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall.

Renova Miljö AB ska behandla avfall från verksamheter som bedrivs i Ägarkommunerna eller annat avfall som av andra överlämnas till bolaget för återvinning eller bortskaffande. Bolaget får lämna anbud till Ägarkommunerna på icke direkttilldelade uppdrag inom avfallsområdet. Bolaget ska aktivt medverka i en långsiktigt hållbar utveckling genom att erbjuda konkurrenskraftiga, miljö- och kvalitetsmässigt bra tjänster och produkter inom avfallsområdet.

Renova Miljö AB ska också bedriva insamling och övriga logistiktjänster för avfall från hushåll och verksamheter inom delägarregionen. Bolaget ska vara ett logistikföretag för dess ägarkommuner och aktivt medverka i en långsiktigt hållbar utveckling genom att i konkurrens erbjuda miljö- och kvalitetsmässigt bra tjänster och produkter inom insamlingsområdet.

Samverkan

Bolagen ska inom ramen för sina uppdrag, aktivt och strukturerat genom påverkan på exempelvis lagstiftning, direktiv och annat regelverk, verka för en för Ägarkommunerna och bolagen positiv hållbar utveckling av nationella och internationella förhållanden. Bolagen ska, där så är miljömässigt och affärsmässigt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer inom avfallsområdet. Sådant samarbete ska vara av allmänintresse för Ägarkommunerna.

Samarbetet skall genomföras som ett led i att uppfylla bolagens uppdrag enligt detta ägardirektiv. Renova AB ska eftersträva en aktiv och innehållsrik dialog mellan Ägarkommunerna och bolaget. Ägarkommunerna samverkar genom ett särskilt inrättat ägarråd och genom ett chefsnätverk inom

bl.a. avfallsområdet. Chefsnätverket arbetar bland annat med uppföljning av ekonomi och verksamhet kopplat till direkttilldelade uppdrag och A2020, utformar beställningar, samråder om avgifter, samråder om tillkommande direkttilldelningar och övriga strategiska frågor samt bereder frågor som ska hanteras av ägarrådet.

Bolaget ska stödja dessa organ genom en öppen redovisning av bolagets verksamhet och ställa sitt kunnande till förfogande så att Ägarkommunernas avfallshantering utvecklas på bästa sätt. Bolaget skall underlätta en stärkt beställarroll hos Ägarkommunerna, inkluderande beställning, uppföljning och analys.

Innan start av verksamhet som kan överlappa med Ägarkommunernas respektive avfallsverksamhet ska bolagen inhämta berörd ägarkommuns synpunkter. Direkt verksamhet riktad mot kommuninvånarna ska alltid samrådas med respektive kommun för att möjliggöra en sammanhållen avfallsplanering. Kommunikationsåtgärder ska samordnas med Ägarkommunerna

Ekonomiska förutsättningar

Bolagens verksamhet ska drivas i enlighet med kommunalrättsliga principer om inte annat följer av lag och övriga regelverk som styr bolagens verksamhet. Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt med största möjliga miljömässiga hänsynstagande. Bolagen ska finansiera verksamheten genom försäljningsintäkter och självfinansiera nödvändiga investeringar och utvecklingsarbete. Bolagen ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling med en tillfredsställande soliditet, för att skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt agerande. Investeringar ska motiveras och följas upp ur såväl ett samhällsekonomiskt som företagsekonomiskt perspektiv.

Bolagen får inte pantsätta egendom eller på annat sätt ställa säkerhet för lån. Bolagen får uppta lån eller annan kredit mot säkerhet i form av borgen från Ägarkommunerna, under förutsättning att Ägarkommunerna lämnar borgen för lånet eller krediten. Bolagen får på marknadsmässiga villkor uppta kredit utan säkerhet i Göteborgs Stads koncernbank. Renova AB:s prissättning av tjänster gentemot Ägarkommunerna ska präglas av bolagets självkostnad med ett rimligt tillägg för att finansiera nödvändiga framtida investeringar och utvecklingsarbete samt av tydlighet och transparens gentemot Ägarkommunerna.

Bolagetsmålsättning skall vara att prissättningen över tid inte överstiger ett genomsnitt av marknadspriset per ton hos motsvarande anläggningar i Sverige. Ägarkommunerna ska debiteras lika stora avgifter per viktenhet efter avlämning vid Renovas mottagningsanläggningar.

Renova AB ska ställa kommunalrättsligt och konkurrensrättsligt godtagbara avkastningskrav på sitt dotterbolag. Det åligger styrelsen i Renova AB att i god tid inför varje verksamhetsår fastställa priset för de direkttilldelade tjänsterna. Bolaget ska dessförinnan, senast i september, samråda med respektive ägarkommun och redovisa underlaget för prissättningen till ovan nämnda chefsnätverk och på förfrågan till Ägarkommunernas ägarråd. Redovisningen ska innehålla för- och efterkalkyl av de kostnads- och intäktsslag som ingår i respektive direkttilldelat uppdrag. Chefsnätverket och ägarrådet har rätt att framställa synpunkter till styrelsen inför styrelsens beslut om pris.

Moderbolaget ska löpande kunna särredovisa intäkter och kostnader hänförliga till energiåtervinning genom förbränning, energi- och näringsåtervinning genom rötning, deponering samt eventuellt tillkommande direkttilldelade uppdrag.

Renova Miljö AB ska bedriva sin verksamhet i konkurrens med andra utförare och ska agera på ett sådant sätt att konkurrensen inte snedvrids. Detta bolags två verksamhetsgrenar ska kunna ekonomiskt särredovisas så att ägarna ges möjlighet följa upp respektive verksamhets lönsamhet.

Ekologiska och sociala förutsättningar

Bolagen ska ha ett långsiktigt hållbart förhållningssätt och låta ett helhetstänkande som beaktar såväl ekologiska som sociala aspekter vara vägledande vid fullgörandet av sina uppdrag. Syftet och målsättningen för bolagens verksamhet är, utöver vad som anges i bolagsordningen, att minimera de negativa effekterna på människors hälsa och miljön vid utförande av sitt uppdrag, att minska resursanvändningen och främja tillämpning av avfallshierarkin, genom att maximera återanvändning och återvinning av material och energi och minimera deponeringen. Bolaget ska även i övrigt uppfylla de relevanta mål som anges i EU-fördrag, avfallsdirektivet och i gällande europeisk och svensk miljö- och avfallslagstiftning.

Kontroll

Ägarkommunerna ska gemensamt, såvitt avser strategiska mål och viktiga beslut, tillförsäkras en kontroll över moderbolaget som motsvarar den som de utövar över den egna verksamheten. Moderbolaget ska lämna Ägarkommunernas kommunstyrelse den information om verksamheten som begärs.

Mellan Ägarkommunerna gäller ett aktieägaravtal. Det åligger Bolaget att i tillämpliga delar beakta det som ägarna därvid kommit överens om. Bolaget ska också följa gällande bolagsordning. Bolaget ska vidare tillse att dotterföretag till Bolaget följer detta ägardirektiv, det generella ägardirektivet och, i tillämpliga delar, vad Ägarkommunerna kommit överens om i aktieägaravtalet för Bolaget.

Före beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska bolagen inhämta Ägarkommunernas ställningstagande. De bolagsfrågor som måste underställas Ägarkommunerna framgår av det generella ägardirektivet. Av bolagsordningen framgår också att vissa beslut ska fattas på bolagsstämma.

Bestämmelserna i detta direktiv, sammantaget med bestämmelserna i bolagsordning, generellt ägardirektiv och aktieägaravtal, är utformade i syfte att de s.k. Teckalkriterierna ska vara uppfyllda. Bestämmelserna i styrdokumentet om Ägarkommunernas inflytande när det gäller strategiska mål och viktiga beslut ska tolkas på ett sådant sätt att inflytandet blir effektivt, i den meningen att Moderbolaget underställs en kontroll som gör det möjligt för Ägarkommunerna att utöva en avgörande påverkan på de beslut som fattas av Bolaget.

Detta ägardirektiv ska, för att äga giltighet, antas på bolagsstämma i bolagen.

Ägardirektiv för Renova AB/Renova Miljö AB

Bolagsordning och detta ägardirektiv utgör tillsammans med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning underlaget för delägarnas kommunfullmäktige i styrningen av bolaget. Genom ägardirektivet anger delägarnas kommunfullmäktige ändamålet och den långsiktiga viljeriktningen för bolagets verksamhet samt krav och förväntan på bolaget. Direktivet syftar till att skapa förutsättningar för ett effektivt styrelsearbete samt en aktiv styrning och uppsikt av bolaget.

Ägardirektivet är uppdelat i tre kapitel. **Kapitel 1 och 3** är generella och likalydande för de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab AB och Grefab. Av **kapitel 2** framgår direktiv som gäller specifikt för Renova AB och Renova Miljö AB. För de regionala bolagen gäller villkoren enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning samt att bolagsstyrelserna i övrigt ska förhålla sig till av Göteborgs stad beslutade styrande dokument som berör bolagens verksamheter.

Kapitel 1 – Inledande bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver förutsättningarna för delägarnas kommunfullmäktige i dess samlade styrning av bolaget.

§ 1 Syftet med det gemensamma ägandet av bolag är att dessa, tillsammans med övriga verksamheter i delägande kommuner, ska skapa nytta för delägarkommunerna, dess invånare samt medverka i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Helhetssyn ska genomsyra bolagens verksamhet. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till uppdraget, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.

§ 2 Delägarnas samlade styrning av gemensamt ägda bolag handlar ytterst om att medverka till att kommunfullmäktigebeslut genomförs. Implementeringen av delägarnas strategiska målsättningar ska följa vedertagna metoder för strategisk planering, genomförande och uppföljning.

§ 3 Bolagen ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle genom att i sin verksamhet bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

§ 4 Bolagen ska utföra sitt uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot alla former av diskriminering. Det ska vara föredöme i jämställdhets- och mångfaldsarbetet, arbeta aktivt för en inkluderande kultur samt ha god affärsetik och ett aktivt anti-korruptionsarbete. För samtliga ägare är det av särskild vikt att Bolaget arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter samt goda och anständiga arbetsvillkor.

§ 5 Kommunernas medlemmar ska behandlas lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Oavsett förutsättningar, bakgrund och var i delägarkommunen man bor, ska människor bli värdigt bemötta och få en god och likvärdig service.

§ 6 Bolaget har ansvar för att samråda med och aktivt söka samverka med andra nämnder och bolagsstyrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra

eller när det är nödvändigt för att uppnå helhetssyn i genomförandet av delägande kommuners mål och riktlinjer.

§ 7 Formellt utövar kommunfullmäktige i delägande kommuner ägarstyrning genom att utse styrelse och lekmannarevisorer samt genom att fastställa bolagsordning och ägardirektiv för bolagen.

§ 8 Göteborgs Stadshus AB har kommunfullmäktige i Göteborgs uppdrag att, i samverkan med övriga delägare, ansvara för den praktiska ägarstyrningen av bolagen med utgångspunkt i sitt ägardirektiv, bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktigebeslut och andra styrdokument.

§ 9 Roll- och ansvarsfördelning mellan de olika nivåerna i Göteborgs Stads bolagsstruktur framgår av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Kapitel 2 – Specifikt för Renova AB och Renova Miljö AB

Innehållet i detta kapitel beskriver ändamålet med verksamheten och delägarkommunernas uppdrag till bolagen. Renova AB ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö, nedan Ägarkommunerna.

Det kommunala ändamålet

§ 1 Det kommunala ändamålet med Renova AB är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i Ägarkommunerna, framförallt genom en miljöriktig behandling av avfall som kommer från hushåll i Ägarkommunerna och som kommunerna har skyldighet att ta om hand enligt miljöbalken och annan lagstiftning. Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sina ägare. Verksamheten ska bedrivas i Ägarkommunernas ställe.

Det kommunala ändamålet med Renova Miljö AB är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i Ägarkommunerna genom en miljöriktig behandling av verksamhetsavfall samt hushållsavfall från andra än Ägarkommunerna.

Bolagens uppdrag

§ 2 Koncernen innehåller moderbolaget Renova AB med dotterbolaget Renova Miljö AB. Avsikten med koncernen är att särskilja direkttilldelad verksamhet från konkurrensutsatt.

§ 3 Renova AB ska behandla avfall på direkttilldelade uppdrag av Ägarkommunerna. Bolaget ska vara ett avfallsföretag för dess Ägarkommuner och aktivt medverka i en långsiktigt hållbar utveckling genom att utföra prisvärda, miljö- och kvalitetsmässigt bra tjänster inom avfallsområdet.

§ 4 Verksamheten i Renova AB ska bedrivas i enlighet med de beställningar som är kopplade till direkttilldelade uppdrag och i enlighet med Ägarkommunernas lokala och regionala avfallsplaner. Uppdragen ska innebära en miljöriktig omlastning, avfallsbehandling, en effektiv energiåtervinning genom produktion av värme och el samt restprodukthantering. Bolaget ska, i dialog med huvudmännen, löpande utvärdera möjligheten att tillhandahålla behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall.

§ 5 Renova Miljö AB ska behandla avfall från verksamheter som bedrivs i Ägarkommunerna eller annat avfall som av andra överlämnas till bolaget för återvinning eller bortskaffande. Bolaget får lämna anbud till Ägarkommunerna på icke direkttilldelade uppdrag inom avfallsområdet. Bolaget ska aktivt medverka i en

långsiktigt hållbar utveckling genom att erbjuda konkurrenskraftiga, miljö- och kvalitetsmässigt bra tjänster och produkter inom avfallsområdet.

§ 6 Renova Miljö AB ska också bedriva insamling och övriga logistiktjänster för avfall från hushåll och verksamheter inom delägarregionen. Bolaget ska vara ett logistikföretag för dess Ägarkommuner och aktivt medverka i en långsiktigt hållbar utveckling genom att i konkurrens erbjuda miljö- och kvalitetsmässigt bra tjänster och produkter inom insamlingsområdet.

Samverkan

§ 7 Bolagen ska inom ramen för sina uppdrag, aktivt och strukturerat genom påverkan på exempelvis lagstiftning, direktiv och annat regelverk, verka för en för Ägarkommunerna och bolagen positiv hållbar utveckling av nationella och internationella förhållanden. Bolagen ska, där så är miljömässigt och affärsmässigt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer, huvudsakligen inom avfallsområdet. Sådant samarbete ska vara av allmänintresse för Ägarkommunerna.

§ 8 Samarbetet ska genomföras som ett led i att uppfylla bolagens uppdrag enligt detta ägardirektiv. Renova AB ska eftersträva en aktiv och innehållsrik dialog mellan Ägarkommunerna och bolaget. Ägarkommunerna samverkar genom ett särskilt inrättat ägarråd och genom ett chefsnätverk inom bland annat avfallsområdet. Chefsnätverket arbetar bland annat med uppföljning av ekonomi och verksamhet kopplat till direkttilldelade uppdrag och regionala avfallsplaner, utformar beställningar, samråder om avgifter, samråder om tillkommande direkttilldelningar och övriga strategiska frågor samt bereder frågor som ska hanteras av ägarrådet.

§ 9 Renova AB ska stödja dessa organ genom en öppen redovisning av bolagets verksamhet och ställa sitt kunnande till förfogande så att Ägarkommunernas avfallshantering utvecklas på bästa sätt. Bolaget ska underlätta en stärkt beställarroll hos Ägarkommunerna, inkluderande beställning, uppföljning och analys.

§ 10 Innan start av verksamhet som kan överlappa med Ägarkommunernas respektive avfallsverksamhet ska bolagen inhämta berörd Ägarkommuns synpunkter. Direkt verksamhet riktad mot kommuninvånarna ska alltid samrådas med respektive kommun för att möjliggöra en sammanhållen avfallsplanering. Kommunikationsåtgärder ska samordnas med Ägarkommunerna.

Ekonomi och effektivitet

§ 11 Bolagens verksamhet ska drivas i enlighet med kommunalrättsliga principer om inte annat följer av lag och övriga regelverk som styr bolagens verksamhet. Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt med största möjliga miljömässiga hänsynstagande. Bolagen ska finansiera verksamheten genom försäljningsintäkter och självfinansiera nödvändiga investeringar och utvecklingsarbete. Bolagen ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling med en tillfredställande soliditet för att skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt agerande. Investeringar ska motiveras och följas upp ur såväl ett samhällsekonomiskt som företagsekonomiskt perspektiv.

§ 12 Bolagen får inte pantsätta egendom eller på annat sätt ställa säkerhet för lån. Renova AB:s prissättning av tjänster gentemot Ägarkommunerna ska präglas av bolagets självkostnad med ett rimligt tillägg för att finansiera nödvändiga framtida investeringar och utvecklingsarbete samt av tydlighet och transparens gentemot Ägarkommunerna.

§ 13 Renova AB:s målsättning skall vara att prissättningen över tid inte överstiger ett genomsnitt av marknadspriset per ton hos motsvarande anläggningar i Sverige. Ägarkommunerna ska debiteras lika stora avgifter per viktenhet efter avlämning vid Renovas mottagningsanläggningar.

§ 14 Renova AB ska ställa kommunalrättsligt och konkurrensrättsligt godtagbara avkastningskrav på sitt dotterbolag. Det åligger styrelsen i Renova AB att i god tid inför varje verksamhetsår fastställa priset för de direkttilldelade tjänsterna. Bolaget ska dessförinnan, senast i september, samråda med respektive Ägarkommun och redovisa underlaget för prissättningen till ovan nämnda chefsnätverk och på förfrågan till Ägarkommunernas ägarråd. Redovisningen ska innehålla för- och efterkalkyl av de kostnads- och intäktslag som ingår i respektive direkttilldelat uppdrag. Chefsnätverket och ägarrådet har rätt att framställa synpunkter till styrelsen inför styrelsens beslut om pris.

§ 15 Moderbolaget ska löpande kunna särredovisa intäkter och kostnader hänförliga till energiåtervinning genom förbränning, energi- och näringsåtervinning genom rötning, deponering, samt eventuellt tillkommande direkttilldelade uppdrag.

§ 16 Renova Miljö AB ska bedriva sin verksamhet i konkurrens med andra utförare och ska agera på ett sådant sätt att konkurrensen inte snedvrids. Detta bolags två verksamhetsgrenar ska kunna ekonomiskt särredovisas så att ägarna ges möjlighet följa upp respektive verksamhets lönsamhet.

§ 17 Bolaget ska kontinuerligt använda benchmarking med relevanta aktörer i arbetet med att utveckla verksamhetens effektivitet och produktivitet.

§ 18 Bolaget ska, i nära samverkan med delägarnas övriga verksamheter, sträva efter en intern effektivitet där samordning och resursdelning är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.

Ekologiska och sociala förutsättningar

§ 19 Bolagen ska ha ett långsiktigt hållbart förhållningssätt och låta ett helhetstänkande som beaktar såväl ekologiska som sociala aspekter vara vägledande vid fullgörandet av sina uppdrag.

§ 20 Syftet och målsättningen för bolagens verksamhet är, utöver vad som anges i bolagsordningen, att minimera de negativa effekterna på människors hälsa och miljön vid utförande av sitt uppdrag, att minska resursanvändningen och främja tillämpning av avfallshierarkin, genom att maximera återanvändning och återvinning av material och energi och minimera deponeringen.

§ 21 Bolagen ska även i övrigt uppfylla de relevanta mål som anges i EU-fördrag, avfallsdirektivet och i gällande europeisk och svensk miljö- och avfallslagstiftning.

Kontroll

§ 22 Ägarkommunerna ska gemensamt, såvitt avser strategiska mål och viktiga beslut, tillförsäkras en kontroll över moderbolaget som motsvarar den som de utövar över den egna verksamheten. Bolagen ska lämna Ägarkommunernas kommunstyrelser den information om verksamheten som begärs.

§ 23 Mellan Ägarkommunerna gäller ett aktieägaravtal. Det åligger bolagen att i tillämpliga delar beakta det som ägarna därvid kommit överens om. Bolagen ska också följa gällande bolagsordning. Bolaget ska vidare tillse att dotterföretag till bolaget följer detta ägardirektiv och, i tillämpliga delar, vad Ägarkommunerna kommit överens om i aktieägaravtalet för bolaget.

§ 24 Av bolagsordningen framgår att vissa beslut ska fattas på bolagsstämman.

§ 25 Bestämmelserna i detta direktiv, sammantaget med bestämmelserna i bolagsordning och aktieägaravtal, är utformade i syfte att de så kallade Teckalkriterierna ska vara uppfyllda. Bestämmelserna i styrdokumentet om Ägarkommunernas inflytande när det gäller strategiska mål och viktiga beslut ska tolkas på ett sådant sätt att inflytandet blir effektivt, i den meningen att moderbolaget underställs en kontroll som gör det möjligt för Ägarkommunerna att utöva en avgörande påverkan på de beslut som fattas av bolaget.

Bolaget som en del av Göteborgs Stads organisation

§ 26 Renova AB är dotterbolag i koncernen Göteborgs Stadshus. Renova Miljö AB är helägt dotterbolag till Renova AB.

§ 27 Bolagen ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som Göteborgs Stadshus AB tar initiativ till.

§ 28 Renova AB och Renova Miljö AB ska följa de krav, roller och ansvarsfördelning som gäller enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

§ 29 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till delägarnas kommunfullmäktige för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej samt att ägarrådet ges möjlighet att samråda i principiella ärenden. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska ägarrådet tillfrågas.

§ 30 Exempel på frågor där delägarnas kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningslistan är inte uttömmande):

- a. Ändring av aktiekapitalet
- b. Beslut om kapitaltillskott till bolag.
- c. Fusion eller likvidering av bolag
- d. Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde
- e. Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt
- f. Bildandet av stiftelse
- g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi.
- h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde
- i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller delägarkommunernas ekonomi eller medför annan risk (till exempel större investeringar eller avyttringar av tillgångar).

Kapitel 3 – Generella bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver generella skyldigheter för de regionala bolagen.

§ 1 Ändring av bolagsordning beslutas av kommunfullmäktige i delägande kommuner.

§ 2 Bolaget ska varje år upprätta och anta en arbetsordning för styrelsens arbete jämte instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören samt instruktion avseende ekonomisk rapportering till styrelsen.

§ 3 Samtliga kallelser inklusive dagordningar, handlingar och protokoll i bolagets styrelse ska finnas tillgängliga på Göteborgs Stads hemsida. Det åligger bolaget att därutöver tillse att nämnda dokument utan dröjsmål kommer samtliga delägare tillhanda. Kommunstyrelserna i delägande kommuner har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt granska bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelserna den information om verksamheten som begärs, om inte informationen omfattas av sekretess. Om informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.

§ 4 Bolaget ansvarar för att rapportera väsentliga händelser i verksamheten till sitt moderbolag och kommunstyrelser i delägande kommuner. Bolaget har alltid utöver den löpande rapporteringen ett ansvar att på eget initiativ informera om förändrade förutsättningar eller händelser som kan vara av betydelse för den övergripande uppföljningen och styrningen av verksamheten.

§ 5 Bolaget är skyldigt att tidigt anmäla misstankar om allvarliga oegentligheter i bolagets verksamhet till lekmannarevisorerna.

§ 6 Bolaget ska i sin verksamhet samverka med delägarnas övriga nämnder och bolag i syfte att främja det som är mest ändamålsenligt utifrån Ägarkommunernas perspektiv, med beaktande av krav i kommunallagen och aktiebolagslagen samt annan lag och författning. Bolaget har ett ansvar för att samråda med, och aktivt söka samverka med, andra nämnder och styrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra.

§ 7 Allmänhetens intresse av insyn i bolaget tillgodoses genom att offentlighetsprincipen omfattar bolaget.

§ 8 Kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor i direkt och indirekt helägda bolag samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och verkställande direktören, ställa frågor.

§ 9 Som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen.

§ 10 Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera sitt eget styrelsearbete. Utvärderingen ska minst omfatta:

- a. om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter
- b. om styrelsens arbetsformer fungerar

- c. om styrelsen är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning.

Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda dessa. Utvärderingen, dock ej innehållet, ska protokollföras samt skickas till bolagets moderbolag och kommunstyrelser i delägande kommuner. Stadshus AB svarar för att samla in protokollen från direktunderställda bolag samt rapportera dessa vidare till kommunstyrelsen i Göteborg.

§ 11 Bolagsstyrelsen ska varje år utvärdera verkställande direktörens insatser, endast styrelseledamöter och suppleanter närvarar vid utvärderingen.

Personuppgifter

§ 12 Bolagsstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de behandlingar av personuppgifter som sker i bolagets verksamhet

Arbetsgivarfrågor

§ 13 Bolaget ska som arbetsgivare följa Göteborgs Stads arbetsgivarpolitiska inriktning. Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen inför viktigare beslut i arbetsgivarfrågor av principiell strategisk betydelse. Stadshus AB ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Bolaget ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelser och kommunfullmäktige i delägarkommunerna.

Arbetsstagarrepresentation i styrelsen

§ 14 Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även Renova, Gryaab och Grefab så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetsstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation och bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

§ 15 Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna som innebär att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden. Om lokal arbetsstagarorganisation fattar beslut om inrättande av formell styrelserepresentation kan bolaget begära undantag från lagen hos Nämnden för Styrelserepresentationsfrågor.

Giltighet

§ 16 Detta ägardirektiv ska för att äga giltighet beslutas av kommunfullmäktige i samtliga delägares kommuner och därefter antas på bolagsstämman.

Tabell med förändringar Kapitel 2 – specifikt för Renova AB/Renova Miljö AB

Text i nuvarande ägardirektiv	Förslag till ändring (kap. 2)	Kommentar
<p>Ägarkommunerna har år 2010 godkänt ett generellt ägardirektiv avseende bland annat Bolaget. Detta ägardirektiv kompletterar det generella ägardirektivet och gäller därutöver. (Text i inledning av ägardirektiv)</p>	<p>Ägarkommunerna har år 2010 godkänt ett generellt ägardirektiv avseende bland annat Bolaget. Detta ägardirektiv kompletterar det generella ägardirektivet och gäller därutöver.</p>	<p>Det generella ägardirektivet för regionala bolag ersätts genom skrivningar i ägardirektivets kapitel 1 och 3. Dessa texter reglerar motsvarande områden samt att texter utvecklats och anpassats till ny lagstiftning. Utgångspunkt för kapitel 1 och 3 i ägardirektiv för de regionala bolagen är texter som arbetats fram för Göteborgs helägda bolag vilka anpassats till förhållandet att de regionala bolagen har flera delägare.</p>
<p>Kommunernas ändamål med sitt ägande av koncernen är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i Ägarkommunerna, framförallt genom en miljöriktig behandling av avfall som kommer från hushåll och verksamheter i Ägarkommunerna.</p>	<p>§ 1 Det kommunala ändamålet med Renova AB är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i Ägarkommunerna, framförallt genom en miljöriktig behandling av avfall som kommer från hushåll i Ägarkommunerna och som kommunerna har skyldighet att ta om hand enligt miljöbalken och annan lagstiftning. Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sina ägare. Verksamheten ska bedrivas i Ägarkommunernas ställe.</p> <p>Det kommunala ändamålet med Renova Miljö AB är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i Ägarkommunerna genom en miljöriktig behandling av verksamhetsavfall samt</p>	<p>Det kommunala ändamålet med respektive bolag formuleras i enlighet med vad som framgår av bolagens bolagsordningar.</p>

	hushållsavfall från andra än Ägarkommunerna.	
Verksamheten ska bedrivas i enlighet med de beställningar som är kopplade till direkttilldelade uppdrag och i enlighet med Ägarkommunernas lokala och regionala avfallsplaner. Uppdragen ska innebära en miljöriktig omlastning, avfallsbehandling, en effektiv energiåtervinning genom produktion av värme och el samt restprodukthantering. Bolaget ska tillhandahålla behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall.	§ 4 Verksamheten i Renova AB ska bedrivas i enlighet med de beställningar som är kopplade till direkttilldelade uppdrag och i enlighet med Ägarkommunernas lokala och regionala avfallsplaner. Uppdragen ska innebära en miljöriktig omlastning, avfallsbehandling, en effektiv energiåtervinning genom produktion av värme och el samt restprodukthantering. Bolaget ska, <u>i dialog med huvudmännen, löpande utvärdera möjligheten att tillhandahålla behandlingskapacitet för rötning av biologiskt avfall.</u>	Kapacitet för att ta hand om biologiskt avfall är ej uppbyggd. Investeringsförslag har tidigare utvärderats men inte bedömts realiserbara. Förslag från Renova att revidera ägardirektivet med avseende på området. Förslag till revidering har diskuterats och godkänts av delägarnas chefsnätverk för Renova (KCR) vid möte 2020-11-26.
Bolagen ska inom ramen för sina uppdrag, aktivt och strukturerat genom påverkan på exempelvis lagstiftning, direktiv och annat regelverk, verka för en för Ägarkommunerna och bolagen positiv hållbar utveckling av nationella och internationella förhållanden. Bolagen ska, där så är miljömässigt och affärsmässigt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer inom avfallsområdet. Sådant samarbete ska vara av allmänintresse för Ägarkommunerna.	§ 7 Bolagen ska inom ramen för sina uppdrag, aktivt och strukturerat genom påverkan på exempelvis lagstiftning, direktiv och annat regelverk, verka för en för Ägarkommunerna och bolagen positiv hållbar utveckling av nationella och internationella förhållanden. Bolagen ska, där så är miljömässigt och affärsmässigt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer, <u>huvudsakligen</u> inom avfallsområdet. Sådant samarbete ska vara av allmänintresse för Ägarkommunerna.	Branschen har utvecklats mot att det i upphandlingar sker en paketering av tjänster också med aktörer utanför avfallsområdet, ex enklare facility management-tjänster tillsammans med insamling av avfall. Förslag från Renova Miljö AB att ägardirektivet revideras med avseende på området. Förslag till revidering har diskuterats och godkänts av delägarnas chefsnätverk för Renova (KCR) vid möte 2020-11-26.
Bolagen får inte pantsätta egendom eller på annat sätt ställa säkerhet för lån. Bolagen får uppta lån eller annan kredit mot säkerhet i form av borgen från Ägarkommunerna under förutsättning att	§ 12 Bolagen får inte pantsätta egendom eller på annat sätt ställa säkerhet för lån. Bolagen får uppta lån eller annan kredit mot säkerhet i form av borgen från Ägarkommunerna under förutsättning att	Ägardirektivets text om finansiering under Ekonomi och effektivitet uppdateras. Regionala bolag omfattas av Göteborgs Stads riktlinje för finansverksamheten.

<p>Ägarkommunerna lämnar borgen för lånet eller krediten. Bolagen får på marknadsmissiga villkor uppta kredit utan säkerhet i Göteborgs Stads koncernbank. Renova AB:s prissättning av tjänster gentemot Ägarkommunerna ska präglas av bolagets självkostnad med ett rimligt tillägg för att finansiera nödvändiga framtida investeringar och utvecklingsarbete samt av tydlighet och transparens gentemot Ägarkommunerna.</p>	<p>Ägarkommunerna lämnar borgen för lånet eller krediten. Bolagen får på marknadsmissiga villkor uppta kredit utan säkerhet i Göteborgs Stads koncernbank. Renova AB:s prissättning av tjänster gentemot Ägarkommunerna ska präglas av bolagets självkostnad med ett rimligt tillägg för att finansiera nödvändiga framtida investeringar och utvecklingsarbete samt av tydlighet och transparens gentemot Ägarkommunerna.</p>	
<p>-</p>	<p>§ 17 Bolaget ska kontinuerligt använda benchmarking med relevanta aktörer i arbetet med att utveckla verksamhetens effektivitet och produktivitet.</p> <p>§ 18 Bolaget ska, i nära samverkan med delägarnas övriga verksamheter, sträva efter en intern effektivitet där samordning och resursdelning är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.</p>	<p>Ägardirektivet kompletteras under avsnitt om Ekonomi och effektivitet med ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Renova AB har flera delägare.</p>
<p>Mellan Ägarkommunerna gäller ett aktieägaravtal. Det åligger Bolagen att i tillämpliga delar beakta det som ägarna därvid kommit överens om. Bolaget ska också följa gällande bolagsordning. Bolaget ska vidare tillse att dotterföretag till Bolaget följer detta ägardirektiv, det generella ägardirektivet och, i tillämpliga delar, vad Ägarkommunerna kommit överens om i aktieägaravtalet för Bolaget.</p> <p>Bestämmelserna i detta direktiv, sammantaget med bestämmelserna i bolagsordning, generellt ägardirektiv och</p>	<p>§ 23 Mellan Ägarkommunerna gäller ett aktieägaravtal. Det åligger Bolagen att i tillämpliga delar beakta det som ägarna därvid kommit överens om. Bolaget ska också följa gällande bolagsordning. Bolaget ska vidare tillse att dotterföretag till bolaget följer detta ägardirektiv, det generella ägardirektivet och, i tillämpliga delar, vad Ägarkommunerna kommit överens om i aktieägaravtalet för bolaget.</p> <p>§ 25 Bestämmelserna i detta direktiv, sammantaget med bestämmelserna i bolagsordning, generellt</p>	<p>Det generella ägardirektivet som åsyftas i befintlig text ersätts genom det nya ägardirektivets kapitel 1 och kapitel 3.</p> <p>Det generella ägardirektivet som åsyftas i befintlig text ersätts genom det nya ägardirektivets kapitel 1 och kapitel 3.</p>

<p>aktieägaravtal, är utformade i syfte att de s.k. Teckalkriterierna ska vara uppfyllda. Bestämmelserna i styrdokumentet om Ägarkommunernas inflytande när det gäller strategiska mål och viktiga beslut ska tolkas på ett sådant sätt att inflytandet blir effektivt, i den meningen att Moderbolaget underställs en kontroll som gör det möjligt för Ägarkommunerna att utöva en avgörande påverkan på de beslut som fattas av Bolaget. Detta ägardirektiv ska, för att äga giltighet, antas på bolagsstämma i bolagen.</p>	<p>ägardirektiv och aktieägaravtal, är utformade i syfte att de så kallade Teckalkriterierna ska vara uppfyllda. Bestämmelserna i styrdokumentet om Ägarkommunernas inflytande när det gäller strategiska mål och viktiga beslut ska tolkas på ett sådant sätt att inflytandet blir effektivt, i den meningen att moderbolaget underställs en kontroll som gör det möjligt för Ägarkommunerna att utöva en avgörande påverkan på de beslut som fattas av bolaget. Detta ägardirektiv ska, för att äga giltighet, antas på bolagsstämma i bolagen.</p>	<p>Av kapitel 3 framgår att ägardirektiv ska beslutas i kommunfullmäktige hos samtliga delägare och att ägardirektiv därefter ska antas på bolagsstämma.</p>
<p>-</p>	<p>§ 26 Renova AB är dotterbolag i koncernen Göteborgs Stadshus. Renova Miljö AB är helägt dotterbolag till Renova AB.</p> <p>§ 27 Bolaget ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som Göteborgs Stadshus AB tar initiativ till.</p> <p>§ 28 Bolaget ska följa de krav som gäller enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.</p>	<p>Ägardirektivet kompletteras med ett avsnitt om Bolaget som en del av Göteborgs Stads organisation. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Gryaab har flera delägare.</p>
<p>Före beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska bolagen inhämta Ägarkommunernas ställningstagande. De bolagsfrågor som måste underställas Ägarkommunernas framgår av det generella ägardirektivet. Av bolagsordningen framgår också att vissa beslut ska fattas på bolagsstämma.</p>	<p>§ 29 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till <u>delägarnas</u> kommunfullmäktige för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej <u>samt att ägarrådet ges möjlighet att samråda i principiella ärenden</u>. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges</p>	<p>Ägardirektivet kompletteras och befintlig text utvecklas med ett avsnitt om Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Renova har flera delägare.</p>

	<p>ställningstagande ska inhämtas, ska <u>ägarrådet</u> tillfrågas.</p> <p>§ 30 Exempel på frågor där <u>delägarnas</u> kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningsen är inte uttömmande):</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Ändring av aktiekapitalet b. Beslut om kapitaltillskott till bolag. c. Fusion eller likvidering av bolag d. Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde e. Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt f. Bildandet av stiftelse g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller <u>delägarkommunernas</u> ekonomi eller medför annan risk (till exempel större investeringar eller avyttringar av tillgångar). 	
--	---	--

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 129

Dnr KS.2021.193

Revidering av ägardirektiv för Grefab

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar tillstyrka förslaget om reviderat ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab).

Sammanfattning

Ärendet har initierats från Göteborgs Stadshus AB och avser förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab).

Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab” (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, till exempel ägarstruktur, i de regionala bolagen. Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-20

Protokollsutdrag från Göteborgs stadshus AB

Beslutsunderlag: Revidering av ägardirektiv för Grefab, inklusive bilagor listade nedan:

1. Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab (nu gällande från 2010)
2. Ägardirektiv Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (nu gällande)
3. Förslag nytt ägardirektiv Göteborgsregionens Fritidshamnar AB Grefab
4. Tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Grefab

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Stadshus AB

För kännedom

Avdelningschef kansli och säkerhet

Utvecklingsledare Avdelning kansli och säkerhet

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer:KS.2021.193

Datum: 2021-05-20

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Kommunstyrelsen

Revidering av ägardirektiv för Grefab

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar tillstyrka förslaget om reviderat ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab).

Sammanfattning

Ärendet har initierats från Göteborgs Stadshus AB och avser förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab).

Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, till exempel ägarstruktur, i de regionala bolagen. Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Maria Reinholdsson

Erik Bergman

Kommunchef

Kanslichef

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-20

Protokollsutdrag från Göteborgs stadshus AB

Beslutsunderlag: Revidering av ägardirektiv för Grefab, inklusive bilagor listade nedan:

1. Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab (nu gällande från 2010)
2. Ägardirektiv Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (nu gällande)
3. Förslag nytt ägardirektiv Göteborgsregionens Fritidshamnar AB Grefab
4. Tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Grafab

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Stadshus AB

För kännedom:

Avdelningschef kansli och säkerhet

Utvecklingsledare Avdelning kansli och säkerhet

Ärendet

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade 2019-09-12 om en ny och enhetlig struktur för ägardirektiv för Göteborgs helägda bolag. En liknande enhetlighet har dessförinnan skapats avseende reglementen för nämnder i Göteborgs Stad. Strukturen omfattar grundläggande, vägledande och generella principer samt krav på utförande av uppdrag i kommunalt ägda bolag och nämnder. Strukturen inkluderar också de specifika verksamhetsuppdragen till respektive bolag och nämnd.

Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

I samband med ägarråden för Renova, Gryaab och Grefab i februari 2020 initierades en diskussion angående ägarstyrningen och genomförande av uppsikten avseende de regionala bolagen.

Vid ägarråden i maj 2020 informerade representanter från Göteborg om arbetet som bedrivs i Göteborg med att strukturera genomförandet av uppsiktsplikten samt att ytterligare stärka struktur för kommunfullmäktiges ägarstyrning av de helägda bolagen.

De regionala bolagens styrdokument består för närvarande bland annat av generella riktlinjer från 2010 samt att specifika ägardirektiv beslutats för bolagen vid olika tidpunkter.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Ägarråden har i maj 2020 givit stadshus AB i uppdrag att ta fram förslag till reviderade ägardirektiv med utgångspunkt i den struktur som tillämpas för helägda bolag i Göteborg med anpassningar för de regionala bolagens unika förutsättningar.

Kommentarer till förslag avseende generella och gemensamma texter kapitel 1 och 3

Dessa kapitel är avsedda att ersätta nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” antagna 2010.

Det nu gällande generella ägardirektivet utgör bilaga 1 till detta beslutsunderlag.

Förslag till generella och gemensamma texter, kapitel 1 och 3, framgår av förslag till nytt ägardirektiv, bilaga 3.

Förslag till kapitel 1 och 3, generella och gemensamma texter för de regionala bolagen, är en uppdatering av nu gällande styrdokument och reglerar exempelvis delägarnas övergripande syfte med bolagsverksamheten.

Förslaget innebär också en uppdatering med hänsyn till utvecklad lagstiftning genom kommunallagen och kommunstyrelsernas förstärkta uppsiktsplikt. Bland annat kan nämnas:

- Av inledande text framgår att de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab och Grefab på samma sätt som tidigare ska förhålla sig till av Göteborgs Stad beslutade styrande dokument där dessa berör bolagets/bolagens verksamhet.
- Av 1 kap. 9 § framgår att de regionala bolagen konsolideras av Göteborgs Stadshus AB och omfattas av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning där bland annat roll- och ansvarsfördelning tydliggörs.
- Av 3 kap. 3 § framgår att handlingar från bolagets styrelsemöten ska översändas till samtliga delägare parallellt med att de publiceras på Göteborgs Stads hemsida. Ökade krav på att rapportera väsentlig information framgår även av flera paragrafer. Av 3 kap. 4 § framgår det generella kravet på bolagen vad gäller rapportering av väsentlig information.
- Av 3 kap. 9 § framgår att som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut rörande uppsiktsplikten, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen. Yttrandet kan utgöra ett av flera underlag för ägarkommunernas kommunstyrelser i beslut rörande

prövning av om verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Endast en paragraf, (3 kap 12 §) i texten som riktas till Göteborgs Stads helägda bolag rörande tvister mellan helägda bolag i Göteborgs Stad har strukits i sin helhet vid anpassning till förslag till texter för de regionala bolagen.

Skulle tvist uppstå mellan ett av de regionala bolagen och annan verksamhet som någon av delägarna driver får tvistelösning ske på sedvanligt sätt och beroende på tvistens art.

Kommentarer till förslag till specifikt ägardirektiv Grefab - Kapitel 2

Det befintliga ägardirektivets uppdrag rörande att Grefab ska anlägga, äga, driva och utveckla fritidsbåtshamnar/marinor för båtägare föreslås justeras till att endast omfatta fritidsbåtshamnar. (2 kap 3 §)

Därutöver har det befintliga ägardirektivets texter rörande **Ekonomi** och **Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt** i tillämpliga delar kompletterats med ”standardtexter” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilka har anpassats till Grefab:s förhållanden och förutsättningar.

Revideringar och kompletteringar i kapitel 2, specifikt ägardirektiv för Grefab, framgår av bilaga 4, tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Grefab.

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Bolagens verksamhet styrs utöver kommunallagen av annan lagstiftning, bland annat aktiebolagslagen, och de regionala bolagen omfattas av ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”. Ägardirektivet för Grefab har kompletterats med ”standardtext” avseende **Bolaget som en del av Göteborgs Stad**. Detta då bolaget konsolideras, följs upp etc inom Göteborgs Stads styrsystem.

Syftet är att förbättra styrningen av samtliga bolag så att den genomförs på ett ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer inom bolagskoncernen.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar Stadshus AB bedömning är att genom anpassning av standardiserade texter och direktiv för de regionala bolagen, tydliggörs och struktureras styrningen av de regionala bolagen.

Under november 2020 utgav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) dokumentet Principer för styrning, kommun- och regionägda bolag, med principer som kan användas som verktyg för arbetet med ägarstyrning. De föreslagna ägardirektiven bedöms möjliggöra och stödja utveckling av ägarstyrning och dialog i enlighet med SKR:s principdokument.

I arbetet med den aktuella revideringen har generella principer och krav aktualiserats med hänsyn till kommunallagens förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag.

Anpassning av ägardirektiv för de regionala bolagen till struktur och innehåll som gäller för helägda bolag i Göteborg möjliggör löpande uppdatering och aktualisering av de regionala bolagens ägardirektiv i anslutning till att styrande dokument revideras för Göteborgs Stads helägda bolag.

§ 37

Revidering av ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar Aktiebolag (Grefab)

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab) enligt ärendets bilaga 3 fastställs.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna bolagsstämmofullmakt efter att kommunfullmäktige fastställt ägardirektivet.

Handling

Beslutsunderlag, dnr 0025/21.

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2021-03-22

Dag för justering
2021-03-30

Vid protokollet

Sekreterare

Johan Hörnberg

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

Beslutsunderlag

Styrelsen 2021-03-22
Diarienummer 0025/21

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig

Telefon: 031 368 54 55

E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Revidering av ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab)

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Förslag till ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab) enligt ärendets bilaga 3 fastställs.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Verkställande direktör ges i uppdrag att utse ombud och teckna bolagsstämmofullmakt efter att kommunfullmäktige fastställt ägardirektivet.

Sammanfattning

Ärendet utgör förslag till nytt ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” (från 2010) samt nuvarande specifika ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen vilka anpassats till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadshus AB har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab (nu gällande från 2010)
2. Ägardirektiv Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (nu gällande)
3. Förslag nytt ägardirektiv Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab)
4. Tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Grefab

Ärendet

Ärendet utgör förslag till revidering av ägardirektiv för Grefab. Ägardirektiv är fråga av principiell beskaffenhet och ska beslutas av kommunfullmäktige. Beredningsgången följer av stadens riktlinjer för ägarstyrning. Då ärendet rör bolag som Göteborgs Stad äger tillsammans med andra kommuner ska ägardirektivet beslutas av samtliga delägares kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Förslag till ägardirektiv ersätter i ett och samma dokument nuvarande *”Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab” (från 2010)* samt nuvarande specifikt ägardirektiv för Grefab. Förslag till ägardirektiv har som utgångspunkt motsvarande struktur och innehåll som kommunfullmäktige i Göteborg beslutat om för de av Göteborgs Stad helägda bolagen med anpassningar till unika förhållanden, t ex ägarstruktur, i de regionala bolagen. Det föreslagna ägardirektivet och strukturen i detta avser bland annat att underlätta för och aktualisera förutsättningarna för delägarnas kommunstyrelser och kommunfullmäktigen i dess uppsikt och ägarstyrning av de gemensamt ägda verksamheterna.

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade 2019-09-12 om en ny och enhetlig struktur för ägardirektiv till Göteborgs helägda bolag. En liknande enhetlighet har dessförinnan skapats avseende reglementen för nämnder i Göteborgs Stad. Strukturen omfattar grundläggande, vägledande och generella principer och krav på utförande av uppdrag i kommunalt ägda bolag och nämnder. Strukturen inkluderar också de specifika verksamhetsuppdragen till respektive bolag och nämnd.

Vid ägarråd i Renova, Gryaab och Grefab 2020-02-27 initierade representanter från Göteborg en diskussion angående ägarstyrningen och genomförande av uppsikten avseende de regionala bolagen.

Vid ägarråd 2020-05-14 informerade representanter från Göteborg om arbetet som bedrivs i Göteborg med att strukturera genomförandet av uppsiktsplikten samt att ytterligare stärka struktur för kommunfullmäktiges ägarstyrning av de helägda bolagen. De regionala bolagens styrdokument består för närvarande bland annat av generella riktlinjer från 2010 samt att specifika ägardirektiv beslutats för bolagen vid olika tidpunkter. Parallellt har lagstiftningen utvecklats, exempelvis har kraven på uppsikt förstärkts i kommunallagen.

Ägarrådet konstaterade behov av att aktualisera styrdokumentet och hanteringen med målet att systematisera arbetet och i arbetet tydliggöra ansvar och roller såväl för respektive bolag som för ägandet.

Stadshus AB fick vid mötet 2020-05-14 ägarrådets uppdrag att ta fram förslag till reviderade ägardirektiv med utgångspunkt i den struktur som tillämpas för helägda bolag i Göteborg med anpassningar för de regionala bolagen unika förutsättningar.

I beredningen av ärendet har samverkan skett löpande med stadsledningskontoret i Göteborg. I beredningen har samverkan även skett löpande med respektive bolag och ägarrådet.

Vid delrapportering 2020-10-29 till ägarråden informerades om arbetet och vilka områden som bolagen själva lyft för diskussion och eventuell omprövning i de specifika ägardirektiven för respektive bolag.

Kommentarer till förslag generella och gemensamma texter – Kapitel 1 och 3

Dessa kapitel är avsedda att ersätta nuvarande ”*Generellt ägardirektiv för Renova, Gryaab och Grefab*” antagna 2010.

Det nu gällande generella ägardirektivet utgör bilaga 1 till detta beslutsunderlag. Förslag till generella och gemensamma texter, kapitel 1 och 3, framgår av förslag till nytt ägardirektiv, bilaga 3.

Förslag till kapitel 1 och 3, generella och gemensamma texter för de regionala bolagen, är en uppdatering av nu gällande styrdokument och reglerar exempelvis delägarnas övergripande syfte med bolagsverksamheten. Förslaget innebär också en uppdatering med hänsyn till utvecklad lagstiftning genom kommunallagen och kommunstyrelsernas förstärkta uppsiktsplikt. Bland annat kan nämnas:

Av inledande text framgår att de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab och Grefab på samma sätt som tidigare ska förhålla sig till av Göteborgs Stad beslutade styrande dokument där dessa berör bolagets/bolagens verksamhet.

Av 1 kap. 9 § framgår att de regionala bolagen konsolideras av Göteborgs Stadshus AB och omfattas av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning där bland annat roll- och ansvarsfördelning tydliggörs.

Av 3 kap. 3 § framgår att handlingar från bolagets styrelsemöten ska översändas till samtliga delägare parallellt med att de publiceras på Göteborgs Stads hemsida. Ökade krav på att rapportera väsentlig information framgår även av flera paragrafer. Av 3 kap. 4 § framgår det generella kravet på bolagen vad gäller rapportering av väsentlig information.

Av 3 kap. 9 § framgår att som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut rörande uppsiktsplikten, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen. Yttrandet kan utgöra ett av flera underlag för ägarkommunernas kommunstyrelser i beslut rörande prövning av om verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Endast en paragraf, (3 kap 12 § i texten som riktas till Göteborgs Stads helägda bolag) rörande tvister mellan helägda bolag i Göteborgs Stad har strukits i sin helhet vid anpassning till förslag till texter för de regionala bolagen. Skulle tvist uppstå mellan ett av de regionala bolagen och annan verksamhet som någon av delägarna driver får tvistelösning ske på sedvanligt sätt och beroende på tvistens art.

Kommentarer förslag till specifikt ägardirektiv Grefab – Kapitel 2

Det befintliga ägardirektivets uppdrag rörande att Grefab ska anlägga, äga, driva och utveckla fritidsbåtshamnar/marinor för båtägare föreslås justeras till att endast omfatta fritidsbåtshamnar. (2 kap 3 §)

Därutöver har det befintliga ägardirektivets texter rörande **Ekonomi** och **Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt** i tillämpliga delar kompletterats med ”standardtexter” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilka har anpassats till Grefab:s förhållanden och förutsättningar.

Bolagens verksamhet styrs utöver kommunallagen av annan lagstiftning, bland annat aktiebolagslagen, och de regionala bolagen omfattas av ”Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning”. Ägardirektivet för Grefab har kompletterats med ”standardtext” avseende **Bolaget som en del av Göteborgs Stad**. Detta då bolaget konsolideras, följs upp etc inom Göteborgs Stads styrsystem. Syftet är att förbättra styrningen av samtliga bolag så att den genomförs på ett ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer inom bolagskoncernen.

Revideringar och kompletteringar i kapitel 2, specifikt ägardirektiv för Grefab, framgår av bilaga 4, tabell med förändringar kap 2 ägardirektiv Grefab.

Sammanfattande bedömning

Anpassning av ägardirektiv för de regionala bolagen till struktur och innehåll som gäller för helägda bolag i Göteborg möjliggör löpande uppdatering och aktualisering av de regionala bolagens ägardirektiv i anslutning till att styrande dokument revideras för Göteborgs Stads helägda bolag.

I arbetet med den aktuella revideringen har generella principer och krav aktualiserats med hänsyn till kommunallagens förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag.

Under november 2020 utgav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) dokumentet Principer för styrning, kommun- och regionägda bolag, med principer som kan användas som verktyg för arbetet med ägarstyrning. De föreslagna ägardirektiven bedöms möjliggöra och stödja utveckling av ägarstyrning och dialog i enlighet med SKR:s principdokument.

Genom anpassning av standardiserade texter och direktiv för de regionala bolagen, med utgångspunkt i texter som tillämpas av Göteborgs stad i relation till de helägda bolagen, tydliggörs och struktureras styrningen av de regionala bolagen inom ramen för Göteborgs Stads styrsystem.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab

(H 2010 nr 170, P 2010-11-25, § 16)

Generellt ägardirektiv för Renova AB, Gryaab AB och Grefab

Gäller under förutsättning att alla delägarkommuner godkänner generellt ägardirektiv.

Detta ägardirektiv ska antas av respektive bolagsstämman i berörda bolag. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa detta och övriga av ägarna utfärdade ägardirektiv.

Ägardirektivets syfte och principer för bolagsstyrning

Ägarnas roll innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagets strategier och mål, hur dessa överensstämmer med ägarnas övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och bolagsledning.

För att det ska finnas skäl att bedriva bolagsverksamhet krävs att verksamheten, tillsammans med ägarnas övriga verksamhet, direkt eller indirekt skapar nytta för medborgarna. Det är därför naturligt att bolagsverksamheten ska samordnas med ägarnas övriga verksamhet så långt det är möjligt och lämpligt. Verksamheten skall bedrivas i ägarnas ställe.

Ägardirektivets syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för ägarna att följa verksamheten.

Allmänhetens intresse av insyn i bolag i vilka ägarna har ett bestämmande inflytande tillgodoses genom att offentlighetsprincipen även gäller dessa (2 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen).

I detta ägardirektiv tydliggörs ansvar och roller mellan ägarna och bolagen.

Kommunfullmäktige

Respektive ägarkommuns kommunfullmäktige är att anse som ägare. Enligt 3 kap 17-18 §§ KL fastställer kommunfullmäktige ändamålet med bolagets verksamhet samt utser samtliga styrelseledamöter i bolag. Vidare ska respektive kommunfullmäktige ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktigeledamoten har rätt att närvara vid bolagsstämmor samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och VD, ställa frågor.

Kommunstyrelsen

Av 6 kap 1 § KL framgår att respektive ägarkommuns kommunstyrelse har ett ansvar att fortlöpande följa kommunens verksamhet. Detta innebär att respektive kommunstyrelse

även ska ha en överblick och kontroll över bolagens verksamhet, den s.k. uppsiktsplikten.

Lekmannarevisorer

Av 3 kap 17 § KL följer att kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer. Lekmannarevisornas uppgifter framgår av 10 kap aktiebolagslagen (ABL).

Lekmannarevisorerna ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman.

Bolagets skyldigheter enligt kommunallagen

Berörda bolag är bundna av de kommunalrättsliga principerna som framgår av 2 kap. och 8 kap 3c § KL om inte annat följer av lag.

Kommunfullmäktiges ställningstagande

Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare (kommunfullmäktige).

Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas:

- Ändring av bolagsordningen, innebärande exempelvis ändring av ändamålet för bolagets verksamhet eller där det framgår att kommunfullmäktige beslutar
- Ändring av aktiekapitalet
- Fusion av företag
- Förvärv, avyttring eller bildande av indirekt hel- och delägda bolag oavsett värde
- Förvärv av aktier eller andelar i ett annat bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheterna i övrigt
- Bildande av stiftelse
- Förvärv eller avyttring av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi
- Innan styrelser fastställer avgifter till ägarkommunerna skall i den mån det är verksamheter som bedrivs med ensamrätt samråd ske på det sätt som respektive kommun önskar
- Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde.
- Större investeringar som väsentligt påverkar ägarnas ekonomi och/eller medför risk för ägarna
- Övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

Varje ärendes karaktär ska prövas av bolagsstyrelsen. Om tveksamhet uppstår huruvida frågan är av sådan beskaffenhet att ägarnas ställningstagande ska inhämtas, ska den underställas ägarna för sådant ställningstagande.

Ägarna ska kunna förlita sig på att styrelsen fullgör sina skyldigheter i detta avseende.

Bolagets skyldigheter gentemot ägarna

Bolaget skall kontinuerligt hålla ägarkommunerna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av större vikt.

A. Det åligger därutöver bolaget att utan dröjsmål tillse att följande handlingar kommer ägarna tillhanda:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll samt beslutsunderlag från styrelsesammanträde
- bolagets årsredovisning
- revisionsberättelse och granskningsrapport
- affärsplan/verksamhetsplan
- budget
- långsiktig investeringsplan
- övriga av ägarna begärda handlingar

B. Bolagsstyrelsen är skyldig att förhålla sig till av Göteborg stad beslutade anvisningar och riktlinjer, policies m.m. som berör bolagets verksamhet.

Verkställande direktörs lön och övriga förmåner

Kommunstyrelsen i Göteborgs stad fastställer lön och övriga förmåner för verkställande direktör i Renova AB, Gryaab AB och Grefab.

Bolagens styrelser

Bolagsstyrelsens ansvar för bolagets organisation och arbetsfördelning dels inom bolagsstyrelsen, dels mellan bolagsstyrelse och verkställande direktör framgår av 8 kap 4-7 §§ ABL. I enlighet med *Principer för styrning av kommun- och landstingsägda bolag* (SKL) ska styrelsen årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om bolagsstyrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda bristerna eller underrätta ägarna om dessa.

Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera verkställande direktörens insatser, varvid endast styrelsen ska närvara.

Bolagsstyrelserna ska årligen upprätta en långsiktig investeringsplan. I denna ska investeringarnas eventuella konsekvenser för ägarkommunerna presenteras.

Det åligger bolagsstyrelsen att se till att bolagets organisation är ändamålsenlig. I detta innefattas att organisationen som sådan ska inrymma rutiner och funktioner som verkar kvalitetssäkrande.

Bolagsstyrelsen ska tillse att bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar.

Bolagsstyrelsen ska årligen upprätta en plan för internkontrollen i bolaget. I denna ska bolagsstyrelsen bland annat dokumentera på vilket sätt bolagsstyrelsen säkerställer att:

- ändamålsenlig verksamhet bedrivs och ekonomiskt tillfredsställande resultat uppnås i bolaget,
- kvaliteten i rapporteringen om verksamhet och ekonomi och intern kontroll upprätthålls,
- bedömning och uppföljning av bolagets risker sker.

Bolagets styrelse skall anta policies inom följande områden:

- miljö
- finans
- personal
- arbetsmiljö
- jämförelse och mångfald
- kvalitet
- inköp - och upphandling

Bolagsstyrelserna ska samråda med Göteborgs stad vid tillsättande av verkställande direktör,

Arbetstagarrepresentation i styrelsen

Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna innebärande att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden.

Lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även av detta ägardirektiv berörda bolag så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation. Bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

För det fall lokal arbetstagarorganisation fattar beslut enligt ovan kan Nämnden för styrelserepresentationsfrågor medge undantag från lagen innebärande att sådan styrelserepresentation inte får ske.

Nämnden kan samtidigt besluta att en arbetstagarrepresentant inte får tillträda ett uppdrag som styrelseledamot eller suppleant fram till dess att frågan om undantag från lagen slutligt avgjorts.

Tjänstemannaberedning

Av ägarkommunerna utsedda tjänstemän biträder sin kommunstyrelse i bolagsfrågor. För att respektive ägarkommunernas tjänstemän ska kunna fullgöra sitt beredningsansvar ska dessa få tillgång till erforderlig information.

För det fall bolaget anser att sekretess föreligger för begärd uppgift ska det särskilt anges i samband med att uppgiften lämnas ut.

Arkivmyndighet

Region- och Stadsarkivet Göteborg är arkivmyndighet för de bolag som omfattas av detta ägardirektiv.

Ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (GREFAB)

(H 2009:27, P 2009-02-26, § 16)

Ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (GREFAB)

GREFAB skall verka för att tillgodose behovet av fritidsbåtsplatser och därtill hörande service för boende i ägarkommunerna.

Bolaget får också i begränsad omfattning tillhandahålla gästplatser. GREFAB skall medverka i att skapa mervärden för invånarna med förutsättningar för ett upplevelserikt båtliv och därigenom stärka regionens attraktionskraft för bosättning och etablering. Bolaget skall eftersträva att skapa tilltalande miljöer i fritidsbåtshamnarna som bidrar till områdets friluftsliv. Vidare skall GREFAB bidra till en god miljöutveckling inom hamnverksamheten för att minimera miljöpåverkan.

GREFAB skall anlägga, äga, driva och utveckla fritidsbåtshamnar/marinor för båtägare i ägarkommunerna. För att tillgodose bolagets långsiktiga behov av mark skall samverkan ske med ägarkommuns organ för planering och markexploatering. Bolaget skall inte äga mark.

Mot bakgrund av verksamhetens art, skall bolaget vidta förebyggande åtgärder för att undvika person- och saksador. GREFAB skall samverka med intressesammanslutningar och branschorganisationer för att fånga upp trender som kan utveckla bolaget. Ett led i detta arbete är att söka samverkan med berörda organ för utveckling av friluftsliv och turism.

Bolaget skall ha en tillfredställande soliditet och lönsamhet. Verksamheten skall därför inriktas på anläggningar med förutsättningar att åstadkomma kostnadseffektiva lösningar. Finansiering av bolaget skall i huvudsak ske genom de avgifter som båtägarna erlägger. Styrelsen skall fastställa avgifter för den service som båtägarna erbjuds.

I hamnverksamhet finns behov av kringservice. För att öka serviceutbudet i hamnarna skall i första hand samverkan sökas med privata företag eller båtföreningar.

Med hänvisning till aktieägaravtalet får bolaget inte pantsätta egendom eller på annat sätt ställa säkerhet för lån.

Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare. GREFAB skall kontinuerligt hålla ägarna informerade om verksamheten och om planerade åtgärder av strategisk betydelse. Bolaget skall i övrigt utarbeta lämpliga former och rutiner för att förse ägarna med underlag och information.

Ägardirektiv för Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab)

Bolagsordning och detta ägardirektiv utgör tillsammans med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning underlaget för delägarnas kommunfullmäktige i styrningen av bolaget. Genom ägardirektivet anger delägarnas kommunfullmäktige ändamålet och den långsiktiga viljeriktningen för bolagets verksamhet samt krav och förväntan på bolaget. Direktivet syftar till att skapa förutsättningar för ett effektivt styrelsearbete samt en aktiv styrning och uppsikt av bolaget.

Ägardirektivet är uppdelat i tre kapitel. **Kapitel 1 och 3** är generella och likalydande för de regionala bolagen Renova AB/Renova Miljö AB, Gryaab AB och Grefab. Av **kapitel 2** framgår direktiv som gäller specifikt för Grefab. För de regionala bolagen gäller villkoren enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning samt att bolagsstyrelserna i övrigt ska förhålla sig till av Göteborgs stad beslutade styrande dokument som berör bolagens verksamheter.

Kapitel 1 – Inledande bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver förutsättningarna för delägarnas kommunfullmäktige i dess samlade styrning av bolaget.

§ 1 Syftet med det gemensamma ägandet av bolag är att dessa, tillsammans med övriga verksamheter i delägande kommuner, ska skapa nytta för delägarkommunerna, dess invånare samt medverka i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Helhetssyn ska genomsyra bolagens verksamhet. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till uppdraget, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.

§ 2 Delägarnas samlade styrning av gemensamt ägda bolag handlar ytterst om att medverka till att kommunfullmäktigebeslut genomförs. Implementeringen av delägarnas strategiska målsättningar ska följa vedertagna metoder för strategisk planering, genomförande och uppföljning.

§ 3 Bolagen ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle genom att i sin verksamhet bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

§ 4 Bolagen ska utföra sitt uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot alla former av diskriminering. Det ska vara föredöme i jämställdhets- och mångfaldsarbetet, arbeta aktivt för en inkluderande kultur samt ha god affäretik och ett aktivt anti-korruptionsarbete. För samtliga ägare är det av särskild vikt att Bolaget arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter samt goda och anständiga arbetsvillkor.

§ 5 Kommunernas medlemmar ska behandlas lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Oavsett förutsättningar, bakgrund och var i delägarkommunen man bor, ska människor bli värdigt bemötta och få en god och likvärdig service.

§ 6 Bolaget har ansvar för att samråda med och aktivt söka samverka med andra nämnder och bolagsstyrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra eller när det är nödvändigt för att uppnå helhetssyn i genomförandet av delägande kommuners mål och riktlinjer.

§ 7 Formellt utövar kommunfullmäktige i delägande kommuner ägarstyrning genom att utse styrelse och lekmannarevisorer samt genom att fastställa bolagsordning och ägardirektiv för bolagen.

§ 8 Göteborgs Stadshus AB har kommunfullmäktige i Göteborgs uppdrag att, i samverka med övriga delägare, ansvara för den praktiska ägarstyrningen av bolagen med utgångspunkt i sitt ägardirektiv, bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktigebeslut och andra styrdokument.

§ 9 Roll- och ansvarsfördelning mellan de olika nivåerna i Göteborgs Stads bolagsstruktur framgår av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Kapitel 2 – Specifikt för Grefab

Innehållet i detta kapitel beskriver ändamålet med verksamheten och delägarkommunernas uppdrag till bolagen. Grefab ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Mölndal och Partille, nedan Ägarkommunerna.

Det kommunala ändamålet

§ 1 Det kommunala ändamålet med bolaget är att tillgodose behovet av fritidsbåtsplatser och därtill hörande service för boende i kommunerna samt genom att medverka i att skapa mervärden för invånarna med förutsättningar för ett upplevelserikt båtliv bidra till att stärka regionens attraktionskraft för bosättning och etablering.

Bolagets uppdrag

§ 2 Bolaget ska eftersträva att skapa tilltalande miljöer i fritidsbåtshamnarna som bidrar till områdets friluftsliv. Vidare ska Grefab bidra till en god miljöutveckling inom hamnverksamheten för att minimera miljöpåverkan. Bolaget får i begränsad omfattning tillhandahålla gästplatser.

§ 3 Grefab ska anlägga, äga, driva och utveckla fritidsbåtshamnar för båtägare i Ägarkommunerna. För att tillgodose bolagets långsiktiga behov av mark ska samverka ske med ägarkommuns organ för planering och markexploatering. Bolaget ska inte äga mark.

§ 4 Mot bakgrund av verksamhetens art, ska bolaget vidta förebyggande åtgärder för att undvika person- och saksador. Grefab ska samverka med intressesammanslutningar och branschorganisationer för att fånga upp trender som kan utveckla bolaget. Ett led i detta arbete är att söka samverka med berörda organ för utveckling av friluftsliv och turism.

§ 5 I hamnverksamhet finns behov av kringservice. För att öka serviceutbudet i hamnarna ska i första hand samverka sökas med privata företag eller båtföreningar.

§ 6 Med hänvisning till aktieägaravtalet får bolaget inte pantsätta egendom eller på annat sätt ställa säkerhet för lån.

Ekonomi och effektivitet

§ 7 Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande till nytta för delägande kommuner, dess boende, besökare och näringsliv.

§ 8 Bolaget ska kontinuerligt använda benchmarking med relevanta aktörer i arbetet med att utveckla verksamhetens effektivitet och produktivitet.

§ 9 Bolaget ska ha en tillfredställande soliditet och lönsamhet. Verksamheten ska därför inriktas på anläggningar med förutsättningar att åstadkomma kostnadseffektiva lösningar. Finansiering av bolaget ska i huvudsak ske genom de avgifter som båtägarna erlägger. Styrelsen ska fastställa avgifter för den service som båtägarna erbjuds.

§ 10 Bolaget ska, i nära samverkan med delägarnas övriga verksamheter, sträva efter en intern effektivitet där samordning och resursdelning är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.

Bolaget som en del av Göteborgs stads organisation

§ 11 Bolaget är dotterbolag i koncernen Göteborgs Stadshus.

§ 12 Bolaget ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som moderbolaget tar initiativ till.

§ 13 Bolaget ska följa de krav som gäller enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

§ 14 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till delägarnas kommunfullmäktige för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej samt att ägarrådet ges möjlighet att samråda i principiella ärenden. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska ägarrådet tillfrågas.

§ 15 Exempel på frågor där delägarnas kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningsen är inte uttömmande):

- a. Ändring av aktiekapitalet
- b. Beslut om kapitaltillskott till bolag.
- c. Fusion eller likvidering av bolag
- d. Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde
- e. Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt
- f. Bildandet av stiftelse
- g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi.
- h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde
- i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller delägarkommunernas ekonomi eller medför annan risk (till exempel större investeringar eller avyttringar av tillgångar).

Kapitel 3 – Generella bestämmelser

Innehållet i detta kapitel beskriver generella skyldigheter för de regionala bolagen.

§ 1 Ändring av bolagsordning beslutas av kommunfullmäktige i delägande kommuner.

§ 2 Bolaget ska varje år upprätta och anta en arbetsordning för styrelsens arbete jämte instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören samt instruktion avseende ekonomisk rapportering till styrelsen.

§ 3 Samtliga kallelser inklusive dagordningar, handlingar och protokoll i bolagets styrelse ska finnas tillgängliga på Göteborgs Stads hemsida. Det åligger bolaget att därutöver tillse att nämnda dokument utan dröjsmål kommer samtliga delägare tillhanda. Kommunstyrelserna i delägande kommuner har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt granska bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelserna den information om verksamheten som begärs, om inte informationen omfattas av sekretess. Om informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.

§ 4 Bolaget ansvarar för att rapportera väsentliga händelser i verksamheten till sitt moderbolag och kommunstyrelser i delägande kommuner. Bolaget har alltid utöver den löpande rapporteringen ett ansvar att på eget initiativ informera om förändrade förutsättningar eller händelser som kan vara av betydelse för den övergripande uppföljningen och styrningen av verksamheten.

§ 5 Bolaget är skyldigt att tidigt anmäla misstankar om allvarliga oegentligheter i bolagets verksamhet till lekmannarevisorerna.

§ 6 Bolaget ska i sin verksamhet samverka med delägarnas övriga nämnder och bolag i syfte att främja det som är mest ändamålsenligt utifrån Ägarkommunernas perspektiv, med beaktande av krav i kommunallagen och aktiebolagslagen samt annan lag och författning. Bolaget har ett ansvar för att samråda med, och aktivt söka samverka med, andra nämnder och styrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra.

§ 7 Allmänhetens intresse av insyn i bolaget tillgodoses genom att offentlighetsprincipen omfattar bolaget.

§ 8 Kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor i direkt och indirekt helägda bolag samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och verkställande direktören, ställa frågor.

§ 9 Som en del i kommunstyrelsernas uppsiktsplikt, och som grund för kommunstyrelsernas beslut, ska bolagsstyrelsen och verkställande direktören i samband med årsrapportens upprättande redovisa och yttra sig om den verksamhet som bolaget har bedrivit under kalenderåret bedöms ha varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i enlighet med § 3 i bolagsordningen.

§ 10 Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera sitt eget styrelsearbete. Utvärderingen ska minst omfatta:

- a. om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter
- b. om styrelsens arbetsformer fungerar

- c. om styrelsen är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning.

Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda dessa. Utvärderingen, dock ej innehållet, ska protokollföras samt skickas till bolagets moderbolag och kommunstyrelser i delägande kommuner. Stadshus AB svarar för att samla in protokollen från direktunderställda bolag samt rapportera dessa vidare till kommunstyrelsen i Göteborg.

§ 11 Bolagsstyrelsen ska varje år utvärdera verkställande direktörens insatser, endast styrelseledamöter och suppleanter närvarar vid utvärderingen.

Personuppgifter

§ 12 Bolagsstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de behandlingar av personuppgifter som sker i bolagets verksamhet

Arbetsgivarfrågor

§ 13 Bolaget ska som arbetsgivare följa Göteborgs Stads arbetsgivarpolitiska inriktning. Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen inför viktigare beslut i arbetsgivarfrågor av principiell strategisk betydelse. Stadshus AB ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Bolaget ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelser och kommunfullmäktige i delägarkommunerna.

Arbetsstagarrepresentation i styrelsen

§ 14 Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda gäller även Renova, Gryaab och Grefab så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetsstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation och bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

§ 15 Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna som innebär att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden. Om lokal arbetsstagarorganisation fattar beslut om inrättande av formell styrelserepresentation kan bolaget begära undantag från lagen hos Nämnden för Styrelserepresentationsfrågor.

Giltighet

§ 16 Detta ägardirektiv ska för att äga giltighet beslutas av kommunfullmäktige i samtliga delägares kommuner och därefter antas på bolagsstämman

Tabell med förändringar Kapitel 2 – specifikt för Grefab

Text i nuvarande ägardirektiv	Förslag till ändring (kap. 2)	Kommentar
<p>GREFAB skall anlägga, äga, driva och utveckla fritidsbåtshamnar/marinor för båtägare i ägarkommunerna. För att tillgodose bolagets långsiktiga behov av mark skall samverkan ske med ägarkommuns organ för planering och markexploatering. Bolaget skall inte äga mark.</p>	<p>§3 GREFAB skall anlägga, äga, driva och utveckla fritidsbåtshamnar/marinor för båtägare i ägarkommunerna. För att tillgodose bolagets långsiktiga behov av mark skall samverkan ske med ägarkommuns organ för planering och markexploatering. Bolaget skall inte äga mark.</p>	<p>Uppdraget revideras till att Grefab inte ska ha som uppdrag att driva och utveckla marinor.</p>
<p>Bolaget skall ha en tillfredställande soliditet och lönsamhet. Verksamheten skall därför inriktas på anläggningar med förutsättningar att åstadkomma kostnadseffektiva lösningar. Finansiering av bolaget skall i huvudsak ske genom de avgifter som båtägarna erlägger. Styrelsen skall fastställa avgifter för den service som båtägarna erbjuds.</p>	<p>§7 Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande till nytta för delägande kommuner, dess boende, besökare och näringsliv.</p> <p>§8 Bolaget ska kontinuerligt använda benchmarking med relevanta aktörer i arbetet med att utveckla verksamhetens effektivitet och produktivitet.</p> <p>§9 Bolaget skall ha en tillfredställande soliditet och lönsamhet. Verksamheten skall därför inriktas på anläggningar med förutsättningar att åstadkomma kostnadseffektiva lösningar. Finansiering av bolaget skall i huvudsak ske genom de avgifter som båtägarna erlägger. Styrelsen skall fastställa avgifter för den service som båtägarna erbjuds.</p>	<p>Ägardirektivet kompletteras under avsnitt om Ekonomi och effektivitet med ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Grefab har flera delägare.</p>

	<p>§10 Bolaget ska, i nära samverkan med delägarnas övriga verksamheter, sträva efter en intern effektivitet där samordning och resursdelning är naturliga insatser för att uppnå synergier och effektivitet.</p>	
-	<p>§11 Bolaget är dotterbolag i koncernen Göteborgs Stadshus.</p> <p>§12 Bolaget ska aktivt medverka i den samverkan och samordning som moderbolaget tar initiativ till.</p> <p>§13 Bolaget ska följa de krav som gäller enligt Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.</p>	<p>Ägardirektivet kompletteras med ett avsnitt om Bolaget som en del av Göteborgs Stads organisation. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Grefab har flera delägare.</p>
<p>Beslut i verksamheten, som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, skall föregås av ställningstagande av respektive ägare. GREFAB skall kontinuerligt hålla ägarna informerade om verksamheten och om planerade åtgärder av strategisk betydelse. Bolaget skall i övrigt utarbeta lämpliga former och rutiner för att förse ägarna med underlag och information.</p>	<p>§14 Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till <u>delägarnas kommunfullmäktige</u> för ställningstagande. Bolagets styrelse ansvarar för att värdera om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller ej samt <u>att ägarrådet ges möjlighet att samråda</u> i principiella ärenden. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska <u>ägarrådet</u> tillfrågas.</p> <p>§15 Exempel på frågor där <u>delägarnas kommunfullmäktiges</u> ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningsen är inte uttömmande):</p> <ol style="list-style-type: none"> Ändring av aktiekapitalet Beslut om kapitaltillskott till bolag. Fusion eller likvidering av bolag Förvärv, bildande eller avyttring av bolag oavsett värde 	<p>Ägardirektivet kompletteras och befintlig text utvecklas med ett avsnitt om Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Avsnittet innehåller ”standardtext” från ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB:s helägda bolag vilken har anpassats till förhållandet att Grefab har flera delägare.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> e. Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt f. Bildandet av stiftelse g. Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi. h. Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde i. Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller <u>delägarkommunernas ekonomi</u> eller medför annan risk (t.ex. större investeringar eller avyttringar av tillgångar). 	
--	--	--

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer:KS.2021.214

Datum: 2021-05-12

Controller Martin Palm

Kommunstyrelsen

Tilläggsäskande av investeringsmedel för VA-ledningar Älvängen-Nödinge inklusive uppgradering för framtida VA- försörjning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja investeringsbelopp på 200 mkr, vilket är en ökning med 19 mkr mot redan av kommunfullmäktige beslutad investering, för 1 st. överföringsledning för spillvatten från Älvängen till Nödinge C inklusive 3 st huvudpumpstationer i Älvängen, Nol och Nödinge samt 1 st. överföringsledning för spillvatten från Nödinge C till Stora Viken för säkerställande av Ale kommuns framtida expansion.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beviljar investeringsbelopp på 50 mkr, vilket är en ökning med 5 mkr mot redan av kommunfullmäktige beslutad investering, för 1 st. överföringsledning för vatten från Stora Viken via Nödinge C. till Älvängen.

Sammanfattning

Ale kommun måste, utifrån ett föreläggande från Länsstyrelsen, komplettera Älvängens reningsverk med ett kväverenningssteg senast 2025-01-01. Alternativet är att lägga ner reningsverket och pumpa avloppsvattnet till Nödinge för vidare avledning till Ryaverket. Länsstyrelsens åläggande på reningsverket i Älvängen innebär att någon form av investering måste göras för att säkra avloppsvattenförsörjningen i Älvängen/norra Ale.

Vidare står Ale kommun inför en stor expansion. År 2050 kan befolkningsmängden komma att uppgå till ca 50 000 invånare, dvs en ökning med nästan 20 000 personer från nuvarande invånarantal. Att långsiktigt framtidssäkra VA-försörjningen för en växande kommun är avgörande för att möjliggöra kommunens planerade befolkningsökning.

I bifogat "PM Beslutsunderlag Ale kommun överföringsledning 2021-02-25" beskrivs hela ärendet, projektet och investeringen mer i detalj.

Tjänstemannagruppen har i dialog med samhällsbyggnadsnämnden och i kostnadskalkylen pekat ut det alternativ som bedömts vara mest kostnadseffektivt.

Maria Reinholdsson

Ken Gunnesson

Kommunchef

Ekonomichef

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-12

Protokollsutdrag från samhällsbyggnadsnämnden 2021-03-31

Tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad 2021-03-02

PM Beslutsunderlag Ale kommun överföringsledning 2021-02-25

Beslut Länsstyrelsen 2020-09-10: Ändring av villkor i tillstånd till Älvängens reningsverk

Inriktningsbeslut SBN 2015-05-21: Ledningsdragning mm. SBN 2015.114

Beslut Länsstyrelsen 2014-02-28: Slutliga villkor i tillstånd enligt Miljöbalken för avloppsreningsverk Älvängen, Ale kommun

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Samhällsbyggnadsnämnden

För kännedom:

Ekonomichef

Budgetcontroller

Ärendet

Ale kommun har erhållit ett föreläggande, daterat 2014-02-26, från Länsstyrelsen att senast 2021-01-01 komplettera Älvängens reningsverk med ett kväveredningssteg.

Efter en hemställan från Ale kommun har Länsstyrelsens Miljöprövningsdelegation ändrat tiden för villkoret när kvävereduktion skall vara införd i enlighet med följande lydelse;

Kvävereduktionen ska enligt de ändrade villkoren införas i reningsprocessen och tas i drift senast den 1 januari 2025. Från och med den 1 januari 2025 får resthalten av totalkväve i det samlade vattnet från avloppsreningsverket som medelvärde per kalenderår inte överstiga 15 mg/l.

Alternativet till utbyggnad av reningsverket är att pumpa avloppsvattnet till Nödinge för vidare avledning till Ryaverket.

I en förstudie om den framtida hanteringen av avloppsvatten från Älvängen, Skepplanda och Alvhem, daterad 2015-04-13, har de båda alternativen belysts med utgångspunkt från ekonomiska, miljömässiga och andra relevanta konsekvenser. Det totalt sett mest fördelaktiga alternativet var att lägga ned reningsverket och överföra avloppsvattnet till Ryaverket enligt förstudien.

Med förstudien som underlag fattade samhällsbyggnadsnämnden 2015-05-21 i ärende SBN §70, SBN.2015.114, följande inriktningsbeslut;

Sektor samhällsbyggnads beslutsförslag till Samhällsbyggnadsnämnden	
1.	förorda en avloppslösning som innebär att avloppsvattnet från Älvängen, Skepplanda och Alvhem avleds till Ryaverket via en ny överföringsledning mellan Älvängen och Nödinge.
2.	påbörja arbetet med att ta fram ett förfrågningsunderlag för lämplig entreprenadform.
3.	undersöka taxekonsekvenser när investeringen bokförs i anläggningsregistret.

Förutsättningarna har sedan förstudien och nämndens inriktningsbeslut 2015 ändrats på flera väsentliga punkter;

- Lilla Edets önskan att transitera avloppsvatten via Ale kommun till Ryaverket och att i ett senare skede ej erbjudas delägarskap i Gryaab. Detta har starkt påverkat tidsplanen för hela överföringsprojektet och är huvudorsaken till hemställan om förlängd tid för genomförandet av kvävereduktionsvillkoret.
- Detaljplanerna i och runt Nödinge påverkar utbyggnaden framför allt i södra Ale. Detta kräver en uppdimensionering som möter framtida kapacitetsbehov samt samordning såväl tekniskt, tidsmässigt som ekonomiskt.
- Möjligheten att samförlägga en ny dricksvattenledning i samband med att man lägger nya överföringsledning/ar mellan Älvängen och Nödinge har övervägts.
- Huruvida man skall anlägga en eller två tryckledningar för spillvatten mellan Älvängen och Nödinge har studerats. Förbättrad redundans erhålls med två ledningar till priset av ökad kostnad.

Ekonomisk bedömning

Det begärda budgetområdet är en uppskattad kostnad och det finns en marginal på +/- 20 procent. Avsatta medel för investeringarna uppgår i investeringsbudget 2022-2025 till 181 mkr respektive 45 mkr, detta är alltså en utökad budget jämfört med tidigare beslut. I övrigt hänvisas till tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad.

Invånarperspektiv

Hänvisas till tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad.

Hållbarhetsperspektivet

Hänvisas till tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Hänvisas till tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad.

Remissyttrande

Hänvisas till tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad.

Beslutets genomförande

Hänvisas till tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar samhällsbyggnadsnämndens bedömning och hänvisar i övrigt till tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad.

Sektor samhällsbyggnad

Diarienummer: SBN.2021.9

Datum: 20210302

Enhetschef VA Gunnel Borgström

Samhällsbyggnadsnämnden

Beslutsunderlag VA-ledningar Älvängen - Stora Viken inkl. uppgradering för framtida VA-försörjning i Ale kommun

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

1. Bevilja investering av 1 st. överföringsledning för spillvatten från Älvängen till Nödinge C inklusive 3 st. huvudpumpstationer i Älvängen, Nol och Nödinge. Vidare att bevilja investering av 1 st. överföringsledning för spillvatten från Nödinge C till Stora Viken för säkerställande av Ale kommuns framtida expansion/DP. Kostnad för avlopp i enlighet med Bilaga1 Kostnadskalkyl AVLOPP.
2. Bevilja investering av 1 st. överföringsledning för vatten från Stora Viken via Nödinge C. till Älvängen. Kostnad för vatten i enlighet med Bilaga1 Kostnadskalkyl VATTEN.

Sammanfattning

Ale kommun måste, utifrån ett föreläggande från Länsstyrelsen, komplettera Älvängens reningsverk med ett kväveringssteg senast 20250101. Alternativet är att lägga ner reningsverket och pumpa avloppsvattnet till Nödinge för vidare avledning till Ryaverket. Länsstyrelsens åläggande på reningsverket i Älvängen innebär att någon form av investering måste göras för att säkra avloppsvattenförsörjningen i Älvängen/norra Ale.

Vidare står Ale kommun inför en stor expansion. År 2050 kan befolkningmängden komma att uppgå till ca 50 000 invånare, dvs en ökning med nästan 20 000 personer från nuvarande invånarantal. Att långsiktigt framtidssäkra VA-försörjningen för en växande kommun är avgörande för att möjliggöra kommunens planerade befolkningsökning.

I bifogat "PM Beslutsunderlag Ale kommun överföringsledning 20210225" beskrivs hela ärendet, projektet och investeringen mer i detalj.

I bilaga 1 "Kostnadskalkyl investeringar" framgår kostnader för projektets olika delar.

Tjänstemannagruppen har i dialog med samhällsbyggnadsnämnden och i kostnadskalkylen pekat ut det alternativ som bedömts vara mest kostnadseffektivt.

En total kostnad för investeringar i avlopp respektive vatten är sammanfattat i kostnadskalkylen i Bilaga 1.

Thomas Lenell

Sektorschef Samhällsbyggnad

Mattias Mossberg

Verksamhetschef Teknik

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Kostnadskalkyl investeringar

PM Beslutsunderlag Ale kommun överföringsledning 20210225.

Beslut Länsstyrelsen 2020-09-10: Ändring av villkor i tillstånd till Älvängens reningsverk

Inriktningsbeslut SBN 2015-05-21: Ledningsdragning mm. SBN 2015.114

Beslut Länsstyrelsen 2014-02-28: Slutliga villkor i tillstånd enligt Miljöbalken för avloppsreningsverk Älvängen, Ale kommun

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Delges:

För kännedom:

Miljö, MEX, Plan

Ärendet

Ale kommun har erhållit ett föreläggande, daterat 2014-02-26, från Länsstyrelsen att senast 2021-01-01 komplettera Älvängens reningsverk med ett kväverenningssteg.

Efter en hemställan från Ale kommun har Länsstyrelsens Miljöprövningsdelegation ändrat tiden för villkoret när kvävereduktion skall vara införd i enlighet med följande lydelse; *Kvävereduktionen ska enligt de ändrade villkoren införas i reningsprocessen och tas i drift senast den 1 januari 2025. Från och med den 1 januari 2025 får resthalten av totalkväve i det samlade vattnet från avloppsreningsverket som medelvärde per kalenderår inte överstiga 15 mg/l.*

Alternativet till utbyggnad av reningsverket är att pumpa avloppsvattnet till Nödinge för vidare avledning till Ryaverket.

I en förstudie om den framtida hanteringen av avloppsvatten från Älvängen, Skepplanda och Alvhem, daterad 2015-04-13, har de båda alternativen belysts med utgångspunkt från ekonomiska, miljömässiga och andra relevanta konsekvenser. Det totalt sett mest fördelaktiga alternativet var att lägga ned reningsverket och överföra avloppsvattnet till Ryaverket enligt förstudien.

Med förstudien som underlag fattade samhällsbyggnadsnämnden 2015-05-21 i ärende SBN §70, SBN.2015.114, följande inriktningsbeslut;

Sektor samhällsbyggnads beslutsförslag till Samhällsbyggnadsnämnden	
1.	förorda en avloppslösning som innebär att avloppsvattnet från Älvängen, Skepplanda och Alvhem avleds till Ryaverket via en ny överföringsledning mellan Älvängen och Nödinge.
2.	påbörja arbetet med att ta fram ett förfrågningsunderlag för lämplig entreprenadform.
3.	undersöka taxekonsekvenser när investeringen bokförs i anläggningsregistret.

Förutsättningarna har sedan förstudien och nämndens inriktningsbeslut 2015 ändrats på flera väsentliga punkter;

- Lilla Edets önskan att transitera avloppsvatten via Ale kommun till Ryaverket och att i ett senare skede ej erbjudas delägarskap i Gryaab. Detta har starkt påverkat tidsplanen för hela överföringsprojektet och är huvudorsaken till hemställan om förlängd tid för genomförandet av kvävereduktionsvillkoret.
- Detaljplanerna i och runt Nödinge påverkar utbyggnaden framförallt i södra Ale. Detta kräver en uppdimensionering som möter framtida kapacitetsbehov samt samordning såväl tekniskt, tidsmässigt som ekonomiskt.
- Möjligheten att samförlägga en ny dricksvattenledning i samband med att man lägger nya överföringsledning/ar mellan Älvängen och Nödinge har övervägts.
- Huruvida man skall anlägga en eller två tryckledningar för spillvatten mellan Älvängen och Nödinge har studerats. Förbättrad redundans erhålls med två ledningar till priset av ökad kostnad.

Ekonomisk bedömning

En kostnadskalkyl som beskriver erforderliga investeringar återfinns i bilaga 1.

I kostnadskalkylen framgår bedömd kostnad för investeringens olika delar:

- nedläggning av reningsverket i Älvängen/överföringsledning till Gryaab, vilket motsvarar ca 50 % av totalkostnaden.
- uppgradering av kapaciteten på avloppssystemet för säkerställande och omhändertagande av nya exploateringar, vilket motsvarar ca 30 % av totalkostnaden.
- ny huvudvattenledning för höjd kapacitet samt ökad leveranssäkerhet, vilket motsvarar ca 20 % av totalkostnaden.

Simulering av taxekonsekvenser för projektet "VA-ledningar Älvängen - Stora Viken inkl. uppgradering för framtida VA-försörjning"

Konsekvenser på va-taxan föranledd av anslutningen till Ryaverket i Ale kommun har översiktligt simulerats med följande förutsättningar;

- Investering föranledd av överföring av spillvatten från Älvängens reningsverk till Ryaverket: XX Mkr (se kostnadskalkyl i bilaga 1).
Avser alternativet med vattenledning och pst i Nol.
- Lägre driftkostnader pga investering: 4,72 Mkr/år fom nedläggning av reningsverket år 2025
- Den lägre driftkostnaden ovan antages konstant under kalkylperioden. I verkligheten kan den komma att variera beroende på flöde etc.
- Omsättning VA i Ale kommun: ca 61 Mkr år 2025 med årlig ökning 2%
- Kalkylränta: 3 %
- Genomsnittlig avskrivningstid för PST och ledningar: 40 år
- Investeringsfond: 24 Mkr avskrivs på 50 år.
- Utbyggnaden finansieras till 100% av taxekollektivet.
- Hela investeringsbeloppet aktiveras 2025. I verkligheten kommer investeringsbeloppet fördelas mellan åren 2021-2025.

I figur nedan visas en simulering av ökade kapitalkostnader på grund av överföringen till Ryaverket. Initialt ökar kostnaderna med ca 8-9 Mkr vilket innebär taxehöjning på uppåt 10-15 % föranledda av Ryaverksanslutningen.

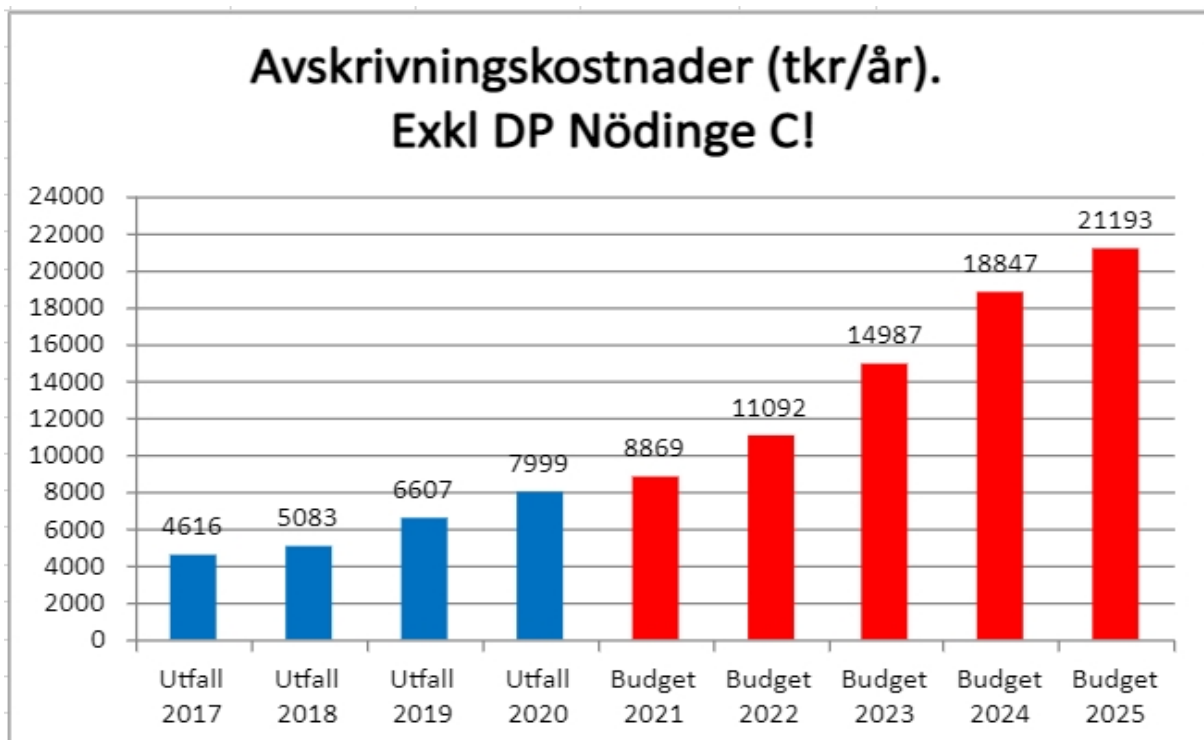
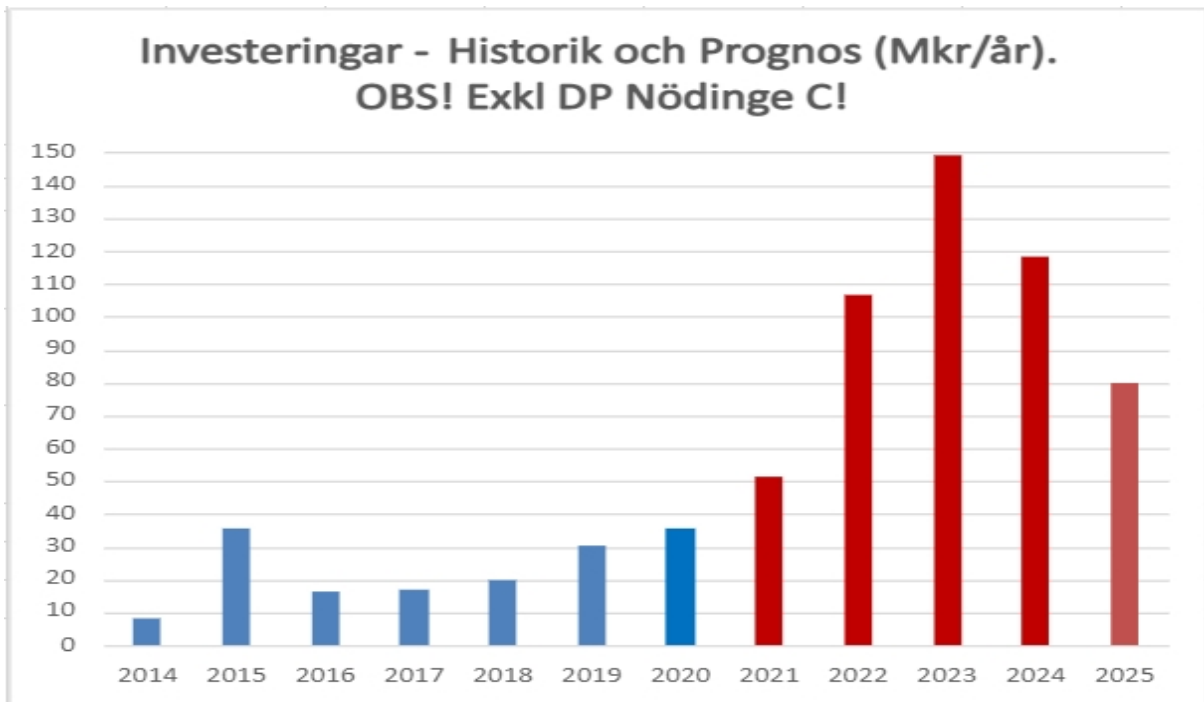
Taxekonsekvenser föranledda av Ryaverksanslutningen

I verkligheten kommer investeringarna att aktiveras under perioden 2021 – 2025 varför nödvändiga taxehöjningar förslagsvis fördelas på flera år. En höjning av taxan med 3 % under 4 år motsvarar en taxehöjning på knappt 13 % under ett år vilket täcker kostnaderna för Ryaverksanslutningen.

Att VA-taxekollektivet står för hela investeringen förfaller ej rimligt då investeringarna i pumpstationerna och överföringsledningar framförallt i Nol och söder om Nol, till stor del är föranledd av planerad bebyggelse i Nödinge, Backa och norra Nol. Kostnadsfördelningen bör baseras på bedömd nytta av investeringen. Ca 30 % av total investeringskostnad uppskattas vara kopplat till framtida DP/exploateringar i Ale kommun.

Med en rimlig fördelning av kostnaderna mellan skatte- och taxekollektivet kommer taxehöjningarna vara väsentligt lägre än de beräknade. Kapitalkostnaderna kommer på sikt att minska allteftersom investering amorteras. Taxekonsekvenserna på längre sikt blir därför små.

Simulering av taxekonsekvenser för samtliga idag budgeterade VA-investeringar.
OBS! Exkl. Nödinge C

Simulering av erforderliga taxehöjningar för kostnadstäckning av samtliga idag budgeterade VA-investeringar (exkl Nödinge C) - förslag 2022-2025

År	Taxeökning Anläggnings- avgifter	Taxehöjning Bruknings- avgifter	Resultat (tkr)	VA Fond UB (tkr)	Inv.fond (tkr)	Kommentarer
2014	9%	3%	1840	-151	3822	Inv.fond från 2009. Kap.höjning av spilledning från Nödinge till Stora Viken.
2015	4%	0	2835	2684	3738	
2016	3%	3%	4606	7290	3654	
2017	0	0	8080	7370	11570	8 MSEK avsatt till Inv.fond överföringsledning
2018	0	0	2021	1392	19486	8 MSEK avsatt till Inv.fond överföringsledning
2019	0	0	-46	46	20702	1,3 MSEK avsatt till Inv.fond överföringsledning
2020	3%	3%	1150	1196	20618	
2021	0	8%	-612	584	20534	
2022	??	9%	-296	288	20450	
2023	??	10%	-740	-452	20020	Aktivering av investering + invfond överförings-ledning 2023
2024	??	10%	-542	-994	19590	OBS! Inga kostnader för Nödinge C ingår!!!
2025	??	3%	1637	643	19160	Inga kostnader för vattenledningar Kungälv ingår!

Sammanfattning: För att täcka kommande års VA- investeringsbehov 2022-2025 (exkl Nödinge C!) erfordras taxehöjningar om sammanlagt ca 30-35 %. Att ersätta befintligt reningsverk i Älvängen innebär en taxehöjning om ca 10-15 %. Resterande taxehöjningar (ca 20 %) krävs för att finansiera övriga VA investeringar (kapacitetshöjningar för att möjliggöra exploateringar, överföringsledning vatten, övriga VA-investeringar/reinvesteringar).

Beräkningsexempel: Konsekvensen av föreslagna taxehöjningar innebär för ett Typhus A, villa med 800 m² tomtyta och en vattenförbrukning på 150 m³/år samt tjänsterna VSD.

	Taxehöjning (%)	Kostnadsökning (kr/år)	Kostnadsökning (kr/mån)	Kostnad (kr/år)	Kostnad (kr/mån)
2021				9388	782
2022	9	845	70	10232	853
2023	10	1023	85	11256	938
2024	10	1126	94	12381	1032
2025	3	371	31	12753	1063

Mer detaljerade beräkningar av taxan erfordras inför taxebeslut.

Länsstyrelsens åläggande på reningsverket i Älvängen innebär att någon form av investering måste göras för att säkra avloppsvattenförsörjningen i Älvängen/norra Ale.

Förnyas och uppgraderas inte kapaciteten på VA-anläggningarna i Nödinge-Älvängen kan inte VA-försörjningen säkras för framtida exploateringar i Ale kommun.

Invånarperspektiv

Ingen samverkan/dialog har genomförts med kommun medborgarna så här långt.

Konsekvenserna för Aleborna blir en höjning av VA-taxan som är betydligt högre än normal inflation under ett antal år framöver. Men investeringen kommer innebära att strategiskt viktiga delar i Ale kommuns VA-försörjning framtidssäkras och ger förutsättningar för Ale kommun att expandera till ca 50 000 invånare år 2050. Investeringen kommer alla Alebor till del som har kommunal VA-försörjning.

Hållbarhetsperspektivet

Investeringen innebär:

- utsläpp av renat avloppsvatten från Älvängens reningsverk till Göta Älv, som är regionens vattentäkt, upphör. Ny recipient för renat avloppsvatten från Älvängen/norra Ale blir i stället Ryaverkets utsläppspunkt i havet utanför Göteborg.
- utsläpp/brädd av orenat avloppsvatten till Göta Älv torde minska väsentligt då det nya spillvattensystemet får en kraftfullt höjd flödeskapacitet.
- effektivare rening och mer långtgående utsläppsvillkor av totalkväve i Ryaverket, jämfört med rening vid Älvängens reningsverk, kommer innebära att den ackumulerade mängden totalkväve till recipient kommer vara lägre än om rening med utbyggt kväverening installeras i Älvängen.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Investeringen är en förutsättning för stora delar av Ale kommuns framtida expansion och påverkar således kommunens styrdokument såsom:

ÖP

FÖP Nödinge

FÖP Älvängen

DP Nödinge C, DP Backa, DP Älvängen C, DP Tudor mfl

Ale kommuns bostadsförsörjningsprogram

Lagen om allmänna vattentjänster LAV är den lagstiftning som styr VA-verksamheten och finansieringen av densamma.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Beslutets genomförande

Genomförande och tidplan för projektet beskrivs i PM under kapitel 13.

Ansvarig beställare är SC Samhällsbyggnad och VC Teknik.

Förvaltningens bedömning

Ale kommun måste, utifrån ett föreläggande från Länsstyrelsen, komplettera Älvängens reningsverk med ett kväveringssteg senast 20250101. Alternativet är att lägga ner reningsverket och pumpa avloppsvattnet till Nödinge för vidare avledning till Ryaverket. Länsstyrelsens åläggande på reningsverket i Älvängen innebär att någon form av investering måste göras för att säkra avloppsvattenförsörjningen i Älvängen/norra Ale.

Ale kommun står inför en stor expansion. År 2050 kan befolkningmängden komma att uppgå till ca 50 000 invånare, dvs en ökning med nästan 20 000 personer från nuvarande invånarantal. Att långsiktigt framtidssäkra VA-försörjningen för en växande kommun är av mycket stor vikt för att möjliggöra kommunens expansion och för att ej utgöra flaskhals för kommunens byggnation. De åtgärder som behandlas i detta investeringsbeslut täcker inte alla framtida investeringsbehov men omfattar strategiskt viktiga delar och som kommer att utgöra "ryggraden" i kommunens avloppshantering och vattenförsörjning.

Tjänstemannagruppen har i dialog med samhällsbyggnadsnämnden och i kostnadskalkylen pekat ut det alternativ som bedömts vara mest kostnadseffektivt.

En totalkostnad för investeringar i avlopp respektive vatten är sammanfattat i kostnadskalkylen i Bilaga 1.

SBN.2015.114

SBN § 70

Älvängens reningsverk

Framtida hantering av avloppsvatten från Älvängen, Skeplanda och Alvhem

Ale kommun har genom ett föreläggande från Länsstyrelsen krav på sig att bygga ut nuvarande reningsverk i Älvängen med ett kväverningssteg. Alternativ kan reningsverket läggas ned och avloppsvattnet pumpas via en ny tryckledning mellan Älvängen och Nödinge för vidare avledning till Ryaverket i Göteborg. Föreliggande förstudie har belyst ekonomiska, miljömässiga och andra relevanta konsekvenser för de två olika alternativen. Det totalt sett mest fördelaktiga alternativet är att lägga ned reningsverket och överföra avloppsvattnet till Ryaverket. De nuvärdesberäkningar som genomförts visar tydligt på ekonomiska fördelar med överföring till Ryaverket. Villkoren för Ryaverket vad gäller kväverening är idag strängare än de Älvängens reningsverk nyligen har erhållit varför avskiljningen av kväve torde bli betydligt bättre vid Ryaverket. Viktigt att beakta är även att långsiktigt säkra kompetens för sköta ett reningsverk vilket sannolikt är lättare i en större organisation såsom Gryaab.

Bakgrund

Ale kommun har erhållit ett föreläggande, daterat 20140226, från LS att senast 20210101 komplettera Älvängens reningsverk med kväverningssteg. Kvävereduktionen ska enligt föreläggandet införas i reningsprocessen och tas i drift senast den 1 januari 2021. Från och med den 1 januari 2022 får resthalten av totalkväve i det samlade vattnet från avloppsreningsverket som medelvärde per kalenderår inte överstiga 15 mg/l. Alternativet till utbyggnad av reningsverket (alternativ 1) är att pumpa avloppsvattnet till Nödinge för vidare avledning till Ryaverket (alternativ 2). I Nödinge är ledningsnätet sedan några år tillbaka utbyggt för att kunna ta emot spillvatten från Älvängens reningsverk.

Samråd/samverkan

Samråd kommer hållas med länsstyrelsen vad gäller upphävande av tillstånd för reningsverket liksom redovisning av plan för avveckling av reningsverket. Vidare kommer Gryaab fortlöpande informeras om projektet. En lantmäteriförrättning kommer att genomföras med berörda markägare.

Ekonomisk bedömning/konsekvens

För att rätt kunna värdera samtliga kostnader under bruksperioden, dvs såväl anläggningskostnader som driftskostnader, används nuvärdesmetoden. Nuvärdet under vald kalkylperiod 50 år för utbyggnad av reningsverket med kväverening, uppgår till ca 168.7 Mkr medan avledning till Ryaverket, uppgår till ca 135 Mkr. Nuvärdet för avledning till Ryaverket är således ca 20 % lägre än för utbyggnad av reningsverket med kväverening.

Sektorns bedömning/motivering

Sektorns bedömning är att en överföringsledning mellan Älvängen och Nödinge är att föredra framför utbyggnad av nuvarande reningsverk i Älvängen med kväverening inte bara ur ett ekonomisk perspektiv utan även miljö- och kompetensmässigt.

Justerandes/sign.

Utdragsbestyrkande

Miljökonsekvenser

Överföring av avloppsvattnet till Ryaverket torde innebära en förbättrad kväverening då nuvarande villkor vid Ryaverket är betydligt strängare än de villkor som Ale kommun erhållit för kvävereningen. Vidare kommer flödeskapaciteten förbättras jämfört med nuvarande förhållanden vilket kommer innebära minska bräddning/nödavledning till recipienten Göta Älv.

Beslutsunderlag Tjänsteskrivelse Älvängens rv.doc

Bilaga1. handlingsplan Älvängens rv.docs reningsverk. Förstudie om framtida hantering av avloppsvatten från Älvägen, Skeplanda och Alvhem. 20150413

Sektor samhällsbyggnads beslutsförslag till Samhällsbyggnadsnämnden

1. förorda en avloppslösning som innebär att avloppsvattnet från Älvägen, Skeplanda och Alvhem avleds till Ryaverket via en ny överföringsledning mellan Älvägen och Nödinge.
2. påbörja arbetet med att ta fram ett förfrågningsunderlag för lämplig entreprenadform.
3. undersöka taxekonsekvenser när investeringen bokförs i anläggningsregistret.

Beslut

1. förorda en avloppslösning som innebär att avloppsvattnet från Älvägen, Skeplanda och Alvhem avleds till Ryaverket via en ny överföringsledning mellan Älvägen och Nödinge.
2. påbörja arbetet med att ta fram ett förfrågningsunderlag för lämplig entreprenadform.
3. undersöka taxekonsekvenser när investeringen bokförs i anläggningsregistret.

Expediering

Länsstyrelsen och Gryaab kommer informeras om Ales planer på överföring av avloppsvatten från Älvägen, Skeplanda och Alvhem till Ryaverket.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Länstyrelsen
Västra Götaland

Miljöprövningsdelegationen

Beslut
2020-09-10

Diarienummer
551-44252-2019
Dossienummer
1440-1007

Sida
1(6)

Ale kommun
gunnel.borgstrom@ale.se

Ändring av villkor i tillstånd till Älvängens avloppsreningsverk

Miljöprövningsdelegationens beslut

Villkorsändring

Miljöprövningsdelegationen ändrar villkor 3 a i tillståndet givet den 10 juni 2010 (dnr 551-68118-2008) till Älvängens avloppsreningsverk, enligt beslutet om slutliga villkor den 26 februari 2014 (dnr 551-18156-2012). Villkoret ska ha följande lydelse (ändring understruken).

- 3 a. Kvävereduktion ska införas i reningsprocessen och tas i drift senast den 1 januari 2025. Från och med den 1 januari 2025 får resthalten av totalkväve i det samlade vattnet från avloppsreningsverket som medelvärde per kalenderår inte överstiga 15 mg/l.

Tillståndet gäller i övrigt

Tillståndet från den 10 juni 2010 och beslutet om slutliga villkor från den 26 februari 2014 gäller i de delar som inte ändras genom detta beslut om villkorsändring.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Göteborgs-Posten.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet i Ale kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Älvängens avloppsreningsverk ska, enligt tillståndet till verksamheten, vara utbyggt för kväverening senast den 1 januari 2021 och ett begränsningsvärde för utsläpp av totalkväve gäller från och med den 1 januari 2022. Ale kommun har beslutat att i stället lägga ner avloppsreningsverket och överföra avloppsvattnet till Ryaverket.

Gällande tillstånd

Miljöprövningsdelegationen gav den 10 juni 2010 (dnr 551-68118-2008) tillstånd till Älvängens avloppsreningsverk på fastigheten Starrkärr 4:46 i Ale kommun. Tillståndet omfattar en maximal genomsnittlig veckobelastning av högst 9 000 personekvivalenter. Den 26 februari 2014 (dnr 551-18156-2012) fastställde delegationen två nya slutliga villkor för verksamheten, bland annat villkor 3 a med lydelsen

Kvävereduktion ska införas i reningsprocessen och tas i drift senast den 1 januari 2021. Från och med den 1 januari 2022 får resthalten av totalkväve i det samlade vattnet från avloppsreningsverket som medelvärde per kalenderår inte överstiga 15 mg/l.

Hur ansökan har handlagts

Ansökan om villkorsändring kom in till Miljöprövningsdelegationen den 20 november 2019. Ansökan har kungjorts i ortstidningen Göteborgs-Posten samt remitterats till Länsstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden i Ale kommun.

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden (verksamhet miljö). Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena, men inte gjort det.

Vad ansökan avser

Ale kommun ansöker om att datumen i villkor 3 a ändras från den 1 januari 2021 respektive 1 januari 2022 till den 1 januari 2025.

Sökandens argument för villkorsändring

Ale och Lilla Edets kommuners samverkan och framtidsplaner

Kommunfullmäktige i Ale kommun fattade i maj 2015 ett avsiktsbeslut som innebär att Älvängens avloppsreningsverk ska läggas ner och avloppsvattnet överförs till Ryaverket. Sedan 2017 har Ale kommun en konsult som arbetar med förprojekteringen av överföringsledningen. Kommunen planerar att lägga ner avloppsreningsverket senast den 31 december 2024.

I april 2018 fattade även kommunfullmäktige i Lilla Edets kommun ett avsiktsbeslut om överföring av avloppsvatten till Ryaverket. Lilla Edets kommun har påbörjat processen med att ansöka om delägarskap i Gryaab, vilket de kan få tidigast våren 2021.

Kommunerna har de senaste två åren samverkat för att investera i gemensamma överföringsledningar till Ryaverket. Förprojekteringen är i princip klar men har blivit kraftigt försenad, eftersom flera omtag har varit nödvändiga efter att Lilla Edet kom med i projektet sent under 2018. Förfrågningsunderlaget kommer att påbörjas när och under förutsättning att Lilla Edet får medlemskap i Gryaab samt efter politiskt beslut/godkännande i respektive kommun. En lantmäteriförrättning pågår med berörda markägare. Ale kommun bedömer att överföringsanläggningen kan vara helt driftsatt till den 1 januari 2025.

Ale kommun ser positivt på Lilla Edets kommuns medverkan i projektet. Stora ekonomiska samordningsvinster finns med gemensamma överföringsledningar och

pumpstationer. De miljömässiga vinsterna är minskad bräddning till Göta älv och förbättrad rening i Ryaverket jämfört med om reningsverken i Ale och Lilla Edets kommuner behålls. Det totala utsläppet av kväve kommer på sikt att minska.

Hur uppfylls förutsättningarna för villkorsändring?

Lilla Edets kommuns medverkan i projektet kunde inte förutses när projektet påbörjades 2014. Villkor 3 a är dessutom strängare än nödvändigt eftersom det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv inte är försvarbart att nu införa ett kväveringssteg och investera i storleksordningen 30–40 miljoner kronor i ett utbyggt kväveringssteg som sedan läggs ner efter fyra år.

Villkorsändringens påverkan på människors hälsa och miljön

Den ansökta villkorsändringen innebär ytterligare fyra år utan kvävering vid Älvängens avloppsreningsverk, vilket leder till ett ökat utsläpp av kväve med 6–8 ton/år. När överföringen till Ryaverket väl har skett kommer det totala utsläppet av kväve att minska jämfört med om kvävering i stället införs i Älvängens avloppsreningsverk.

Miljökvalitetsmålet Ingen övergödning, Baltic Sea Action Plan och miljökvalitetsnormerna för ytvatten bedöms endast påverkas marginellt av utsläppen. Den ansökta villkorsändringen står inte i konflikt med dessa mål och normer.

Vattenförekomsten *Göta älv – Älvängen till förgreningen med Nordre älv* (WA43155978) har god status vad gäller näringsämnen. Denna kvalitetsfaktor kommer högst troligt inte att försämrats av att verket drivs vidare utan kvävering i ytterligare fyra år. Efter överföringen till Ryaverket kommer verkets utsläpp till vattenförekomsten att upphöra.

Vattenförekomsten *Nordre älvs fjord* (WA69137484) har måttlig status för kvalitetsfaktorn *näringsämnen-totalmängd kväve sommar/vinter*. Även *växtplankton-klorofyll A* har måttlig status. Älvängens avloppsreningsverks påverkan är begränsad jämfört med andra betydande påverkanskällor till vattenförekomsten. Efter överföringen till Ryaverket kommer verkets utsläpp till vattenförekomsten att upphöra.

Göta älv mynnar i vattenförekomsten *Rivö fjord (Nord)* (WA83017720), som också är recipient för Ryaverkets utsläpp. Statusen för *näringsämnen-totalmängd kväve sommar/vinter* samt *växtplankton-klorofyll A* är måttlig i Rivö fjord Nord. När avloppsvattnet från Älvängens avloppsreningsverk överförs till Ryaverket kommer belastningen av näringsämnen att öka, vilket kommer att påverka Rivö fjord negativt. I dag når endast cirka en tredjedel av kvävet från Älvängens avloppsreningsverk Rivö fjord. Resten når Nordre älvs fjord. Trots en förbättrad reningsgrad med avseende på kväve i Ryaverket så kommer utsläppet av kväve till Rivö fjord totalt sett att öka.

Med tanke på de nedströms liggande punktkällorna med betydande påverkan på Rivö fjord, som industriverksamhet, hamnverksamhet, urban markanvändning, jordbruk och skogsbruk, antas påverkan från Älvängen avloppsreningsverk vara begränsad. Kvävehalterna bör i detta sammanhang och storleksordning inte påverka möjligheten att klara miljökvalitetsnormerna för ytvatten i tid.

Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker villkor 3 a ändras i enlighet med ansökan.

Det är orimligt strängt att kräva att ett avloppsreningsverk ska byggas ut för kväverening fyra år innan det ska läggas ned.

Tillståndet för Älvängens avloppsreningsverk medger en maximal inkommande veckobelastning om 9 000 pe. Tätbebyggelsens maximala genomsnittliga veckobelastning är 7 500 pe. Detta är lägre än den nivå (10 000 pe) där kväverening krävs per automatik enligt 6 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:6) om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse.

Den ansökta villkorsändringen innebär att Älvängens avloppsreningsverk kommer att drivas vidare utan kväverening i ytterligare fyra år, vilket enligt ansökan kommer att medföra ett ökat utsläpp av kväve med 6–8 ton/år jämfört med om verket skulle drivas med kväverening. När överföringen till Ryaverket väl har skett kommer det totala utsläppet av kväve till Västerhavet liksom kvävebelastningen på Nordre älv att minska, medan belastningen på Rivö fjord kommer att öka. Det Länsstyrelsen har att ta ställning till här är dock endast själva villkorsändringen. Anslutningen av Älvängen till Ryaverket har prövats i samband med den nyligen slutförda tillståndsprövningen av Ryaverket.

Länsstyrelsen instämmer i sökandens bedömning att den ansökta villkorsändringen, vilken innebär att avloppsreningsverket drivs vidare på samma sätt och med samma utsläpp som i dag under ytterligare fyra år, inte står i konflikt med miljökvalitetsmålet Ingen övergödning, Baltic Sea Action Plan och miljökvalitetsnormerna för ytvatten.

Det bör uppmärksammas att Miljöprövningsdelegationen har kommenterat möjligheten att ansluta nya orter till Ryaverket i Ryaverkets tillstånd från den 29 januari 2020 (dnr 551-29583-2017). Miljöprövningsdelegationen skriver sammanfattningsvis följande: *Avgränsningen av vad som får anslutas till Ryaverket utgår från det som angetts i ansökningshandlingarna och i övrigt kommit fram i ärendet. I ansökan har Gryaab angett att 917 000 fysiska personer kommer att vara anslutna år 2030. Prognosen inkluderar att avloppsreningsverken i Älvängen i Ale kommun, Hindås och Rävlanda-Hällingsjö i Härryda kommun, Diseröd i Kungälv kommun och Sjövik i Lerums kommun läggs ner och ansluts till Ryaverket. En anslutning av ytterligare tätorter skulle innebära ytterligare belastningsökningar utöver den allmänna befolkningstillväxt som anges i ansökan. Miljöprövningsdelegationen förtydligar därför innebörden i det allmänna villkoret i den här delen på så sätt att endast de ovan nämnda tätorterna – eller motsvarande belastning inom delägarkommunerna – får anslutas utan ytterligare åtgärder. Om det blir aktuellt att ansluta ytterligare tätorter av betydelse inom de angivna delägarkommunerna eller i andra kommuner så krävs minst en anmälan till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska då bedöma om belastningsökningen ryms inom Ryaverkets tillstånd. Vid prioritering bör också beaktas vad som är bäst för miljön totalt sett, med hänsyn till förhållandena vid de berörda avloppsreningsverken och deras recipienter.*

Samhällsbyggnadsnämnden (verksamhet miljö) i Ale kommun

Verksamhet miljö tillstyrker ansökan om villkorsändring. Det är inte motiverat att bekosta ett extra reningssteg för kväve för Älvängens avloppsreningsverk, förutsatt att påkoppling till Ryaverket sker senast den 31 december 2024. Utifrån den redovisade reningsgraden för de olika alternativen så bedöms överföringsledningen till Ryaverket vara den lösning som ger mest miljönytta över tid även om det initialt har högre halter innan påkoppling sker.

Verksamhet miljö gör inget ställningstagande gällande Lilla Edets avloppsvatten.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Enligt 24 kap. 13 § miljöbalken får tillståndsmyndigheten besluta att ändra eller upphäva villkor i ett tillståndsbeslut efter ansökan av tillståndshavaren. Dock får villkoret upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs. Praxis är allmänt sett sträng.

Det Miljöprövningsdelegationen har att pröva i detta ärende är om villkorsändringen, där kravet på kväverening vid Älvängens avloppsreningsverk senareläggs, kan medges eller inte. Även om ansökan om villkorsändring bygger på förutsättningen att avloppsvattnet kommer att överföras till Ryaverket ska delegationen inte bedöma Ryaverkets möjligheter att ta emot avloppsvatten från Ale och Lilla Edets kommuner. För en bedömning av dessa frågor hänvisar delegationen till tillståndsbeslutet för Ryaverket från den 29 januari 2020 (dnr 551-29583-2017) och till tillsynsmyndigheterna för de berörda avloppsreningsverken.

Med hänsyn till att överföring av avloppsvattnet till Ryaverket ska ske senast den 1 januari 2025 – vilket är miljömässigt angeläget – och att det inte är rimligt att kräva kvävereduktion i Älvängens avloppsreningsverk under den begränsade tid som återstår till dess, framstår villkor 3 a som uppenbart strängare än nödvändigt. I perspektivet fram till 2025 bedömer Miljöprövningsdelegationen att villkorsändringen kan godtas utan att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att miljökvalitetsnormerna för ytvatten riskerar att inte uppnås. Inte heller miljökvalitetsmålet Ingen övergödning eller Baltic Sea Action Plan lägger hinder i vägen för villkorsändring.

Ovanstående slutsats bygger på att avloppsvattnet faktiskt överförs till Ryaverket senast vid årsskiftet 2024/25. Miljöprövningsdelegationen förutsätter därmed att Ale kommuns projekteringsarbete fortsätter med sikte på den tidpunkten. Arbetet kan knappast göras beroende av Lilla Edets kommuns möjligheter att överföra sitt avloppsvatten på motsvarande sätt.

Sammanfattningsvis kan Ale kommuns ansökan om villkorsändring beviljas.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Anders Hjalmarsson, ordförande, och Anna Alenius Bolin, miljösakkunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Anita Harri, miljöhandläggare.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar du Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 15 oktober 2020**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 1 oktober 2020**.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Sändlista

Externt

- Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Samhällsbyggnadsnämnden i Ale kommun, miljo@ale.se
- Aktförvararen i Ale kommun

Internt

- Anders Hjalmarsson
- Anna Alenius Bolin
- Anita Harri
- Monica Lind
- Katja Almqvist
- Cecilia Niklasson Wrande, Enheten för miljötillsyn

PROTOKOLL

Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2021-03-31

SBN § 39

Dnr SBN.2021.9

VA-ledningar Älvängen - Nödinge inklusive uppgradering för framtida VA-försörjning i Ale kommun

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

1. Bevilja investering av 1 st. överföringsledning för spillvatten från Älvängen till Nödinge C inklusive 3 st. huvudpumpstationer i Älvängen, Nol och Nödinge. Vidare att bevilja investering av 1 st. överföringsledning för spillvatten från Nödinge C till Stora Viken för säkerställande av Ale kommuns framtida expansion/DP. Kostnad för avlopp i enlighet med Bilaga 1 Kostnadskalkyl AVLOPP.
2. Bevilja investering av 1 st. överföringsledning för vatten från Stora Viken via Nödinge C. till Älvängen. Kostnad för vatten i enlighet med Bilaga 1 Kostnadskalkyl VATTEN.

Sammanfattning

Ale kommun måste, utifrån ett föreläggande från Länsstyrelsen, komplettera Älvängens reningsverk med ett kväverningssteg senast 2025-01-01. Alternativet är att lägga ner reningsverket och pumpa avloppsvattnet till Nödinge för vidare avledning till Ryaverket. Länsstyrelsens åläggande på reningsverket i Älvängen innebär att någon form av investering måste göras för att säkra avloppsvattenförsörjningen i Älvängen/norra Ale.

Vidare står Ale kommun inför en stor expansion. År 2050 kan befolkningmängden komma att uppgå till ca 50 000 invånare, det vill säga en ökning med nästan 20 000 personer från nuvarande invånarantal. Att långsiktigt framtidssäkra VA-försörjningen för en växande kommun är avgörande för att möjliggöra kommunens planerade befolkningsökning.

I "PM Beslutsunderlag Ale kommun överföringsledning 20210225" beskrivs hela ärendet, projektet och investeringen mer i detalj.

I "Bilaga 1 Kostnadskalkyl investeringar" framgår kostnader för projektets olika delar.

Tjänstemannagruppen har i dialog med samhällsbyggnadsnämnden och i kostnadskalkylen pekat ut det alternativ som bedömts vara mest kostnadseffektivt.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
Nämndsbeslut 2021-03-31 Samhällsbyggnadsnämnden (SBN)		

PROTOKOLL

Samhällsbyggnadsnämnden
 Sammanträdesdatum: 2021-03-31

En totalkostnad för investeringar i avlopp respektive vatten är sammanfattat i "Bilaga 1 Kostnads kalkyl investeringar".

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-03-02

Inriktningsbeslut SBN 2015-05-21 Ledningsdragnings mm SBN 2015.114, 2021-01-27

Beslut Länsstyrelsen 2020-09-10 Ändring av villkor i tillstånd till Älvängens rening, 2021-01-27

Beslut Länsstyrelsen 2014-02-28 Slutliga villkor i tillstånd enligt Miljöbalken för avloppsreningsverk Älvängen, Ale kommun, 2021-01-27

PM Beslutsunderlag Ale kommun överföringsledning 20210225, 2021-03-08

Bilaga 1 Kostnads kalkyl investeringar, 2021-03-29

Beslutet skickas till

För vidare hantering
 Kommunstyrelsen
 Kommunfullmäktige

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
Nämndsbeslut 2021-03-31 Samhällsbyggnadsnämnden (SBN)		

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 130

Dnr KS.2021.214

Tilläggsäskande av investeringsmedel för VA-ledningar Älvängen-Nödinge inklusive uppgradering för framtida VA-försörjning

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bevilja investeringsbelopp på 200 mkr, vilket är en ökning med 19 mkr mot redan av kommunfullmäktige beslutad investering, för 1 st. överföringsledning för spillvatten från Älvängen till Nödinge C inklusive 3 st huvudpumpstationer i Älvängen, Nol och Nödinge samt 1 st. överföringsledning för spillvatten från Nödinge C till Stora Viken för säkerställande av Ale kommuns framtida expansion.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beviljar investeringsbelopp på 50 mkr, vilket är en ökning med 5 mkr mot redan av kommunfullmäktige beslutad investering, för 1 st. överföringsledning för vatten från Stora Viken via Nödinge C. till Älvängen.

Sammanfattning

Ale kommun måste, utifrån ett föreläggande från Länsstyrelsen, komplettera Älvängens reningsverk med ett kväverningssteg senast 2025-01-01. Alternativet är att lägga ner reningsverket och pumpa avloppsvattnet till Nödinge för vidare avledning till Ryaverket. Länsstyrelsens åläggande på reningsverket i Älvängen innebär att någon form av investering måste göras för att säkra avloppsvattenförsörjningen i Älvängen/norra Ale.

Vidare står Ale kommun inför en stor expansion. År 2050 kan befolkningsmängden komma att uppgå till ca 50 000 invånare, dvs en ökning med nästan 20 000 personer från nuvarande invånarantal. Att långsiktigt framtidssäkra VA-försörjningen för en växande kommun är avgörande för att möjliggöra kommunens planerade befolkningsökning.

I bifogat "PM Beslutsunderlag Ale kommun överföringsledning 2021-02-25" beskrivs hela ärendet, projektet och investeringen mer i detalj.

Tjänstemannagruppen har i dialog med samhällsbyggnadsnämnden och i kostnadskalkylen pekat ut det alternativ som bedömts vara mest kostnadseffektivt.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-12

Protokollsutdrag från samhällsbyggnadsnämnden 2021-03-31

Tjänsteutlåtande från sektor samhällsbyggnad 2021-03-02

PM Beslutsunderlag Ale kommun överföringsledning 2021-02-25

Beslut Länsstyrelsen 2020-09-10: Ändring av villkor i tillstånd till Älvängens reningsverk

Inriktningsbeslut SBN 2015-05-21: Ledningsdragning mm. SBN 2015.114

Beslut Länsstyrelsen 2014-02-28: Slutliga villkor i tillstånd enligt Miljöbalken för avloppsreningsverk Älvängen, Ale kommun

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Samhällsbyggnadsnämnden

För kännedom

Ekonomichef

Budgetcontroller

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 133

Dnr KS-SOU.2020.512

Reviderade riktlinjer för intern kontroll

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att riktlinjer för intern styrning och kontroll i Ale kommun (KS0228/13), fastställd av kommunstyrelsen 2014-01-14 upphör att gälla den 31 december 2021.

Kommunstyrelsen beslutar att reviderade riktlinjer för intern kontroll i Ale kommun ska gälla från och med 2022-01-01 för alla nämnder och styrelser.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Policy för intern kontroll, Ale kommun (KS0006/08), fastställd av kommunfullmäktige 2008-02-25 upphör att gälla den 31 december 2021.

Sammanfattning

Syftet med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert med invånarnas bästa för ögonen.

Riktlinjerna för intern kontroll syftar till att säkerställa att nämnderna och styrelserna upprätthåller en tillräcklig god intern kontroll. Detta innebär att nämnder och styrelser med en rimlig grad av säkerhet ska se till att följande mål uppnås:

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.

Det innebär bland annat att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställda mål.

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.

Kommunstyrelsen, nämnder, styrelser och verksamhetsansvariga ska ha tillgång till korrekt ekonomisk redovisning samt relevant och rättvisande information om verksamheterna.

Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, policys och riktlinjer.

För närvarande har Ale kommun en Policy för intern kontroll (KS0006/08), som antogs av kommunfullmäktige 2008-02-25. Sedan februari 2014 finns också riktlinjer för intern styrning och kontroll i Ale kommun (KS0228/13), fastställd av kommunstyrelsen 2014-01-14.

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

Förvaltningen bedömer att det inte behövs två styrdokument för intern kontroll i Ale kommun eftersom Kommunallagen (2017:725) slår fast kommunens ansvar för att det upprätthålls en tillräckligt god intern kontroll (6 kap § 6). Riktlinjer för intern kontroll reglerar ansvaret för intern kontroll och hur arbetet med intern kontroll ska utformas i Ale kommun.

Vidare anser förvaltningen att de reviderade riktlinjerna är enklare att förstå, tydligare och mer stringent än de tidigare gällande riktlinjerna.

Beslutsunderlag

Reviderade riktlinjer för intern kontroll i Ale kommun

Riktlinjer för intern styrning och kontroll i Ale kommun (2014-01-14)

Policy för intern kontroll i Ale kommun (2008-02-25)

Tjänsteutlåtande, 2021-05-03

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Avdelningschef SoU

Utvecklingsledare

Avdelningschef KoS

Författningssamlingen

För kännedom

Samtliga nämnder

Samtliga sektorchefer

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer: KS-SOU.2020.512

Datum:2021-05-03

Utvecklingsledare Joachim Wever

Kommunstyrelsen

Reviderade riktlinjer för intern kontroll

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att riktlinjer för intern styrning och kontroll i Ale kommun (KS0228/13), fastställd av kommunstyrelsen 2014-01-14 upphör att gälla den 31 december 2021.

Kommunstyrelsen beslutar att reviderade riktlinjer för intern kontroll i Ale kommun ska gälla från och med 2022-01-01 för alla nämnder och styrelser.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Policy för intern kontroll, Ale kommun (KS0006/08), fastställd av kommunfullmäktige 2008-02-25 upphör att gälla den 31 december 2021.

Sammanfattning

Syftet med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert med invånarnas bästa för ögonen.

Riktlinjerna för intern kontroll syftar till att säkerställa att nämnderna och styrelserna upprätthåller en tillräcklig god intern kontroll. Detta innebär att nämnder och styrelser med en rimlig grad av säkerhet ska se till att följande mål uppnås:

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.

Det innebär bland annat att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställda mål.

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.

Kommunstyrelsen, nämnder, styrelser och verksamhetsansvariga ska ha tillgång till korrekt ekonomisk redovisning samt relevant och rättvisande information om verksamheterna.

Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, policys och riktlinjer.

För närvarande har Ale kommun en Policy för intern kontroll (KS0006/08), som antogs av kommunfullmäktige 2008-02-25. Sedan februari 2014 finns också riktlinjer för intern styrning och kontroll i Ale kommun (KS0228/13), fastställd av kommunstyrelsen 2014-01-14.

Förvaltningen bedömer att det inte behövs två styrdokument för intern kontroll i Ale kommun eftersom Kommunallagen (2017:725) slår fast kommunens ansvar för att det upprätthålls en tillräckligt god intern kontroll (6 kap § 6). Riktlinjer för intern kontroll reglerar ansvaret för intern kontroll och hur arbetet med intern kontroll ska utformas i Ale kommun.

Vidare anser förvaltningen att de reviderade riktlinjerna är enklare att förstå, tydligare och mer stringent än de tidigare gällande riktlinjerna.

Maria Reinholdsson

Kommunchef

Daniela Ölmunger

Avdelningschef SoU

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-05-03

Reviderade riktlinjer för intern kontroll i Ale kommun

Riktlinjer för intern styrning och kontroll i Ale kommun (2014-01-14)

Policy för intern kontroll i Ale kommun (2008-02-25)

Beslutet skickas till:

För vidare hantering:

Avdelningschef SoU

Utvecklingsledare

Avdelningschef KoS

Författningssamlingen

För kännedom:

Samtliga nämnder

Samtliga sektorchefer

Ärendet

Syftet med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert med invånarnas bästa för ögonen. Riktlinjerna för intern kontroll syftar till att säkerställa att nämnderna och styrelserna

upprätthåller en tillräckligt god intern kontroll. Detta innebär att nämnder och styrelser med en rimlig grad av säkerhet ska se till att följande mål uppnås:

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.

Det innebär bland annat att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställda mål.

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.

Kommunstyrelsen, nämnder, styrelser och verksamhetsansvariga ska ha tillgång till korrekt ekonomisk redovisning samt relevant och rättvisande information om verksamheterna.

Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, policys och riktlinjer.

För närvarande har Ale kommun en Policy för intern kontroll (KS0006/08), som antogs av kommunfullmäktige 2008-02-25. Sedan februari 2014 finns också riktlinjer för intern styrning och kontroll i Ale kommun (KS0228/13), fastställd av kommunstyrelsen 2014-01-14.

Förvaltningen bedömer att det inte behövs två styrdokument för intern kontroll i Ale kommun eftersom Kommunallagen (2017:725) 6 kap § 6 slår fast kommunens ansvar för att det upprätthålls en tillräckligt god intern kontroll. Riktlinjer för intern kontroll reglerar ansvaret för intern kontroll och hur arbetet med intern kontroll ska utformas i Ale kommun.

Ekonomisk bedömning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Invånarperspektiv

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Kommunallagen respektive Aktiebolagslagen definierar ansvaret för tillsyn av verksamheten. Reglementet redogör för ansvarsfördelning och roller i kommunen. Allmän stadga för styrelser och nämnder i Ale kommun anger att nämnd ansvarar för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Finanspolicy Ale kommunkoncern stipulerar att kommunen ska ha rutiner som säkerställer god kontroll, rapportering, uppföljning och utvärdering. Reglemente för kommunstyrelsen säger att kommunstyrelsen ansvarar för att samordna och följa upp den interna kontrollen i kommunen samt att anordna intern kontroll för styrelsens egen verksamhet. Attestreglementet syftar till att säkerställa att kommunstyrelsen och

nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll avseende kommunens redovisning så att inga oegentligheter förekommer. Ägardirektivet anger att bolagsstyrelsen ska tillse att bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar.

Riktlinjer för intern kontroll beskriver hur den interna kontrollen ska ske.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Beslutets genomförande

Avdelningen för strategi och uppföljning ser till att gällande riktlinjer för intern kontroll publiceras på ale.se på sidan för kommunens styrdokument samt att riktlinjerna kommuniceras i förvaltningsledningen och beslutsstödsgruppen när kommunstyrelsen har antagit de reviderade riktlinjerna.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att det inte behövs två styrdokument för intern kontroll i Ale kommun eftersom Kommunallagen (2017:725) slår fast kommunens ansvar för att det upprätthålls en tillräckligt god intern kontroll (6 kap § 6). Riktlinjer för intern kontroll reglerar hur arbetet med intern kontroll ska utformas i Ale kommun. Vidare bedömer förvaltningen att de reviderade riktlinjerna är enklare att förstå, tydligare och mer stringent än de tidigare gällande riktlinjerna.

Policy för intern kontroll

Ale kommun

Inledning

Intern kontroll handlar om styrning och dess effektivitet. Styrning utövas i olika processer såsom planering, samordning/genomförande och rapportering i form av uppföljning/utvärdering. Dessa processer består i sin tur av en mängd delprocesser. Intern kontroll innebär ytterst att säkerställa att dessa fungerar på ett sätt som ger förutsättningar för en ändamålsenlig verksamhet. Det är viktigt att de interna kontrollsystemen måste kunna integreras i den ordinarie organisationen och dess processer. I annat fall kommer kostnaderna för intern kontroll att bli oproportionerligt höga.

I kommunallagen finns flera paragrafer vilka syftar på intern kontroll;

- KL 8:1: ”Kommuner och landsting skall ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.....” God ekonomisk hushållning innebär bl. a den balans som långsiktigt skall finnas mellan nämndernas löpande intäkter och kostnader, att vederlag från försäljning av anläggningstillgångar antingen investeras i nya anläggningstillgångar eller används till amortering av långfristiga skulder samt att inte finansiera löpande driftkostnader med lån.
- KL 6:1: ”Styrelsen skall leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet”
- KL 6:7: ”Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheterna bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.”

Definition och syfte

Det primära syftet med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige fastställda målen uppfylls. Intern kontroll är därmed ett verktyg av väsentlig betydelse för såväl den politiska ledningen som den professionella och omfattar alla system och rutiner/processer som syftar till att styra ekonomin och verksamheten. Med styrning avses planering, samordning/ledning, uppföljning och kontroll. En god intern kontroll kännetecknas av följande:

- **Ändamålsenliga och väl dokumenterade system och rutiner för styrning.**
En viktig del i den interna kontrollen är att säkerställa en ändamålsenlig verksamhets- och ekonomistyrning genom en väl fungerande planerings- och uppföljningsprocess. Detta förutsätter att styrande dokument såsom flerårsplaner, årsbudget och uppföljningsrapporter utformas så att de stödjer både förtroendevalda och tjänstemän. Organisationen måste ha god kunskap om styrprocessen, vilken ska vara väl dokumenterad och inaktuella styrdokument ska utgällas.
- **En rättvisande och tillförlitlig redovisning och övrig information om verksamheten**
Redovisning och övrig information är viktiga som beslutsunderlag och skall därför vara tillförlitliga och rättvisande

- **Säkerställande av att lagar, policys, reglementen mm tillämpas.**
Förutsättningen för en effektiv verksamhet är att lagstiftning och övriga regler och styrande dokument följs.
- **Skydd mot förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar**
För att skapa skydd mot förluster av olika slag skall det finnas kontrollrutiner kring processer och rutiner där pengar (kontanter eller värdehandlingar) och andra stöldbegärliga tillgångar hanteras. Det skall också finnas rutiner för skydd för kommunens övriga tillgångar.
- **Eliminering eller upptäckt av allvarliga fel**
En väl strukturerad ansvars- och befogenhetsfördelning skall motverka såväl avsiktliga som oavsiktliga fel.

Intern kontroll omfattar således ett mycket brett område. I området ingår allt, från övergripnade system för styrning av den kommunala verksamheten till säkra rutiner för exempelvis hantering av nycklar på ett äldreboende. Utvecklingen går från ett kontrollsystem till ett riskhanteringssystem som utgör underlag för den strategiska planeringen. Intern kontroll är i hög grad en ledningsfråga och handlar om:

- Att ha grepp över både verksamhet och ekonomi
- Att styra mot effektivitet
- Att ha ordning och reda
- Att skapa trygghet

Sammanfattningsvis är syftet med internkontrollen att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En väl fungerande intern kontroll tjänar som ett skydd mot oberättigade misstankar mot såväl förtroendevalda som tjänstemän.

Organisation och ansvar

Kommunens organisation och fördelningen av ansvaret för kommunens verksamhet regleras i Kommunallagen:

Fullmäktige fastställer mål och riktlinjer för verksamheterna och beslutar om nämndens organisation och verksamhetsformer. Fullmäktige fastställer även kommunövergripande stadgar och reglementen, så även kommunens policy för intern kontroll.

Kommunstyrelsen har ansvar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och kommunala bolags verksamheter. I detta ligger bl.a. att utforma, granska och revidera riktlinjer och bestämmelser för god intern kontroll.

Nämnderna ansvarar för att verksamheterna bedrivs enligt de mål och riktlinjer fullmäktige fastställt. Respektive nämnd ansvarar för internkontrollen inom sin verksamhet. Nämnderna skall vid behov besluta om nämndsspecifika riktlinjer för intern kontroll.

Revidering

Policyn för internkontroll gäller tills vidare. Den av kommunfullmäktige fastställda policyn för internkontroll granskas årligen och revideras vid behov. Kommunstyrelsen ansvarar för att pröva om kommunfullmäktige skall föreläggas förslag till revidering av policy.

Plan för intern kontroll

För att kunna säkerställa att den interna kontrollen fungerar krävs kontinuerlig uppföljning. Riktlinjer för uppföljning finns i ”Plan för intern kontroll – Ale kommun”. Kommunstyrelsen är ansvarig för att årligen granska innevarande års intern kontrollplan samt att fastställa intern kontrollplanen för kommande verksamhetsår. Detta skall ske senast i december månad.

För att uppnå en god intern kontroll skall detta dokument samt intern kontrollplanen kommuniceras och implementeras i hela den kommunala organisationen.

Intern styrning och kontroll i Ale kommun

Styrdokument	
Dokumenttyp	Riktlinjer
Beslutad av	Kommunstyrelsen
Beslutsdatum	2014-01-14
Ansvarig sektor	Sektor kommunstyrelsen
Gäller för	Samtliga nämnder/sektorer
Gäller från	2014-02-01
Gäller till	Tillsvidare
Revideras	Årligen inför nämndplan med budget
Ansvarig för revidering	Sektor kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1. Gällande regelverk.....	3
1.1 Kommunallagen.....	3
1.2 Befintlig policy med plan, attestreglemente och finanspolicy.....	3
2. Syfte med intern styrning och kontroll.....	4
3. Riktlinjer för den interna styrningen och kontrollen i nämnderna.....	5
3.1 COSO-modellens ramverk för intern styrning och kontroll.....	5
3.2 COSO-modellens komponenter.....	7
3.2.1 Kontrollmiljön	
3.2.2 Riskvärdering	
3.2.3 Kontrollaktiviteter	
3.2.4 Information och kommunikation	
3.2.5 Övervakning inklusive uppföljning och utvärdering	
3.3 Arbete enligt COSO-modellens komponenter.....	8
3.3.1 Utvärdering av kontrollmiljön	
3.3.2 Riskbedömning i verksamheten	
3.3.3 Kontrollaktiviteter	
3.3.4 Information och kommunikationsvägar	
3.3.5 Övervakning inklusive uppföljning och utvärdering	
4. Ansvar i den interna styrningen och kontrollen.....	10
5. Plan för intern styrning och kontroll.....	11
6. Uppföljning.....	12
Bilagor:	
1. En första lägesbild.....	13
2. Anpassad bedömning för ett verksamhetsområde eller process.....	14
3. Organisationens mognadsgrad.....	15

1. Gällande regelverk

1.1 Kommunallagen

Det övergripande och primära syftet med intern styrning och kontroll är att säkerställa att de av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska och verksamhetsmässiga målen uppfylls. En väl planerad och genomförd intern styrning och kontroll, baserad på en väsentlighets- och riskanalys, utgör därför ett styr- och ledningsverktyg av väsentlig betydelse för såväl den politiska ledningen som tjänstemannaledningen.

Kommunalagen (KL) stadgar att "Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet...".

Vidare att "Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet." Detta innebär bl a att styrelsen har till uppgift att främja den kommunövergripande interna kontrollen, via sin samordnade roll och uppsiktsplikt (KL 6 kap 1 §). Det är viktigt att den interna kontrollen utformas utifrån ett för alla nämnder gemensamt synsätt.

I KL betonas också nämndernas ansvar för att verksamheten bedrivs effektivt och med tillräcklig intern kontroll. I KL 6 kap 7 § sägs att nämnderna ska, var och en inom sitt område, se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet har lämnats över till någon annan.

Av KL 9 kap 9 § framgår bl a att kommunens revisorer årligen prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

1.2 Befintlig policy för internkontroll med plan, kommunens attestreglemente och finanspolicy

Det finns för närvarande en av kommunfullmäktige, 2008-02-25, fastställd policy för intern kontroll. Policyn gäller fortsatt.

Kommunens attestreglemente, som antogs av kommunfullmäktige 2007, syftar till att säkerställa att kommunstyrelsen och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll avseende kommunens redovisning så att inga oegentligheter förekommer.

Syftet är att säkra ett behörigt användande av ekonomiska medel enligt fattade beslut. Av reglementet framgår också att kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll och det åligger ekonomiavdelningen att utforma anvisningar kring detta.

Kommunens nämnder ansvarar för att reglementets regler och bestämmelser följs, genom att planera för och genomföra kontroller. Varje nämnd ska därutöver vid behov utfärda ytterligare bestämmelser för sina ansvarsområden.

Även i kommunens finanspolicy med tillhörande bestämmelser finns regler, vad avser intern kontroll, uppföljning och rapportering, att ta hänsyn till.

2. Syfte med intern styrning och kontroll

Begreppet intern styrning och kontroll kan förenklat uttryckas med det engelska "to be in control", d.v.s. att ha kontroll över utvecklingen inom verksamhet och ekonomi i förhållande till fastställda målsättningar. Denna tolkning och vedertagna definition innebär att intern styrning och kontroll handlar om nämndernas kontroll över bl a att:

- Fullmäktiges fastställda mål om verksamhet och ekonomi uppfylls.
- Lagar, bestämmelser och överenskommelser om verksamhet och ekonomi följs.
- Kommunens tillgångar tryggas.
- Resurser används i enlighet med tagna beslut.

Förutsättningar för att uppnå en god intern styrning och kontroll över både ekonomi och verksamhet är bl a att det finns tydliga finansiella mål och verksamhetsmål samt utvecklade rutiner för uppföljning och rapportering. Vidare är det viktigt med en tydlig organisation och ansvarsfördelning, god kommunikation inom organisationen samt att personalen har tillräcklig kunskap inom området.

Ordning och reda genom god intern styrning och kontroll har följande fem kännetecken:

1. Det handlar om frågor för att uppnå målen med verksamheten. Ju tydligare målen är beskrivna, desto lättare är det att fokusera på vad den interna styrningen och kontrollen ska säkerställa.
2. Det handlar alltså om att hantera risker för att målen inte ska uppnås, dvs händelser eller aktiviteter som förhindrar organisationen att uppnå sina mål.
3. En god intern styrning och kontroll fokuserar på att hantera de väsentligaste riskerna för att målen inte uppnås. För att få fram dessa risker måste vi ha sätt att värdera olika risker mot varandra.
4. Sektor-/verksamhetsledningens aktiva stöd och engagemang för intern styrning och kontroll är en nödvändig faktor för att man ska bli framgångsrik i detta arbete.
5. En god intern styrning och kontroll kännetecknas av att åtgärder och kontroller införs för att hantera identifierade risker.

Detta kan illustreras på följande sätt.

Intern styrning och kontroll blir synlig genom åtgärder och kontroller, men drivs på genom riskbaserad, målstyrning och tryck från ledningen.

Med intern styrning och kontroll menas sektorns organisation, rutiner och system som bland annat syftar till att

- vårda det kommunala varumärket,
- trygga kommunens/sektorns tillgångar, förhindra förluster,
- säkerställa att lagar, bestämmelser, överenskommelser följs,
- minimera risker, säkra system och rutiner,
- säkra att resurser används i enlighet med tagna beslut – **styra**,
- säkra en rättvisande redovisning,
- öka sektorns effektivitet, samt
- skydda förtroendevalda och anställda från oberättigade misstankar.

I begreppet intern styrning och kontroll ingår också att bevaka att fastställda styrdokument följs.

Exempel på styrdokument är:

- Kommunövergripande styrdokument
- Sektor-/verksamhetsgemensamma styrdokument och regler
- Reglementen
- Delegationsordningar
- Måldokument och budget

3. Riktlinjer för den interna styrningen och kontrollen i nämnderna

3.1 COSO-modellens ramverk för intern styrning och kontroll

I Ale ska från 2014 den interna styrningen och kontrollen ske enligt COSO-modellen utifrån en risk- och väsentlighetsbedömning av verksamhetens kritiska processer kopplat till modellens 5 komponenter och de tre perspektiven (se nedan).

COSO är ett etablerat ramverk för god intern styrning och kontroll. Intern kontroll definieras som en process som påverkas av styrelse, ledning och annan personal och som utformats för att ge en rimlig försäkran om att enheterna mål uppnås genom följande perspektiv.

- Ändamålsenlig och effektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering.

- Efterlevnad av tillämpliga lagar och förordningar samt övriga styrdokument och beslut.

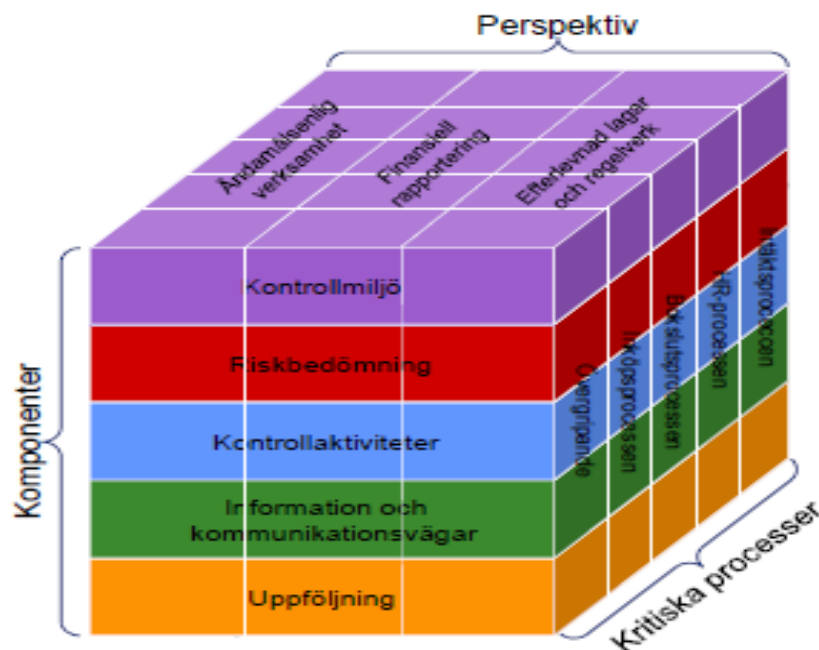
Värderingen av styrning och ledning, enligt COSO, är att den är adekvat om

- Ledningen får kunskap om vilken grad verksamhetens mål uppnåtts.
- Den finansiella rapporteringen är tillförlitlig.
- Gällande lagar och förordningar m fl styrdokument följs.

Utvärderingen utgår enligt COSO från fem komponenter (beståndsdelar), nämligen

- Kontrollmiljön
- Riskvärdering
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Övervakning inklusive uppföljning och utvärdering

COSO-kuben

3.2 COSO-modellens komponenter

3.2.1 Kontrollmiljön

Kontrollmiljön anger tonen i en organisation och påverkar kontrollmedvetenheten hos dess medarbetare. Det är grunden för alla andra komponenter för intern styrning och kontroll och erbjuder ordning och struktur. Faktorer inom kontrollmiljön innefattar integritet, etiska värden, kompetensen hos medarbetarna i organisationen, ledningens filosofi och ledarstil, det sättet på vilket ledningen fördelar ansvar och befogenheter, organiserar och utvecklar dess medarbetare samt den uppmärksamhet och vägledning som styrelsen ger.

3.2.2 Riskvärdering

Varje organisation möter många olika risker av externt och internt ursprung som måste värderas. En förutsättning för riskvärderingen är etablerandet av mål knutna till olika nivåer och som är internt logiska. Riskvärderingen är identifieringen och analysen av relevanta risker för att uppnå målen och utgör basen för att bestämma hur riskerna ska hanteras. Eftersom ekonomiska, regleringsspecifika och verksamhetsmässiga villkor kommer att förändras, behövs mekanismer för att identifiera och hantera de särskilda risker som förknippade med förändring.

3.2.3 Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteter är de riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att ledningens direktiv genomförs. De bidrar till att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas för att hantera risker för att organisationens mål inte uppnås. Kontrollaktiviteter äger rum inom hela organisationen, på alla nivåer och i alla funktioner. De innefattar en rad aktiviteter av olika slag såsom godkännanden, attester, verifikationer, avstämningar, genomgångar av verksamhetens resultat, säkrandet av tillgångarna samt åtskillnad av tjänsteroller och uppgifter.

3.2.4 Information och kommunikation

Relevant information måste identifieras, fångas, och förmedlas i en sådan form och inom en sådan tidsram att de anställda kan utföra sina uppgifter. Informationssystem genererar rapporter som innehåller verksamhetsmässig och finansiell information samt uppgifter om regelefterlevnaden som gör det möjligt att driva och styra organisationens verksamhet. Det handlar inte bara om internt genererade data, utan även om information om yttre händelser, aktiviteter och villkor som är nödvändiga för välgrundade beslut och extern rapportering. Effektiv kommunikation måste även förekomma i en vidare bemärkelse och flöda nedåt, uppåt och över hela organisationen.

3.2.5 Övervakning inklusive uppföljning och utvärdering

Interna styr- och kontrollsystem behöver övervakas, följas upp och utvärderas – en process som bestämmer kvalitén på systemets resultat över tiden. Det åstadkoms genom löpande övervakningsåtgärder och uppföljningar, separata utvärderingar eller en kombination av dessa. Löpande övervakningsåtgärder och uppföljningar äger rum under verksamhetens gång. Det inkluderar normala lednings- och övervakningsaktiviteter och andra åtgärder som personalen vidtar när de utför sina arbetsuppgifter. Omfattningen och frekvensen av separata utvärderingar beror i första hand på en värdering av risker och effektiviteten i rutinerna för de löpande övervakningsåtgärderna och uppföljningarna.

3.3 Arbete enligt COSO-modellens komponenter

Alla fem komponenterna är väsentliga för att den interna styrningen och kontrollen ska vara effektiv och beskrivs nedan lite mer i detalj.

3.3.1 Utvärdering av kontrollmiljön

Som ett första steg i att skapa en effektiv inre styrning och kontroll bör verksamheten säkerställa en väl fungerande kontrollmiljö. Kontrollmiljön utgör det sammanhang som den interna kontrollen verkar inom och kan avse både formella, t ex lagar och andra regelverk, samt informella faktorer, t ex kultur och ledarskap.

Kontrollmiljön kan beskrivas utifrån följande frågeställningar:

- Hur påverkar organisationskulturen den interna styrningen och kontrollen?
- Vilka signaler mottar medarbetarna från ledningen om risk och kontroll?
- Hur ser ansvarsfördelningen ut för utvärdering och övervakning av den interna kontrollen?

Exempel på övergripande kontroller:

- Finns det övergripande styrmodeller samt mål och strategier?
- Är organisation/roller och ansvar samt resursfördelning fastslaget?
- Finns övergripande policys och riktlinjer för styrning?
- Finns stöd för kompetensförsörjning och kompetensutveckling?
- Finns en fastställd och kommunicerad intern kontrollplan på plats?

3.3.2 Riskbedömning i verksamheten

När en väl fungerande kontrollmiljö finns på plats och innan väsentliga kontroller väljs ut bör verksamheten genomföra en detaljerad riskanalys. Riskbedömningen bör beakta hur väsentliga identifierade risker är och även sannolikheten för att risken inträffar.

Riskbedömning kan beskrivas utifrån följande frågeställningar:

- Hur kan ledningen förlita sig på att risker identifieras och värderas på ett enhetligt och riktigt sätt genom hela organisationen?

Exempel övergripande kontroller:

- Har en dokumenterad riskanalys gjorts av verksamheten?
- Är den interna kontrollplanen tydligt kopplad till den framtagna riskanalysen?

3.3.3 Kontrollaktiviteter

När en riskbedömning finns på plats bör verksamheten utvärdera vilka väsentliga kontrollaktiviteter som är tillämpliga. Kontrollaktiviteterna bör bestämmas utifrån den riskanalys som gjorts och hänsyn bör även tas till väsentlighet och sannolikhet.

Kontrollaktiviteter kan beskrivas utifrån följande frågeställningar:

- Hur kan ledningen försäkra sig om att lämpliga kontrollaktiviteter utförs i tid, av rätt personer samt att dessa dokumenteras vid behov?

Exempel övergripande kontroller:

- Beaktas den operationella verksamheten?
- Beaktas lagar och förordningar?
- Beaktas finansiell rapportering?
- Beaktas generella IT-kontroller?
- Inkluderar intern kontrollplanen väsentliga och relevanta kontroller?

3.3.4 Information och kommunikationsvägar

En väsentlig komponent då den interna kontrollplanen är på plats är väl fungerande informations- och kommunikationsvägar. Olika typer av information behövs inom olika delar av organisationen för att säkerställa en effektiv intern styrning och kontroll. Det är även av stor vikt att väsentlig information når de som är förtroendevalda för att dessa skall kunna fatta beslut på rimliga grunder.

Information och kommunikationsvägar kan beskrivas utifrån följande frågeställningar:

- Hur säkerställs att rätt information når rätt personer i rätt tid?
- Hur kan ledningen informera sig om att verksamheten bedrivs effektivt och ändamålsenligt?

Exempel övergripande kontroller:

- Finns policys och riktlinjer för intern/extern kommunikation?
- Är den interna kontrollplanen känd och tillgänglig samt kommunicerad inom organisationen?

3.3.5 Övervakning inklusive uppföljning och utvärdering

För att säkerställa att löpande utvärderingar och förbättringar ständigt sker är det av vikt att verksamheten har ett fungerande uppföljningssystem. Vid identifierade brister behöver även rutiner finnas på plats för att dessa ska hanteras effektivt och att ändamålsenliga åtgärder sätts in.

Uppföljning kan beskrivas utifrån följande frågeställningar:

- Sker utvärderingar och ständiga förbättringar?
- Hur sker löpande och särskild uppföljning?
- Hur hanteras signaler om brister i internkontrollsystemet?

Exempel övergripande kontroller:

- Finns ett utarbetat system för uppföljning och övervakning?
- Utförs uppföljning av resultat från testning enligt framtagen intern kontrollplan?
- Finns ett utarbetat system för överträdelser och åtgärdsplaner?

4. Ansvar i den interna styrningen och kontrollen

Fullmäktige anger mål och ramar för nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen utarbetar gemensamma styrdokument i kommunövergripande frågor. Respektive nämnd har sedan

ansvaret för att utarbeta tillämpningsregler och anvisningar inom sin verksamhet. För att tala om god intern styrning och kontroll är det sedan mycket viktigt att det finns en fungerande uppföljning. Detta ömsesidiga utbyte av information kan kallas den interna kontrollkedjan.

Nämndernas ansvar är att

- ansvara för den interna styrningen och kontrollen,
- följa kommunövergripande styrdokument inom nämndens ansvarsområden,
- upprätta nämndspecifika regler som behövs för en god intern styrning och kontroll,
- årligen upprätta och anta en plan för den interna styrningen och kontrollen, samt
- rapportera resultat av uppföljningen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sektorchefs ansvar för

- att sektorspecifika regler och anvisningar utformas så att en god intern styrning och kontroll kan upprätthållas, samt
- att löpande rapportera till nämnden hur den interna styrningen och kontrollen fungerar.

Verksamhets- och enhetscheferns ansvar

- se till att antagna styrdokument, regler och anvisningar följs,
- informera sina chefer respektive medarbetare, samt
- verka för att arbetsmetoder används som bidrar till en god intern styrning och kontroll.

Alla anställda har en skyldighet att omedelbart rapportera fel och brister i den interna styrningen och kontrollen till närmast överordnad, som i sin tur är skyldig att rapportera vidare uppåt i organisationen.

Revisorernas ansvar är

- att pröva om den styrning och kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig,
- att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- att pröva om räkenskaperna är rättvisande, samt
- att i samband med den årliga revisionsberättelsen lämna redovisning till kommunfullmäktige om hur den interna kontrollen fungerar.

5. Plan för intern styrning och kontroll

För den interna styrningen och kontrollen ska nämnderna och kommunstyrelsen årligen i samband med antagande av nämndplan med budget, eller senast i december, för nästkommande år upprätta och fastställa plan för granskning/uppföljning av den interna styrningen och kontrollen.

Av planen ska framgå:

- Vilken tidsperiod granskningen avser
- Vad som ska granskas under året – **kontrollområde**

- Vilka stadgar, reglementen, regler, rutiner eller policys som berörs – **dokument**
- Vilka moment som ska granskas under året – **kontrollmoment**
- Vem som är ansvarig för granskningen – **kontrollansvar**
- Vilken metod som ska användas för granskningen – **metod**
- Med vilken tidsintervall granskningen ska ske under året – **frekvens**
- Vem granskningen ska rapporteras till – **rapportering**
- Graden av risk avseende granskat moment – **risk**.

Planens rubriker:

Kontrollområde, här anges den rutin, det system eller det mål som under perioden ska granskas.

Dokument, här anges vilka stadgar, reglementen, policys eller regler som kontrollmomentet berör och kan hänvisa till.

Kontrollmoment, här anges den del i angivet kontrollområde som under perioden ska granskas.

Kontrollansvar, här anges den verksamhet/enhet som är ansvarig för att angivna kontroller genomförs under perioden.

Metod, här anges den metod med vilken kontrollen ska genomföras; stickprov alternativt komplett genomgång.

Frekvens, här anges hur ofta kontrollen ska utföras under perioden.

Rapportering, här anges vem kontrollansvarig verksamhet/enhet ska rapportera till.

Risk, här anges huruvida graden av risk avseende granskat kontrollmoment är låg, måttlig eller hög.

Exempel på vad som ger en god intern kontroll:

- Riktlinjer för verksamheten
- Ansvars- och befogenhetsfördelning
- Regler för attest
- Rutinbeskrivningar
- Regler för ekonomistyrning
- Verksamhets- och måluppföljning
- Budgetuppföljning
- Inventeringar av tillgångar och lividitet
- Kravrutiner
- Personaladministrativa rutiner
- Taxetillämpning

- Behörighetsregler i IT-system
- Riktlinjer IT-säkerhet
- Diarierutiner och regler för posthantering
- Arkvirutiner

6. Uppföljning

Nämndernas uppföljning av sina interna planer för styrning och kontroll redovisas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i samband med delårsrapporten och årsredovisningen.

Nämnderna bestämmer själva vid vilka tillfällen de vill ha uppföljning. För att uppföljningskedjan inte ska brista måste det finnas ett väl utvecklat rapporteringssystem mellan de olika nivåerna, från verksamhetsnivå upp till fullmäktige. Rapporteringen ska vara kort, enkel och ändamålsenlig.

För att kunna säkerställa att den interna styrningen och kontrollen fungerar krävs kontinuerlig uppföljning. Kommunstyrelsen är ansvarig för att årligen granska innevarande års interna planer för styrning och kontroll. Detta ska ske senast i december månad.

Bilaga 1:

En första lägesbild - COSO: s fem komponenter med indelning i sju faktorer

Om de brister man vill åt inte är helt uppenbara och tydliga kan man inleda med att bedöma det aktuella läget för den interna styrningen och kontrollen i organisationen. För att täcka in de väsentligaste aspekterna kan man använda sig av COSO: s perspektiv och de fem komponenterna.

Modellen kan med fördel användas i mötet med en grupp för ett arbetsområde eller för en process. Uppgiften för gruppen är att försöka enas om ett omdöme för de olika påståenden som finns i rutorna. Påståendena är grupperade så att de ska belysa läget i de fem komponenterna för det område/process som ska bedömas. Modellen bygger på egenanalys av styrkor och svagheter.

COSO: s fem komponenter med indelning i sju faktorer

Färglägg/bedöm varje ruta från Bra = grön till dålig = rött

Kontrollmiljö	Risk-bedömning	Kontroll-aktiviteter	Information och kommunikation	Övervakning, uppföljning, utvärdering
Integritet och etiska värden	Kommunens och sektorns mål	Utformning och funktionalitet	Information	Löpande uppföljningar
Kompetenskrav	Aktivitets- och processmål		Kommunikation	Separata uppföljningar
Nämnden	God beskrivning av riskerna			Rapportering av avvikelser
Ledningens filosofi och ledarstruktur	Förändrad verksamhet och risker			
Organisationsstruktur				
Ansvar och befogenheter				
Personalpolicy och regelverk				

Bilaga 2

Exempel på anpassad bedömning för ett verksamhetsområde eller för en process

Modellen kan med fördel användas för bedömning av ett verksamhetsområde eller en process. Uppgiften är att försöka enas om ett omdöme för de olika påstående som finns i rutorna. Modellen bygger på egenanalys av styrkor och svagheter.

Färglägg/bedöm varje ruta från Bra = grön till dålig = rött

Kontrollmiljö	Riskbedömning	Kontroll-aktiviteter	Information och kommunikation	Övervakning, uppföljning, utvärdering
Tydlig ledning visar vägen	Risker kopplas till målen	Bra koppling kontrollrisk	Information når berörda	Genomtänkt system fungerar
Effektiv arbetsstruktur	Berörda förstår riskhantering	Förståelse för kontrollbehov	Kommunikation uppåt, nedåt och sidledes	Systemet är integrerat i organisationen
Kompetens Tydliga krav	Oönskade lägen klarlagda	Dokument om kontroller	IT-stödet utnyttjas väl	Avvikelse upptäcks och korrigeras
Ansvar och befogenheter utklarade	Viktigaste risker klarlagda			
Ledningen vill diskutera risker				

Bilaga 3:

Med en bild av aktuella styrkor och svagheter i den interna styrningen och kontrollen har man en bra grund för att gå vidare. Samtidigt kan det vara bra att se analysen av styrkor och svagheter i relation till en slags skala för organisationens mognadsgrad när det gäller intern styrning och kontroll.

Nedan redovisa en enkel sådan skala:

Utgå alltid från organisationens mognadsgrad i sin helhet vid utvärderingar före och efter en förändring.

Opålitlig	Informell	Standardiserad	Övervakad	Optimerad
Oförutsägbar miljö, kontroller saknas eller fungerar inte	Kontroller finns, fungerar ofta, bristande dokumentation, personberoende	Kontroller finns, fungerar ofta, är dokumenterade, avvikelser upptäcks för sent	Standardiserade kontroller, regelbunden test av utformning och tillämpning, ledningen informerad	Standardiserade kontroller, regelbundna tester, integrerad i verksamheten, ledningen övervakar i realtid, fortlöpande förbättringar

Indelningen i "fem mognadsfaser" blir utgångspunkten för att översiktligt bedöma var den egna organisationen befinner. Det blir troligtvis en ganska grov bedömning initialt. Men med ett lite längre perspektiv (1-3 år) kan bedömningen bli utgångspunkt för en måldiskussion och beslut om vilka förändringar som behövs för att utveckla organisationens mognad när det gäller intern styrning och kontroll.

Riktlinjer för intern kontroll i Ale kommun

Antagen av kommunfullmäktige	2021-09-13
Gäller för	Samtliga nämnder och förvaltningen samt kommunens bolag
Ansvarig sektor	KS
Ikraftträdande	2022-01-01
Ersätter tidigare beslut	KS0006/08 Policy för intern kontroll, och KS0228/13 Riktlinjer för Intern styrning och kontroll
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	KS.2020.512
Ansvarig handläggare	Avdelningschef SoU

Relation till andra styrdokument

Kommunallagen respektive Aktiebolagslagen definierar ansvaret för tillsyn av verksamheten. Reglementet redogör för ansvarsfördelning och roller i kommunen. Allmän stadga för styrelser och nämnder i Ale kommun anger att nämnd ansvarar för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Finanspolicy Ale kommunkoncern stipulerar att kommunen ska ha rutiner som säkerställer god kontroll, rapportering, uppföljning och utvärdering. Reglemente för kommunstyrelsen säger att kommunstyrelsen ansvarar för att samordna och följa upp den interna kontrollen i kommunen samt att anordna intern kontroll för styrelsens egen verksamhet. Attestreglementet syftar till att säkerställa att Kommunstyrelsen och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll avseende kommunens redovisning så att inga oegentligheter förekommer. Ägardirektivet anger att bolagsstyrelsen ska tillse att bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur bolagets system för intern kontroll fungerar. Riktlinjer för intern kontroll beskriver hur den interna kontrollen ska ske.

Syfte

Kommunallagen (2017:725) slår i 6 kap § 6 fast kommunens ansvar för att det upprätthålls en tillräckligt god intern kontroll. Riktlinjer för intern kontroll reglerar hur arbetet med intern kontroll ska utformas i Ale kommun.

Syftet med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säker med invånarnas bästa för ögonen.

Riktlinjerna syftar till att säkerställa att nämnderna och styrelserna upprätthåller en tillräcklig intern kontroll. Detta innebär att nämnder och styrelser med en rimlig grad av säkerhet ska se till att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Det innebär bland annat att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställda mål.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten. Kommunstyrelsen, nämnder, styrelser och verksamhetsansvariga ska ha tillgång till korrekt ekonomisk redovisning samt relevant och rättvisande information om verksamheterna.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, policys och riktlinjer.

Ansvarsfördelning

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll.

Kommunstyrelsen kan utfärda anvisningar för uppföljning.

Kommunstyrelsen har ansvar för att tillse att organisationen rapporterar utifrån kommunstyrelsens ansvar för uppföljning.

Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas och styrelsernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade interna kontroll.

Kommunstyrelsen har ansvaret för den interna kontrollen på ett övergripande plan och ska säkerställa att en samlad rapportering och ett uttalande om den interna kontrollen årligen upprättas och överlämnas till kommunfullmäktige.

Nämnderna och styrelserna

Nämnderna och styrelserna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde.

Nämnderna och styrelserna ansvarar för att ha en organisation för intern kontroll samt att de regler och anvisningar som är nödvändiga tillskapas.

Nämnderna och styrelserna ska följa de anvisningar för arbetssätt och rapportering som fastslås av kommunstyrelsen.

Nämnderna och styrelserna är skyldiga att åtgärda brister som framkommer i den interna kontrollen.

Sektorchef / VD

Sektorchefen respektive bolagens VD ansvarar för att:

- Verksamheten har en god intern kontroll och efterlever upprättade rutiner och regler.
- Upprätta en verksamhetsanpassad intern kontrollplan baserad på risk- och väsentlighetsanalys.
- Årligen rapportera till nämnden hur den interna kontrollen fungerar utifrån gällande intern kontrollplan.
- Redovisa resultatet av genomförda åtgärder och effekter av beslutade förbättringsåtgärder.
- Sammanställa nämndens alternativt styrelsens rapportering till kommunstyrelsen.

Verksamhetsansvariga chefer

Chefer på olika nivåer i organisationen är skyldiga att följa regler och anvisningar om intern kontroll samt att informera övriga anställda om anvisningarnas innebörd. Chefer ska arbeta för att de arbetsmetoder som tillämpas bidrar till en god intern kontroll. Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmaste chef.

Övriga medarbetare

Övriga medarbetare ska:

- Känna till och följa antagna regler och anvisningar i sin arbetsutövning.
- Omedelbart rapportera brister i den interna kontrollen till närmaste chef.
- Efter bästa förmåga bidra till att förbättra rutiner och arbetssätt.

Styrning och uppföljning av intern kontroll

Nämnderna och styrelserna ska inom sina organisationer planera arbetet med utvecklingen av rutiner för att stärka den interna kontrollen. Som grund för planering, prioritering och uppföljning av det interna kontrollarbetet ska en risk- och väsentlighetsanalys göras.

Intern kontrollplan

Varje nämnd och styrelse ska inför kommande år anta en intern kontrollplan med utgångspunkt i risk- och väsentlighetsanalysen. I planen ska det framgå vilka kontrollområden som ska följas upp och vilka åtgärder som ska genomföras.

Planen för kommande års arbete med intern kontroll ska antas av nämnden respektive styrelse under decembermånad och överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 december innevarande år.

Uppföljning av intern kontrollplan

Resultatet av den interna kontrollen ska, med utgångspunkt i antagen plan årligen rapporteras till nämnden alternativt bolagsstyrelse.

Dokumenterad uppföljning av årlig intern kontroll ska fastställas av nämnden och styrelsen och översändas till kommunstyrelsen senast den 28 februari.

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 138

Dnr KS.2020.523

Återrapportering av Aleförslag för perioden augusti 2019 till och med december 2020

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Aleförslaget infördes i augusti 2019 och är en möjlighet för personer boende i Ale eller som har någon anknytning till Ale kommun att lämna ett förslag på hur Ale kan utvecklas och förbättras.

Aleförslagen har skapat engagemang hos kommunens invånare och bedöms vara en uppskattad och känd väg att inkomma med förslag till kommunen.

Av de Aleförslag som hanterats av nämnd är enbart ett förslag godkänt, övriga har avslagits.

En återkommande anledning till avslag är att ekonomiska förutsättningar saknas.

Det bedöms föreligga utvecklingsmöjligheter i nämndernas förmåga att möta upp förslagets genomförande. Bland annat har nämnderna möjlighet att prioritera om i budget för att finansiera ett förslag som nämnden i grunden ställer sig positiva till.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2021-06-02

Sammanställning över inkomna Aleförslag 2019-2020

Beslutet skickas till

För kännedom

Utvecklingsledare, kanslivadelningen

Kontaktcenterchef

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Sektor kommunstyrelsen

Diarienummer:KS.2020.523

Datum: 2021-06-02

Utvecklingsledare Marie Källvik-Nilsson

Kommunstyrelsen

Återrapportering av Aleförslag för perioden augusti 2019 till och med december 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Aleförslaget infördes i augusti 2019 och är en möjlighet för personer boende i Ale eller som har någon anknytning till Ale kommun att lämna ett förslag på hur Ale kan utvecklas och förbättras.

Aleförslagen har skapat engagemang hos kommunens invånare och bedöms vara en uppskattad och känd väg att inkomma med förslag till kommunen.

Av de Aleförslag som hanterats av nämnd är enbart ett förslag godkänt, övriga har avslagits.

En återkommande anledning till avslag är att ekonomiska förutsättningar saknas.

Det bedöms föreligga utvecklingsmöjligheter i nämndernas förmåga att möta upp förslagets genomförande. Bland annat har nämnderna möjlighet att prioritera om i budget för att finansiera ett förslag som nämnden i grunden ställer sig positiva till.

Maria Reinholdsson

Erik Bergman

Kommunchef

Avdelningschef

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande,

Sammanställning över inkomna Aleförslag 2019-2020

Beslutet skickas till:

För kännedom:

Utvecklingsledare, kanslivadelningen
Kontaktcenterchef

Ärendet

Aleförslaget infördes i augusti 2019 och är en möjlighet för personer boende i Ale eller som har någon anknytning till Ale kommun att lämna ett förslag på hur Ale kan utvecklas och förbättras. Aleförslagen har engagerat invånarna och förslag inkommer kontinuerligt under hela året.

Förslagslämnare skickar in sitt Aleförslag digitalt via en E-tjänst. Efter granskning publiceras förslaget på Ale kommuns webbplats under 90 dagar.

Får förslaget fler än 75 röster skickas förslaget vidare till berörd nämnd för ställningstagande. På webbplatsen beskrivs hanteringen av Aleförslagen samt regelverk.

De flesta förslagen har varit inom ansvarsområdet för samhällsbyggnadsnämnden eller kultur- och fritidsnämnden. Enbart ett aleförslag är godkänt av de ärenden som hanterats, övriga har avslagits. En återkommande anledning till avslag är att ekonomiska förutsättningar saknas för genomförande. I några ärenden har förslaget påförts till plan för kommande investeringar.

Ekonomisk bedömning

Ekonomiska kostnader kan bli en effekt i samband med att ett Aleförslag godkänts av ansvarig nämnd.

Invånarperspektiv

Aleförslaget är ett demokratiskt verktyg som ger kommunens invånare möjlighet att påverka kommunens utveckling tillsammans med politik och förvaltning.

Hållbarhetsperspektivet

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Lagstiftning och kommunala styrdokument

Området har beaktats men bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Remissyttrande

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Förvaltningens bedömning

Aleförslagen har skapat engagemang hos kommunens medborgare och bedöms vara en uppskattad och känd väg för att inkomma med förslag till kommunen. Förvaltningen bedömer dock att det föreligger förutsättningar för utveckling inom nämndernas möjligheter att genomföra förslagen. Bland annat har nämnderna möjlighet att prioritera om i budget för att finansiera ett förslag som nämnden i grunden ställer sig positiva till.

	Röster	publicerat
Naturlekplats Nolängen/Nol IK	124	190904
Mer barnvänliga miljöer i Älvängen	115	190904
Gång/cykelbana och lekplats Skepplanda	95	190606
Övergångställe Skepplanda	136	190909
Aktivitetspark/Alafors	206	190911
Nolskolans skolgård fotbollsplan	231	190919
Aktivitetspark (näridrottsplats, lekplats o gym) i Bohus	143	190917
Naturlekplats i Bohus	90	190916
Cykel pump - Bohus och Surte pendeltågsstation	116	190918
Inför maxantal barn per pedagog i förskolan - Ale kommun	82	190920
Pendelparkering Älvängen	116	191008
Futsalplan utomhus Nödinge	131	191010
Nödinge lekplats	114	191108
Belysning återvinningsstation Södra Älvängen	220	200113
Enkel åtgärd för att hjälpa bin och pollinatörer	146	200330
Nya lekplatser i surte	388	200401
Nödinge skateboard och kickbike-park	416	200423
Utegyms Älvängen	112	200421
Ale kommuns upptagningsområde för grundskola behöver uppdateras och anpassas efter närhetsprincipen	125	200423
Motorgård i norra ale.	435	200512
odlingslotter i Älvängen	87	200526
Konstgräs Bohus	332	200602
Aktivitetspark Älvängen	271	200608
Street/landhockey plan i skepplanda	83	200611
Utomhusgym vid nya gång- och cykelbron	194	200727
Hoptorn på Hultasjön	437	200813
Lekplats Alafors	314	200824
Hultasjön parkering	101	200824
Utökad kameraövervakning på utsatta platser i Nödinge	239	200825
Trafiksäkra Industrivägen i Nol	80	200909
Mossens lekplats i Älvängen	195	201022
Cykelparkering vid Vimmervi Nödinge	130	201005
Tillgänglighetsanpassa Hälsospåret i Nödinge, gångvägar och informationstavlan	12	201203
Toalett vid lekplatsen Pausen Nödinge	13	201118
Grillplats i Bohus	16	201118
Belysning vid hundgården, Älvängen	48	201203
utegym i skepplanda	99	201229
Vindskydd och grillplats vid Alebacken	29	2021230

	Nämnd
Avslag	SBN
Avslag	SBN
Avslag	SBN
Avslag	SBN
Avslag	KFN
Godkänt	UBN
Avslag	KFN
Avslag	SBN
Under behandling	KS
Avslag	UBN
Inväntar ställningstagande	KS
Avslag	KFN
Avslag	SBN
Inväntar ställningstagande	SBN
Inväntar ställningstagande	KS
Inväntar ställningstagande	SBN
Besvarat	KFN
Avslag	KFN
Avslag	UBN
Inväntar ställningstagande	KFN
Inväntar ställningstagande	SBN
Avslag	KFN
Avslag	KFN
Avslag	KFN
Avslag	KFN
Inväntar ställningstagande	SBN
Inväntar ställningstagande	SBN
Inväntar ställningstagande	SBN
Inväntar ställningstagande	KS
Inväntar ställningstagande	SBN
Inväntar ställningstagande	SBN
Inväntar ställningstagande	KFN
Avslutat	Ej tillräckligt många röstande
Avslutat	Ej tillräckligt många röstande
Avslutat	Ej tillräckligt många röstande
Avslutat	Ej tillräckligt många röstande
Inväntar ställningstagande	
Avslutat	Ej tillräckligt många röstande

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

KS § 113

Dnr KS.2021.314

Initiativärende avseende återstart av föreningslivet i Ale

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att återstarta föreningslivet för målgruppen 0-100 år.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kultur- och fritidsnämnden får göra ett underskott 2021 med upp till 1 miljon kronor med avseende på återstarten av föreningslivet.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kultur- och fritidsnämnden att genomföra återstarten av föreningslivet gemensamt med föreningarna, ales företag och civilsamhället.

Kommunstyrelsen beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Mikael Berglund (M) väcker ett initiativärende i enlighet med kommunallagen kap 4 § 20, genom att 2021-06-07 överlämna följande skrivelse:

Under det gångna året har föreningslivet haft stora utmaningar med anledning av pandemin. Det har inte varit möjligt att genomföra de vanliga aktiviteterna som genererar intäkter till föreningarna. Flera föreningar ser också medlemstapp samt avhopp från ledare och tränare.

Föreningarna bidrar till en aktiv och meningsfull fritid för alla åldrar, deras verksamhet är ovärderlig för oss som kommun och kan inte ersättas med kommunal drift. Aktiviteterna som föreningarna genomför bidrar till en bättre folkhälsa genom så väl fysisk aktivitet som de sociala mötena.

Vi vill med detta initiativärende skapa förutsättningar för kultur- och fritidsnämnden att tillsammans med föreningarna återstarta verksamheterna genom att få fler alebor att hitta tillbaka till aktiviteterna.

Beslutsunderlag

Skrivelse från Mikael Berglund (M) inkommen 2021-06-07

Yrkande

Mikael Berglund (M) gör följande yrkanden:

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

PROTOKOLL

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2021-06-08

Att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att återstarta föreningslivet för målgruppen 0-100 år.

Att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kultur- och fritidsnämnden får göra ett underskott 2021 med upp till 1 miljon kronor med avseende på återstarten av föreningslivet.

Att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kultur- och fritidsnämnden att genomföra återstarten av föreningslivet gemensamt med föreningarna, ales företag och civilsamhället.

Att kommunstyrelsen beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på sina egna yrkanden och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Kultur- och fritidsnämnden

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

Initiativärende avseende återstart av föreningslivet i Ale

Under det gångna året har föreningslivet haft stora utmaningar med anledning av pandemin. Det har inte varit möjligt att genomföra de vanliga aktiviteterna som genererar intäkter till föreningarna. Flera föreningar ser också medlemstapp samt samt avhopp från ledare och tränare.

Föreningarna bidrar till en aktiv och meningsfull fritid för alla åldrar, deras verksamhet är ovärderlig för oss som kommun och kan inte ersättas med kommunal drift. Aktiviteterna som föreningarna genomför bidrar till en bättre folkhälsa genom så väl fysisk aktivitet som de sociala mötena.

Vi vill med detta initiativärende skapa förutsättningar för kultur och fritidsnämnden att tillsammans med föreningarna återstarta verksamheterna genom att få fler alebor att hitta tillbaka till aktiviteterna.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att kultur och fritidsnämnden får i uppdrag att återstarta föreningslivet för målgruppen 0-100år.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att kultur och fritidsnämnden får göra ett underskott 2021 med upp till 1 miljon kronor, med avseende på återstarten av föreningslivet.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att uppdra till kultur och fritidsnämnden att genomföra återstarten av föreningslivet gemensamt med föreningarna, ales företag och civilsamhället.